

Lagrådsremiss

Ny konsumentkreditlag

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 10 juni 2010

Beatrice Ask

Magnus Medin
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslår regeringen en ny konsumentkreditlag. Förslaget syftar till att genomföra ett nytt EG-direktiv om konsumentkrediter och att motverka de skuldsättningsproblem som sms-lån och andra s.k. snabbblån fört med sig. Med den nya lagen stärks det samlade konsumentskyddet på området.

Som nyheter i förhållande till nuvarande konsumentkreditlag kan nämnas att konsumenten föreslås ha rätt att ångra ett kreditavtal inom 14 dagar. Det föreslås också att det ska ställas högre krav på information till konsumenten i marknadsföringen av en kredit och i anslutning till att ett kreditavtal ingås. Vidare föreslås det att kreditgivaren ska ge konsumenten de förklaringar som behövs för att konsumenten ska kunna avgöra om det föreslagna kreditavtalet passar hans eller hennes behov och ekonomiska situation.

För snabbblån innebär förslagen bl.a. att kreditgivaren alltid ska lämna information om den effektiva räntan i marknadsföringen och att kreditgivaren alltid ska göra en kreditprövning. Konsumenten ska ha rätt att ångra snabblånet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till konsumentkreditlag.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.....	20
2.3	Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken.....	21
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m.	22
2.5	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	23
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m.	25
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	26
2.8	Förslag till lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59).....	27
2.9	Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	29
3	Ärendet och dess beredning.....	30
4	Reformbehovet	30
5	Åtgärder mot problem med snabblån.....	34
6	Genomförande av konsumentkreditdirektivet.....	37
6.1	Tillämpningsområde och definitioner	37
6.2	Information vid marknadsföring	44
6.3	Förhandsinformation.....	46
6.4	Vissa skyldigheter för kreditförmedlare.....	51
6.5	Näringsidkarens förklaringsskyldighet	51
6.6	Kreditprövning	53
6.7	Kreditavtalet.....	59
6.8	Information om ränteändringar	61
6.9	Rätt till betalningsplan och kontoutdrag	63
6.10	Uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid	65
6.11	Ångerrätt	67
6.12	Rätten att betala krediten i förtid.....	71
6.13	Överlåtelse av rättigheter enligt kreditavtalet, m.m.	75
6.14	Tillsyn och sanktioner	78
6.15	Tvistlösning utanför domstol	79
6.16	Skydd mot lagval som ger konsumenten ett sämre skydd.....	80
7	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	81
8	Ekonomiska och andra konsekvenser	83
9	Författningskommentar.....	85

9.1	Förslaget till konsumentkreditlag	85
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.	121
9.3	Förslaget till lag om ändring i utskökningsbalken	122
9.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m.	122
9.5	Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)	123
9.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m.	123
9.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	124
9.8	Förslaget till lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59)	124
9.9	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	126
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG	127
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Ny konsumentkreditlag (Ds 2009:67)	154
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	155
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	182
Bilaga 5	Sammanfattning av promemorian Konsumentskyddet inom det finansiella området	183
Bilaga 6	Jämförelsetabell	184

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. konsumentkreditlag,
2. lag om ändring i lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.,
3. lag om ändring i utsökningsbalken,
4. lag om ändring i lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m.,
5. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
6. lag om ändring i lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m.,
7. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
8. lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
9. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till konsumentkreditlag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller kredit som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument. Lagen gäller också kredit som lämnas eller erbjuds en konsument av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en näringsidkare som ombud för kreditgivaren.

Lagen innehåller också bestämmelser om vissa skyldigheter för kreditförmedlare (48 §).

2 § I lagen avses med

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

kreditgivare: den som lämnar krediten eller övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran,

kreditavtal: ett avtal om lån, kontokredit, betalningsanstånd eller liknande,

kontokredit: ett kreditavtal som innebär en fortlöpande rätt att utnyttja ett kreditutrymme,

kreditköp: ett köp av en vara eller tjänst som finansieras genom en kredit som lämnas av

– säljaren, eller

– annan kreditgivare, om det görs på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren eller om varan eller tjänsten anges i kreditavtalet,

kontantpris: det pris till vilket en vara eller tjänst vanligen erbjuds konsumenter mot kontant betalning,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av räntor, avgifter och andra kostnader som konsumenten ska betala med anledning av krediten, dock med undantag för notariatsavgifter,

kreditfordran: summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden,

kreditränta: en räntesats motsvarande räntekostnaden per år för den vid varje tid obetalda delen av skulden,

effektiv ränta: kreditkostnaden angiven som en årlig ränta beräknad på kreditbeloppet, i förekommande fall med hänsyn tagen till att delbetalningar ska göras under den löpande kredittiden.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66, Celex 32008L0048).

3 § Lagen gäller inte författningsreglerade lån som lämnas av statsmedel och inte heller lån som lämnas i pantbanksverksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000).

4 § För en annan räntefri kredit än kontokredit som inte är förbunden med mer än en obetydlig avgift och som ska betalas tillbaka inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information i 7–10 §§, om kreditprövning i 12 och 13 §§, om dokumentation av kreditavtalet i 14 §, om ångerrätt i 21–25 §§, om underrättelse vid en överlåtelse i 28 § andra stycket eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en räntefri kontokredit som inte är förbunden med mer än en obetydlig avgift och som ska betalas tillbaka inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information i 7–10 §§ och 14 § andra och tredje styckena, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information vid marknadsföring i 7 § andra stycket 4–6 och tredje stycket, om information i kreditavtalet i 14 § andra stycket, om ångerrätt i 21–25 §§, om betalning av skulden i förtid i 32–36 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet gäller inte bestämmelserna om betalningsplan i 16 §, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kredit som lämnas av ett kreditinstitut eller värdepappersbolag för finansiering av ett avtal med institutet eller bolaget om köp av finansiella instrument gäller inte bestämmelserna om information i 8–10 §§ och 14 § andra och tredje styckena eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

5 § Ett avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

God kreditgivningssed

6 § Näringsidkaren ska i sitt förhållande till konsumenten iaktta god kreditgivningssed. Näringsidkaren ska därvid ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg och ge de förklaringar som konsumenten behöver.

Information vid marknadsföring

7 § Näringsidkaren ska vid marknadsföring av kreditavtal, med hjälp av ett representativt exempel, lämna information om den effektiva räntan för krediten.

Anges någon annan räntesats eller sifferuppgift i marknadsföringen, ska näringsidkaren dessutom, med hjälp av ett representativt exempel, lämna information om

1. krediträntan, med angivande av om den är bunden eller rörlig,
2. avgifter och andra kostnader som utgör en del av kreditkostnaden,
3. kreditbeloppet,
4. kreditavtalets löptid,
5. det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och om storleken på avbetalningar, och
6. vid kreditköp: kontantpriset och den kontantinsats som krävs.

Om konsumenten är skyldig att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet, och kostnaderna för tjänsten inte kan fastställas i förväg, ska skyldigheten anges i marknadsföringen i anslutning till informationen om den effektiva räntan.

Informationen ska lämnas på ett klart, kortfattat och framträdande sätt.

Information innan ett kreditavtal ingås

8 § I rimlig tid innan ett kreditavtal ingås ska näringsidkaren ge konsumenten information om

1. vilket slags kredit det rör sig om,
2. kreditgivarens och kreditförmedlarens namn, organisationsnummer och adress,
3. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten,
4. kreditavtalets löptid,
5. vid kreditköp: varan eller tjänsten och dess kontantpris,
6. krediträntan, villkoren för krediträntan med angivande av referensindex eller referensräntor samt tidpunkter, förfaranden och andra villkor för ändring av krediträntan,
7. den effektiva räntan, med hjälp av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten,
8. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter samt den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på krediter med olika krediträntor; om en betalning inte avräknas utan sparas eller investeras för konsumentens räkning, ska det anges,
9. avgifter med anledning av kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna,
10. notariatsavgifter,
11. skyldighet att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet,
12. dröjsmålsräntan och villkoren för ändring av den samt avgifter som ska betalas när avtalsförpliktelser inte fullgörs,
13. påföljder vid dröjsmål med betalning,
14. begärda säkerheter,
15. förekomst eller avsaknad av ångerrätt,
16. konsumentens rätt till förtidsbetalning samt kreditgivarens rätt till ränteskillnadsersättning och hur denna ersättning ska beräknas,
17. konsumentens rätt att få information om att en kredit inte beviljats,
18. konsumentens rätt att få ett utkast till ett kreditavtal, och
19. den tid under vilken erbjudandet gäller.

Informationen ska ges i formuläret ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”. Formuläret ska tillhandahållas konsumenten i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Om avtalet på konsumentens begäran ska ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att informationen ges i sådan form före avtalslutet, ska näringsidkaren ge konsumenten informationen i denna form snarast efter det att avtalet har ingåtts. Informationen i formuläret ska begränsas till det som anges i första stycket.

Om konsumenten begär det, ska näringsidkaren utan kostnad ge honom eller henne ett utkast till ett kreditavtal.

Om det är fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, behöver näringsidkaren bara ge den information som anges i 7 § första stycket och andra stycket 1–4. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

9 § I fråga om en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader behöver näringsidkaren bara lämna den information som anges i 8 § första stycket 1, 2, 4, 6, 9, 12, 17 och 19. Näringsidkaren ska därutöver lämna information om kreditbeloppet, den effektiva räntan med hjälp av ett representativt exempel samt villkor och förfarandet för att säga upp kreditavtalet. Om avtalet innebär att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela den utestående krediten, ska information lämnas även om det.

Alla uppgifter ska vara lika framträdande men de behöver inte lämnas i ett särskilt formulär.

10 § Vid telefonförsäljning av en kredit tillämpas i stället för 8 § första stycket och 9 § första stycket det som sägs i 3 kap. 4 § första stycket distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). Den beskrivning av den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper som ska ges enligt det stycket ska innehålla information om

1. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjande av krediten,
2. kreditavtalets löptid,
3. vid kreditköp: varan eller tjänsten och dess kontantpris,
4. krediträntan, villkoren för krediträntan med angivande av referensindex eller referensräntor samt tidpunkter, förfaranden och andra villkor för ändring av krediträntan,
5. den effektiva räntan, med hjälp av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, och
6. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter samt den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på krediter med olika krediträntor.

Om det är fråga om en kredit som avses i 9 §, ska beskrivningen innehålla information om kreditbeloppet, krediträntan med villkor för den och angivande av referensindex eller referensräntor samt den effektiva räntan med hjälp av ett representativt exempel. Om avtalet innebär att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela den utestående krediten, ska också det anges.

Påföljd vid utebliven information

11 § Om information som anges i 7–10 §§ inte lämnas, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstötningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket den lagen.

Kreditprövning

12 § Näringsidkaren ska pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet. Kreditprövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter om konsumentens ekonomiska förhållanden. Krediten får beviljas endast om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra sitt åtagande.

Vid en ökning av krediten som inte är väsentlig behöver en ny kreditprövning inte göras.

13 § Beviljas inte krediten, ska näringsidkaren underrätta konsumenten om orsaken till det. Beror det på uppgifter som härrör från en extern databas, ska konsumenten underrättas om uppgifterna och vilken databas som använts.

Dokumentation av kreditavtalet

14 § Näringsidkaren ska dokumentera kreditavtalet genom att nedteckna det i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Dokumentet ska, förutom avtalsvillkoren, innehålla de uppgifter som anges i 8 § första stycket 1–6, 8–10, 12–14 och 16. Dokumentet ska däröver innehålla uppgifter om

1. konsumentens namn, personnummer och adress,
2. den effektiva räntan med de antaganden som ligger till grund för beräkningen av den samt det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten,
3. konsumentens rätt att få en betalningsplan,
4. begärda försäkringar,
5. förekomst eller avsaknad av ångerrätt, ångerfristens längd och andra villkor för utövande av ångerrätten, inbegripet skyldigheten att betala kapital och ränta, samt räntebeloppet per dag,
6. vid kreditköp: konsumentens rätt att framställa invändningar enligt 29 §,
7. förfarandet för att säga upp kreditavtalet,
8. vilka möjligheter som finns att få en tvist med näringsidkaren prövad utanför domstol och hur konsumenten i så fall ska gå till väga, och
9. tillsynsmyndigheten med angivande av adress.

Uppgifterna ska lämnas på ett klart och kortfattat sätt. Konsumenten ska utan kostnad få en kopia av dokumentet.

15 § I fråga om en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader ska det i 14 § avsedda dokumentet, förutom avtalsvillkoren, innehålla de uppgifter som anges i 8 § första stycket 1–4 och 6. Dokumentet ska därutöver innehålla uppgifter om konsumentens namn, personnummer och adress, den effektiva räntan med de antaganden som ligger till grund för beräkningen av den och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, förfarandet för att säga upp kreditavtalet samt avgifter och villkoren för ändring av avgifterna. Om avtalet innebär att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela den utestående krediten, ska också det anges.

Betalningsplan

16 § Konsumenten har rätt att utan kostnad få en sammanställning som visar när kapital, ränta och avgifter ska betalas. Om räntan inte är bunden eller om avgifter kan ändras, ska sammanställningen innehålla en upplysning om att den gäller till dess räntan eller avgifterna ändras.

Ränta och avgifter

17 § Räntesatsen får ändras endast om det har avtalats.

Räntesatsen får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av kreditpolitiska beslut, ökade upplåningskostnader för kreditgivaren eller andra kostnadsökningar som kreditgivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks. Vid kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet med en sammanlagd löptid om minst 30 år och med en ränta som är bunden under viss del av avtalstiden, minst tre månader, har dock kreditgivaren, om det finns förbehåll om det i avtalet, rätt att vid utgången av en sådan del av avtalstiden ändra räntan så att den motsvarar den ränta som kreditgivaren vid den tidpunkten allmänt tillämpar för nya krediter av motsvarande slag.

Utan hinder av andra stycket får räntesatsen ändras på visst sätt i anslutning till ändringar i en referensränta som kreditgivaren inte har något betydande inflytande över. Ett avtalsvillkor om detta får förenas med ett undantag om att räntesatsen under särskilda förutsättningar ska ändras mer eller mindre än som följer av anknytningen till referensräntan. Undantaget ska bestämmas så att det inte blir mindre förmånligt för konsumenten än för kreditgivaren. Det ska uppfylla kraven i andra stycket.

Kreditgivaren är skyldig att tillämpa ett avtalsvillkor om ränteändringar på samma sätt till konsumentens förmån som till hans eller hennes nackdel.

18 § Kredittagaren är skyldig att, utöver eller i stället för ränta, betala särskild ersättning för krediten (avgift) endast om det har avtalats och om sådan ersättning avser kostnader som kreditgivaren har för krediten. Om kostnader kan särskiljas, får avgift tas ut särskilt för varje sådan kostnad.

Avgifter för krediten får ändras till konsumentens nackdel endast om det har avtalats och i den utsträckning som det motiveras av ökning av kostnader som ska täckas av avgifterna.

19 § Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ränteändring innan den börjar gälla. Underrättelsen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. I fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomt rätt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, får kreditgivaren i stället underrätta konsumenten om en ränteändring genom annonsering i dagspress. Sker underrättelsen genom annonsering, ska konsumenten underrättas personligen senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag.

Beror en ränteändring enbart på en ändring i en referensränta som kreditgivaren inte har något bestämmande inflytande över, får konsumenten i stället underrättas periodvis, under förutsättning att parterna har avtalat om det och den nya referensräntan har offentliggjorts och är tillgänglig hos kreditgivaren.

Kontoutdrag och underrättelser vid kontokrediter

20 § Vid kontokrediter ska kreditgivaren regelbundet tillhandahålla konsumenten kontoutdrag. Ett kontoutdrag ska innehålla uppgift om

1. vilken period det avser,
2. föregående kontoutdrags utgående datum och saldo,
3. uttag och datum för uttagen,
4. betalningar och datum för betalningarna,
5. det nya saldot,
6. den kreditränta och de avgifter som tillämpats för perioden, och
7. det belopp som konsumenten är skyldig att betala.

Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en avgiftshöjning innan den börjar gälla.

Om det enligt avtalet är möjligt för konsumenten att överskrida en kreditgräns, ska kreditgivaren regelbundet underrätta konsumenten om krediträntan och villkoren för krediträntan med angivande av referensindex eller referensräntor samt avgifter och villkoren för ändring av avgifterna. Har överskridandet varat i en månad, ska kreditgivaren snarast underrätta konsumenten om den överskjutande skulden och krediträntan på den skulden samt om avgift eller dröjsmålsränta på grund av överskridandet.

Kontoutdrag enligt första stycket och underrättelser enligt andra och tredje styckena ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Konsumentens ångerrätt

21 § Konsumenten har rätt att frånträda kreditavtalet (ångerrätt) genom att till kreditgivaren lämna eller sända ett meddelande om detta inom 14 dagar från den dag som anges i 22 § (ångerfrist).

22 § Ångerfristen börjar löpa den dag då kreditavtalet ingås, dock tidigast den dag då dokumentationen enligt 14 § kommer konsumenten till handa.

23 § Har konsumenten i rätt tid och på ett ändamålsenligt sätt lämnat eller sänt ett meddelande om att han eller hon frånträder kreditavtalet, får meddelandet åberopas även om det försenas, förvanskas eller inte kommer fram.

24 § Om konsumenten utövar sin ångerrätt, ska han eller hon snarast och senast inom 30 dagar betala tillbaka det belopp som erhållits från kreditgivaren, med tillägg för upplupen ränta på beloppet. Räntan ska utgå från och med den dag då konsumenten fick tillgång till krediten till och med den dag då den återbetalas. Om kreditgivaren med anledning av kreditavtalet har betalat en avgift till det allmänna som inte återbetalas, är konsumenten skyldig att ersätta kreditgivaren för denna.

Kreditgivaren ska snarast och senast inom 30 dagar från den dag då kreditgivaren tog emot konsumentens meddelande om att kreditavtalet frånträds betala tillbaka de avgifter som konsumenten har betalat med anledning av krediten.

25 § Om konsumenten utövar sin ångerrätt och det med anledning av kreditavtalet har ingåtts ett anknytande avtal om tjänster som tillhandahålls av kreditgivaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och kreditgivaren, ska det anknytande avtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Kontantinsats vid kreditköp

26 § Vid kreditköp av en vara ska säljaren ta ut en kontantinsats av köparen i enlighet med god kreditgivningssed. Kontantinsatsen ska motsvara minst 20 procent av varans kontantpris, om inte särskilda förhållanden föranleder annat.

Som kontantinsats anses inte betalning med medel som köparen får låna av säljaren eller av någon annan kreditgivare på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren.

27 § Om en näringsidkare för sin egen eller någon annans räkning säljer en vara utan att iaktta 26 §, ska det anses utgöra en åtgärd i strid mot 5 § marknadsföringslagen (2008:486).

Konsumentens rättigheter vid överlåtelse av fordringen

28 § Om kreditgivaren har överlåtits sina rättigheter enligt kreditavtalet, får konsumenten mot den nye kreditgivaren göra samma invändningar som han eller hon vid överlåtelsen kunde göra mot överlåtaren. Det samma gäller när kreditgivaren har pantsatt sina rättigheter enligt kreditavtalet.

Överlåtaren ska underrätta konsumenten om överlåtelsen, om inte överlåtaren har åtagit sig att även fortsättningsvis fullgöra de skyldigheter som följer av kreditavtalet.

Konsumentens rätt att framställa invändningar vid kreditköp

29 § Vid kreditköp får konsumenten mot kreditgivarens krav på betalning framställa samma invändningar på grund av köpet som han eller hon kan göra mot säljaren. Konsumenten får också invända att han eller hon har betalat till säljaren eller har en överenskommelse med denne. Detta gäller dock inte om konsumenten visste att säljaren saknade rätt att ta emot betalningen eller ingå överenskommelsen och inte heller om konsumenten uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlät att skaffa sig kunskap om detta.

Om konsumenten på grund av köpet har anspråk på återbetalning, skadestånd eller annan penningprestation, svarar kreditgivaren lika med säljaren för att anspråket fullgörs. Kreditgivaren är dock inte skyldig att betala mer än vad som har mottagits av konsumenten med anledning av krediten.

Förbud mot löpande fordringshandlingar vid kreditköp

30 § Vid kreditköp får kreditgivaren inte ta emot en av konsumenten ingången växelförbindelse som avser en fordran på grund av kreditköpet. Kreditgivaren får inte heller till bevis för sin fordran ta emot ett av konsumenten utfärdat löpande skuldebrev eller någon annan av denne ingången skuldförbindelse som är av ett sådant slag att konsumentens rätt att framställa invändningar på grund av köpet inskränks om skuldförbindelsen överlåts eller pantsätts till en borgenär som är i god tro.

Första stycket första meningen gäller inte egna växlar som är utställda av banker.

Den som uppsåtligen bryter mot förbud enligt denna paragraf döms till böter.

Förbud mot viss avräkning

31 § Belopp som konsumenten erlägger för avräkning på viss fordran på grund av krediten får kreditgivaren inte först avräkna på annan fordran.

Betalning av skulden i förtid

32 § Konsumenten har rätt att betala sin skuld till kreditgivaren före den avtalade förfallotiden. Om skulden betalas i förtid, har kreditgivaren rätt till ersättning i den omfattning som anges i 36 §.

33 § Kreditgivaren har rätt att få betalning i förtid endast om det har gjorts förbehåll om detta i avtalet och

1. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger tio procent av kreditfordringen,

2. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger fem procent av kreditfordringen och dröjsmålet avser två eller flera poster som förfallit vid olika tidpunkter,

3. konsumenten på något annat sätt är i väsentligt dröjsmål med betalning,

4. säkerhet som ställts för krediten har avsevärt försämrats, eller

5. det står klart att konsumenten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på något annat sätt undandrar sig att betala sin skuld.

Om säkerhet som ställts för krediten utgörs av förbehåll om återtaganderätt, har kreditgivaren rätt till betalning i förtid på grund av försämrad säkerhet endast om konsumenten uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet har orsakat att säkerheten avsevärt försämrats.

I fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet och räntan för krediten är bunden för hela eller en del av avtalstiden, dock minst tre månader, har kreditgivaren rätt att utan hinder av första och andra styckena få betalning i förtid på den dag då den tid för vilken räntan är bunden löper ut. Detta gäller dock endast om det har gjorts förbehåll om det i avtalet och det finns synnerliga skäl.

34 § Vill kreditgivaren få betalt i förtid enligt 33 § första stycket 1–3 eller tredje stycket, gäller en uppsägningstid av minst fyra veckor räknat från den tidpunkt då kreditgivaren sänder ett meddelande om uppsägningen i rekommenderat brev till konsumenten under dennes vanliga adress eller uppsägningen utan en sådan åtgärd kommer konsumenten till handa.

Har kreditgivaren krävt betalning i förtid enligt 33 § första stycket 1–3, är konsumenten ändå inte skyldig att betala i förtid, om han eller hon före utgången av uppsägningstiden betalar vad som förfallit jämte dröjsmålsränta. Detsamma gäller om konsumenten vid uppsägning enligt 33 § första stycket 4 eller 5 eller andra stycket genast efter uppsägningen eller inom medgiven uppsägningstid ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

Har konsumenten tidigare med stöd av andra stycket befriats från skyldigheten att betala skulden i förtid, gäller inte det stycket.

35 § Utan hinder av 33 § första stycket 4 får kreditgivaren åberopa föreskrifter i annan lag om rätt till betalning i förtid på grund av att en säkerhet som ställts för krediten har försämrats.

36 § Vid förtidsbetalning enligt 32–35 §§ ska konsumenten betala ränta och andra kostnader för krediten för tiden fram till förtidsbetalningen men inte för tiden därefter. När kreditgivarens fordran beräknas ska de grunder som står i överensstämmelse med god kreditgivningssed tillämpas.

Kreditgivaren får inte tillgodoräkna sig någon ersättning för att skulden betalas i förtid. Är krediträntan bunden när förtidsbetalningen sker, har kreditgivaren dock rätt att ta ut ränteskillnadsersättning av kredittagaren för den tid som återstår, om förbehåll har gjorts om detta.

Ränteskillnadsersättningen får

1. för kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet

a) högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på statskuldväxlar med en löptid som motsvarar återstående räntebindningstid ökad med en procentenhet, om den tid för vilken ersättningen ska betalas är kortare än ett år, eller

b) högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på statsobligationer med en förfallotid som motsvarar återstående räntebindningstid ökad med en procentenhet, om betalningstiden överstiger den i a, och

2. för annan kredit högst motsvara en procent av det förtidsbetalade beloppet eller, om det vid tidpunkten för förtidsbetalningen är kortare tid än ett år kvar av kreditavtalets löptid, en halv procent av det förtidsbetalade beloppet. Ersättningen får dock inte överstiga det belopp som konsumenten skulle ha betalat i ränta under den återstående löptiden enligt kreditavtalet.

Ränteskillnadsersättning får inte tas ut för den del av räntan som motsvaras av en kreditgarantiavgift, när statlig kreditgaranti har lämnats och avgift tas ut för garantin. Ersättning får inte heller tas ut vid en betalning av en kontokredit eller vid en betalning från en försäkring som garanterar återbetalning av krediten.

Om kreditgivaren utnyttjar en rätt att återta varan enligt 38 §, tillämpas 40 och 41 §§ vid den uppgörelse som då ska ske mellan parterna.

Uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid

37 § Konsumenten får när som helst säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid. Om ingen uppsägningstid har avtalats, upphör avtalet att gälla omedelbart. Om en uppsägningstid har avtalats, upphör avtalet att gälla den dag då uppsägningstiden löper ut. Uppsägningstiden får inte vara längre än en månad.

Kreditgivaren får säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid endast om det har avtalats. Uppsägningstiden ska vara minst två månader. Har konsumenten inte alls utnyttjat krediten, får kreditgivaren säga upp kreditavtalet att upphöra omedelbart, om det har avtalats och är skäligt. Konsumenten ska innan han eller hon förlorar rätten till krediten under rättas om uppsägningen och om skälen för den. Finns det särskilda skäl, får underrättelse i stället lämnas omedelbart därefter.

En uppsägning eller en underrättelse enligt andra stycket ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Återtaganderätt vid kreditköp av vara

38 § Med förbehåll om återtaganderätt avses ett avtalsvillkor som ger kreditgivaren möjlighet att återta en vara, om köparen inte fullgör sin del av kreditköpsavtalet.

Ett förbehåll om återtaganderätt får göras gällande endast under förutsättning

1. att säljaren har gjort förbehållet i samband med köpet för att trygga sin rätt till betalning, samt

2. att den tidpunkt har inträtt då konsumenten enligt 33 och 34 §§ ska fullgöra sin skyldighet att betala i förtid.

Om vid betalningsdröjsmål köparen, innan varan återtas, betalar vad som förfallit till betalning jämte dröjsmålsränta och kostnader enligt de grunder som anges i 40 § tredje–femte styckena, får kreditgivaren inte återta varan på grund av dröjsmålet. Grundas återtaganderätten på att säkerhet för krediten har försämrats eller att köparen undandrar sig att betala sin skuld, får kreditgivaren inte återta varan om köparen innan varan återtas ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

39 § Använder näringsidkare förbehåll om återtagande vid försäljning av en vara som med hänsyn till sin beskaffenhet eller sitt värde eller på grund av förhållandena på marknaden inte är lämpad som kreditsäkerhet, kan näringsidkaren förbjudas att i framtiden i liknande fall använda sådana förbehåll. I fråga om förbud gäller i övrigt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

Uppgörelse när en vara återtas

40 § Om kreditgivaren vill utnyttja en rätt att återta varan, ska avräkning göras mellan kreditgivaren och köparen.

Vid avräkningen ska köparen tillgodoräknas varans värde vid återtagandet. Värdet beräknas efter vad kreditgivaren kan antas få ut genom att på lämpligt sätt sälja varan.

Kreditgivaren får tillgodoräkna sig den obetalda delen av kreditfordringen efter avräkning enligt 36 § samt i förekommande fall dröjsmålsränta, dock inte enligt högre räntesats än som anges i 6 § räntelagen (1975:635).

Kreditgivaren får dessutom tillgodoräkna sig ersättning för utsökningssavgift, skäligen kostnad för transport av varan samt utgift för inställelse vid förrättning för återtagande, om kreditgivaren har behövt inställa sig för att tillvarata sin rätt. När ersättning bestäms för utgift för inställelse tillämpas bestämmelserna om beräkning av ersättning av allmänna medel till vittne.

I mål om handräckning för återtagande får kreditgivaren tillgodoräkna sig även skäligen ersättning för eget arbete med anledning av målet samt arvode till ombud eller biträde.

41 § Om köparen vid avräkningen tillgodoräknas ett större belopp än kreditgivaren, får varan återtas endast om kreditgivaren betalar mellanskillnaden till köparen eller, när varan värderats av Kronofogdemyndigheten, nedsätter mellanskillnaden hos myndigheten.

Har kreditgivaren för att kunna återta varan varit tvungen att betala en skuld som köparen har, får kreditgivaren när första stycket tillämpas avräkna sådan betalning mot mellanskillnad till köparens förmån. Det samma gäller om kreditgivaren för att varan efter återtagande ska kunna användas på avsett sätt har varit tvungen att betala en sådan skuld.

Tillgodoräknas kreditgivaren ett större belopp än köparen, får kreditgivaren inte kräva ut mellanskillnaden (restskulden) i annat fall än då varan har minskat väsentligt i värde genom att köparen vanvårdat varan.

Återlösande av en vara som återtagits

42 § Köparen får inom fjorton dagar återlösa en vara som har återtagits. Vill köparen återlösa varan, ska han eller hon betala kreditgivaren varans värde vid återtagandet samt den restskuld som kan finnas enligt avräkningen.

Handräckning och verkställighet av dom för återtagande av vara

43 § Kreditgivaren får hos Kronofogdemyndigheten söka handräckning för att återta varan under förutsättning att parterna har upprättat och skrivit under en handling om kreditköpet. Handlingen ska innehålla ett förbehåll om återtaganderätt samt uppgifter om kontantpriset, kreditbeloppet, kreditkostnaden, kreditavtalets löptid, kreditfordran och tidpunkter för betalning.

En ansökan om handräckning ska göras skriftligen. Det ska anges i ansökningen hur stor del av kreditfordran som är obetald. Om kreditgivaren gör anspråk på dröjsmålsränta, ska det också uppges i ansökningen vad kreditgivaren fordrar i den delen. En styrkt kopia av den handling som anges i första stycket ska fogas till ansökningen.

44 § Handräckning får beviljas endast om det är uppenbart att de förutsättningar för återtagande som anges i 38 § andra och tredje styckena föreligger.

Om ett förbehåll om återtaganderätt har använts i strid mot förbud enligt 39 §, får handräckning inte beviljas.

Handräckning eller verkställighet av dom, varigenom köparen har förpliktats att lämna tillbaka en vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt, får inte beviljas för sådana varor som enligt 5 kap. 1–3 §§ utskökningsbalken ska undantas från utmätning.

45 § I fråga om handräckning och verkställighet av dom, som anges i 44 § tredje stycket, tillämpas i övrigt 12 § andra och tredje styckena samt 15–18 §§ lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., varvid hänvisningen i 16 § tredje stycket till 10 § första stycket ska avse 41 § första stycket denna lag.

Förbud mot utmätning

46 § En vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt får inte utmätas för en fordran som grundar sig på kreditköpet.

Lagval

47 § Ett avtalsvillkor som anger att lagen i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska tillämpas på kreditavtalet gäller inte i fråga om regler om kreditavtal, om den lag som gäller med bortseende från villkoret är lagen i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och den lagen ger konsumenten ett bättre skydd.

Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

48 § En näringsidkare som, utan att vara kreditgivare och mot ersättning, erbjuder eller presenterar ett kreditavtal, bistår en konsument innan ett kreditavtal ingås eller ingår ett kreditavtal som ombud för kreditgivaren (kreditförmedlare) ska vid marknadsföring som riktas mot konsumenter lämna information om huruvida förmedlingen sker i samarbete med viss kreditgivare eller är oberoende.

Kreditförmedlaren ska informera konsumenten om avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster. Sådana avgifter får tas ut endast om informationen har getts samt kreditförmedlaren och konsumenten innan kreditavtalet ingås har avtalat om det i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Kreditförmedlaren ska också informera kreditgivaren om avgifterna.

Om informationen inte lämnas, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Den information som ska lämnas till konsumenten ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Tillsyn

49 § Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag följs. Verkets tillsyn omfattar dock inte Sveriges riksbank, verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen eller verksamhet hos Kronofogdemyndigheten.

Tillsynen ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt.

50 § För tillsynen har Konsumentverket eller den som verket förordnar rätt att företa inspektion hos näringsidkare som bedriver varuförsäljning eller som i sin yrkesmässiga verksamhet lämnar, förmedlar eller övertar kredit som avses i denna lag och att ta del av samtliga handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen.

Om en näringsidkare inte tillhandahåller handlingar eller lämnar upplysningar i ett sådant fall som avses i första stycket, får Konsumentverket förelägga näringsidkaren att fullgöra sin skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

51 § Om näringsidkaren inte följer 12 §, får Konsumentverket förelägga näringsidkaren att upphöra med att lämna krediter. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om det är tillräckligt, får Konsumentverket i stället meddela varning.

52 § Konsumentverkets beslut enligt 50 § andra stycket och 51 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av Konsumentverket enligt 50 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011, då konsumentkreditlagen (1992:830) ska upphöra att gälla.

2. I fråga om kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller den upphävda lagen. För kreditavtal med obestämd löptid gäller dock 19, 20, 28 och 37 §§ från ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag gäller avbetalningsköp som sluts mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet eller som annars faller utanför konsumentkreditlagen (1992:830).

Med avbetalningsköp avses avtal om köp av vara, om

1. betalningen *skall* erläggas i särskilda poster, varav minst en sedan varan har lämnats ut till köparen, och

2. avtalet innehåller villkor som ger säljaren möjlighet att *återtaga* varan om köparen *ej* fullgör sin del av avtalet (förbehåll om återtaganderätt).

Har avtalet betecknats som uthyrning eller betalningen som vederlag för varans nyttjande föreligger ändå avbetalningsköp, om det är avsett att den till vilken varan utlämnas *skall* bli ägare av denna.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller avbetalningsköp som sluts mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet eller som annars faller utanför konsumentkreditlagen (2010:000).

Med avbetalningsköp avses avtal om köp av vara, om

1. betalningen *ska* erläggas i särskilda poster, varav minst en sedan varan har lämnats ut till köparen, och

2. avtalet innehåller villkor som ger säljaren möjlighet att *återta* varan om köparen *inte* fullgör sin del av avtalet (förbehåll om återtaganderätt).

Har avtalet betecknats som uthyrning eller betalningen som vederlag för varans nyttjande föreligger ändå avbetalningsköp, om det är avsett att den till vilken varan utlämnas *ska* bli ägare av denna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 1992:835.

2.3 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 10 § utsökningsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

10 §¹

Har utmätning skett av egendom som gäldenären har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får egendomen säljas endast om köpeskillingen förslår till betalning av kreditgivarens fordran eller försäljningen med kreditgivarens samtycke i målet sker med förbehåll för hans rätt enligt avtalet.

Kreditgivarens fordran bestäms enligt 24 § konsumentkreditlagen (1992:830) eller enligt 5 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. Är *ej* någon av dessa lagar tillämplig på avtalet, bestäms fordringen likväl enligt sistnämnda paragraf, varvid jämkning får ske efter vad som är skäligt.

Kreditgivarens fordran bestäms enligt 36 § konsumentkreditlagen (2010:000) eller enligt 5 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. Är *inte* någon av dessa lagar tillämplig på avtalet, bestäms fordringen likväl enligt sistnämnda paragraf, varvid jämkning får ske efter vad som är skäligt.

Sker försäljningen med förbehåll för kreditgivarens rätt, svarar därefter den som förvärvar egendomen i stället för gäldenären för dennes skyldigheter enligt avtalet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 1992:831.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om en låntagare säger upp ett sådant bostadslån som anges i 1 a eller 1 b § till omedelbar betalning eller gör inbetalning utöver föreskriven amortering, har långivaren rätt att av låntagaren ta ut ersättning för sin förlust, beräknad med utgångspunkt i skillnaden mellan räntan på lånet och långivarens återplaceringsränta. I fråga om lån som lämnats huvudsakligen för enskilt bruk har dock långivaren rätt till ersättning endast i den utsträckning det följer av en tillämpning av 24 § konsumentkreditlagen (1992:830).

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om en låntagare säger upp ett sådant bostadslån som anges i 1 a eller 1 b § till omedelbar betalning eller gör inbetalning utöver föreskriven amortering, har långivaren rätt att av låntagaren ta ut ersättning för sin förlust, beräknad med utgångspunkt i skillnaden mellan räntan på lånet och långivarens återplaceringsränta. I fråga om lån som lämnats huvudsakligen för enskilt bruk har dock långivaren rätt till ersättning endast i den utsträckning det följer av en tillämpning av 36 § konsumentkreditlagen (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 1995:905.

2.5 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 6 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

6 §²

I beskattningsunderlaget *skall* inte ingå belopp

1. varmed priset i enlighet med vad som avtalats sätts ned på grund av betalning före förfalldagen,

2. som svarar mot prisnedsättningar och rabatter till kunden vilka medges vid tidpunkten för tillhandahållandet, eller

3. som svarar mot prisnedsättning som ges efter det att tillhandahållandet ägt rum om inte annat följer av andra stycket.

I beskattningsunderlaget *skall* ingå belopp som avses i första stycket 3 om den skattskyldige och hans kund avtalat om detta.

Om en vara återtas med stöd av förbehåll om återtaganderätt enligt konsumentkreditlagen (1992:830) eller lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., får säljaren minska beskattningsunderlaget med vad han vid avräkning med köparen tillgodoräknar köparen för den återtagna varans värde. Denna rätt gäller dock endast om han kan visa att köparen helt saknat rätt till avdrag för eller återbetalning enligt 10 kap. 9–13 §§ av den ingående skatt som hänför sig till dennes förvärv av varan.

I beskattningsunderlaget *ska* inte ingå belopp

1. varmed priset i enlighet med vad som avtalats sätts ned på grund av betalning före förfalldagen,

2. som svarar mot prisnedsättningar och rabatter till kunden vilka medges vid tidpunkten för tillhandahållandet, eller

3. som svarar mot prisnedsättning som ges efter det att tillhandahållandet ägt rum om inte annat följer av andra stycket.

I beskattningsunderlaget *ska* ingå belopp som avses i första stycket 3 om den skattskyldige och hans kund avtalat om detta.

Om en vara återtas med stöd av förbehåll om återtaganderätt enligt konsumentkreditlagen (2010:000) eller lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., får säljaren minska beskattningsunderlaget med vad han vid avräkning med köparen tillgodoräknar köparen för den återtagna varans värde. Denna rätt gäller dock endast om han kan visa att köparen helt saknat rätt till avdrag för eller återbetalning enligt 10 kap. 9–13 §§ av den ingående skatt som hänför sig till dennes förvärv av varan.

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

² Senaste lydelse 2002:1004.

Om en förlust uppkommer på den skattskyldiges fordran som avser ersättning för en vara eller en tjänst (kundförlust), får han minska beskattningsunderlaget med beloppet av förlusten.

I 13 kap. finns bestämmelser om hur minskningen av beskattningsunderlaget *skall* redovisas av den skattskyldige.

I 13 kap. finns bestämmelser om hur minskningen av beskattningsunderlaget *ska* redovisas av den skattskyldige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid tillämpningen av avtalsvillkoren *skall* låneförvaltaren ta till vara låntagarens intressen med tillbörlig omsorg och även i övrigt iaktta god kreditgivningssed.

Konsumentkreditlagen (1992:830) gäller inte i fråga om sådana lån eller lånedelar som avses i 1 §.

Föreslagen lydelse

3 §

Vid tillämpningen av avtalsvillkoren *ska* låneförvaltaren ta till vara låntagarens intressen med tillbörlig omsorg och även i övrigt iaktta god kreditgivningssed.

Konsumentkreditlagen (2010:000) gäller inte i fråga om sådana lån eller lånedelar som avses i 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 §

Innan ett kreditinstitut beslutar att bevilja en kredit *skall* det pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

Någon kreditprövning behöver inte göras i de situationer som anges i 5 a § andra och tredje styckena konsumentkreditlagen (1992:830).

Innan ett kreditinstitut beslutar att bevilja en kredit *ska* det pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

2.8 Förslag till lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om distans- och hemförsäljningslagen (2005:59)

dels att 2 kap. 16 § och 4 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 13 § och 4 kap. 9 a §, av följande lydelse,

dels att det närmast före 3 kap. 13 § och 4 kap. 9 a § ska införas nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

16 §

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av distansavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *skall* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av distansavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *ska* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Detsamma ska gälla om konsumenten utövar ångerrätten och det är fråga om ett sådant kreditköp som avses i konsumentkreditlagen (2010:000).

3 kap.

Förhållandet till ångerrätten enligt konsumentkreditlagen

13 §

I fråga om kreditavtal enligt konsumentkreditlagen (2010:000) tillämpas 21–25 §§ den lagen i stället för 7–12 §§.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66, Celex 32008L0048).

4 kap.

*Förhållandet till ångerrätten
enligt konsumentkreditlagen*

9 a §

*I fråga om kreditavtal enligt
konsumentkreditlagen (2010:000)
tillämpas 21–25 §§ den lagen i
stället för 5–9 §§.*

10 §

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av hemförsäljningsavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *skall* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av hemförsäljningsavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *ska* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta. *Detsamma ska gälla om konsumenten utövar ångerrätten och det är fråga om ett sådant kreditköp som avses i konsumentkreditlagen (2010:000).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

2.9 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2009/10:115 Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- luftfartslagen (1957:297),
- konsumentkreditlagen (1992:830), – konsumentkreditlagen (2010:000),
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- radio- och tv-lagen (2010:000),
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, och
- lagen (2006:484) om franchisegivares informationskyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit ett nytt direktiv om konsumentkreditavtal¹ (konsumentkreditdirektivet) som ersätter det nuvarande direktivet om konsumentkrediter som antogs 1986. Direktivet, som finns i *bilaga 1*, syftar till att ytterligare harmonisera medlemsstaternas regler på området.

Överläggningar har hållits med företrädare för berörda departement i Danmark, Finland, Norge och Island om tolkningen och genomförandet av direktivet. Vid överläggningarna har man sökt enas om hur direktivet bör tolkas och hur det lämpligen kan genomföras. Synpunkter har också inhämtats under hand från berörda myndigheter och organisationer.

Som ett led i genomförandet av direktivet utarbetades i Justitiedepartementet departementspromemorian Ny konsumentkreditlag (Ds 2009:67). När det i det följande talas om promemorian avses denna departementspromemoria, om inte något annat anges. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2009/10522/L2).

I lagrådsremissen behandlas i anslutning till frågorna om genomförande av direktivet även vissa frågor som tas upp i den remitterade promemorian Konsumentskyddet inom det finansiella området. En sammanfattning av den promemorian finns i *bilaga 5*. Remissvaren finns tillgängliga i ärendet (Ju2006/2704/L2).

Vidare behandlas i lagrådsremissen framställningar från Svenska Bankföreningen om beräkning av ränteskillnadsersättning vid förtidsbetalning av bostadskrediter och om utlåning i utländsk valuta mot fast ränta (Ju2007/5531/L2 respektive Ju1999/2021/L2), en hemställan från Konsumentverket om en översyn av lagstiftningen som berör s.k. snabblån (Ju2007/7662/L2) samt frågor som tas upp i en rapport om snabblån från Sveriges Konsumenter (Ju2009/9933/L2).

En jämförelsetabell med en sammanställning av bestämmelserna i konsumentkreditdirektivet och närmast motsvarande bestämmelser i svensk lag finns i *bilaga 6*.

4 Reformbehovet

Konsumentkreditdirektivet

Konsumentkreditdirektivets övergripande syfte är att underlätta framväxten av en väl fungerande inre marknad för konsumentkrediter. Att det gäller likartade regler för konsumentkrediter i medlemsstaterna gör det enklare för konsumenterna att dra nytta av fördelarna med den inre marknaden. Likartade regler bör också underlätta för kreditgivare att tillhandahålla konsumentkrediter inom hela EU. Detta ger upphov till ett

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66, Celex 32008L0048).

ökat utbud och en ökad konkurrens på marknaden. Direktivet innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

Enligt artikel 1 är syftet med direktivet att harmonisera vissa aspekter av medlemsstaternas lagar och andra författningar om kreditavtal för konsumenter. Direktivet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv (artikel 22.1). Det innebär att i den mån direktivet innehåller harmoniserande bestämmelser får medlemsstaterna inte behålla eller införa bestämmelser i nationell lag som skiljer sig från vad som fastställs i direktivet. Harmoniseringen omfattar inte sådant som ligger utanför direktivets tillämpningsområde, som anges i artikel 2. Genom undantag faller flera slag av kreditavtal utanför tillämpningsområdet. Det gäller t.ex. avtal som avser ett sammanlagt kreditbelopp under 200 euro eller över 75 000 euro. Inte heller omfattas kreditavtal där det finns en säkerhet i fast egendom eller liknande. Därutöver undantas ytterligare ett tiotal speciella slag av kreditavtal från tillämpningsområdet, bl.a. pantlån. För kontokrediter, som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader, gäller endast vissa artiklar i direktivet.

Definitioner, av betydelse för direktivets tillämpningsområde, finns i artikel 3. Där definieras i sammanhanget centrala begrepp som konsument, kreditgivare och kreditavtal. Vidare finns definitioner av kontokredit, överskridande, kreditförmedlare, konsumentens sammanlagda kreditkostnad, sammanlagt belopp som ska betalas av konsumenten, effektiv ränta, kreditränta, fast kreditränta, sammanlagt kreditbelopp, varaktigt medium och kombinerat kreditavtal.

En central del av direktivets konsumentskydd är kravet i artikel 4.1 på viss standardinformation i all reklam där det anges en räntesats eller andra sifferuppgifter som rör kreditkostnaden för konsumenten.

Direktivet innehåller i artiklarna 5–7 omfattande bestämmelser om förhandsinformation. Kreditgivaren eller kreditförmedlaren ska enligt artikel 5 lämna konsumenten förhandsinformation i god tid innan kreditavtalet ingås. Informationen, som syftar till att konsumenten ska kunna jämföra olika erbjudanden och fatta ett välgrundat beslut, ska tillhandahållas genom en särskild, standardiserad blankett som benämns ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”. För vissa krediter, bl.a. vissa kreditavtal i form av kontokredit, finns det något mindre omfattande informationskrav (artikel 6). Informationen kan i dessa fall tillhandahållas genom en annan blankett, ”Europeisk konsumentkreditinformation”. Enligt artikel 7 undantas sådana näringsidkare som endast förmedlar en kredit i samband med försäljning av en vara som näringsidkaren tillhandahåller.

I artikel 8 finns bestämmelser om att kreditgivaren ska göra en prövning av konsumentens kreditvärdighet innan kreditavtalet ingås. Kreditprövningen ska ske på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits från konsumenten och, när så är nödvändigt, på grundval av sökning i en databas. Om konsumenten nekas en kredit på grund av uppgifter i en databas, har konsumenten enligt artikel 9 rätt att få reda på uppgifterna och vilken databas som använts.

Kreditavtalet ska enligt artikel 10 dokumenteras i pappersform eller på något annat varaktigt medium. Dokumentet ska innehålla information om ett drygt tjugotal, olika särskilt angivna förhållanden. Till exempel ska dokumentet innehålla information om vilken sorts kredit det rör sig om

och de avtalsslutande parternas identitet och adress. Vidare ska uppgifter om kreditavtalets löptid, sammanlagt kreditbelopp och villkoren för utnyttjande av krediten anges. Vid kontokrediter, som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader, är informationskraven i princip likalydande men mindre omfattande.

Artikel 11 innehåller en skyldighet att informera om ränteändringar. Artikel 12 innehåller en skyldighet för kreditgivaren att vid kontokrediter regelbundet se till att konsumenten får information genom ett konto-utdrag. Artikel 13 innehåller särskilda bestämmelser för krediter med obestämd löptid.

Artikel 14 innehåller bestämmelser om ångerrätt för konsumenten. Konsumenten ska ha rätt att inom 14 kalenderdagar frånträda kreditavtalet utan att behöva ange några skäl. Ångerfristen ska börja löpa från och med den dag kreditavtalet ingås. Fristen börjar dock aldrig löpa före den dag då konsumenten får avtalsvillkoren och den information som ska anges i dokumentationen av kreditavtalet.

I artikel 15 regleras konsumentens rätt att framställa invändningar vid kreditköp.

Bestämmelser om förtidsbetalning finns i artikel 16. Konsumenten har rätt att när som helst, helt eller delvis, fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet. Konsumenten har då rätt till en nedsättning av den sammanlagda kreditkostnaden. Kreditgivaren har vid förtidsbetalning rätt till en rimlig och objektivt motiverad kompensation för eventuella kostnader som har ett direkt samband med förtidsbetalningen.

Artikel 17 behandlar överlåtelse av rättigheter enligt ett kreditavtal. Konsumenten, som ska informeras om överlåtelsen, ska ha rätt att framställa samma invändningar mot förvärvaren av rättigheterna som han eller hon kunde göra mot överlåtaren.

Enligt artikel 18 finns det vissa skyldigheter för kreditgivaren att informera konsumenten om kostnader m.m. när denne har överskridit en kreditgräns.

I direktivet finns vidare bestämmelser om beräkning av den effektiva räntan för ett konsumentkreditavtal (artikel 19), om kontroll av kreditgivare (artikel 20) och om vissa skyldigheter för kreditförmedlare (artikel 21). Genomförande-, övergångs- och slutbestämmelser finns i artiklarna 22–32. Artikel 22.4 innehåller en lagvalsbestämmelse som ger konsumenten ett visst minimiskydd om ett tredje lands (dvs. ett land utanför EU) lag skulle vara tillämplig på ett kreditavtal.

Ett direktiv är bindande för varje medlemsstat till vilken det riktar sig vad gäller det resultat som ska uppnås med direktivet. Medlemsstaten har frihet att själv välja form och tillvägagångssätt för det nationella genomförandet. Det innebär att en medlemsstat vid genomförandet av direktivet inte behöver använda sig av samma terminologi och systematik som direktivet. Genomförandet måste dock innebära att det avsedda resultatet uppnås. En av utgångspunkterna för det svenska genomförandet av konsumentkreditdirektivet bör vara att ansluta till den terminologi och systematik som finns i den nuvarande konsumentkreditlagen (1992:830), i fortsättningen benämnd 1992 års lag, när det är möjligt.

Det svenska genomförandet bör ske på sådant sätt att direktivets konsumentskydd säkert är uppfyllt. Samtidigt är det viktigt att avgöra i vad mån nya regler ska gälla också för kreditavtal som faller utanför direk-

tivets tillämpningsområde. Utgångspunkten bör vara att de nya reglerna ska gälla också för kreditavtal som faller utanför direktivets tillämpningsområde, om inte särskilda skäl talar emot det. Tillämpningsområdet för de svenska bestämmelserna bör alltså även fortsättningsvis vara brett.

Inte minst mot bakgrund av den omfattande gränsöverskridande verksamhet som förekommer mellan de nordiska länderna är det också av värde att ägna uppmärksamhet åt hur övriga nordiska länder genomför direktivet.

Snabblån

På senare tid har s.k. snabblån i växande omfattning erbjudits konsumenterna på den svenska marknaden. Ibland används också begreppen sms-lån, mobillån eller mikrolån som benämning på krediter av detta slag.

Typiskt för snabblånen är att det handlar om att låna en relativt liten summa pengar en kort tid. Lånebeloppen är många gånger mellan 1 000 och 3 000 kronor och tiden för återbetalning är ofta en till tre månader. Lånen löper för det mesta inte med ränta utan i stället ska en avgift betalas när lånet förfaller. Vanligen är det fråga om lån utan säkerhet. Ansökningar om lån görs på distans, ofta genom ett sms-meddelande eller via Internet. Lånebeloppet utbetalas snabbt. Antalet kreditgivare som erbjuder snabblån har stadigt ökat från det att låneformen lanserades i Sverige.

Kronofogdemyndigheten har halvårsvis sedan hösten 2006 mätt antalet inkomna ansökningar om betalningsföreläggande som rör sms-lån (Faktasammanställning, SMS-lån, helåret 2009). Av sammanställningen framgår att under år 2009 inkom drygt 46 500 ansökningar. Det framgår också att antalet ansökningar ökar oavbrutet. Ett stort antal personer har fått svårigheter att betala tillbaka snabblånen. Konsumentverket har som nämns i avsnitt 3 begärt en översyn av lagstiftningen som berör snabblån. Konsumentverket har även vidtagit andra åtgärder på området. Verket har i några ärenden väckt talan i Marknadsdomstolen. I ett fall förbjöd Marknadsdomstolen mobillåneföretaget att i radio marknadsföra lånen som en snabb och bekväm lösning på ekonomiska problem. I ett par andra fall förbjöds mobillåneföretag att ta ut avgifter som inte motsvarar kostnader för de enskilda krediterna.

Utvecklingen på kreditmarknaden har fört med sig att olika typer av snabblån gjorts mer tillgängliga för konsumenterna. Samtidigt som en ökad tillgänglighet kan vara positiv för många konsumenter, innebär det en större risk för att andra konsumenter fattar förhastade och dåligt underbyggda beslut om lån.

Det bör eftersträvas en lagstiftning som leder till att färre får problem med överskuldssättning, utan att i onödan försvåra för kreditgivare och konsumenter som uppskattar och kan hantera lånen.

Några olika förslag om nya regler på området behandlas inledningsvis samlat i ett avsnitt (avsnitt 5). De förslag som avses att genomföras behandlas därefter mera utförligt i samband med att motsvarande reglering i konsumentkreditdirektivet tas upp i avsnittet om genomförande av direktivet (avsnitt 6).

Andra reformförslag

Svenska Bankföreningen har i en skrivelse till Justitiedepartementet hemställt om ändringar i konsumentkreditlagens bestämmelser om ränteskillnadsersättning vid förtidsbetalning av bostadskrediter. Frågan gäller metoden för att ta fram jämförelseräntan vid beräkning av ersättningens storlek. Vid beräkning av ersättningen görs i dag en jämförelse med räntan på vissa statspapper med ett tillägg på en procent. Vid vissa räntenivåer leder detta, menar föreningen, till att kreditgivaren inte kompenseras fullt ut för den förlust som kan uppstå vid förtidsinlösen av lån med bunden ränta. Frågan behandlas vidare i avsnitt 6.12.

I en av Finansdepartementet beställd promemoria, Konsumentskyddet inom det finansiella området, har utredaren föreslagit några förändringar i det civilrättsliga konsumentskyddet. I dessa delar har promemorian efter remittering överlämnats till Justitiedepartementet. I promemorian föreslås en civilrättslig sanktion vid bristande kreditprövning, en avrådningskyldighet för kreditgivaren, ett krav på ränteangivelse vid marknadsföring, ett räntetak för att förhindra oskäligen räntor och en möjlighet att begränsa en kredits storlek när den kan variera över tiden, t.ex. vid vissa kontokortskrediter.

Förslagen om en civilrättslig sanktion vid bristande kreditprövning, en avrådningskyldighet och ränteangivelse vid marknadsföring tas upp i samband med att direktivets motsvarande regleringar behandlas i avsnittet om genomförande av direktivet.

Förslaget om räntetak kritiserar av flera remissinstanser. Ett räntetak anses, bl.a. av Riksbanken, vara ett trubbigt instrument vid sidan av bestämmelser om oskäligen avtalsvillkor och ocker. Det läggs därför inte fram något förslag om räntetak.

Förslaget till en begränsning av vissa krediter tar särskilt sikte på det ansvar som en konsument kan ha för kontokortskrediter och i synnerhet det ansvar som kan finnas för uttag som görs av obehöriga vid en förlust av kortet. Frågan om ansvaret för obehöriga uttag har numera reglerats i EG-direktivet (2007/64/EG) om betaltjänster på den inre marknaden. I propositionen *Obehöriga transaktioner med betalningsinstrument* (prop. 2009/10:122) har regeringen lämnat ett förslag till genomförande av regleringen.

5 Åtgärder mot problem med snabb lån

Regeringens förslag: Samma regler som gäller för konsumentkrediter i allmänhet ska gälla också för snabb lån. Information, bl.a. om den effektiva räntan, ska lämnas i marknadsföringen. Fullständig information ska också lämnas innan ett kreditavtal ingås och i kreditavtalet, som ska dokumenteras i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. Kreditprövning ska göras. Konsumenten ska ha rätt att ångra krediten.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas begränsningar i tid för när ansökningar eller utbetalningar av krediter får ske. Inte heller är det påkallat att ändra bestämmelserna om ocker.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller har ingen invändning mot förslagen eller bedömningen. *Kronofogdemyndigheten*, *Sveriges Konsumenter* och *Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst* anser att begränsningar i tiden för utbetalning av krediter bör införas. *Uppsala universitet* och *Sveriges Konsumenter* anser att ett räntetak bör införas. *Svensk Handel* ifrågasätter om krav på kreditprövning har någon effekt på problemen med överskuld-sättning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Snabblånen har ökat i omfattning. Kreditgivningen sker enkelt och snabbt och kreditgivaren är lättillgänglig. Detta uppskattas av många konsumenter. Samtidigt har snabblånen fört med sig problem. Många konsumenter har inte betalat tillbaka kreditbeloppet i tid. Det finns därför anledning att se över reglerna för kreditgivning av snabblån.

Kreditavtal där lånebeloppet understiger 200 euro omfattas inte av konsumentkreditdirektivets tillämpningsområde. När det gäller lån som inte omfattas av direktivet, däribland många snabblån, står det medlemsstaterna fritt att välja reglering.

Snabblånen är undantagna från vissa bestämmelser i 1992 års lag. Det gäller t.ex. kravet på information om den effektiva räntan i marknadsföring och innan ett avtal ingås. Krav på information om lånets kostnader har efterlysts av flera. Konsumentkreditdirektivet innebär att det ska införas omfattande regler om information i marknadsföringen, innan ett avtal ingås respektive i själva kreditavtalet. Det gäller t.ex. information om den effektiva räntan, som är ett uttryck för lånets totala kostnader för konsumenten. För kreditavtal som omfattas av direktivet ska dessa regler införas. En förbättrad information om snabblånens kostnader kan för enkla möjligheten för konsumenten att bedöma om han eller hon bör ingå ett kreditavtal på de föreslagna villkoren. Det finns enligt regeringens mening inte skäl att undanta snabblån från direktivets krav på information.

Snabblånen är också typiskt sett undantagna från kravet på kreditprövning i 1992 års lag. Detta undantag gäller för engångskrediter när kredittiden är högst tre månader och kreditbeloppet ska återbetalas på en gång samt för krediter som avser mindre belopp. Undantaget infördes för att underlätta betalningar mot fakturor men träffar i praktiken även snabblån såsom lånevillkoren utformas. I promemorian föreslås att ett krav på kreditprövning ska gälla även vid lån av små belopp som ska återbetalas på kort tid. Förslaget får ett starkt stöd av remissinstanserna. *Svensk Handel* ifrågasätter dock om ett genomförande av förslaget har någon effekt på problemen med överskuld-sättning. Enligt *Svensk Handel* görs kreditprövningar redan i dag.

Promemorians förslag innehåller inte bara ett krav på att en kreditprövning ska göras. Det ställs också tydligare krav på hur kreditprövningen ska gå till och det finns en sanktion mot bristfällig kreditprövning. Enligt regeringens bedömning är kravet på kreditprövning ett verksamt medel för att förhindra att konsumenter som saknar återbetalningsförmåga ingår avtal om snabblån.

Enligt direktivet ska konsumenten ha rätt att ångra ett kreditavtal. Det finns enligt regeringens mening inte skäl att undanta snabbblån från direktivets krav på ångerrätt.

Enligt den finska konsumentskyddslagen får konsumentkrediter som söks och beviljas mellan klockan 23.00 och 07.00 inte betalas ut till konsumenten förrän efter klockan 07.00. Anledningen är att sådana kreditansökningar anses kunna vara grundade på överilade beslut. Några remissinstanser anser att en liknande begränsning bör införas i Sverige. *Kronofogdemyndigheten* menar att det finns indikationer på att snabbblån som utbetalas under dygnets sena timmar i många fall används till spel och inköp på Internet. Som nämns i promemorian finns det dock invändningar mot en sådan reglering. Ett utbetalningsförbud skulle vara ett betydande ingrepp i parternas avtalsfrihet. Vid internationella transaktioner skulle ett utbetalningsförbud också kunna försvåra genomförandet av t.ex. ett köp. Även om det är så att lån som utbetalas kvälls- eller nattetid i högre grad används för transaktioner på Internet, är det inte en tillräcklig anledning att göra ett sådant ingrepp. Kraven på förhandsinformation och kreditprövning leder också till att utbetalningen i många fall förskjuts i tiden.

Som framgår av promemorian är det inte heller påkallat att se över lagstiftningen om ocker. För att det ska bli fråga om ansvar för ocker torde typiskt sett fordras en mer ingående kännedom om en enskilds konsuments bevekelsegrunder för krediten i fråga. En skärpning av bestämmelserna som innebär att man generellt ålägger kreditgivaren en undersökningsskyldighet i fråga om konsumentens förhållanden går långt utöver vad som krävs vid en kreditprövning. Förutom att det skulle föranleda kostnader för kreditgivarna, skulle det också vara betänkligt i förhållande till den personliga integriteten.

Uppsala universitet anser att det, som ett komplement till den civilrättsliga bestämmelsen om ogiltighet på grund av ocker (31 § lagen [1915:218] om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område), i den nya lagen bör anges att en effektiv ränta som överstiger en viss nivå aldrig ska kunna göras gällande mot konsumenten. Som framgår av det föregående avsnittet menar regeringen att ett absolut räntetak inte är lämpligt att införa generellt. Även om det är något enklare att sätta absoluta nivåer för ett visst slag av krediter, skulle en sådan reglering föra med sig avgränsningsproblem och kunna leda till försämrade konkurrensförutsättningar. En utgångspunkt för den nya regleringen är också att samma regler ska gälla alla slag av krediter.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att konsumentkreditdirektivet bör genomföras på ett sådant sätt att regleringen i en ny lag fullt ut görs tillämplig på snabbblån i sin nuvarande utformning. Kreditgivarna kommer därigenom att få ett tydligt ansvar för att lämna information och för att pröva låntagarens återbetalningsförmåga. Konsumenten får också en rätt att ångra krediten. Förändringarna kan sammantaget antas ge goda förutsättningar att minska de negativa följderna av snabblånen utan att onödigtvis försvåra för kreditgivare och låntagare som uppskattar och kan hantera låneformen.

6 Genomförande av konsumentkreditdirektivet

6.1 Tillämpningsområde och definitioner

Regeringens förslag: En ny konsumentkreditlag införs. Den nya lagen ska i huvudsak ha samma tillämpningsområde som 1992 års lag, dvs. omfatta i princip alla slag av krediter som näringsidkare lämnar konsumenter.

Författningsreglerade lån som lämnas av statsmedel (t.ex. studielån) och lån som lämnas i pantbanksverksamhet ska undantas helt från lagens tillämpningsområde.

För fakturakrediter, vissa kontokrediter, bostadskrediter och s.k. värdepapperskrediter ska delar av regleringen undantas.

Lagen ska vara tvingande till konsumentens förmån.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian undantas dock fakturakrediter och vissa räntefria kontokrediter helt från tillämpningsområdet. Promemorian innehåller inget förslag till undantag för kreditavtal som ingås med kreditinstitut eller värdepappersbolag i syfte att genomföra transaktioner med finansiella instrument (värdepapperskrediter).

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians förslag. *Sveriges advokatsamfund* anser att alla krediter som konsumenten ställer säkerhet för i form av den egna bostaden bör omfattas av regleringen. *Svenska Fondhandlareföreningen* anser, med stöd av *Svenska Bankföreningen*, att värdepapperskrediter bör undantas från lagens tillämpningsområde. *Finansbolagens Förening* anmärker att det i lagtexten bör anges att hyres- och leasingavtal inte omfattas av lagen.

Skälen för regeringens förslag

En ny konsumentkreditlag införs

De grundläggande bestämmelserna i svensk lag om kredit till konsument finns i 1992 års lag. Flera av de områden som harmoniseras genom konsumentkreditdirektivet är redan reglerade i 1992 års lag. Till exempel finns det redan bestämmelser om informationsskyldighet för kreditgivare i samband med marknadsföring av kredit, innan ett kreditavtal ingås och i själva kreditavtalet. Vidare finns det bestämmelser om kreditprövning och om förtidsbetalning av kredit. Även lagens huvudsakliga struktur överensstämmer med direktivets. De ändringar som behöver göras för att genomföra direktivet skulle därför kunna göras genom ändringar i den nuvarande lagen.

Direktivet innehåller emellertid, i förhållande till 1992 års lag, dels flera nya, dels flera mer omfattande bestämmelser. Ett exempel på nya bestämmelser är de som gäller ångerrätt för konsumenten vid kreditavtal. En sådan rätt finns i dag endast vid kreditavtal som ingåtts på distans i enlighet med distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). Ett exempel

på mer omfattande bestämmelser är de som gäller informationsskyldighet för kreditgivarna.

Genomförandet av direktivet kommer alltså att kräva ett stort antal ändringar. En lämpligare lösning är då att ersätta 1992 års lag med en ny konsumentkreditlag.

Den nya lagen bör – där så är möjligt och lämpligt – bygga vidare på de lösningar som valts i 1992 års lag. De bestämmelser i 1992 års lag som inte berörs av direktivet bör överföras i sak oförändrade till den nya lagen.

Den nya lagen bör ha i huvudsak samma tillämpningsområde som 1992 års lag

1992 års lag gäller för kredit som är avsedd huvudsakligen för enskilt bruk och som lämnas eller erbjuds en konsument av en näringsidkare i dennes yrkesmässiga verksamhet (1 § första stycket). Lagen gäller under motsvarande förutsättningar även i fråga om kredit som lämnas av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en näringsidkare som ombud för kreditgivaren (1 § andra stycket). Lagen gäller inte förfärdningsreglerade lån som lämnas av statsmedel och inte heller lån som lämnas i pantbanksverksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000) (1 § tredje stycket).

I förarbetena till 1992 års lag uttalades att utgångspunkten bör vara att lagen ska gälla för alla konsumentkrediter, att undantag från dess tillämpningsområde ska göras endast i den mån det finns speciella och tungt vägande skäl samt att eventuella undantag i princip bör avse enskilda bestämmelser, inte hela lagen (prop. 1991/92:83 s. 31 och 96 f.). Generella undantag skulle, anfördes det, vara förenade med avgränsnings-svårigheter och medföra tröskeleffekter som framstod som oacceptabla. Även rättslikhetsprinciper och intresset av en effektiv konkurrens framfördes som argument mot införandet av generella undantag från lagens tillämpningsområde.

De redovisade skälen för att 1992 års lags tillämpningsområde i princip omfattar alla konsumentkrediter är fortfarande övertygande. Det har inte heller framkommit att det nuvarande tillämpningsområdet generellt skulle ha medfört problem. 1992 års lag gäller också för snabblån men dessa undantas från vissa bestämmelsers tillämpningsområde. Den nya lagen bör alltså i stort ha samma tillämpningsområde som 1992 års lag.

Direktivet omfattar inte de s.k. förmedlingsfallen, dvs. när en näringsidkare förmedlar ett lån med en privatperson som kreditgivare. Det finns inget som hindrar att den nya lagen görs tillämplig också på dessa fall, men det bör noteras att direktivet ålägger kreditgivaren flera nya skyldigheter, efter det att ett avtal har ingåtts. Dessa skyldigheter faller naturligt på kreditgivaren, och inte på det ombud som förmedlat lånet. I förmedlingsfallen kommer alltså enligt den nya lagen fler skyldigheter att åläggas en privatperson jämfört med 1992 års lag, t.ex. en skyldighet att ta emot meddelande om att konsumenten ångrat sig och återbetala eventuella avgifter. Det finns naturligtvis inget som hindrar att konsumenten kommer överens med kreditförmedlaren att denne åtar sig dessa skyldigheter.

Enligt promemorians förslag omfattas även andra förmedlingsfall av den nya lagens tillämpningsområde, t.ex. när det är konsumenten som har anlitat ett ombud. Direktivet innehåller endast ett fåtal bestämmelser som avser den situationen och det förefaller lämpligare att låta den nya lagens räckvidd i fråga om förmedlingsfallen vara begränsad på samma sätt som 1992 års lag. Ett fåtal bestämmelser som följer av direktivet, om vissa huvudsakligen näringsrättsliga skyldigheter för kreditförmedlare, får då gälla utanför lagens principiella tillämpningsområde och bör samlas för sig i slutet av lagen.

Författningsreglerade lån som lämnas av statsmedel, t.ex. studiestöd, och lån som lämnas i pantbanksverksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000) bör även fortsättningsvis helt undantas från lagens tillämpningsområde. Dessa slag av krediter undantas också från direktivets tillämpningsområde genom artikel 2.2 k) och l).

Ett slag av krediter som inte är undantagna från lagens tillämpningsområde är de s.k. fakturakrediterna, dvs. en kredit som lämnas i samband med försäljning av en vara eller en tjänst, ofta av praktiska skäl. Enligt direktivet finns det möjlighet att undanta krediter som ska betalas tillbaka inom tre månader, om endast obetydliga avgifter utgår (artikel 2.2 f). I promemorian föreslås att fakturakrediter helt ska undantas från den nya lagens tillämpningsområde med hänsyn till att regelverket skulle riskera att skapa en onödigt administration för många företag som inte har som huvuduppgift att lämna krediter. I stort sett har regeringen samma syn på frågan. Det finns dock ett viktigt skäl till att låta dessa krediter delvis omfattas av lagen. Enligt 1992 års lag har konsumenten vid överlåtelse av rättigheterna enligt ett kreditavtal invändningsrätt mot förvärvaren. Denna rätt för konsumenten, som inte kan avtalas bort, bör finnas även framgent. Av främst den anledningen anser regeringen att också fakturakrediter bör omfattas av den nya lagen. Stora delar av den nya lagen kommer dock på grund av sitt innehåll i praktiken inte att vara tillämplig på fakturakrediter. I delar som skulle kunna ha betydelse, t.ex. vissa krav på information och dokumentation samt obligatorisk kreditprovning, bör, liksom enligt 1992 års lag, fakturakrediter undantas.

Abonnemangsavtal, dvs. avtal om köp av en vara eller tjänst som levereras eller tillhandahålls fortlöpande (t.ex. el), kan innebära en särskild risk för skuldsättningsproblem för en konsument, eftersom kreditbeloppet ofta inte är bestämt i förväg utan beror på hur mycket konsumenten utnyttjar tjänsten i fråga. Abonnemangsavtal bör enligt regeringens mening anses och behandlas som fakturakrediter, om betalning ska ske inom tre månader för de varor eller tjänster som levererats eller tillhandahållits. Också fristående räntefria krediter med kort kredittid förbundna med endast obetydliga avgifter bör i den nya lagen behandlas på samma sätt som fakturakrediter.

Konsumentverket tar i sammanhanget upp vissa problem med mobilabonnemang. Enligt verket förekommer det att olika tjänster som en konsument beställt från en annan leverantör än mobiloperatören faktureras tillsammans med telefoniavgifter enligt abonnemangsavtalet. Ibland kan konsumenten ha invändningar mot den beställda tjänsten. Enligt verket kan det då vara svårt för konsumenten att ta till vara sin rätt. Tjänstleverantören kan vara svår att nå och operatören, som kräver betalt för tjänsten, tar inte ansvar för reklamationer riktade mot tjänstleverantören.

I vissa fall hävdar dessutom operatören en rätt att stänga av telefonabonnemanget, om konsumenten inte betalar för den ifrågasatta tjänsten.

Oavsett hur tjänsteleverantörens avtal med operatören ser ut, består konsumentens rätt enligt den tvingande civilrättsliga konsumentskyddslagstiftningen. Om avtalet mellan tjänsteleverantören och operatören innebär att operatören ges en rätt att uppbära betalning för tjänsten för leverantörens räkning, har konsumenten fortfarande rätt att invända mot tjänsteleverantören och innehålla betalning, i den utsträckning lagstiftningen ger honom eller henne en sådan rätt. Rätten att invända, t.ex. vid fel, förändras inte av att det är operatören som uppbär betalningen. Ett avtal mellan tjänsteleverantören och konsumenten som går ut på att operatören ges rätt att stänga av ett abonnemang, dvs. en annan tjänst enligt ett annat avtal, torde kunna anses uppenbart oskäligt och uppfattas som ett avtalsbrott från operatörens sida i förhållande till abonnemangsavtalet. Skulle i stället rättigheterna enligt det ifrågasatta tjänsteavtalet ha överlåtits till operatören, gäller att konsumenten får göra samma invändningar mot operatören som han eller hon kunnat göra mot leverantören. Konsumenten kan alltså reklamera, innehålla betalning eller göra prisavdrag vid fel på samma sätt som om leverantören fortfarande varit motpart. Som framgått föreslås att den tvingande invändningsrätten vid överlåtelse av fordringar ska gälla för abonnemangsavtal.

En annan kategori krediter som också träffas av det nämnda undantaget i direktivet (artikel 2.2 f) är kontokrediter där kreditutrymmet återställs senast tre månader från utnyttjandet. Som undantaget är utformat skulle det möjligen kunna tolkas så att kreditavtalet ska vara avslutat inom tre månader. Av beaktandesats 13 framgår dock att denna typ av kontokrediter bör undantas från direktivet. Dessa krediter är i dag inte generellt undantagna från lagens tillämpningsområde. I promemorian föreslås att sådana kontokrediter undantas med tanke på att de ofta används för betalning av varor och tjänster och på det sättet kan likställas med fakturakrediter. Liknande skäl som regeringen framfört i fråga om fakturakrediter gäller också här. Enligt 1992 års lag har konsumenten en tvingande rätt att vid kreditköp rikta en invändning i fråga om varan eller tjänsten också mot kreditgivaren. Denna rätt bör gälla också vid kontokrediter av nu aktuellt slag. Särskilt av den anledningen bör alltså också räntefria kontokrediter som ska återbetalas inom tre månader principiellt omfattas av lagen. Liksom fakturakrediter bör dock dessa kontokrediter kunna undantas från en stor del av den övriga regleringen.

I direktivet nämns ytterligare några slag av krediter i uppräknningen av undantag från tillämpningsområdet.

I ett fall får krediten anses falla utanför tillämpningsområdet redan på grund av att det inte kan anses vara fråga om ett (nytt) kreditavtal utan en anpassning av avtalet till en senare uppkommen situation. Det gäller ”kreditavtal” som är resultatet av en förlikning i domstol eller i någon annan i lag bemyndigad instans (artikel 2.2 i). Något uttryckligt undantag i den svenska lagen behövs därför inte.

Direktivet undantar också hyres- och leasingavtal (artikel 2.2 d). Inte heller här behövs det någon uttrycklig bestämmelse i den svenska lagen för att undanta dessa avtal. Det följer redan av innebörden av begreppet kreditavtal att hyres- och leasingavtal inte omfattas. Och om det är så att det i ett enskilt fall är fråga om ett kreditavtal trots att det benämns

hyres- eller leasingavtal, omfattas detta avtal naturligtvis ändå av lagens tillämpningsområde. Är avsikten enligt avtalet att konsumenten ska bli ägare efter att ha betalat ”hyrorna” eller ”leasingavgifterna”, är det fråga om ett kreditavtal oavsett benämningen.

Ett särskilt undantag gäller enligt direktivet för krediter som en arbetsgivare beviljar en arbetstagare räntefritt eller till lägre effektiv ränta än marknadsräntan och som inte erbjuds till allmänheten (artikel 2.2 g). För att en sådan kredit alls ska anses falla inom direktivets och lagens tillämpningsområde torde krävas att kreditgivningen sker inom ramen för näringsverksamheten, dvs. har ett samband med arbetsgivarens verksamhet. Ett lån till en anställd när kreditgivningen inte har någon anknytning till företagets ordinarie verksamhet torde alltså inte omfattas av tillämpningsområdet (jfr direktivets definition av kreditgivare, artikel 3 b). Har kreditgivningen däremot en anknytning till arbetsgivarens verksamhet, får undantaget i artikel 2.2 g) betydelse. Sådan anknytning kan finnas t.ex. om arbetsgivaren är ett kreditinstitut eller annars i sin verksamhet sysslar med kreditgivning. I dessa fall får det anses finnas skäl för att låta kreditavtalen omfattas av den svenska lagen, eftersom dessa kreditavtal i allmänhet inte kan antas skilja sig i någon större utsträckning från dem som ingås med kredittagare som inte är anställda hos kreditgivaren.

De kreditavtal som nämns i artikel 2.2 e) (kontokrediter som ska återbetalas inom en månad) omfattas av 1992 års lag. Det finns inte skäl att undanta dessa avtal, som alltså löper med ränta eller är förbundna med inte obetydliga avgifter, från den nya lagens tillämpningsområde.

Direktivet är inte tillämpligt på krediter under 200 euro eller över 75 000 euro (artikel 2.2 c). Några sådana beloppsbegränsningar finns inte i 1992 års lag och bör inte införas i den nya lagen.

De avtal om bostadskrediter som undantas från direktivets tillämpningsområde genom bestämmelser i artikel 2 a) och b) bör inte undantas generellt från den svenska lagens tillämpningsområde. För dessa kan undantag eller specialregleringar vara motiverade i vissa fall.

Sveriges advokatsamfund föreslår att den nya lagen ska vara tillämplig på alla krediter som innebär att en privatperson ställer sin privatbostad som säkerhet för ett lån. Enligt 1992 års lag fordras att krediten huvudsakligen ska användas för enskilt bruk för att lagen ska bli tillämplig. Enligt förslaget gäller samma begränsning; det följer av förslaget till definition av konsument. Det kan i och för sig finnas skäl för att utvidga tillämpningsområdet på det sätt som Advokatsamfundet föreslår. I praktiken torde det ofta vara fråga om småföretagare som pantsätter bostaden för näringsrelaterade skulder. Vid ställande av privatbostad som säkerhet kan samma behov av skyddslagstiftning finnas oavsett ändamålet med krediten i fråga. Det fordras dock en djupare analys av frågan innan ett sådant förslag kan läggas fram. För närvarande pågår dessutom ett arbete inom EU som syftar till att lägga fram ett förslag till ett regelverk för bostadskrediter. Det finns anledning att avvakta det arbetet.

Ett särskilt undantag i direktivet gäller för kreditavtal som ingås med värdepappersbolag eller kreditinstitut i syfte att möjliggöra ett köp av finansiella instrument (artikel 2.2 h). I promemorian föreslås inte något undantag för sådana kreditavtal. *Svenska Fondhandlareföreningen* anser, med stöd *Svenska Bankföreningen*, att den föreslagna regleringen är svår att förena med krediter av ifrågavarande slag och menar att dessa bör

undantas från den nya lagens tillämpningsområde eller, i vart fall, från bestämmelserna om marknadsföring och information, ångerrätt, betalning av skulden i förtid samt uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid. Dessa avtal är inte undantagna från 1992 års lag. Regeringen anser inte att det finns tillräckliga skäl att nu helt undanta dessa från den nya lagens tillämpningsområde. I likhet med vad som föreslås gälla för bostadskrediter kan det dock finnas skäl att undanta värdepapperskrediter från vissa bestämmelser i den nya lagen. Denna fråga behandlas vidare i de relevanta avsnitten.

För kreditavtal i form av kontokredit som enligt avtalet ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader gäller enligt artikel 2.3 endast vissa av direktivets artiklar. Det är därmed nödvändigt att vid genomförandet begränsa tillämpligheten av vissa regler på motsvarande sätt.

Direktivets artikel 2.4, som gäller s.k. överskridanden, behandlas i avsnitt 6.9.

Artikel 2.5 ger medlemsstaterna en möjlighet att föreskriva att endast vissa av direktivets bestämmelser ska gälla för kreditavtal som ingås av organisationer som lämnar medlemslån och som har ett socialt syfte. Artikel 2.6 ger medlemsstaterna motsvarande möjlighet för kreditavtal som innehåller överenskommelser om villkor för uppskov eller återbetalning när konsumenten redan gjort sig skyldig till en betalningsförsumelse. Ingen av de angivna situationerna är särreglerad i 1992 års lag. Det saknas skäl att införa särskilda bestämmelser i den nya lagen. Konsumentkreditlagens regler bör alltså gälla även för de beskrivna typerna av kreditavtal, i den mån dessa omfattas av lagens tillämpningsområde.

En konsumentkredit kan också rymmas i ett annat slag av avtal, t.ex. ett avtal om betaltjänster. I den mån en konsumentkredit ingår som en del i ett annat avtal, gäller naturligtvis bestämmelserna i konsumentkreditlagen.

Definitioner

Enligt artikel 3 a) i direktivet avses med konsument en fysisk person som i de transaktioner som omfattas av direktivet handlar för ändamål som ligger utanför hans närings- eller yrkesverksamhet. Begreppet kreditgivare definieras i artikel 3 b) som en fysisk eller juridisk person som lämnar eller förbinder sig att lämna en kredit inom ramen för sin närings- eller yrkesverksamhet. En kreditgivare enligt direktivets definition är alltså alltid en näringsidkare. Någon särskild definition av begreppet näringsidkare finns inte i direktivet.

I 1992 års lag saknas definitioner av begreppen konsument och näringsidkare. Begreppet kreditgivare har en vidare betydelse i lagen än i direktivet, eftersom en kreditgivare inte behöver vara en näringsidkare. I annan central civilrättslig konsumentskyddslagstiftning har det införts definitioner av begreppen konsument och näringsidkare, se t.ex. konsumentköplagen (1990:932), distans- och hemförsäljningslagen och konsumenttjänstlagen (1985:716). Det finns ingen anledning att frångå den systematik som används i annan näraliggande lagstiftning. Genom att definiera begreppet näringsidkare i lagen blir det också naturligt att låta

begreppet kreditgivare behålla den vidare innebörd som det har i dag och omfatta även andra än näringsidkare.

I artikel 3 f) definieras begreppet kreditförmedlare. Definitionen omfattar även andra förmedlare än sådana som är ombud för en privatperson, för vilka lagen i sin helhet gäller. Någon särskild definition bör inte föras in i den nya lagen. När kreditförmedlare enligt direktivets definition avses, får det tydliggöras i bestämmelserna i fråga.

I artikel 3 n) finns en definition av begreppet kombinerat kreditavtal. Ett kombinerat kreditavtal är enligt direktivet ett kreditavtal där den berörda krediten uteslutande tjänar till att finansiera ett avtal om leverans av en viss vara eller tillhandahållande av en tjänst och där de båda avtalen utgör "en kommersiell enhet". Begreppet motsvarar, med vissa skillnader, begreppet kreditköp i 3 § i 1992 års lag. En skillnad är att kreditköp endast avser köp av vara. Genom en särskild bestämmelse i 18 § görs dock vissa regler om kreditköp tillämpliga också på tjänster enligt konsumenttjänstlagen. I den nya lagen bör en definition tas in som motsvarar direktivets definition av kombinerat kreditavtal. Det bör redan av definitionen framgå att också tjänster som tillhandahålls på kredit omfattas. Eftersom direktivet talar om tjänster i allmänhet, kan den nuvarande begränsningen till tjänster enligt konsumenttjänstlagen inte behållas. Som *Stockholms universitet* anmärker bör inte, som sägs i promemorian, hyresavtal anses vara ett avtal "om tillhandahållande av en tjänst" enligt direktivets mening och alltså inte heller enligt den nya definitionen av kreditköp.

Vidare innehåller direktivet definitioner av vissa slag av kreditavtal eller krediter (kontokredit, överskridande) samt flera tekniska begrepp (konsumentens sammanlagda kreditkostnad, sammanlagt belopp som ska betalas av konsumenten, effektiv ränta, kreditränta, fast kreditränta, sammanlagt kreditbelopp och varaktigt medium). Några av dessa begrepp, eller motsvarande begrepp, definieras i 1992 års lag (2 §). Huruvida direktivets definitioner av vissa begrepp bör ges en motsvarande definition i den svenska lagtexten får lämpligen avgöras från fall till fall. Systematik, tydlighet och överskådlighet bör vara vägledande.

Lagens tvingande karaktär

I artikel 22.2 i direktivet anges att medlemsstaterna ska se till att konsumenterna inte kan "avsäga sig de rättigheter som de ges" enligt den nationella lagstiftning som genomför direktivet.

I 4 § i 1992 års lag sägs att avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i lagen är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

Direktivet bör förstås på det sättet att lagens tvingande natur får betydelse för avtalsvillkor som innebär att konsumenten på förhand godtar inskränkningar av sina rättigheter enligt lagen. Däremot bör konsumenten i ett konkret fall kunna avstå från en befogenhet eller en förmån sedan den väl har aktualiserats. Bestämmelsen i 4 § bör överföras oförändrad till den nya lagen.

6.2 Information vid marknadsföring

Regeringens förslag: Näringsidkaren ska vid all marknadsföring av krediter lämna information om den effektiva räntan.

Anges någon annan räntesats eller sifferuppgift i marknadsföringen, ska näringsidkaren lämna ytterligare information.

Det ska inte längre finnas något särskilt undantag från informationskravet för små krediter eller krediter med kort löptid.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning. *Folkia AS* anser att uppgifter om den effektiva räntan, som den beräknas, är missvisande i fråga om krediter med kort löptid.

Skälen för regeringens förslag

Direktivet och nuvarande svenska regler

I artikel 4 i direktivet finns bestämmelser om näringsidkarens skyldighet att lämna information i marknadsföringen. Enligt artikel 4.1 första stycket ska all reklam för kreditavtal, där det anges en räntesats eller andra sifferuppgifter som rör kreditkostnaden, innehålla viss i artikel 4.2 angiven information. Av artikel 4.1 andra stycket, jämförd med beaktandesats 18, framgår att sådan nationell lagstiftning som innehåller krav på att information om effektiv ränta ska anges även i marknadsföring som inte innehåller någon ränte- eller sifferuppgift kan behållas.

I 1992 års lag finns bestämmelser om marknadsföring i 6 §. Bestämmelserna utgör ett komplement till och en precisering av andra marknadsrättsliga bestämmelser, framför allt om information och vilseledande marknadsföring i marknadsföringslagen (2008:486). Enligt 6 § i 1992 års lag ska all marknadsföring innehålla information om den effektiva räntan. Därutöver ska kreditkostnader och kontantpriset anges när det är fråga om förvärv av en särskild vara, tjänst eller annan nyttinghet. Det föreskrivs slutligen att information inte behöver lämnas om krediten avser ett belopp som uppgår till högst 1 500 kronor eller om krediten ska återbetalas inom tre månader.

Effektiv ränta ska anges i all marknadsföring

Direktivet innebär att det för svensk del är möjligt att även i fortsättningen kräva att kreditgivaren alltid lämnar information om den effektiva räntan i enlighet med vad som följer av 1992 års lag. Information om den effektiva räntan i marknadsföringen fyller en viktig funktion, eftersom den effektiva räntan i princip är ett neutralt och fullständigt mått på kreditkostnaden och möjliggör jämförelser (se prop. 1991/92:83 s. 38). Vid korta krediter som är förbundna med avgifter blir den effektiva räntan högre än vid längre krediter med samma avgifter, eftersom avgifterna slås ut på en kortare tid. En uppgift om den effektiva räntan kan därför göra att en kredit med kort löptid framstår som oproportionerligt

dyr jämfört med en längre kredit. Detta förhållande är tämligen uppenbart, och normalt torde jämförelser ske mellan krediter av samma slag. Även fortsättningsvis bör alltså näringsidkare vara skyldiga att vid all marknadsföring av krediter lämna information om den effektiva räntan.

I artikel 19 i direktivet finns bestämmelser om beräkning av den effektiva räntan. Bestämmelser om detta bör tas in i förordning.

Information i marknadsföring som innehåller uppgifter om en räntesats eller andra sifferuppgifter

Enligt artikel 4.1 i direktivet ska marknadsföring som innehåller en räntesats eller andra sifferuppgifter innehålla den information som anges i artikel 4.2. Den information som ska lämnas enligt artikel 4.2 motsvarar till viss del informationskraven i 6 § första och andra styckena i 1992 års lag och Konsumentverkets allmänna råd om konsumentkrediter (KOVFS 2004:6). Men direktivets informationskrav omfattar fler och delvis andra uppgifter än nuvarande regler.

För att genomföra direktivet behövs bestämmelser om information i marknadsföringen i den nya konsumentkreditlagen. Direktivets reglering av vilken information som ska lämnas är omfattande och tämligen detaljerad. Det finns inte utrymme för att vid genomförandet avvika från direktivets formuleringar och avgränsningar på något sätt som påverkar bestämmelsernas innebörd. De nya bestämmelserna bör därför formuleras i nära överensstämmelse med direktivets regler.

För kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader gäller enligt direktivet ett något begränsat informationskrav. Samma begränsning måste vid genomförandet göras i konsumentkreditlagen (se avsnitt 6.1). I artikel 4.2 c) ges medlemsstaterna dock ett val. Det ges en möjlighet att göra undantag från kravet att ange effektiv ränta vid marknadsföring av sådana kontokrediter. 1992 års lag innehåller inte något sådant undantag, och det finns inte skäl för att nu införa det.

Informationsskyldigheten ska gälla vid snabblån

För krediter under 1 500 kronor och för krediter som ska betalas tillbaka inom tre månader behöver enligt 1992 års lag varken information om den effektiva räntan eller någon annan information lämnas. I direktivet finns inte något motsvarande undantag. Krediter under 200 euro och sådana krediter som ska betalas tillbaka inom tre månader och för vilka endast obetydliga avgifter utgår är dock undantagna från direktivet i sin helhet. I föregående avsnitt om lagens tillämpningsområde föreslås inte något generellt undantag för små krediter.

Med anledning av den utveckling som har skett på kreditområdet under senare år finns det enligt regeringens mening skäl att ifrågasätta om det bör gälla något särskilt undantag från reglerna om marknadsföring enbart med hänsyn till kreditbeloppet eller kredittiden.

Små lån med kort kredittid beviljas i stor utsträckning snabbt. Det finns risker för impulsivt handlande från konsumenten. Det är därför av vikt att konsumenten får tydlig information om kostnaden för krediten och andra villkor redan i marknadsföringen. För att motverka de skuldsättnings-

problem som snabblånen visat sig ge bör alltså kraven på information i marknadsföringen i princip vara desamma för små krediter och korttidskrediter som för andra konsumentkrediter.

I promemorian föreslås ett generellt undantag från den nya lagens tillämpningsområde för bl.a. fakturakrediter och vissa räntefria kontokrediter. Som framgått anser regeringen inte att dessa krediter helt bör undantas från lagens tillämpningsområde (se avsnitt 6.1). Bestämmelserna om information vid marknadsföring bör dock inte tillämpas på dessa krediter.

6.3 Förhandsinformation

Regeringens förslag: I rimlig tid innan ett kreditavtal ingås ska näringsidkaren ge konsumenten förhandsinformation. Informationen ska i de flesta fall lämnas i ett särskilt formulär. Formuläret ska tillhandahållas konsumenten i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Konsumenten ska också ha rätt att få ett utkast till ett kreditavtal.

Informationskraven ska inte gälla för fakturakrediter, vissa räntefria kontokrediter eller värdepapperskrediter. För bostadskrediter ska särskilda regler om förhandsinformation gälla.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian görs dock inte något undantag för värdepapperskrediter.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning. Flera remissinstanser efterfrågar ett förtydligande av vad som avses med att informationen ska ges ”i rimlig tid” eller i ”varaktig form”. *Sveriges advokatsamfund* anser att reglerna om förhandsinformation ska gälla fullt ut också för bostadskrediter. *Svenska Fondhandlareförningen* anser, med stöd av *Svenska Bankföreningen*, att regleringen inte bör gälla för värdepapperskrediter. Bankföreningen anser vidare att regleringen inte heller ska gälla för bostadskrediter, eftersom det finns en annan reglering på europeisk nivå om förhandsinformation som är bättre anpassad till dessa krediter.

Skälen för regeringens förslag

Direktivet och nuvarande svenska regler

Artikel 5 innehåller direktivets huvudregel om s.k. förhandsinformation som kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att lämna till konsumenten.

Det anges att informationen ska göra det möjligt för konsumenten att jämföra olika erbjudanden och fatta ett välgrundat beslut. Informationskraven som följer av bestämmelsen är omfattande och detaljerade.

Informationen ska normalt tillhandahållas genom att en särskild blankett, Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation, överlämnas på papper eller på något annat varaktigt medium till konsumenten.

ten, innan denne blir bunden av ett kreditavtal. Blanketten finns som en bilaga till direktivet.

Om kommunikationen sker via telefon, gäller informationskraven i artikel 3.3 i direktivet 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter (direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster). Det innebär att, om konsumenten samtycket till det, endast mer begränsad information behöver lämnas. Informationen ska då bl.a. avse kreditens viktigaste egenskaper.

När det gäller informationskrav vid avtal som på konsumentens begäran har ingåtts genom distanskommunikation på så sätt att information inte har kunnat lämnas på papper eller på något annat varaktigt medium innan avtalet ingicks, ska kreditgivaren tillhandahålla informationen på det sättet så snart avtalet har ingåtts.

Utöver blanketten har konsumenten rätt att utan avgift få ett utkast till ett kreditavtal. Detta gäller dock inte om kreditgivaren vid tidpunkten för begäran är ovillig att ingå kreditavtalet med konsumenten.

För kontokrediter som ska återbetalas på uppmaning eller inom tre månader är kraven på förhandsinformation mindre omfattande (artikel 6). För dessa krediter kan en särskild blankett benämnd ”Europeisk konsumentkreditinformation” användas.

I artikel 7 anges att kraven på att lämna förhandsinformation inte ska gälla varuförsäljare eller tjänsteleverantörer som medverkar subsidiärt som kreditförmedlare.

I 1992 års lag anges i 7 § att näringsidkaren ska lämna information till konsumenten innan denne blir bunden av ett kreditavtal. Den information som avses är densamma som näringsidkaren är skyldig att ange i sin marknadsföring.

Utgångspunkter för en ny svensk reglering

Direktivets bestämmelser om förhandsinformation är omfattande och komplexa. De reglerar vilken information som ska ges, i vilken form informationen ska ges och när konsumenten ska få del av den. Särskilda regler gäller beträffande vissa kontokrediter. Dessutom skiljer sig regleringen åt beroende på om avtal ingås med användning av telefon, med annan distanskommunikation eller utan distanskommunikation. För att genomföra bestämmelserna behövs en ny reglering.

Som framgår av avsnitt 6.1 undantas flera typer av kreditavtal från direktivets tillämpningsområde. Det innebär att det är möjligt att undanta dessa slag av krediter från kravet på att lämna förhandsinformation eller sättet att lämna den på.

En utgångspunkt är att samma krav på förhandsinformation bör gälla för alla typer av kreditavtal. Särregleringar bör endast införas om det finns särskilda skäl för det. På så sätt undviks såväl gränsdragningsproblem som snedvridning av konkurrensen.

Information innan ett kreditavtal ingås

Direktivets reglering innebär att när ett kreditavtal ingås utan distanskommunikation ska näringsidkaren fylla i och lämna över formuläret

Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation till konsumenten. För att genomföra direktivet är det nödvändigt att införa en bestämmelse i den nya lagen om att informationen ska ges i formuläret och att den ska lämnas över.

Som föreslås i promemorian bör det i den nya lagen anges vilken förhandsinformation som ska lämnas med användande av formuläret. Formuläret bör tas in i förordning.

När det gäller tidpunkten för överlämnande av formuläret är det lämpligt att använda samma uttryckssätt som i distans- och hemförsäljningslagen. Informationen bör alltså överlämnas i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås. Även när det gäller formen för överlämnandet bör samma uttryck användas. Formuläret ska lämnas över i form av en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Vad som avses med uttrycken ”i rimlig tid” och ”i läsbar och varaktig form” kommenteras i författningskommentaren.

Direktivet innehåller också en bestämmelse om att ett utkast till ett kreditavtal ska överlämnas till konsumenten, om denne begär det. Det behövs en särskild bestämmelse i den svenska lagen om det. Ett undantag från skyldigheten att lämna över ett utkast till ett avtal gäller enligt direktivet, om kreditgivaren är ovillig att ingå avtal med konsumenten. Detta behöver inte uttryckligen framgå av den svenska lagen. Det får anses vara en självklarhet och följa redan av att det inte i den situationen kan anses vara fråga om förhandsinformation.

Förhandsinformation när ett kreditavtal ingås genom distanskommunikation

När det gäller kreditavtal som ingås genom medel för distanskommunikation samspelar reglerna i detta direktiv med de regler som finns i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster.

Enligt artikel 5.1 ska kreditgivaren genom att ha tillhandahållit formuläret ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation” anses ha uppfyllt informationskraven i artiklarna 3.1 och 3.2 i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster. Informationen i formuläret täcker den information som efterfrågas vid distansavtal av konsumentkrediter och någon särskild bestämmelse om detta behövs inte.

Det finns en viss oklarhet kring i vilken utsträckning näringsidkaren kan låta bli att tillhandahålla den information som formuläret Standardiserad europeisk konsumentinformation ska innehålla innan avtal ingås genom distanskommunikation. Enligt artikel 5.3 i direktivet finns det en möjlighet att avtal kan ingås genom distanskommunikation, utan att information kunnat lämnas ”i enlighet med punkt 1”. Punkten 1 behandlar både omfattningen av informationskravet och i vilken form informationen ska lämnas. Det kan diskuteras om bestämmelsen innebär att näringsidkaren ska ha möjlighet att ingå avtalet utan att ha lämnat den information som anges i huvudregeln, eller om det endast är från kravet på att informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som det finns möjlighet till undantag. Samma formuleringar som i nu aktuellt direktiv används i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster. Vid genomförandet där har det ansetts att

motsvarande undantag endast avser kravet på viss form, inte kravet på att informationen som sådan ska lämnas (se 3 kap. 3 § fjärde stycket andra meningen distans- och hemförsäljningslagen). Motsvarande bedömning görs nu.

Det innebär att det vid distanskommunikation inte bör finnas något undantag från kravet på att lämna fullständig förhandsinformation. Den information som innefattas i informationsformuläret ska alltså tillhandahållas även när avtalet ingås genom användning av t.ex. kommunikation via Internet eller sms-meddelanden.

Om distanskommunikationen sker genom ett medel som inte tillåter att informationen lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form innan avtalet ingås, får informationen lämnas på något annat sätt. När den möjligheten utnyttjas ska informationen lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form snarast efter det att avtalet har ingåtts. Detta framgår av artikel 5.3 i direktivet. En motsvarande bestämmelse bör tas in i den svenska lagen.

När det gäller kreditavtal som ingås vid telefonsamtal är direktivets utgångspunkt att det i första hand är regleringen i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster som styr vilken förhandsinformation som ska lämnas. Det innebär att informationen, av naturliga skäl, kan lämnas muntligen. Av nu aktuellt direktiv (artikel 5.2) följer att viss information om kreditens huvudsakliga egenskaper är obligatorisk. För att genomföra direktivet krävs särskilda bestämmelser om kreditavtal som ingås vid telefonsamtal.

Förhandsinformation vid avtal om vissa kontokrediter

Direktivet innehåller i artikel 6 särskilda regler om vilken förhandsinformation som ska lämnas i fråga om kontokrediter som ska återbetalas på uppmaning eller inom tre månader. Också dessa bestämmelser om förhandsinformation innebär en fullständig harmonisering. Det behövs därmed särskilda bestämmelser för att genomföra direktivet i den delen.

Enligt direktivet kan informationen tillhandahållas genom att formuläret Europeisk konsumentkreditinformation fylls i och överlämnas. Medlemsstaterna får inte göra användandet av blanketten obligatorisk. Det saknas anledning att vid genomförandet av bestämmelsen särskilt hänvisa till denna blankett. Det får lämnas till kreditgivarna att själva avgöra om de önskar använda blanketten.

När det gäller kontokreditavtal som ingås på distans är utgångspunkten att förhandsinformationen ska lämnas till konsumenten i en handling eller i någon annan varaktig form. På motsvarande sätt som när det gäller övriga kreditavtal finns ett undantag för avtal som har ingåtts på ett sätt som medför att förhandsinformation inte har kunnat ges på detta sätt. Vad som gäller om informationen inte har kunnat lämnas i en handling eller i någon annan varaktig form före avtalet är inte alldeles klart. Det ligger dock närmast till hands att föreskriva att näringsidkaren då ska vara skyldig att lämna informationen i sådan form snarast efter det att avtalet har ingåtts (jfr 3 kap. 3 § distans- och hemförsäljningslagen).

Liksom beträffande övriga kreditavtal som ingås vid telefonsamtal är det i första hand regleringen i direktivet om distansförsäljning av finan-

siella tjänster som styr vilken förhandsinformation som ska lämnas. Viss information om kreditens huvudsakliga egenskaper är obligatorisk. För att genomföra direktivet krävs en särskild bestämmelse för vissa kontokreditavtal som ingås vid telefonsamtal.

Undantag för vissa slag av krediter

Bostadskrediter och värdepapperskrediter är helt undantagna från direktivets tillämpningsområde.

För bostadskrediter finns, som *Svenska Bankföreningen* påpekar, en frivillig s.k. europeisk bolånekod enligt vilken förhandsinformation ska ges till en konsument. Flertalet kreditgivare i Sverige har åtagit sig att följa koden. Denna reglering får anses vara bättre anpassad för bostadskrediter än den som följer av direktivet. Det skulle inte heller innebära något mervärde för en konsument att få i stort sett samma information i två olika blanketter.

Regleringen i bolånekoden är som sagt frivillig och även om de flesta svenska kreditgivare på området har åtagit sig att följa koden kan t.ex. utländska kreditgivare i större utsträckning ha avstått från att göra det. Det är därför inte lämpligt att i lagen helt undanta bostadskrediter från kravet på förhandsinformation. Enligt regeringens mening är det i stället bäst att ansluta till vad som gäller för bostadskrediter enligt 1992 års lag. Det innebär att vid bostadskrediter bör information ges till konsumenten i den omfattning som gäller vid marknadsföring av en specifik kredit, med undantag för vissa uppgifter som inte är relevanta. Information ska lämnas om krediträntan, avgifter, den effektiv räntan, kreditbeloppet samt avtalets löptid. Bland annat dessa uppgifter ska lämnas också enligt bolånekoden. Informationen, som är mer omfattande än den information som ska ges enligt 1992 års lag, bör ges i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Som framgår av avsnitt 6.1 anser *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Svenska Bankföreningen* att värdepapperskrediter ska undantas från bl.a. kravet på förhandsinformation. Sådan kreditgivning är särskilt reglerad i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som en s.k. sidotjänst (2 kap. 2 § 2 och 8 kap. 37 §). Det finns särskilda bestämmelser om information till kunder (8 kap. 22 §). Dessa informationskrav är anpassade till ifrågasvarande krediter och tar till vara konsumentens intressen på ett gott sätt. Likartade informationskrav i olika lagar kan också leda till problem vid tillämpningen och tillsynen. Därför bör värdepapperskrediter undantas från den nya konsumentkreditlagens krav på förhandsinformation.

I promemorian föreslås ett generellt undantag från den nya lagens tillämpningsområde för bl.a. fakturakrediter och vissa räntefria kontokrediter. Enligt regeringens mening bör dessa krediter inte undantas helt från lagens tillämpningsområde (se avsnitt 6.1). Bestämmelserna om förhandsinformation bör dock inte tillämpas på dessa krediter.

Subsidiärt medverkande kreditförmedlare

Enligt artikel 7 i direktivet gäller ett undantag från kravet på att lämna förhandsinformation för säljare av varor och tjänsteleverantörer som vid sidan av sin huvudsakliga verksamhet också förmedlar krediter. Förhandsinformationen ska enligt direktivets bestämmelser ges av kreditgivaren eller kreditförmedlaren.

Enligt 1992 års lag gäller att näringsidkaren ska lämna förhandsinformation. Också en näringsidkare som förmedlar en kredit som ombud för en privatperson är alltså skyldig att lämna förhandsinformation. Ansvar för att ge förhandsinformation bör utformas på samma sätt i den nya lagen. I det fallet att en säljare eller tjänsteleverantör vid sidan av den huvudsakliga verksamheten också för en annan näringsidkares räkning förmedlar krediter, är det alltså kreditgivaren som ansvarar för att förhandsinformation ges till konsumenten. Någon särskild bestämmelse som undantar subsidiärt medverkande kreditförmedlare behöver då, till skillnad mot vad som föreslås i promemorian, inte införas i den nya lagen.

6.4 Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

Regeringens förslag: Det ska införas särskilda bestämmelser om kreditförmedlars skyldigheter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 21 i direktivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa

- att kreditförmedlaren i reklam och i dokument som riktar sig till konsumenter anger vilka befogenheter han eller hon har, särskilt om han eller hon arbetar för en eller vissa kreditgivare eller som oberoende mäklare,

- att konsumenten informeras om eventuella avgifter som ska betalas till kreditförmedlaren och att avtal om avgifterna ingås i en handling eller på något annat varaktigt medium innan kreditavtalet ingås, och

- att kreditförmedlaren ger kreditgivaren information om de eventuella avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster så att kreditgivaren kan beräkna den effektiva räntan.

1992 års lag innehåller inte några motsvarande bestämmelser.

För att genomföra direktivet måste det införas bestämmelser om kreditförmedlars skyldigheter i den nya lagen i enlighet med vad som föreskrivs i direktivet.

6.5 Näringsidkarens förklaringskyldighet

Regeringens förslag: Näringsidkaren ska, i enlighet med god kreditgivningssed, ge konsumenten de förklaringar som konsumenten behöver.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan någon invändning.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 5.6 i direktivet framgår att medlemsstaterna ska se till att kreditgivaren och kreditförmedlaren ger de förklaringar som konsumenten behöver. Syftet är att konsumenten ska kunna ta ställning till om ett kreditavtal passar hans eller hennes behov och ekonomiska situation. Förklaringarna kan bl.a. avse den förhandsinformation som konsumenten ska få del av innan kreditavtalet ingås. Andra exempel som nämns är de föreslagna produkternas huvudsakliga egenskaper och de särskilda effekter som dessa kan ha för konsumenten. Som en sådan särskild effekt nämns konsekvenserna av utebliven betalning från konsumentens sida.

Direktivet innehåller inte någon harmoniserande bestämmelse om förklaringskyldighet. Det lämnas till medlemsstaterna att reglera i vilken omfattning och av vem förklaringarna ska lämnas.

1992 års lag innehåller i 5 § en bestämmelse om god kreditgivningssed. Enligt bestämmelsen ska en näringsidkare i sitt förhållande till konsumenten iakttä god kreditgivningssed och därvid ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg. I förarbetena framhålls att begreppet god kreditgivningssed omfattar flera aspekter. Bland annat innefattar god kreditgivningssed ett krav på god och rättvisande information om krediten. Informationen ska vara saklig och korrekt samt fullständig såvitt avser sådant som kunden bör känna till. Kravet på god kreditgivningssed gäller utöver lagens särskilda informationsregler.

Direktivets förklaringskyldighet motsvarar i praktiken informationsaspekten av god kreditgivningssed. För att ytterligare framhålla betydelsen av att näringsidkaren lämnar sådana förklaringar som konsumenten behöver är det ändå lämpligt att i lagen komplettera bestämmelsen om god kreditgivningssed. Det bör alltså i lagen anges att det i god sed ligger ett krav på att lämna de förklaringar som konsumenten behöver.

Av artikel 5.6 får också anses följa att det finns en skyldighet för kreditgivaren att anstränga sig för att kontrollera att konsumenten har förstått viktiga delar av avtalet. En sådan skyldighet får anses följa redan av dagens bestämmelser om god kreditgivningssed som uttryckligen anger att konsumentens intressen ska tas till vara med tillbörlig omsorg (se prop. 1991/92:83 s. 33 f.).

I promemorian Konsumentskyddet inom det finansiella området föreslås att näringsidkaren ska avråda konsumenten från att ta en kredit som inte kan anses vara till rimlig nytta för konsumenten. Det måste i många fall vara svårt för näringsidkaren att göra en sådan bedömning. Den typ av ingripande i konsumentens förhållanden som ett sådant råd kan utgöra torde också kunna uppfattas som ett opåkallat intrång i angelägenheter som näringsidkaren inte har med att göra. Det är därför inte lämpligt att låta förklaringskyldigheten innefatta ett absolut krav på att näringsidkaren i vissa fall ska avråda konsumenten från att ta en kredit. Om det av omständigheterna skulle framgå att krediten är ofördelaktig för konsumenten, får det dock redan i dag anses följa av god kreditgivningssed att kreditgivaren bör avråda konsumenten från att ta krediten (se nyss nämnda förarbetsuttalanden). Detsamma gäller naturligtvis om konsu-

menten efterfrågar kreditgivarens syn på saken och det vid en genomgång visar sig att krediten är ofördelaktig för konsumenten.

6.6 Kreditprövning

Regeringens förslag: Nuvarande bestämmelser om näringsidkarens skyldighet att göra en kreditprövning innan ett kreditavtal ingås preciseras och anpassas till direktivet.

Kravet på kreditprövning ska gälla för snabbblån men inte för fakturakrediter.

Om en kreditansökan inte beviljas, ska näringsidkaren underrätta konsumenten om orsaken till det. Beror det på uppgifter som härrör från en extern databas, ska konsumenten underrättas om uppgifterna och vilken databas som använts.

Regeringens bedömning: En civilrättslig sanktionsbestämmelse vid bristande kreditprövning bör inte införas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen och delar bedömningen. *Svensk Handel* ifrågasätter om förslaget om skärpt kreditprövning får sådana effekter i form av minskade skuldproblem att dessa uppväger en ökad administration och ökade kostnader för kreditgivningen. Några remissinstanser har synpunkter på den närmare utformningen av bestämmelserna och tillämpningen av dem i speciella fall. *Riksbanken* framhåller att en ställd säkerhet inte kan kompensera en bristande återbetalningsförmåga vid kreditprövningen, eftersom säkerheten kan falla i värde. *Kronofogdemyndigheten* menar att det av författning bör framgå att en kreditprövning ska dokumenteras. *Finansinspektionen* anser att det tydligt måste framgå att kreditgivaren vid en kreditprövning inte kan nöja sig med att fråga konsumenten om dennes ekonomiska förhållanden. *Konsumentverket*, *Uppsala universitet* och *Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst* menar att en bristfällig kreditprövning bör leda till att konsumentens återbetalningsskyldighet jämkas. *Sveriges Konsumenter* har en liknande uppfattning. *Svensk Handel*, *Swedma* och *Svensk Distanshandel* anser att undantaget för kreditprövning vid en höjning av en redan beviljad kredit bör gälla även vid större höjningar än vad som anges i promemorian. *Svenska Bankföreningen* är av uppfattningen att skyldigheten att informera en konsument inte bör gälla om ett avslag grundas på uppgifter i en egen databas. *Datainspektionen* anser att skyldigheten att informera konsumenten bör gälla också när ett avslag grundas på uppgifter som indirekt hämtats från en databas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Kraven på hur kreditprövningen ska gå till behöver preciseras

Enligt artikel 8.1 i direktivet ska kreditgivaren innan kreditavtalet ingås göra en bedömning av konsumentens kreditvärdighet. Bedömningen ska

göras på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits från konsumenten och, när så är nödvändigt, på grundval av en sökning i relevant databas. Nationell lagstiftning som kräver att kreditgivare alltid måste göra en sådan sökning som ett led i bedömningen av konsumentens kreditvärdighet får behållas.

Bestämmelser om kreditprövning finns i 5 a § i 1992 års lag. Enligt första stycket ska näringsidkaren, innan kredit beviljas, pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet (kreditprövning). Hur kreditprövningen ska gå till är inte närmare reglerad i lagen. Uppgifter kan inhämtas från konsumenten, från ett kreditupplysningsföretag eller på något annat sätt. Konsumentverket har enligt 37 § möjlighet att vid vite förelägga en näringsidkare som inte uppfyller kravet på kreditprövning att upphöra med att lämna krediter eller, om det bedöms tillräckligt, ge en varning.

Den nuvarande svenska regleringen ligger i linje med direktivets. I den svenska lagen preciseras dock inte närmare hur kreditprövningen ska gå till. I den nya lagen bör en sådan precisering finnas med. I författningskommentaren utvecklas närmare hur kreditprövningen är tänkt att gå till och i samband därmed behandlas några av de frågor som remissinstanserna väcker. *Finansinspektionens* önskemål om ett tydliggörande av förslaget så att det framgår att det aldrig är tillräckligt att vid en kreditprövning endast inhämta uppgifter från konsumenten får dock anses oförenligt med direktivet. För att direktivets krav på att kreditprövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter ska vara uppfyllt bör dock som regel gälla att uppgifter ska inhämtas dels från konsumenten, dels från en eller flera fristående källor. Det kan vara en kreditupplysning som innehåller relevanta och fullständiga uppgifter eller information som samlas ihop från andra källor.

Kravet på kreditprövning ska gälla också för snabblånen

Kreditprövning behöver inte göras om näringsidkaren på grund av sin kännedom om konsumenten eller andra omständigheter har grundad anledning att utgå från att konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig (5 a § andra stycket). I förarbetena sägs att undantaget bl.a. tar sikte på fallet att näringsidkaren på grund av personlig kännedom om konsumenten kan dra tillräckliga slutsatser om dennes förutsättningar att klara av krediten.

Direktivets bestämmelse om kreditprövning innehåller inte något motsvarande undantag. Det nuvarande undantaget bör därför inte föras över till den nya lagen. I praktiken torde detta inte innebära någon större förändring. Har kreditgivaren grundad anledning att utgå från att konsumenten har förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig, torde kreditgivaren ofta ha sådan information tillgänglig som är tillräcklig för att bedöma konsumentens kreditvärdighet på ett sätt som uppfyller kravet på kreditprövning.

I 5 a § tredje stycket i 1992 års lag finns ytterligare två undantag från kravet på kreditprövning. Det första undantaget gäller för engångskrediter när kredittiden är högst tre månader och kreditbeloppet ska betalas på en gång. Det andra gäller för krediter som avser mindre belopp. I

Konsumentverkets allmänna råd om konsumentkrediter anges att krediter som uppgår till högst 1/10 av prisbasbeloppet bör kunna anses omfattas av undantaget för mindre belopp. Prisbasbeloppet för år 2010 är 42 400 kronor. Med mindre belopp avses alltså krediter om högst 4 240 kronor.

Det nuvarande undantaget för vissa typer av engångskrediter infördes mot bakgrund av att det skulle vara möjligt att lämna sedvanliga fakturakrediter till konsumenter utan att behöva göra en kreditprövning. Det bedömdes vara liten risk för att sådana krediter skulle medverka till konsumenters överskudsättning i nämnvärd mån. Också undantaget för krediter som uppgår till mindre belopp motiverades med att risken var liten för att dessa krediter skulle medverka till konsumenters överskudsättning i nämnvärd mån.

Marknaden för snabbblån har sedan lagregleringen tillkom ändrats väsentligt. De nya möjligheterna att enkelt och snabbt låna mindre belopp har medfört skuldsättningsproblem för många. Starka skäl talar därför för att kravet på kreditprövning bör omfatta även snabbblån. Detta kan visserligen medföra ökade administrationskostnader som kan komma att övervältras på konsumenterna. Flera av de företag som förmedlar snabbblån gör dock redan kreditprövningar. Intresset av att färre konsumenter får problem med skuldsättning väger enligt regeringens mening över. Genom att utforma lagstiftningen så att snabbblån omfattas av kravet på kreditprövning kommer också sådan kreditgivning, liksom annan kreditgivning till konsumenter, att stå under Konsumentverkets tillsyn. Skulle en kreditgivare brista i kreditprövningen, kan Konsumentverket i förlängningen förbjuda kreditgivaren att fortsätta med sin verksamhet.

Med hänsyn till det anförda föreslås att de särskilda undantagen för engångskrediter när kredittiden är högst tre månader och kreditbeloppet ska betalas på en gång samt för krediter som avser mindre belopp avskaffas.

I promemorian föreslås ett generellt undantag från den nya lagens tillämpningsområde för bl.a. fakturakrediter och räntefria kontokrediter. Enligt regeringens mening bör dessa krediter inte undantas helt från lagens tillämpningsområde (se avsnitt 6.1). Bestämmelserna om kreditprövning bör inte tillämpas på fakturakrediter eller andra räntefria krediter som endast är förenade med en obetydlig avgift och som ska betalas tillbaka inom tre månader. Det finns dock skäl för att låta kravet på kreditprövning gälla för alla kontokrediter, dvs. även om de löper utan ränta. Dessa krediter är lättutnyttjade och används i många sammanhang, varför risken för skuldsättningsproblem är relativt stor.

Ny kreditprövning ska göras vid en väsentlig ökning av krediten

Enligt artikel 8.2 i direktivet ska kreditgivaren före varje väsentlig ökning av det sammanlagda kreditbeloppet uppdatera de finansiella uppgifter om konsumenten som han eller hon förfogar över och göra en bedömning av konsumentens kreditvärdighet. Med det sammanlagda kreditbeloppet förstås, enligt definitionen i artikel 3, den övre kreditgränsen eller det totala belopp som ställs till förfogande genom ett kreditavtal. Artikeln tar alltså sikte på den situationen att parterna efter

kreditavtalets ingående kommer överens om en höjning av lånebeloppet eller kreditgränsen. I en sådan situation behöver kreditgivaren enligt direktivet göra en ny kreditprövning bara om ökningen är väsentlig. När en ökning ska anses ”väsentlig” framgår inte närmare.

Kravet på kreditprövning i 5 a § i 1992 års lag tar sikte på beviljande av kredit. Därmed får förstås att kravet gäller också när ett kreditbelopp höjs, utan att det för den skull anses som ett helt nytt avtal. Bestämmelsen uppfyller såtillvida direktivets krav. För att genomföra direktivet måste dock ett särskilt undantag från kravet på kreditprövning införas för höjningar av krediten som inte är väsentliga. I promemorian föreslås en bestämmelse om att kreditprövning inte behöver göras för ”obetydliga” ökningar. Några remissinstanser uppfattar det som en inskränkning av direktivets undantag. För att undanröja tveksamheter bör lagtexten ges en utformning som närmare ansluter till direktivets lydelse. Frågan om när en ökning av krediten kan anses vara väsentlig behandlas i författningskommentaren.

En civilrättslig sanktionsregel vid bristande kreditprövning?

I promemorian Konsumentskyddet inom det finansiella området föreslås en civilrättslig sanktionsregel vid bristande kreditprövning. Förslaget innebär att om en näringsidkare brustit i kreditprövningen, och en noggrann kreditprövning skulle ha visat att konsumenten inte hade förmåga att återbetala krediten helt eller delvis, så ska näringsidkarens fordran sättas ned i motsvarande mån. Det anförs i promemorian att de näringsrättsliga ingripandemöjligheterna vid bristande eller utebliven kreditprövning inte är verkningfulla och att Högsta domstolens praxis beträffande civilrättsliga följder är alltför restriktiv. Några remissinstanser förordar att en civilrättslig sanktionsregel införs.

En utgångspunkt bör enligt regeringen vara att den som väljer att ingå ett kreditavtal sätter sig in i avtalets konsekvenser och överväger dess följder. Som Högsta domstolen konstaterat i rättsfallen NJA 1996 s. 3 och NJA 1999 s. 304 får man förutsätta att en lånesökande normalt är insatt i sina egna ekonomiska förhållanden och själv kan bedöma om han eller hon har förutsättningar att återbetala krediten. Det är också lånesökanden som själv bestämmer hur han eller hon vill använda sina ekonomiska resurser och vilka ekonomiska risker som kan tas. Det ligger därmed nära till hands att låta kredittagaren bära konsekvenserna av att övervägandena och bedömningarna inte infrias. Endast i mer sällsynta undantagsfall framstår det som befogat att, som i Högsta domstolens praxis, låta kreditgivaren drabbas av den bristande återbetalningsförmågan.

Att nedsätta en återbetalningsskyldighet endast på grund av bristande kreditprövning förefaller också långtgående i förhållande till vad som gäller vid andra fall av brister i den ena partens handlingssätt. Förklaras ett avtal ogiltigt enligt avtalslagens bestämmelser, t.ex. för att det strider mot tro och heder eller för att ena parten har begagnat sig av motpartens lättsinne, ungdom eller oförstånd, gäller att parterna ska återbära sina prestationer.

Härtill kommer att en kreditprövning innebär att kreditgivaren tar ställning till en stor mängd information. Det är inte möjligt att generellt slå fast vilka uppgifter som ska vara avgörande för att en låneansökan ska avslås, utan det torde ofta bli fråga om en sammantagen bedömning. Att i efterhand göra en bedömning av kreditprövningen kan vara svårt. En reglering som annat än i undantagsfall innebär att bristfällig kreditprövning leder till en nedsättning av krediten kan förväntas ge upphov till många tvister.

Konsumentverket utövar tillsyn över kreditprövningen. Genom att undantaget från kravet på kreditprövning för krediter om mindre belopp nu avskaffas enligt regeringens förslag, ska kreditgivare som beviljar snabbblån göra en kreditprövning. Konsumentverket kommer då att utöva tillsyn över hur dessa kreditgivare sköter kreditprövningen och ha möjlighet att företa inspektioner hos kreditgivarna, meddela varning eller vid vite förelägga en kreditgivare att upphöra med att lämna krediter.

Ett näringsrättsligt sanktionssystem är mera effektivt och lämpligt för att komma till rätta med de problem som bristande kreditprövning för med sig och det är väl förenligt med direktivets krav på effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner. Detta system förefaller ha fungerat väl i fråga om de krediter som i dag omfattas av kravet på kreditprövning.

Kronofogdemyndigheten föreslår att det för att underlätta tillsynen uttryckligen ska anges att kreditgivaren är skyldig att dokumentera hur en kreditprövning gjorts i det enskilda fallet. Det bör åligga kreditgivaren att visa att det gjorts en kreditprövning som uppfyller kraven i det enskilda fallet. Det gäller såväl vid tillsynen som vid en eventuell tvist med en konsument. Kan kreditgivaren inte visa det, finns det en risk för att tillsynsmyndigheten vidtar åtgärder eller att en betalningsskyldighet jämkas. Mot den bakgrunden bedömer regeringen att det inte finns behov av att föreskriva en skyldighet att dokumentera en kreditprövning. Där- emot kan det vara lämpligt att i myndigheternas allmänna råd ange detta.

Konsumenten ska få information om orsaken till att en kredit inte beviljas

Om en kreditansökan avslås på grundval av en sökning i en databas, ska kreditgivaren enligt artikel 9.2 i direktivet utan dröjsmål och kostnadsfritt informera konsumenten om detta. Informationen ska avse resultatet av sökningen med uppgifter om den databas där sökningen skett. Informationskyldigheten gäller dock inte, enligt artikel 9.3, om det är förbjudet att lämna informationen enligt annan gemenskapslagstiftning eller strider mot allmän ordning eller allmän säkerhet. I beaktandesats 29 anges som exempel på sådana förbud lagstiftning avseende penningtvätt eller finansiering av terrorism. I samma beaktandesats anges, som exempel på informationslämnande i strid mot allmän ordning eller allmän säkerhet, att informationslämnandet strider mot förebyggandet, utredandet, upptäckandet eller lagförandet av straffbara gärningar. Direktivets bestämmelser påverkar inte, enligt artikel 9.4, direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (det s.k. dataskyddsdirektivet).

Direktivets bestämmelser om informationskrav motsvaras i 1992 års lag närmast av bestämmelsen om god kreditgivningssed. I förarbetena till den bestämmelsen anges bl.a. att det får anses följa av kravet på god kreditgivningssed att kreditgivaren vid avslag på en kreditansökan underrettar sökanden om orsaken, så långt kreditgivaren har möjlighet att utläsa den och i den mån kunden är intresserad. Ett minimikrav anses vara att kunden får besked om hur prövningen görs och vilka faktorer som är av betydelse.

Av intresse är även bestämmelsen i 11 § kreditupplysningslagen (1973:1173) om skyldighet att lämna en kreditupplysningskopia. När en kreditupplysning om en fysisk person lämnas ut, ska det till den som avses med upplysningen samtidigt och kostnadsfritt sändas ett skriftligt meddelande. I meddelandet ska tas in uppgift om vem som bedriver kreditupplysningsverksamheten, ändamålen med behandlingen samt de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om honom eller henne. Dessutom ska det i kreditupplysningskopian finnas information om möjligheten att få rättelse av de uppgifter som rör honom eller henne och om vem som har begärt upplysningen. Bestämmelsen i 11 § kreditupplysningslagen avser kreditupplysningsföretagets skyldighet, medan artikel 9.2 i direktivet avser kreditgivarens.

Kreditgivarens informationsskyldighet enligt direktivet inträder alltså vid avslag på en kreditansökan som grundas på en sökning i en databas. Som *Svenska Bankföreningen* framför bör bestämmelsen inte förstås så att den omfattar en informationsskyldighet också när uppgifter tas fram ur en databas som kreditgivaren själv för. Detta får anses framgå av beaktandesats 28, där det talas om relevanta databaser och vikten av att kreditgivare på lika villkor har tillgång till dessa. Direktivets bestämmelse bör inte heller förstås så att den endast gäller när uppgifterna hämtas direkt ur en databas. Även uppgifter som inhämtats från exempelvis CD-romskivor eller publikationer bör omfattas, om uppgifterna härrör från en databas. Den information som ska lämnas är resultatet av sökningen med uppgifter om den databas där sökningen har skett, direkt eller indirekt. Med "resultatet" får förstås alla de uppgifter som framkommer i kreditupplysningen, dvs. de faktauppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om konsumenten. Informationen motsvarar då vad ett kreditupplysningsföretag enligt 11 § kreditupplysningslagen ska tillhandahålla en omfrågad person.

För att genomföra direktivet bör det i den nya lagen tas in bestämmelser som ålägger kreditgivaren att informera konsumenten om orsaken till att en kreditansökan inte beviljas och, för det fall att avslaget beror på uppgifter som härrör från en extern databas, om uppgifterna som ligger till grund för avslaget och vilken databas som använts.

Undantaget i artikel 9.3 från skyldigheten att informera konsumenten tar, som framgått, sikte på situationer där misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism uppkommit eller då informationen riskerar att hindra brottsförebyggande eller brottsutredande verksamhet. Enligt 5 § kreditupplysningslagen får endast uppgifter inhämtas till registren som är av betydelse för kreditupplysningsverksamhet. Det är därför svårt att förutse att någon sådan situation skulle kunna uppkomma. Skulle informationslämnandet någon gång vara förbjudet enligt lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, står det klart

att informationen inte ska lämnas ut. I den nämnda lagen finns också ett straffstadgande som förbjuder utlämnade av informationen (se 3 kap. 4 § och 7 kap 1 §). Någon särskild bestämmelse om att informationskravet inte gäller om informationslämnandet skulle strida mot annan lag behöver inte införas.

Utländska kreditgivares tillgång till kreditupplysningar

I artikel 9.1 i direktivet anges att varje medlemsstat ska se till att kreditgivare från andra medlemsstater vid gränsöverskridande krediter bereds åtkomst till databaser som används i den medlemsstaten för att bedöma konsumentens kreditvärdighet. Villkoren för sådan åtkomst ska vara icke-diskriminerande.

I svensk rätt finns det inte någon bestämmelse som hindrar utländska kreditgivare från att inhämta information från svenska kreditupplysningsföretag eller som på något annat sätt diskriminerar utländska kreditgivare. En sådan regel fanns tidigare i kreditupplysningslagen men togs bort i samband med det svenska inträdet i EES, eftersom den skulle stå i strid mot det grundläggande kravet på fri rörlighet av bl.a. varor och tjänster inom EES. Detta grundläggande krav inom EU-rätten torde sällan eller aldrig lagfästas. Någon särskild regel om detta behöver inte heller införas på detta område.

6.7 Kreditavtalet

Regeringens förslag: Kravet på att ett kreditavtal ska ingås skriftligt tas bort. Kreditavtalet ska i stället dokumenteras genom att nedtecknas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. Dokumentationskravet ska inte gälla för fakturakrediter.

Kreditavtalet ska innehålla den information som direktivet föreskriver. Den nya lagens informationskrav ska inte gälla för fakturakrediter, vissa kontokrediter eller värdepapperskrediter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens utom så till vida att det i promemorian inte föreslås något undantag från informationskravet för värdepapperskrediter.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har ingen invändning mot dem. *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Svenska Bankföreningen* anser dock att värdepapperskrediter ska undantas från kravet på information.

Skälen för regeringens förslag

Det ska inte finnas något krav på att avtalet ska ingås skriftligt men det ska finnas ett krav på att innehållet i avtalet dokumenteras

Enligt artikel 10.1 i direktivet ska kreditavtalet upprättas i pappersform eller på något annat varaktigt medium. Vidare sägs att alla parter ska få ett exemplar av kreditavtalet samt att denna artikel inte ska påverka

eventuella nationella bestämmelser som överensstämmer med gemenskapslagstiftningen och som avser giltigheten av ingåendet av kreditavtalet. Artikel 10 behandlar inte själva ingåendet av kreditavtalet. Hur avtal ingås bestäms i nationell rätt och i enlighet med gemenskapslagstiftningen i övrigt (se beaktandesats 30).

Enligt 9 § i 1992 års lag ska ett kreditavtal vara skriftligt och undertecknas av konsumenten, som ska få en kopia avtalet. Ett kreditavtal som inte har ingåtts skriftligt är ändå giltigt utom vad gäller villkor som är till nackdel för konsumenten. Skriftlighetskravet gäller inte för engångskrediter där kredittiden är högst 45 dagar och hela beloppet ska betalas på en gång och inte heller för krediter som är under 1 500 kronor.

Kravet på skriftlig form i 9 § i 1992 års lag infördes på grund av ett motsvarande krav i 1986 års konsumentkreditdirektiv (artikel 4). Den artikeln har alltså ersatts av artikel 10 i det nya direktivet. Artikel 10 innehåller i och för sig inget förbud mot ett skriftlighetskrav och det som sägs i beaktandesatsen talar närmast för att medlemsstaterna kan ha ett skriftlighetskrav. I andra bestämmelser i direktivet förutsätts dock att ett konsumentkreditavtal kan ingås också muntligen. Exempelvis ger artikel 5.3 en möjlighet för kreditgivaren att ge konsumenten den information som egentligen ska lämnas före avtalets ingående efter avtalet, om avtalet på konsumentens begäran ingåtts på telefon.

Det konsumentskydd som skriftlighetskravet i 1986 års direktiv avsåg att uppfylla tillgodoses i det nya direktivet i stället genom kravet på skriftlig dokumentation av avtalsinnehållet. I lagen bör alltså anges att avtalet ska dokumenteras genom att nedtecknas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. Det kommer då inte att finnas några särskilda begränsningar vad gäller sättet att ingå avtal. I praktiken kommer dock skillnaden inte att bli stor, eftersom viktiga rättsverkningar, t.ex. ångerrätten, knyts till att avtalet nedtecknas och överlämnas till konsumenten. Med hänsyn till den mängd information som dessutom ska finnas med i kreditavtalet blir konsumentskyddet, trots att skriftlighetskravet tas bort, i praktiken starkare.

I promemorian föreslås ett generellt undantag för bl.a. fakturakrediter och för vissa räntefria kontokrediter från den nya lagens tillämpningsområde. Enligt regeringens mening bör dessa krediter inte undantas helt från lagens tillämpningsområde (se avsnitt 6.1). Bestämmelsen om krav på dokumentation av själva avtalet bör inte tillämpas på fakturakrediter. Den bör dock, liksom skriftlighetskravet enligt 1992 års lag, gälla för kontokrediter.

Information som ska ges i avtalet

Artikel 10.2 behandlar den information och de uppgifter ett kreditavtal ska innehålla. Enligt bestämmelsen ska kreditavtalet på ett klart och kortfattat sätt innehålla uppgifter om en rad förhållanden som räknas upp i bestämmelsen. Det gäller, i sammandragen form, uppgifter om typ av kredit, avtalsparternas identitet, kreditavtalets löptid, sammanlagt kreditbelopp, varans eller tjänstens kontantpris, krediträntan och villkoren för den, den effektiva räntan och sammanlagt belopp som ska betalas av konsumenten, delbetalningar, rätt till amorteringsplan, rätt till betalnings-

plan om kapitalet inte amorteras, avgifter, dröjsmålsränta, påföljder vid dröjsmål med betalning, notariatsavgifter, säkerheter och försäkringar, ångerrätt, invändningsrätt mot en förvärvare av ett kreditavtal, förtidsbetalning, uppsägning, möjligheter till klagomål och prövning utanför domstol, andra avtalsvillkor och tillsynsmyndigheten.

I 1992 års lag finns några bestämmelser om uppgifter som ska anges i ett kreditavtal. Det gäller uppgift om ränta och förutsättningarna för ändringar i räntesatsen (10 och 11 §§). Om avgifter tas ut för krediten ska detta anges, liksom förutsättningarna för eventuella avgiftsändringar (12 §).

Eftersom direktivets bestämmelser om information i kreditavtal är fullharmoniserande, kan några avsteg inte göras. Listan på uppgifter som ska finnas med i en nedteckning av kreditavtalet bör alltså tas in i den nya lagen.

I artikel 10.5 anges vilka informationskrav som finns vid avtal om vissa kontokrediter. Informationskraven är mindre omfattande än de som gäller för andra krediter. En uppgift som ska finnas med är specifik för kontokrediter, nämligen att konsumenten kan åläggas att återbetala krediten på uppmaning. Kraven på information som ska finnas med i en nedteckning av kontokreditavtalet bör tas in i en särskild bestämmelse.

I promemorian föreslås ett generellt undantag för bl.a. fakturakrediter och räntefria kontokrediter från den nya lagens tillämpningsområde. Enligt regeringens mening bör dessa krediter inte undantas helt från lagens tillämpningsområde (se avsnitt 6.1). Bestämmelserna om information bör dock inte tillämpas på dessa krediter.

Svenska Fondhandlareföreningen och *Svenska Bankföreningen* anser att värdepapperskrediter ska undantas från bl.a. kravet på information i avtalet. I avsnitt 6.3 föreslås att värdepapperskrediter ska undantas från kravet på förhandsinformation i den nya lagen. Av samma skäl bör dessa krediter undantas även från kravet på information i avtalet.

6.8 Information om ränteändringar

Regeringens förslag: Kreditgivaren ska informera konsumenten om en ränteändring innan ändringen börjar gälla. Beror en ränteändring enbart på en ändring i en offentliggjord referensränta, ska parterna kunna avtala om att informationen ska lämnas periodvis.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag med den skillnaden att det i promemorian föreslagna informationskravet även avser en avgiftsändring.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan någon invändning. *Uppsala universitet* anser att en höjning av en ränta eller avgift inte ska få någon verkan mot konsumenten om kreditgivaren inte har fullgjort sin informationsskyldighet. *Svenska Bankföreningen* och *Finansbolagens förening* anser att skyldigheten att informera konsumenten inte ska gälla vid avgiftsändringar.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 11.1 i direktivet ska konsumenten informeras om ändringar i krediträntan innan ändringen

träder i kraft. Informationen ska lämnas på papper eller på något annat varaktigt medium. Informationen ska omfatta betalningarnas belopp efter det att den nya kreditrönten trätt i kraft och uppgift om betalningarnas antal och frekvens, om dessa ändrats.

Enligt artikel 11.2 finns det en möjlighet för parterna att avtala om undantag från huvudregeln om information innan ändringen träder i kraft och i stället bestämma att konsumenten får regelbunden information i efterhand. Detta gäller i de fall ränteändringen är en följd av en ändring av en referensränta och denna ändring är offentliggjord på vederbörligt sätt och informationen även finns att tillgå hos kreditgivaren.

I 13 § i 1992 års lag behandlas kreditgivarens underrättelseskyldighet vid ränte- och avgiftsändringar. Vid ändringar i röntan som inte enbart beror på ändringar i en referensränta ska underrättelse lämnas senast när ändringen börjar gälla, antingen genom ett särskilt meddelande till konsumenten eller genom annonsering i dagspressen. I det senare fallet ska ett meddelande lämnas till konsumenten senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag. Vid ränteändringar som enbart beror på ändring i en referensränta ska underrättelse lämnas genom ett meddelande senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag.

Enligt direktivet ska informationen om en ränteändring alltså som huvudregel lämnas på papper eller på något annat varaktigt medium, medan det enligt 1992 års lag även kan ske genom annonsering i dagspress. Nuvarande bestämmelse bör därför ändras på så sätt att konsumenten ska få ett skriftligt meddelande om ränteändringen innan ändringen träder i kraft. Vid bostadskrediter – som faller utanför direktivets tillämpningsområde – bör kreditgivaren dock även fortsättningsvis ha rätt att underrätta konsumenten genom annonsering i dagspress.

Beror en ändring enbart på en ändring i en referensränta, ska parterna kunna avtala om att informationen ska lämnas periodvis.

I promemorian föreslås en underrättelseskyldighet för kreditgivare också innan en avgift ändras. Direktivet innehåller inte något motsvarande krav. Däremot ska förutsättningarna för en avgiftsändring anges i avtalet (artikel 10.2 k). Även om direktivet inte innehåller något förbud mot ett krav på information till konsumenten före en avgiftsändring, kan det ifrågasättas om kravet är lämpligt med hänsyn till ambitionen att harmonisera denna typ av bestämmelser. Eftersom förutsättningarna för avgiftsändringar ska anges i avtalet, bör detta inte innebära någon större nackdel för konsumenten. Något generellt krav på att i varje enskilt fall informera en konsument innan en avgiftsändring sker bör därför inte tas in i den nya lagen. Frågan om information om avgiftshöjningar vid kontokrediter behandlas i avsnitt 6.9.

Det har enligt regeringens mening inte framkommit något behov av att införa särskilda sanktioner eller civilrättsliga konsekvenser för det fall att en kreditgivare inte skulle uppfylla sin informationsskyldighet.

Regeringens förslag: Konsumenten ska ha rätt att utan kostnad få en betalningsplan. Detta ska dock inte gälla vid bostadskrediter.

Vid kontokrediter ska kreditgivaren tillhandahålla konsumenten kontoutdrag och information om avgiftshöjningar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock att rätten till en betalningsplan ska gälla endast när krediten i fråga ska avbetalas samt att en rätt till betalningsplan ska finnas också vid bostadskrediter.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning. *Svenska Bankföreningen* och *Finansbolagens förening* anser att det inte ska finnas någon rätt till betalningsplan vid bostadskrediter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 10 i) och j) i direktivet har konsumenten rätt att få en amorteringsplan respektive en sammanställning över när betalningar ska ske. Detta motsvaras inte av någon bestämmelse i 1992 års lag. Det behövs en bestämmelse i den nya lagen om konsumentens rätt att få en betalningsplan av kreditgivaren.

Svenska Bankföreningen anser att det inte är lämpligt att låta konsumentens rätt till betalningsplan gälla vid bostadskrediter, eftersom dessa ofta är indelade i olika villkorsperioder. Räntevillkoren och amorteringstakten ändras i och med att en ny villkorsperiod inträder. Regeringen delar föreningens uppfattning att det bör göras ett undantag från rätten till betalningsplan vid bostadskrediter.

Enligt artikel 12.1 i direktivet finns det en skyldighet för kreditgivaren att vid kontokrediter regelbundet se till att konsumenten får information genom ett kontoutdrag. Informationen ska lämnas på papper eller på något annat varaktigt medium. Av kontoutdraget ska framgå vilken tidsperiod det avser, vilka belopp som utnyttjats och när, vilket saldo det föregående kontoutdraget angav och datum för saldot. Vidare ska i kontoutdraget anges det nya saldot samt datum och belopp för de betalningar som konsumenten har gjort. Utdraget ska även innehålla uppgift om krediträntan och eventuella avgifter som varit aktuella för tidsperioden. Av utdraget ska också framgå ett eventuellt minimibelopp som konsumenten ska betala.

I 1992 års lag finns det inte någon bestämmelse som uttryckligen ålägger kreditgivarna en skyldighet att lämna konsumenterna kontoutdrag. I Finansinspektionens allmänna råd om kontokort och automatjänster (FFFS 2000:9) – som bl.a. gäller för kontokort som ger tillgång till ett eller flera konton med kredit – sägs att kortutgivaren regelbundet bör tillhandahålla kortinnehavaren skriftliga kontoutdrag per post (7 §). Av bestämmelsen framgår dock att detta kan ske på något annat sätt eller underlåtas, om kortinnehavaren så begär.

Det behövs alltså en bestämmelse i den nya lagen om skyldighet att lämna kontoutdrag.

I artikel 12.2 föreskrivs att konsumenten på papper eller på något annat varaktigt medium ska informeras om alla ränte- och avgiftshöjningar. Enligt huvudregeln ska informationen lämnas innan ändringen träder i

kraft. Parterna får dock avtala om att informationen om ändringar av krediträntan får ges på det sätt som anges i artikel 12.1 – dvs. regelbundet genom ett kontoutdrag – när ändringen av krediträntan orsakas av en ändring av en referensränta. För att parterna ska ha rätt att avtala på detta sätt krävs enligt artikel 12.2 att den nya referensräntan offentliggörs på vederbörligt sätt och att den nya referensräntan finns tillgänglig hos kreditgivaren.

Bestämmelserna om information om ändringar av ränta och avgifter i fråga om kontokrediter motsvarar alltså vad som enligt artikel 11.2 gäller i fråga om andra kreditavtal med den skillnaden att artikel 12.2 också gäller avgiftsändringar. Artikel 12.2, såvitt den avser ränteändringar, bör genomföras tillsammans med artikel 11.2 (se avsnitt 6.8) i en gemensam bestämmelse i den nya lagen. Det behövs därutöver en särskild bestämmelse om att kreditgivaren vid kontokrediter ska informera konsumenten om en avgiftshöjning innan den börjar gälla.

Artikel 18 i direktivet behandlar s.k. överskridanden. Med överskridande förstås enligt direktivet en underförstått accepterad kontokredit genom vilken en kreditgivare tillåter en konsument att överskrida det aktuella saldot eller den överenskomna kreditgränsen på kontot (artikel 3 e). Bakgrunden till artikeln lär vara att det i några länder förekommer att konsumenter ges en tillfällig kredit på sitt lönekonto eller tillåts att överskrida en kreditgräns på sitt lönekonto, utan att det finns något uttryckligt avtal om det. Enligt artikel 18.1 ska, när det finns en möjlighet för konsumenten att överskrida saldot på ett konto eller överskrida en kreditgräns, kreditavtalet innehålla de uppgifter som finns i artikel 6.1 e), dvs. uppgifter som ska lämnas vid vissa kontokrediter. Kreditgivaren ska enligt samma artikel i alla händelser regelbundet lämna dessa uppgifter på papper eller på något annat varaktigt medium. Vidare ska kreditgivaren enligt artikel 18.2 vid ett väsentligt överskridande som varat under mer än en månad på papper eller på något annat varaktigt medium utan dröjsmål underrätta konsumenten om överskridandet och följderna därav.

Ett överskridande är en form av kontokreditavtal eller en del av ett sådant avtal. Skyldigheten att i avtalet ange vissa uppgifter följer då redan av de allmänna bestämmelserna om kontokrediter. Det bör dock införas en bestämmelse i den nya lagen som klargör att kreditgivaren, om det enligt ett avtal om kontokredit är möjligt för konsumenten att överskrida en kreditgräns, är skyldig att regelbundet informera konsumenten om bl.a. krediträntan och de avgifter som gäller. Även skyldigheten för kreditgivaren att informera konsumenten om ett längre överskridande och följderna därav bör framgå av lagen.

6.10 Uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid

Regeringens förslag: Konsumenten ska när som helst få säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid. Om ingen uppsägningstid har avtalats, ska avtalet upphöra att gälla omedelbart. En eventuell uppsägningstid ska inte få vara längre än en månad.

Kreditgivaren ska få säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid bara om det har överenskommit i avtalet. Uppsägningstiden ska vara minst två månader. Uppsägningen ska ske i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Detta ska inte gälla för fakturakrediter, vissa kontokrediter, bostadskrediter eller värdepapperskrediter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag utom så till vida att det i promemorian inte föreslås något undantag för värdepapperskrediter.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning. *Uppsala universitet* efterfrågar ett klarläggande av förhållandet mellan den föreslagna uppsägningsrätten för kreditgivaren och dennes rätt att få betalt i förtid.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 13 i direktivet innehåller vissa bestämmelser om avslutande eller uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid.

Enligt artikel 13.1 första stycket får en konsument utan avgift säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid, såvida parterna inte har avtalat om en uppsägningstid. En eventuell uppsägningstid får inte överskrida en månad.

I artikel 13.1 andra stycket föreskrivs att kreditgivaren, om så har avtalats i kreditavtalet, får avsluta ett kreditavtal med obestämd löptid genom att säga upp avtalet minst två månader i förväg. Uppsägningen ska ske på papper eller på något annat varaktigt medium.

Artikel 13.2 anger att kreditgivaren, om så avtalats i kreditavtalet, får avsluta konsumentens rätt att utnyttja ett kreditavtal med obestämd löptid förutsatt att det sker av objektiva motiverade skäl. Kreditgivaren ska i så fall informera konsumenten om uppsägningen och skälen för detta. Konsumenten ska få informationen på papper eller på något annat varaktigt medium. Informationen ska ges innan uppsägningen verkställs, om det är möjligt, och annars senast omedelbart därefter. Skyldigheten att informera gäller inte om det enligt annan gemenskapsrättslig lagstiftning skulle vara förbjudet att lämna informationen eller om det annars skulle strida mot allmän ordning eller allmän säkerhet.

Konsumenten har alltså enligt artikel 13.1 första stycket rätt att avsluta ett kreditavtal som löper på obestämd tid. Det finns inte någon uttrycklig bestämmelse i svensk rätt som särskilt ger konsumenten en rätt att säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid. För att genomföra direktivet behöver alltså bestämmelser om konsumentens rätt att avsluta kreditavtalet och om längsta möjliga uppsägningstid tas in i den nya lagen.

Någon bestämmelse som motsvarar artikel 13.1 andra stycket, om kreditgivarens rätt att efter uppsägningstid avsluta ett kreditavtal med

obestämd löptid, finns inte heller i svensk rätt. En bestämmelse som överensstämmer med direktivets behövs alltså i den nya lagen.

Uppsala universitet efterfrågar ett tydliggörande av att den bestämmelsen inte ger kreditgivaren bättre rätt att säga upp krediten än vad som följer av reglerna om kreditgivarens rätt till förtida betalning som föreslås flyttas över till den nya lagen i sak oförändrade. Något förenklat kan kreditgivaren sägas ha en rätt till betalning i förtid vid konsumentens kontraktsbrott av mer allvarligt slag. Som universitetet anför torde det av allmänna obligationsrättsliga principer följa en rätt, för båda parter, att säga upp ett avtal med obestämd löptid med iakttagande av en skäligen uppsägningstid. En återbetalning efter uppsägning av ett sådant avtal bör därför inte ses som en förtida betalning.

Till skillnad mot vad som gäller för konsumenten innehåller direktivet i fråga om kreditgivarens uppsägning vissa krav. Uppsägningen ska ske i en handling eller någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten och uppsägningstiden ska vara minst två månader. Detta bör framgå av lagen.

I artikel 13.2 anges att det ska finnas en möjlighet för kreditgivaren att omedelbart, dvs. utan uppsägningstid, säga upp konsumentens rätt att utnyttja ett kreditavtal med obestämd löptid. Bestämmelsen avser den situationen att konsumenten inte alls har utnyttjat en beviljad kredit. I det fallet kan kreditgivaren med omedelbar verkan säga upp krediten. Detta gäller dock endast om det "finns objektiva motiverade skäl". I direktivets beaktandesats 33 nämns som exempel på sådana skäl att det finns misstanke om att krediten utnyttjas utan tillstånd eller bedrägligt eller att det föreligger en betydande ökning av risken för att konsumenten inte kommer att kunna fullfölja sin skyldighet att betala tillbaka krediten. Som huvudregel gäller enligt artikeln att konsumenten ska underrättas innan han eller hon mister tillgången till krediten.

Inte heller kreditgivarens uppsägningsrätt enligt artikel 13.2 regleras i dag i svensk rätt. Det behövs alltså en reglering i den nya lagen också för denna situation.

Enligt artikel 2.3 gäller inte artikel 13 kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader. Det finns inte möjlighet att avvika från direktivets reglering på den punkten. Det finns då inte skäl att låta bestämmelserna om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid gälla för sådana kontokrediter som helt faller utanför direktivets tillämpningsområde, dvs. sådana som ska betalas tillbaka inom tre månader och som är förbundna med endast obetydliga avgifter. Det finns inte heller skäl att låta bestämmelserna gälla för abonnemangsavtal.

Bestämmelserna om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid bör inte vara tillämpliga på bostadskrediter. Den föreslagna regleringen har ingen motsvarighet i dag och någon mer ingående analys av konsekvenserna av en uppsägningsrätt med avseende på sådana krediter, som kan vara amorteringsfria, har inte gjorts. Detsamma gäller för värdepapperskrediter som alltså också bör undantas från dessa bestämmelser.

Regeringens förslag: Det ska införas en ångerrätt för konsumenten.

Ångerfristen ska vara fjorton dagar och börja löpa den dag då kreditavtalet ingås, dock tidigast den dag då konsumenten får del av avtalsvillkor och övrig information.

Ångerrätten ska inte gälla bostadskrediter, fakturakrediter eller vissa kontokrediter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning. *Svenska Bankföreningen* tar upp frågan om vad som gäller om en av flera konsumenter, som tillsammans ingått ett kreditavtal, ångrar sig. *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Svenska Bankföreningen* anser att värdepapperskrediter ska undantas från ångerrätten.

Skälen för regeringens förslag

En ångerrätt införs

I artikel 14.1 i direktivet finns det en bestämmelse om ångerrätt för konsumenten vid konsumentkreditavtal. Konsumenten ska ha rätt att inom 14 kalenderdagar frånträda kreditavtalet utan att behöva ange några skäl. Ångerfristen börjar löpa den dag då kreditavtalet ingås, dock tidigast den dag då konsumenten får del av avtalsvillkoren och den i artikel 10 i övrigt föreskrivna avtalsinformationen. Enligt artikel 14.3 ska konsumenten, om han eller hon vill utnyttja ångerrätten, vidta två åtgärder. Den första åtgärden är att innan ångerfristen går ut meddela kreditgivaren att ångerrätten utnyttjas. Tidsfristen ska anses ha respekterats om meddelandet skickats innan tidsfristen löper ut, förutsatt att det har lämnats i pappersform eller genom något annat varaktigt medium som kreditgivaren har tillgång till (artikel 14.3 a). Den andra åtgärden är att till kreditgivaren betala tillbaka kapitalbeloppet tillsammans med upplupen ränta. Detta ska ske utan onödigt dröjsmål och senast 30 dagar efter det att konsumenten har meddelat kreditgivaren att ångerrätten utnyttjas. Räntan ska betalas på grundval av den kreditränta som avtalats (artikel 14.3 b). Ångerrätten enligt direktivet gäller för kreditavtalet. Vid ett kreditköp, eller med direktivets terminologi ett kombinerat kreditavtal, gäller ångerrätten alltså för kreditavtalet men inte för det med kreditavtalet kombinerade köpeavtalet.

För konsumentkrediter finns det enligt svensk rätt inte någon generell ångerrätt för konsumenten. Däremot finns bestämmelser om ångerrätt för kreditavtal som ingåtts på distans eller vid hemförsäljning i distans- och hemförsäljningslagen (3 kap. 7 och 8 §§, 4 kap. 5–7 §§ och 5 kap. 3 §). Dessa bestämmelser har sin grund i distansavtalsdirektivet om finansiella tjänster och i rådets direktiv 85/577/EEG (hemförsäljningsdirektivet). Regleringen i konsumentkreditdirektivet överensstämmer i huvudsak med regleringarna i distansavtalsdirektivet om finansiella tjänster och hemförsäljningsdirektivet.

Bestämmelser om ångerrätt som gäller generellt för konsumentkrediter bör alltså tas in i den nya lagen. Konsumenten ska ha en rätt att frånträda kreditavtalet genom att till kreditgivaren lämna eller sända ett meddelande om detta inom 14 dagar från den dag ångerfristen börjar löpa. Ångerfristen ska börja löpa den dag då kreditavtalet ingås, dock tidigast den dag då avtalsvillkor och övrig information kommer konsumenten till handa. Krediten ska återbetalas senast 30 dagar efter det att ångerrätten utnyttjats.

Det är naturligt att de nya bestämmelserna om ångerrätt i så stor utsträckning som möjligt knyter an till motsvarande bestämmelser i distans- och hemförsäljningslagen. I fråga om sättet för konsumentens meddelande till kreditgivaren om att ångerrätten utnyttjas, och i fråga om vem av kreditgivaren och konsumenten som ska stå risken för att ett meddelande som avsänts i rätt tid försenas, bör identiska lösningar väljas. Det innebär att något skriftlighetskrav inte införs i fråga om ett meddelande om att ångerrätten utnyttjas samt att kreditgivaren står risken för att meddelandet försenas (se prop. 2004/05:13 s. 60).

Av artikel 14.5 i konsumentkreditdirektivet framgår att ångerrätten enligt direktivet har företräde framför ångerrätt enligt distansavtalsdirektivet om finansiella tjänster och hemförsäljningsdirektivet. För att klargöra att ångerrätten vid distans- och hemförsäljning är underordnad den generella ångerrätten vid konsumentkreditavtal bör detta uttryckligen anges i distans- och hemförsäljningslagen.

Frågan om vad som gäller om en av flera konsumenter ångrar sig behandlas i författning kommentaren.

Ångerrätten bör inte gälla vid bostadskrediter

En särskild fråga att ta ställning till är om ångerrätten även bör gälla vid bostadskrediter. Dessa krediter har – i den utsträckning som anges i artikel 2.2 a) och b) i direktivet – undantagits från direktivets tillämpningsområde. Det är därför möjligt att föreskriva att ångerrätten inte ska gälla på det området.

Vid genomförandet av distansavtalsdirektivet om finansiella tjänster undantogs bostadskrediter från ångerrätten (jfr prop. 2004/05:13 s. 68–70). Som nämnades vid genomförandet handlar det för konsumenten om ett viktigt avtal som har stor inverkan på den egna ekonomin. Det talar i och för sig för att en ångerrätt bör gälla även för dessa krediter. Samtidigt finns det, som det också pekades på, omständigheter som talar mot införandet av en sådan rätt.

En ångerrätt skulle – till skillnad mot vad som är fallet vid en förtidsbetalning av kredit – inte ge kreditgivaren någon rätt till ränteskillnadsersättning. Krediter till bostäder delas ofta upp i flera olika delar med olika långa räntebindingstider. Tiden kan variera från någon månad upp till tio år eller mer. En kreditgivare har vid förtidsbetalning av ett lån rätt till ränteskillnadsersättning såvida inte räntan är rörlig. Vid snabba och kraftiga förändringar på marknaden för bundna krediter skulle en ångerrätt kunna ge konsumenten ekonomiska motiv att ångra krediten för att ta ett nytt lån med en lägre bunden ränta. Härigenom skulle kreditgivaren utsättas för en risk för att de återbetalade pengarna enligt det ursprung-

liga lånet inte kan omplaceras med en lika god avkastning som kreditgivaren räknade med vid avtalsslutet och som ligger till grund för den egna finansieringen av utlåningen. En ångerrätt skulle alltså kunna få negativa konsekvenser på denna del av kreditmarknaden. Dessutom, som också nämndes vid genomförandet av distansavtalsdirektivet om finansiella tjänster, är ju konsumenten under alla omständigheter bibehållen sin rätt att betala sin skuld i förtid, om han eller hon skulle finna en mer förmånlig finansiering. Mot bakgrund av det anförda bör enligt regeringens mening ångerrätten inte gälla för bostadskrediter.

Som anges i avsnitt 6.1 anser *Svenska Fondhandlareföreningen*, med stöd av *Svenska Bankföreningen*, att värdepapperskrediter bör undantas från bestämmelserna om ångerrätt. Föreningarna anser att ångerrätten inte är lämpad för värdepapperskrediter. Följderna av en ångerrätt kan vara svåra att bedöma särskilt när det rör sig om komplexa finansiella instrument. Samtidigt, menar föreningarna, är det kännetecknande för denna typ av kredit att en kund när som helst kan lösa krediten.

Ångerrätten gäller endast kreditavtalet. Köpet av ett finansiellt instrument kan inte ångras med stöd av den ångerrätt som här föreslås. Det innebär att i praktiken måste en kund ha en alternativ finansiering klar om han eller hon vill ångra en kredit i dessa fall. Någon oklarhet i fråga om följderna av en ångerrätt bör inte finnas. Argumentet att ångerrätten i praktiken inte medför någon större skillnad i förhållande till möjligheten att lösa en kredit i förtid kan anföras även i fråga om andra slag av krediter. Enligt regeringens mening finns det inte tillräckliga skäl att undanta värdepapperskrediterna från ångerrätten.

Enligt artikel 2.3 gäller ångerrätten inte för kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader. Ångerrätten bör då inte heller gälla för räntefria kontokrediter som inte är förbundna med annat än en obetydlig avgift och som har en kredittid som är kortare än tre månader.

Vid fakturakrediter är det svårt att se att en ångerrätt har någon betydelse. För tydlighetens skull bör dock även dessa krediter uttryckligen undantas.

Verkan av att ångerrätten utövas

Utnyttjar konsumenten ångerrätten, ska enligt artikel 14.3 b) erhållet kapitalbelopp återbetalas jämte den upplupna räntan. Därutöver gäller enligt artikeln att kreditgivaren ska ha rätt till kompensation för sådana avgifter som kan ha betalats till det offentliga och som inte återbetalas. Det kan vara fråga om avgifter för registrering i ett offentligt register. Direktivet får alltså förstås så att kreditgivaren inte har rätt till exempelvis en avgift för upplägg av den ångrade krediten oavsett om kostnaden faktiskt har uppstått och konsumenten betalat kreditgivaren för den. Det kan noteras att kreditgivarens rätt till ersättning alltså är mer begränsad här än enligt distansavtalsdirektivet för finansiella tjänster. Regleringen i konsumentkreditdirektivet gäller, som nämnts, i denna fråga framför distansavtalsdirektivet om finansiella tjänster.

En bestämmelse om kreditgivarens rätt till kapitalbelopp, upplupen ränta och kompensation för vissa offentliga avgifter när konsumenten

utövar ångerrätten bör införas i den nya lagen. Vidare bör näringsidkarens skyldighet att återbetala eventuella uppläggningsavgifter och liknande tydliggöras i lagen.

I artikel 14.4 anges att om en kompletterande tjänst till kreditavtalet tillhandahålls av kreditgivaren, eller av tredje man på grund av ett avtal mellan denne och kreditgivaren, och konsumenten utövar sin ångerrätt, ska konsumenten inte vara bunden av avtalet om tjänsten.

I artikel 6.7 andra stycket i distansavtalsdirektivet om finansiella tjänster finns en liknande bestämmelse som är genomförd genom 3 kap. 12 § distans- och hemförsäljningslagen. Där föreskrivs att om konsumenten utövar sin ångerrätt och det med anledning av distansavtalet har ingåtts ett anknytande avtal om tjänster som tillhandahålls av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, ska det anknytande avtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta. I förarbetena till paragrafen nämns att ett exempel på ett sådant anknytande avtal kan vara en försäkring som syftar till att säkerställa låntagarens möjligheter att kunna fullgöra sina åtaganden enligt kreditavtalet (se prop. 2004/05:13 s. 65).

Det är naturligt att utforma den bestämmelse som genomför konsumentkreditdirektivet efter förebild av bestämmelsen i distans- och hemförsäljningslagen. Som anfördes i förarbetena till den bestämmelsen ska det anknytande tjänsteavtalet vara accessoriskt till huvudavtalet, dvs. kreditavtalet. Vidare ska det anknytande avtalet upphöra automatiskt, dvs. utan krav på något meddelande från konsumentens sida till motparten. Ersättning till motparten i det anknytande avtalet bör, liksom vid distansavtal, endast utgå för den del av det anknytande avtalet som kommit konsumenten till godo och för sådana kostnader som inte beror på att avtalet har upphört.

En ångerrätt vid avtal om köp av en vara eller tjänst kan ge rätt att frångå ett kreditavtal som finansierat varan eller tjänsten

I artikel 15.1 anges att om konsumenten har utnyttjat sin ångerrätt på grundval av gemenskapsrätten i samband med ett avtal om köp av en vara eller tjänst, ska konsumenten inte heller längre vara bunden av ett med köpeavtalet kombinerat kreditavtal.

En ångerrätt grundad på sådan gemenskapsrätt som förevarande artikel syftar på finns vid distansavtal och hemförsäljningsavtal. Enligt distans- och hemförsäljningslagen (2 kap. 16 § respektive 4 kap. 10 §) gäller att om konsumenten utövar sin ångerrätt beträffande ett distans- eller hemförsäljningsavtal och om konsumenten har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, ska kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Samma fråga, konsekvenserna av att en ångerrätt utövas i fråga om en vara eller tjänst vid kreditköp, regleras alltså dels var för sig på de områden där det finns en ångerrätt, dels generellt i konsumentkreditdirektivet. Förutsättningarna för när det är fråga om kreditköp skiljer sig dock åt; enligt konsumentkreditdirektivet är det också fråga om ett

kreditköp om det av kreditavtalet framgår att krediten är avsedd för köp av en viss vara eller tjänst. En justering behöver därför göras i de svenska bestämmelser som grundas på hemförsäljningsdirektivet och direktivet (97/7/EG) om konsumentskydd vid distansavtal.

6.12 Rätten att betala krediten i förtid

Regeringens förslag: Konsumenten ska alltid ha rätt att betala sin skuld före den avtalade förfallotiden.

Kreditgivaren ska därvid ha rätt till ränteskillnadsersättning, under förutsättning att det framgår av avtalet och att räntan är bunden när förtidsbetalningen sker.

Ersättningen vid krediter som inte avser bostäder ska vara högst 0,5 procent av det förtidsbetalade beloppet om det är mindre tid än ett år kvar på kreditavtalets ordinarie löptid och i andra fall högst en procent av beloppet.

Regeringens bedömning: Metoden för att beräkna ersättning vid förtidsbetalning av bostadskrediter bör inte ändras.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen eller bedömningen. *Uppsala universitet* menar dock att reglerna om förtidsbetalning av bostadskrediter behöver ses över för att underlätta rörligheten på marknaden. Universitetet anser också att det bör tydliggöras att konsumentens rätt till förtidsbetalning kan vara villkorad av att ersättning betalas till kreditgivaren. *Sveriges advokatsamfund* anser att det finns anledning att införa direktivets bestämmelse om att en återbetalning som görs enligt en försäkring inte ska ge kreditgivaren rätt till ersättning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Konsumentens rätt till förtidsbetalning och kreditgivarens rätt till ersättning vid förtidsbetalning

Av artikel 16.1 i direktivet framgår att konsumenten ska ha rätt att när som helst, helt eller delvis, fullgöra sina skyldigheter enligt ett kreditavtal. Konsumenten ska vid en sådan förtidsbetalning ha rätt till en nedsättning av den sammanlagda kreditkostnaden (räntor och andra kostnader) under avtalets återstående löptid.

I artikel 16.2 anges att kreditgivaren vid förtidsbetalning ska ha rätt till en rimlig och objektivt motiverad compensation för eventuella kostnader som har ett direkt samband med förtidsbetalningen. En förutsättning för att compensation ska kunna utgå är, enligt artikeln, att räntan är fast. Vidare anges att ersättningen inte får överstiga en procent av det kreditbelopp som förtidsbetalats, om tidsperioden mellan förtidsbetalningen och det överenskomna avslutandet av kreditavtalet överstiger ett år. Om perioden inte överstiger ett år, får compensationen inte överstiga en halv procent av det kreditbelopp som förtidsbetalats.

I artikel 16.4 ges medlemsstaterna möjligheten att i nationell lag införa vissa andra regler i fråga om kreditgivarens rätt till kompensation. Den första möjligheten innebär att kreditgivarens rätt till ersättning får villkoras av att det förtidsbetalda beloppet överstiger ett i den nationella lagen bestämt tröskelvärde. Tröskelvärdet får inte överstiga 10 000 euro under en period om tolv månader. Den andra möjligheten innebär att kreditgivaren undantagsvis får kräva högre kompensation än vad schablonersättningen ger honom eller henne. Förutsättningen för en sådan högre kompensation är att kreditgivaren kan bevisa att den förlust som lidits till följd av förtidsbetalningen överstiger den ersättning som utgår enligt schablonmetoden i artikel 16.2. Vidare gäller att konsumenten får kräva att kompensationen ska minskas i motsvarande mån, om den kompensation som kreditgivaren kräver är högre än den faktiska förlusten. Förlusten beräknas som skillnaden mellan den ursprungliga krediträntan och den ränta till vilken kreditgivaren kan låna ut det förtidsbetalade beloppet på nytt. Det ska även tas hänsyn till kreditgivarens administrativa kostnader på grund av förtidsbetalningen.

Enligt artikel 16.5 får kompensationen under inga förhållanden överstiga det räntebelopp som konsumenten skulle ha betalt under tiden mellan förtidsbetalningen och det avtalade datumet för kreditavtalets slut.

Bestämmelser om konsumentens rätt till förtidsbetalning och kreditgivarens rätt till ersättning vid förtidsbetalning finns i 20 respektive 24 § i 1992 års lag.

Enligt 20 § har konsumenten rätt att betala sin skuld till kreditgivaren före den avtalade förfallotiden.

Enligt 24 § ska konsumenten vid en sådan förtidsbetalning betala ränta och andra kostnader för krediten för tiden fram till förtidsbetalningen men inte för tiden därefter. Är räntan för en kredit bunden för hela eller en del av avtalstiden, har dock kreditgivaren, om förbehåll har gjorts om det, rätt att för återstående del av den tiden ta ut ränteskillnadsersättning av kredittagaren. I nämnda lagrum ges olika slags beräkningsmodeller beroende på om krediten är avsedd för bostadsändamål eller inte. För krediter som inte är avsedda för bostadsändamål får ersättningen motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på nya krediter av motsvarande slag. För krediter som är avsedda för bostadsändamål finns en särskild bestämmelse som, förenklat uttryckt, tar sikte på en jämförelse mellan räntan på krediten och räntan på statsobligationer eller statsskuldväxlar med visst i lagen angivet påslag.

Konsumentens rätt till förtidsbetalning i 20 § i 1992 års lag motsvarar direktivets krav i artikel 16.1. Bestämmelsen bör alltså föras över till den nya lagen. Det framgår inte av denna bestämmelse att konsumenten kan behöva betala ersättning till kreditgivaren. Som *Uppsala universitet* påpekar bör detta tydliggöras.

Bestämmelserna i 1992 års lag som gäller beräkning av kreditgivarens rätt till ersättning behöver ändras för att uppfylla direktivets krav, som ju utgår från en schablon men ger möjlighet till en annan beräkningsmetod.

En fråga är om ersättningen enligt schablonen förutsätter att kreditgivaren till följd av den förtidsbetalade skulden haft kostnader som motsvarar den procentuella ersättningen eller om rätten till ersättning finns oavsett om kreditgivaren åsamkats kostnader eller endast haft mindre kostnader. I artikel 16.2 andra stycket sägs att ersättning ska utgå med

högst en halv eller högst en procent. I beaktandesats 39 anges att kreditgivaren bör ha rätt till ersättning för sådana kostnader som har direkt samband med förtidsbetalningen och att det vid fastställande av beräkningsmetod för ersättningen är viktigt att respektera flera principer. Beräkningen bör, enligt vad som anges i beaktandesatsen, vara överskådlig och begriplig för konsumenten. Vidare anges att den ska vara enkel att tillämpa för kreditgivaren och för tillsynsmyndigheterna. Slutsatsen i beaktandesatsen är därefter att detta, tillsammans med den omständigheten att en konsumentkredit inte finansieras genom en långsiktig finansieringsmekanism, innebär att taket för kreditgivarens ersättning bör fastställas genom ett schablonbelopp.

Uttalandena i beaktandesatsen talar för att den procentuella ersättningen ska tillfalla kreditgivaren oavsett om denne haft motsvarande kostnader i det enskilda fallet. Artikel 16.2 andra stycket bör alltså förstås så att kreditgivaren vid kreditavtal med bunden ränta alltid har rätt till schablonersättningen men inte mer.

Nästa fråga är om någon av de möjligheter som ges i artikel 16.4 bör utnyttjas för att kunna frångå schablonersättningen enligt artikel 16.2.

En begränsning av kreditgivarens rätt till ersättning till att gälla endast om återbetalningen överstiger ett visst belopp skulle kunna vara en förenkling. Samtidigt innebär en förtidsbetalning i regel alltid att vissa administrationskostnader uppkommer för kreditgivaren, som konsumenten i det enskilda fallet i princip bör stå för. Regler om tröskelvärdet leder också ofta till anpassningar som om regeln inte fanns skulle vara omotiverade. Möjligheten att införa en bestämmelse om att ersättning ska utgå endast om förtidsbetalningen överstiger ett visst belopp bör alltså inte utnyttjas.

Den andra möjligheten är att ge kreditgivaren rätt till ersättning för den faktiska förlusten om förlusten överstiger den ersättning som skulle utgå enligt schablonen. En sådan reglering skulle kunna övervägas som alternativ till schablonmetoden om konsumenten gavs motsvarande rätt till nedsättning när den faktiska förlusten är lägre än den kompensation som skulle utgå enligt schablonen. Detta förefaller dock vara en mer komplicerad regel som leder till att kostnaderna för förtidsinlösen blir svårförutsebara för konsumenten. Schablonregeln är därför att föredra.

Av det anförda följer att ersättningen vid krediter som inte avser bostäder ska utgå med högst 0,5 procent av det förtidsbetalade beloppet om det är mindre tid än ett år kvar på kreditavtalets ordinarie löptid och i andra fall med högst en procent av beloppet. Inte i något fall får dock ersättningen överstiga det belopp som konsumenten skulle ha betalat i ränta under kreditavtalets återstående löptid.

I 24 § första stycket 3 i 1992 års lag finns en särskild bestämmelse om förtidsbetalning vid kreditköp som innebär att ersättningen beräknas från den nästkommande förfallotidpunkten. Direktivet medger inte någon sådan särskild beräkningsmetod. Bestämmelsen kan alltså inte föras över till den nya lagen.

Återbetalning enligt en försäkring och av kontokrediter, m.m.

I artikel 16.3 anges tre fall då kreditgivaren inte har rätt till ersättning. Det första fallet är om betalningen har gjorts i enlighet med ett försäkringsavtal som garanterar återbetalningen av krediten. Det andra gäller betalning av kontokrediter, och det tredje gäller förtidsbetalning när räntan är rörlig.

Undantaget för återbetalningar som görs på grund av ett försäkringsavtal gäller alltså sådana försäkringar som garanterar återbetalningen. Vad som avses torde alltså i första hand vara försäkringar som likt borgensåtaganden eller bankgarantier faller ut om konsumenten inte kan betala ränta och amorteringar enligt kreditavtalet. I det fallet torde, som sägs i promemorian, i regel krediten vara förfallen till betalning, varför det då inte är fråga om en förtidsbetalning. Som *Sveriges advokatsamfund* framför skulle dock försäkringsvillkoren kunna utformas så att återbetalningen närmast kan uppfattas som en förtidsbetalning. Vidare finns det försäkringar som faller ut vid konsumentens sjukdom, arbetslöshet eller bortgång och som innebär att konsumentens skyldighet att betala faller bort eller sätts ned. Också sådana försäkringar skulle kunna utformas så att "återbetalningen garanteras". En ytterligare förutsättning för att bestämmelsen ska gälla är naturligtvis att garantin ingår som en del av överenskommelsen mellan kreditgivaren och konsumenten, låt vara att en försäkringsgivare, som tredje part, i ett anknytande avtal kan stå för garantin. En bestämmelse som tydliggör att återbetalningar i dessa fall inte ger kreditgivaren rätt till ersättning bör införas i den nya lagen.

I promemorian föreslås inte heller någon särskild bestämmelse med avseende på kontokrediter med motiveringen att avtal om kontokrediter inte berörs av att en betalning sker i förtid. Så torde oftast vara fallet. Normalt löper också räntan under den tid som krediten utnyttjas på det för stunden aktuella saldot. Det kan dock, beroende på avtalets konstruktion, tänkas att en ränteskillnadskostnad skulle kunna uppstå för kreditgivaren. Det bör alltså i den nya lagen föras in en bestämmelse om att ränteskillnadsersättning inte får tas ut vid förtidsbetalning av en kontokredit. Det bör noteras att denna bestämmelse inte får någon verkan på sådana kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader, eftersom dessa undantas från bestämmelserna om förtidsbetalning (artikel 2.3).

Värdepapperskrediter torde också i allmänhet vara utformade så att det inte anges någon särskild förfallodag för betalningar. I dessa fall blir bestämmelserna om förtidsbetalning inte tillämpliga. Skulle det vara så att förfallodag anges, och krediten löper med bunden ränta, bör dessa lån dock omfattas av bestämmelserna.

Enligt artikel 16.3 c) får någon kompensation för förtidsbetalning inte utkrävas, om återbetalningen infaller inom en tidsperiod för vilken krediträntan inte är fast. Det innebär att kreditgivaren inte kan få någon ränteskillnadsersättning för det fall att räntan är rörlig när förtidsbetalningen sker, oavsett om räntan under en senare del av avtalsperioden är bunden. Den nuvarande svenska regleringen, som i det fallet ger rätt till kompensation, behöver följaktligen ändras för att uppfylla direktivets krav.

Beräkning av ränteskillnadsersättning vid bostadskrediter

I 24 § första stycket 2 i 1992 års lag finns en särskild bestämmelse som tar sikte på beräkningen av ränteskillnadsersättning i samband med förtidsbetalning av en kredit för bostadsändamål. Den bestämmelsen var föremål för utförliga överväganden när den tillkom år 1994 (jfr prop. 1993/94:201). Krediter för bostadsändamål skiljer sig i vissa avseenden markant från övriga typer av konsumentkrediter. Ofta är kreditbeloppen väsentligt högre än vid andra konsumentkrediter och särskilda regler som bättre beaktar faktiska kostnader vid beräkningen av ränteskillnadsersättning är därför motiverade. Särskilda regler om en stabil relation mellan upplåning och utlåning gäller också för kreditgivare som ägnar sig åt bostadsfinansiering. Krediter för bostadsändamål bör alltså även fortsättningsvis regleras särskilt i fråga om kreditgivarens rätt till ersättning vid förtidsbetalning.

Svenska Bankföreningen har till regeringen inkommit med en begäran om ändringar vad gäller beräkningsmetoden för kreditgivarens ersättning vid förtidsinlösen av bostadskrediter.

Med hänsyn framför allt till att EU-kommissionen har utfärdat en vitbok som innehåller överväganden om en integrering av hypotekskreditmarknaden inom EU och att utfallet av det kommande arbetet med den bör avvaktas, bör den reglering som gäller enligt 1992 års lag överföras oförändrad till den nya lagen.

Bankföreningen har även inkommit med en framställning i syfte att underlätta utlåning i utländsk valuta. Frågan har betydelse främst för bostadskrediter. Även här bör utfallet av det kommande arbetet inom EU avvaktas.

6.13 Överlåtelse av rättigheter enligt kreditavtalet, m.m.

Regeringens förslag: Vid överlåtelse av rättigheterna enligt ett kreditavtal ska konsumenten ha rätt att göra samma invändningar mot förvärvaren som han eller hon vid överlåtelsen kunde göra mot överlåtare. Detsamma ska gälla när kreditgivaren pantsätter sina rättigheter enligt kreditavtalet. Överlåtare ska underrätta konsumenten om överlåtelsen. Konsumenten behöver dock inte underrättas om överlåtare har åtagit sig att fullgöra de skyldigheter som följer av kreditavtalet.

Vid kreditköp ska konsumenten ha rätt att göra samma invändningar mot kreditgivaren som han eller hon kan göra mot säljaren.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning.

Skälen för regeringens förslag

Konsumentens rätt att göra invändningar vid en överlåtelse eller pantsättning av kreditgivarens rättigheter

I artikel 17.1 i direktivet anges att om kreditgivarens rättigheter enligt ett kreditavtal eller avtalet i sig överläts till en tredje man ska konsumenten ha rätt att göra gällande samma invändningar gentemot den nye fordringsägaren som han eller hon kunde ha gjort gentemot den ursprunglige kreditgivaren. Denna rätt ska även inkludera kvittningsrätt när sådan medges i den berörda medlemsstaten.

I 16 § första stycket i 1992 års lag anges att om kreditgivaren har överlåtit sina rättigheter enligt ett kreditavtal får konsumenten mot den nye kreditgivaren göra samma invändningar som han eller hon vid överlåtelsen kunde göra mot överlåtaren. Detta gäller också en invändning om kvittning. Bestämmelsen i 16 § första stycket bör överföras oförändrad till den nya lagen.

Enligt 16 § första stycket i 1992 års lag ska vad som sägs om konsumentens rätt att göra invändningar mot förvärvaren även gälla när kreditgivaren har pantsatt sina rättigheter enligt kreditavtalet. Direktivet hindrar inte att den bestämmelsen behålls.

Konsumenten ska underrättas om överlåtelsen

Enligt artikel 17.2 ska konsumenten informeras om en sådan överlåtelse som omfattas av artikel 17.1, såvida inte den ursprunglige kreditgivaren i överenskommelse med den nye fordringsägaren fortfarande handhar krediten gentemot konsumenten.

I svensk rätt finns det inte någon skyldighet att vid en fordringsöverlåtelse underrätta gäldenären om detta. En bestämmelse om underrättelseskyldighet bör därför tas in i den nya lagen. I direktivet sägs inte vem som ska åläggas skyldigheten att informera konsumenten. Det förefaller naturligt att ålägga den ursprunglige kreditgivaren skyldigheten, eftersom det är denne som har haft kontakten med konsumenten dithills.

Undantag från skyldigheten att underrätta konsumenten bör, för att uppfylla direktivets krav, göras för sådana situationer då överlåtaren även fortsättningsvis gentemot konsumenten ska handha krediten, dvs. sköta alla åtaganden mot konsumenten.

Skyldigheten att underrätta konsumenten bör inte gälla vid överlåtelse av fakturakrediter (s.k. factoring).

Invändningsrätt vid kreditköp

Artikel 15.2 och 15.3 gäller konsumentens rätt att invända mot kreditgivaren vid kreditköp (kombinerade kreditavtal enligt direktivets terminologi).

I artikel 15.2 anges i vilka fall konsumenten ska ha rätt att rikta anspråk mot kreditgivaren vid fel eller dröjsmål beträffande de varor eller tjänster som finansieras genom krediten. Konsumenten ska ha en sådan rätt om nämnda varor eller tjänster inte levereras eller tillhandahålls, om de levereras eller tillhandahålls endast till viss del eller om varorna eller

tjänsterna inte överensstämmer med avtalet. Om någon av de tre situationerna är för handen gäller, enligt artikeln, att konsumenten har rätt att rikta anspråk mot kreditgivaren. En förutsättning är dock att konsumenten redan har riktat anspråk mot leverantören men misslyckats med att få den gottgörelse som konsumenten har rätt till enligt lagen eller avtalet. I sista meningen i artikel 15.2 sägs att medlemsstaterna ska avgöra i vilken omfattning och under vilka villkor denna rättighet ska kunna utövas, och enligt artikel 15.3 ska direktivets bestämmelser inte påverka nationella bestämmelser enligt vilka en kreditgivare ska ha ett solidariskt ansvar i fråga om konsumentens anspråk gentemot leverantören i de fall då de varor eller tjänster som köpts har finansierats genom ett kreditavtal.

I 1992 års lag finns en motsvarande reglering i 16 § andra och tredje styckena. Vid ett kreditköp får köparen mot kreditgivarens krav på betalning framställa samma invändningar på grund av köpet som han eller hon kan göra mot säljaren. Köparen får även invända att han eller hon har erlagt betalning till säljaren eller att han eller hon har träffat en överenskommelse med denne. Detta gäller dock inte om köparen visste att säljaren saknade rätt att ta emot betalningen eller ingå överenskommelsen och inte heller om köparen uppsåtligt eller av grov oaktsamhet låtit bli att skaffa sig den kunskapen. Har köparen på grund av ett kreditköp anspråk mot säljaren på återbetalning av köpeskilling, skadestånd eller annan penningprestation, svarar kreditgivaren lika med säljaren för att anspråket fullgörs. Kreditgivaren är dock aldrig skyldig att betala mer än vad han eller hon har mottagit av köparen med anledning av krediten. Det som nu sagts om kreditköp av en vara gäller också vid kredit som finansierar sådana tjänster som avses i konsumenttjänstlagen (18 § i 1992 års lag).

I svensk rätt gäller alltså ett solidariskt, men begränsat, ansvar för kreditgivaren för konsumentens anspråk gentemot säljaren. Eftersom direktivet ger utrymme för att i nationell rätt reglera omfattningen av ansvaret och då det inte heller har framkommit någon annan anledning att ändra på den, bör den nuvarande regleringen överföras oförändrad till den nya lagen. Genom att den nya definitionen av kreditköp inkluderar också andra tjänster än sådana som omfattas av konsumenttjänstlagen blir det direkta tillämpningsområdet för dessa bestämmelser bredare (se avsnitt 6.1).

6.14 Tillsyn och sanktioner

Regeringens förslag: Konsumentverket och Finansinspektionen ska på sina respektive områden utöva tillsyn över att näringsidkarna följer konsumentkreditlagen.

Om information i marknadsföringen respektive förhandsinformation inte lämnas i den omfattning och på det sätt som lagen föreskriver, ska marknadsföringslagen tillämpas.

Om någon kreditprövning inte sker, ska tillsynsmyndigheten kunna förbjuda näringsidkaren att fortsätta lämna krediter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har ingen invändning mot dem. *Kronofogdemyndigheten* anser att det bör övervägas om tillsynen över kreditgivare som lämnar krediter enligt konsumentkreditlagen bör anförtros Finansinspektionen. *Finansinspektionen* efterfrågar en tydligare uppdelning av ansvaret mellan Konsumentverket och Finansinspektionen.

Skälen för regeringens förslag

Tillsyn

Enligt artikel 20 i direktivet ska medlemsstaterna se till att kreditgivarnas verksamhet regleras i lag eller övervakas av ett organ eller en myndighet som är oberoende av finansiella institutioner. I artikeln anges att den inte påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv (2006/48/EG) om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut.

Enligt 35 § i 1992 års lag har Konsumentverket tillsyn över att lagen följs med undantag för verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen eller verksamhet hos Kronofogdemyndigheten. Finansinspektionen har tillsyn över kreditinstitut, dvs. banker och kreditmarknadsföretag (13 kap. 2 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse). Tillsynen över att bestämmelserna i lagen följs är alltså delad mellan främst Konsumentverket och Finansinspektionen.

Kronofogdemyndigheten menar att företag som tillhandahåller krediter bör stå under Finansinspektionens tillsyn på liknande sätt som kreditinstitut. *Finansinspektionen* menar att uppdelningen av tillsynsansvaret mellan myndigheterna behöver tydliggöras och att en översyn av tillsynsregleringen behöver göras.

Sedan promemorian remitterades har regeringen gett Finansinspektionen i uppdrag att se över regleringen av tillsynen över de företag som för närvarande är registrerade hos Finansinspektionen men över vilka ingen egentlig tillsyn sker.

Frågor om skärpta tillsynsbestämmelser och om ansvarsfördelningen mellan Konsumentverket och Finansinspektionen kommer alltså att övervägas. I avvaktan på resultatet av övervägandena bör den nuvarande regleringen bestå. Det innebär att de bestämmelser som nu föreslås kommer att omfattas av Konsumentverkets eller Finansinspektionens tillsyn.

Sanktioner

Enligt artikel 23 ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antas enligt direktivet. Medlemsstaterna ska även vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att bestämmelserna genomförs. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I dag gäller enligt 8 § i 1992 års lag att marknadsföringslagen ska tillämpas om näringsidkaren inte lämnar den marknadsföringsinformation eller förhandsinformation som åläggs honom eller henne. Näringsidkaren kan därvid i förlängningen vid vite åläggas att lämna informationen. En bestämmelse som på motsvarande sätt hänvisar till marknadsföringslagen bör tas in i den nya lagen.

Det kan därvid övervägas om också marknadstörningsavgift ska kunna utgå vid överträdelser av informationsbestämmelserna. Någon sådan avgift utgår dock inte vid motsvarande överträdelser enligt distans- och hemförsäljningslagen och det ligger närmast till hands att ansluta till den regleringen.

Om näringsidkaren bryter mot kravet på kreditprövning, finns det möjlighet för Finansinspektionen eller Konsumentverket att ingripa. Finansinspektionen kan tillgripa de näringsrättsliga åtgärder som anges i 15 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse. Ingripandet sker genom föreläggande att vidta åtgärd inom viss tid, förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning. Om överträdelsen är allvarlig, ska kreditinstitutets tillstånd att bedriva verksamheten återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, får inspektionen avstå från ingripande. Detsamma gäller om institutet gör rättelse eller om någon annan myndighet redan vidtagit tillräckliga åtgärder mot institutet. Konsumentverket har möjlighet att ingripa enligt 37 § i 1992 års lag. Det handlar i sådant fall om att Konsumentverket kan förelägga en näringsidkare som inte följer reglerna om kreditprövning att upphöra med att lämna krediter. Föreläggandet kan förenas med vite. I stället för ett föreläggande kan en varning meddelas, om det bedöms som en tillräcklig åtgärd. Motsvarande bestämmelser bör tas in i den nya lagen.

Konsumentverket kommer dessutom, som sagt, att utöva tillsyn över hela den nya lagen och kan vidta åtgärder i händelse av överträdelser.

Av det anförda framgår att det kommer att finnas effektiva, proportionella och avskräckande påföljder för att säkra efterlevnaden av den nya lagen. Sammanfattningsvis görs därför bedömningen att kraven i artikel 23 därmed får anses uppfyllda.

6.15 Tvistlösning utanför domstol

<p>Regeringens bedömning: Förfarandena i Allmänna reklamationsnämnden och nätverket European Consumer Centres (ECC) är lämpliga och effektiva tvistlösningsförfaranden utanför domstol för att lösa konsumenttvister som gäller kreditavtal.</p>

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 24.1 i direktivet ska medlemsstaterna, för att lösa konsumenttvister som gäller kreditavtal, se till att det införs lämpliga och effektiva tvistlösningsförfaranden utanför domstol. Artikeln medger uttryckligen att befintliga organ får utnyttjas. Av artikel 24.2 framgår att medlemsstaterna ska uppmuntra dessa organ att samarbeta för att även lösa gränsöverskridande tvister om kreditavtal.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) är en statlig myndighet vars huvudsakliga uppgift är att opartiskt, och utan avgift för parterna, pröva konsumenttvister. Det är således möjligt för en konsument att kostnadsfritt få en tvist om ett kreditavtal med en näringsidkare prövad av nämnden.

ARN prövar normalt inte tvister med näringsidkare utanför Sverige. Det finns dock ett inom EU tillskapat nätverk för organ som vid sidan av domstolarna prövar konsumenttvister. Syftet med nätverket – som benämns ECC (European Consumer Centres) – är att förse konsumenter med information om deras rättigheter samt att ge råd och hjälp till konsumenter som vill framföra klagomål och lösa tvister. ARN medverkar i detta nätverk. Nämnden medverkar även i ett nätverk benämnt FIN-NET, som har tillskapats för organ som prövar finansiella tvister. En konsument kan även vända sig till Konsument Europa, som tillhör Konsumentverket men som även finansieras av Europeiska kommissionen, för att få råd och hjälp i en gränsöverskridande tvist. Konsument Europa ingår i ECC.

Det finns alltså lämpliga och effektiva tvistlösningsförfaranden utanför domstol för att lösa konsumenttvister som gäller kreditavtal. Någon ytterligare åtgärd behöver inte vidtas.

6.16 Skydd mot lagval som ger konsumenten ett sämre skydd

Regeringens förslag: Ett avtalsvillkor som anger att lagen i ett land utanför EES ska tillämpas på kreditavtalet ska inte gälla i fråga om regler om kreditavtal, om den lag som gäller för avtalet med bortseende från villkoret är lagen i ett land inom EES och den lagen ger konsumenten ett bättre skydd.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan någon invändning.

Skälen för regeringens förslag: När ett avtal har anknytning till flera olika länder måste det avgöras vilket lands lag som ska tillämpas på avtalet. Lagvalet bestäms av internationellt privaträttsliga regler. Romkonventionen från år 1980 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, som genomförts genom lagen (1998:167) om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, har ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser,

den s.k. Rom I-förordningen. Förordningen ska tillämpas på avtal som ingås efter den 17 december 2009 (artikel 28). Den tillämpas på avtalsförpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt (artikel 1.1). Förordningens utgångspunkt är att avtalsparterna har rätt att själva bestämma vilket lands lag som ska tillämpas på avtalsförhållandet (se artikel 3.1 och 3.2). Beträffande vissa avtal i konsumentförhållanden gäller särskilda lagvalsregler enligt artikel 6. För avtal enligt artikel 6.1 – dvs. sådana som ingås av en fysisk person för ändamål som kan anses ligga utanför hans eller hennes näringsverksamhet (konsumenten) med en annan person som agerar inom ramen för sin näringsverksamhet (näringsidkaren) – ska lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort gälla. Det förutsätter dock, enligt nämnda artikel, att näringsidkaren antingen bedriver sin affärs- eller yrkesverksamhet i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort eller på något sätt riktar sådan verksamhet till det landet eller till flera länder, inbegripet det landet, och avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet. Av artikel 6.2 följer att parternas val av tillämplig lag enligt artikel 3, för avtal som uppfyller villkoren i artikel 6.1, inte får medföra att konsumenten berövas det skydd som finns enligt tvingande regler i lagen i det land där han eller hon har sin vanliga vistelseort. Förordningen är bindande för, och direkt tillämplig i, EU:s medlemsstater. Av artikel 23 framgår dock att förordningen inte inverkar på tillämpningen av gemenskapsrättsliga bestämmelser som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för avtalsförpliktelser.

Enligt artikel 22.4 i direktivet ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som behövs för att se till att konsumenterna inte berövas det skydd som de ges enligt direktivet genom att lagen i ett tredje land väljs som tillämplig lag på kreditavtalet, i de fall kreditavtalet har nära anknytning till en eller flera medlemsstaters territorium.

Romförordningens särreglering för avtal i konsumentförhållanden är begränsad i det att den endast säger att konsumenten inte får berövas det skydd som följer av tvingande regler i det land där han eller hon har sin vanliga vistelseort. Konsumentkreditdirektivet innehåller däremot inte någon motsvarande begränsning. Eftersom direktivets bestämmelse om skydd mot lagvalsklausuler således avviker från Romförordningen, bör det i den nya lagen införas en bestämmelse som säkerställer att konsumenten inte berövas det skydd som följer av direktivet. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av bl.a. 5 kap. 2 § distans- och hemförsäljningslagen.

7 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna, däribland den nya konsumentkreditlagen, ska träda i kraft den 1 januari 2011.

För kreditavtal som ingåtts innan den nya lagen trätt i kraft ska äldre bestämmelser gälla. Vissa bestämmelser ska dock tillämpas även på kreditavtal med obestämd löptid som har ingåtts före lagens ikraftträdande.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan någon invändning. *Sveriges Konsumenter* efterfrågar ett tidigare ikraftträdande.

Skälen för regeringens förslag: Den nya konsumentkreditlagen bör träda i kraft snarast möjligt. I direktivets artikel 27.1 anges att de nationella bestämmelser som genomför direktivet ska tillämpas från och med den 12 maj 2010. Genom en rättelse av direktivet har sista dagen för genomförande flyttats fram till den 11 juni 2010 (EUT L 207, 11.8.2009, s. 14).

Det är inte möjligt att genomföra direktivet i tid. Den nya konsumentkreditlagen och den övriga lagstiftning som föreslås bör dock kunna träda i kraft den 1 januari 2011.

I artikel 30.1 anges att direktivet inte ska tillämpas på de kreditavtal som löper den dag då de nationella genomförandeåtgärderna träder i kraft. I enlighet med detta föreslås att den nya konsumentkreditlagen ska tillämpas endast på kreditavtal som ingås efter ikraftträdandet och på marknadsföring och information efter denna tidpunkt. 1992 års lag kommer därmed att tillämpas på avtal som ingåtts före ikraftträdandedagen och på marknadsföring och information före den dagen, vilket överensstämmer med vad som gäller enligt allmänna principer vid lagändringar av detta slag.

I artikel 30.2 finns en bestämmelse som tar sikte på kreditavtal med obestämd löptid som har ingåtts före ikraftträdandet av de nationella bestämmelser som genomför direktivet. För dessa kreditavtal ska bestämmelserna i artiklarna 11 (information om krediträntan), 12 (skyldigheter vid kreditavtal i form av kontokredit), 13 (kreditavtal med obestämd löptid), 17 (överlåtelse av rättigheter) samt 18.1 andra meningen och 18.2 (överskridande) tillämpas.

För att uppfylla direktivets krav behövs en särskild övergångsbestämmelse som anger att motsvarande bestämmelser i den nya konsumentkreditlagen ska tillämpas på sådana kreditavtal med obestämd löptid som har ingåtts före lagens ikraftträdande. I övrigt kommer förstås äldre bestämmelser att gälla för dessa kreditavtal förutsatt att de har ingåtts före den nya lagens ikraftträdande.

Regeringens bedömning: Förslagen kommer att medföra vissa kostnadsökningar för kreditgivarna. Dessa torde huvudsakligen avse anpassningar till de nya kraven på information och därför vara övergående. Mer enhetliga regler inom EU bör dessutom leda till besparingar på sikt för kreditgivarna.

Mer enhetliga regler inom EU leder också till förbättrad konkurrens och billigare krediter för konsumenterna. Skärpta krav på kreditprövning bör leda till minskade problem med överskuldssättning.

Konsekvenserna för det allmänna bör sammantaget inte bli stora. Minskade problem med överskuldssättning bör dock ha en positiv samhällsekonomisk effekt.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över konsekvenserna av förslagen. *Konsumentverket* menar att det behövs ytterligare resurser till verket för att den nya regleringen ska få avsedd effekt. *Regelrådet* menar att en konsekvensanalys också bör göras i fråga om de bestämmelser som överförs i sak oförändrade till den nya lagen samt att de delar som är behandlade i konsekvensutredningen inte är beskrivna på ett tillfredsställande sätt. *Regelrådet* avstyrker därför förslagen.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen genomför ett EG-direktiv som i huvudsak inte lämnar något utrymme för andra nationella regleringar än de som följer av direktivets bestämmelser. Några alternativa lösningar att överväga vid genomförandet av direktivet i svensk rätt finns då inte. I vissa fall tillåter dock direktivet inom vissa ramar medlemsstaterna att välja olika, eller behålla, nationella lösningar. Nationella regleringar är också möjliga på områden som faller utanför direktivets tillämpningsområde. På dessa områden föreslås att regleringen i 1992 års lag förs över till den nya lagen, såvida det inte finns särskilda skäl för att ändra regleringen. Den reglering som förs över i sak oförändrad påverkar alltså inte förslagen till förändringar på så sätt att den behöver konsekvensutredas. Regleringen bedöms inte få några negativa effekter på kreditgivarnas arbetsförutsättningar, konkurrensförhållanden eller villkor i övrigt.

Ett syfte med förslagen vid sidan av genomförandet av direktivet är att motverka de problem med överskuldssättning som snabblånen fört med sig. För snabblånen gäller typiskt sett inte bestämmelserna i 1992 års lag om skyldighet att ange den effektiva räntan vid marknadsföring och i förhandsinformation eller att göra en kreditprövning. Det finns nämligen undantag för lån som löper på kort tid och som avser låga belopp. Direktivet omfattar inte krediter under 200 euro, varför regleringen på nationell nivå i fråga om krediter som understiger ca 2 000 kronor kan utformas utan hänsyn till direktivet. För att uppnå det nämnda syftet föreslås dock att lagen i sin helhet ska gälla för också dessa lån. Skälen för detta anges i avsnitt 5. Genom att samma regler gäller för dessa krediter som för andra skapas bättre konkurrensvillkor.

Enligt en prognos som Tillväxtverket har gjort kommer förslaget om kreditprövning att medföra administrativa kostnader om ca 34 miljoner kronor (Näringslivets administrativa kostnader för finansområdet, Rapport 0059). Inte någon kreditgivare, inte heller de som undantagits från kravet, uppger dock att man i dag underlåter att göra en kreditprövning. I praktiken bör förslaget alltså inte medföra några nya kostnader för de flesta företagen. De nya reglernas syfte är också framför allt att kreditgivarna ska bli mer restriktiva i bedömningen av de uppgifter som inhämtats. Ingen kreditgivare motsätter sig heller de nya kraven.

Samma regler kommer i princip att gälla för alla kreditgivare, vilket skapar goda konkurrensförhållanden. Det finns inte utrymme i direktivet för att ta särskild hänsyn till små kreditgivare vid utformningen av regleringen. Förslagen kommer att medföra kostnader av administrativ karaktär för kreditgivare, särskilt initialt. Marknadsföring, standardinformation och standardavtal behöver anpassas till det nya regelverket. Anpassning kan behöva ske av datasystem till nya regler om ångerrätt och ersättning vid förtidsinlösen. Förslagen om skärpt kreditprövning och om förklaringskyldighet torde också leda till något ökade kostnader av bestående slag för kreditgivare vid kreditgivningen. Men förslagen torde också leda till besparingar för kreditgivarna. Mer likartade bestämmelser om konsumentkrediter inom EU gör att kreditgivarna i mindre grad behöver anpassa sina krediter till de olika nationella marknaderna. Kreditförlusterna för kreditgivare bör minska genom ökade krav på att informera konsumenterna och genom skärpt kreditprövning.

För konsumenterna är tanken att förslagen på sikt ska ge billigare krediter. Genom harmoniseringen ska konkurrensen bli bättre på marknaden för konsumentkrediter inom EU. En bättre konkurrens torde leda till att kostnaderna för konsumenterna minskar. Också risken för överkuldsättningsproblem hos konsumenterna bör minska.

Förslagen bör inte medföra några beaktansvärda kostnadseffekter för det allmänna. Konsumentverket och Finansinspektionen, som svarar för tillsynen över att konsumentkreditlagen följs, kommer att behöva anpassa sina verksamheter till de nya reglerna, vilket initialt kan medföra vissa kostnadsökningar. Tillsynen kommer också som en följd av förslagen att utvidgas i fråga om kreditgivare som tillhandahåller snabbblån. Tillsynsuppgifterna ändras dock inte på något annat sätt än vad som följer av förslagen i sak och ska därför rymmas inom de befintliga ekonomiska ramarna. Förslagen bedöms endast ha marginell påverkan på måltillströmningen till domstolarna. Åtgärderna för motverka problem med överkuldsättning genom snabbblån bör leda till att färre ansökningar om betalningsförelägganden ges in till Kronofogdemyndigheten.

Lagförslagen innebär som nämnts att kreditgivarna behöver anpassa bl.a. information och avtal till den nya regleringen. Samtidigt gäller enligt direktivet att det ska vara genomfört senast den 11 juni 2010. Med hänsyn därtill och till att regleringen i nu väsentliga delar ansluter till direktivet bör tidpunkten för ikraftträdandet bestämmas utan några särskilda hänsyn till anpassningar till den nya lagen.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till konsumentkreditlag

Lagen ersätter konsumentkreditlagen (1992:830). Anledningen är att det nya konsumentkreditdirektivet föranleder ett stort antal ändringar. Av lagtekniska och systematiska skäl anses det därför mest lämpligt med en ny konsumentkreditlag. Många bestämmelser i 1992 års lag överförs dock i sak oförändrade till den nya lagen och i stort kan den gamla lagens struktur behållas. Inga sakliga ändringar görs i fråga om bestämmelserna om kontantinsats vid kreditköp (26 och 27 §§), förbud mot viss avräkning (31 §) eller tillsyn (49–52 §§). Andra bestämmelser ändras endast i vissa avseenden. För en mer utförlig kommentar till den reglering som överförs i sak oförändrad hänvisas särskilt till prop. 1991/92:83 och bet. 1991/92:LU28.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller kredit som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument. Lagen gäller också kredit som lämnas eller erbjuds en konsument av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en näringsidkare som ombud för kreditgivaren.

Lagen innehåller också bestämmelser om vissa skyldigheter för kreditförmedlare (48 §).

Paragrafen anger lagens tillämpningsområde. Första stycket motsvarar 1 § första och andra styckena i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Av *första stycket* framgår att lagen gäller krediter som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument. Begreppet kredit är inte definierat, men är avsett att ha samma vidsträckta innebörd som i 1992 års lag. Detta följer också av den nya definitionen av begreppet kreditavtal i 2 §. För att lagen ska vara tillämplig fordras att krediten lämnas eller erbjuds en konsument av en näringsidkare. Liksom 1992 års lag gäller lagen krediter som lämnas eller erbjuds, dvs. såväl vid avtal om krediter som vid marknadsföring av krediter. Begreppen konsument och näringsidkare definieras i 2 §. Av andra meningen i stycket framgår att lagen också är tillämplig när krediten lämnas eller erbjuds en konsument av någon annan än en näringsidkare, t.ex. en privatperson, om krediten förmedlas av en näringsidkare. En förutsättning är att den som förmedlar krediten gör det som ombud för kreditgivaren. Sker förmedlingen på konsumentens uppdrag, gäller alltså inte lagen i det fall kreditgivaren är en privatperson.

Av *andra stycket* framgår att lagen innehåller vissa bestämmelser som riktar sig till kreditförmedlare. En kreditförmedlare kan vara en sådan näringsidkare som avses i första stycket andra meningen, men också förmedlare som inte är ombud för kreditgivaren omfattas (se kommentaren till 48 §).

2 § I lagen avses med

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

kreditgivare: den som lämnar krediten eller övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran,

kreditavtal: ett avtal om lån, kontokredit, betalningsanstånd eller liknande,

kontokredit: ett kreditavtal som innebär en fortlöpande rätt att utnyttja ett kreditutrymme,

kreditköp: ett köp av en vara eller tjänst som finansieras genom en kredit som lämnas av

– säljaren, eller

– annan kreditgivare, om det görs på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren eller om varan eller tjänsten anges i kreditavtalet,

kontantpris: det pris till vilket en vara eller tjänst vanligen erbjuds konsumenter mot kontant betalning,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av räntor, avgifter och andra kostnader som konsumenten ska betala med anledning av krediten, dock med undantag för notariatsavgifter,

kreditfordran: summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden,

kreditränta: en räntesats motsvarande räntekostnaden per år för den vid varje tid obetalda delen av skulden,

effektiv ränta: kreditkostnaden angiven som en årlig ränta beräknad på kreditbeloppet, i förekommande fall med hänsyn tagen till att delbetalningar ska göras under den löpande kreditiden.

I paragrafen förklaras några för lagens tillämpning viktiga begrepp. Den motsvarar 2 §, 3 § första stycket, 6 § andra stycket och 10 § i 1992 års lag. Det införs dock några nya definitioner och vissa definitioner justeras. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Med *konsument* avses en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Det tidigare rekvisitet huvudsakligen för enskilt bruk (1 § i 1992 års lag) ersätts med att konsumenten ”huvudsakligen” ska handla för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Detta innebär att lagen – i likhet med 1992 års lag – gäller även om krediten är avsedd att till en viss del, dock jämförelsevis mindre väsentlig, användas i näringsverksamhet (jfr prop. 1976/77:123 s. 153).

Med *näringsidkare* avses en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten. Utformningen av näringsidkarbegreppet skiljer sig något från 1992 års lag; ”i dennes yrkesmässiga verksamhet” (1 § i 1992 års lag) ersätts av ett krav på att vederbörande handlar för ändamål ”som har samband med den egna näringsverksamheten”.

När begreppet näringsidkare används i lagtexten avses om inte annat sägs såväl den som lämnar, eller övertar, en kredit (kreditgivaren) som den som förmedlar en kredit som ombud för kreditgivaren.

De nya definitionerna av konsument och näringsidkare är utformade på samma sätt som i annan civilrättslig konsumentlagstiftning, t.ex. konsumentköplagen (1990:932) och konsumenttjänstlagen (1985:716), och innebär i praktiken ingen förändring av tillämpningsområdet i förhållande till 1992 års lag.

Definitionen av *kreditgivare* överförs oförändrad från 1992 års lag. En kreditgivare kan vara en näringsidkare eller en privatperson (jfr 1 § första stycket).

Definitionen av *kreditavtal* är ny i förhållande till 1992 års lag.

Kontokredit är en ny benämning för ”löpande kredit” i 6 § andra stycket i 1992 års lag.

Definitionen av *kreditköp* motsvarar delvis beskrivningen av kreditköp i 3 § i 1992 års lag, men avser också ett kreditköp av en tjänst i enlighet med direktivets definition av kombinerat kreditavtal. Systematiskt består ett kreditköp av två avtal, ett kreditavtal och ett köpeavtal. Ett kreditköp ska alltså inte ses som ett slags kreditavtal. Detta har betydelse t.ex. i fråga om ångerrätten enligt 21 § som endast gäller för kreditavtal. Uttrycket ”köp av en [...] tjänst” är en lagteknisk förenkling och betyder detsamma som ”tillhandahållande av en tjänst” som annars brukar användas.

Begreppet tjänst har en från direktivet hämtad innebörd. Detta innebär en skillnad i förhållande till 1992 års lag, som direkt är tillämplig endast på tjänster enligt konsumenttjänstlagen. Förutom tjänster som omfattas av konsumenttjänstlagen får också t.ex. skönhetsbehandlingar, undervisning och resor anses vara tjänster enligt denna lag. I praktiken är dock skillnaden inte så stor, eftersom 1992 års lag tillämpas analogivis också på sådana tjänster (se prop. 1991/92:83 s. 81).

Kraven på samband mellan kreditavtalet och köpet av varan eller tjänsten ändras något i förhållande till 1992 års lag. Till att börja med omfattas det fallet att det är säljaren av varan eller tjänsten som lämnar kredit. Men även krediter som lämnas av någon annan än säljaren kan liksom enligt 1992 års lag omfattas. Om kreditgivaren är någon annan än säljaren, kan det vara fråga om ett kreditköp om någon av två situationer föreligger. Den första situationen, som överensstämmer med 1992 års lag, är när det finns en överenskommelse mellan säljaren och kreditgivaren. Exempelvis är ett köp genom utnyttjande av en kontokortskredit ett kreditköp. Den andra situationen är när varan eller tjänsten anges i kreditavtalet. Det är inte tillräckligt att det av avtalet framgår att krediten ska användas för konsumtion eller ”för bilköp” utan det krävs att köpet av en viss vara eller en viss tjänst kan identifieras genom kreditavtalet.

Definitionen av *kontantpris* motsvarar definitionen i 1992 års lag.

I definitionen av *kreditkostnad* görs vissa justeringar för att uppnå en överensstämmelse med direktivets definition. Avgifter nämns uttryckligen bland de kostnader som ingår i kreditkostnaden och det anges uttryckligen att notariatsavgifter inte ingår i kreditkostnaden. Det ska vara fråga om kostnader med anledning av krediten. Det innebär att även kostnader för t.ex. en försäkring avseende återbetalning ska inkluderas i kreditkostnaden, om försäkringen är obligatorisk. Också en eventuell skatt omfattas.

Definitionen av *kreditfordran* är oförändrad i förhållande till 1992 års lag.

Definitionen av *kreditränta* överensstämmer med det som framgår av 10 § i 1992 års lag.

I definitionen av *effektiv ränta* görs inte någon ändring i förhållande till 1992 års lag. Indirekt kan dock den något ändrade definitionen av

kreditkostnad i vissa fall komma att påverka storleken på den effektiva räntan.

Paragrafen genomför delvis artikel 3 i direktivet.

3 § Lagen gäller inte författningsreglerade lån som lämnas av statsmedel och inte heller lån som lämnas i pantbanksverksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000).

I paragrafen görs generella undantag från lagens tillämpningsområde för dels författningsreglerade lån som lämnas av statsmedel, dels lån som lämnas i pantbanksverksamhet. Paragrafen motsvarar 1 § tredje stycket i 1992 års lag. Undantaget för författningsreglerade lån gäller t.ex. för lån enligt studiestödslagen (1999:1395). Undantagen görs med stöd av artikel 2.2 punkterna k och l i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

4 § För en annan räntefri kredit än kontokredit som inte är förbunden med mer än en obetydlig avgift och som ska betalas tillbaka inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information i 7–10 §§, om kreditprövning i 12 och 13 §§, om dokumentation av kreditavtalet i 14 §, om ångerrätt i 21–25 §§, om underrättelse vid en överlåtelse i 28 § andra stycket eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en räntefri kontokredit som inte är förbunden med mer än en obetydlig avgift och som ska betalas tillbaka inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information i 7–10 §§ och 14 § andra och tredje styckena, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader gäller inte bestämmelserna om information vid marknadsföring i 7 § andra stycket 4–6 och tredje stycket, om information i kreditavtalet i 14 § andra stycket, om ångerrätt i 21–25 §§, om betalning av skulden i förtid i 32–36 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet gäller inte bestämmelserna om betalningsplan i 16 §, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För en kredit som lämnas av ett kreditinstitut eller värdepappersbolag för finansiering av ett avtal med institutet eller bolaget om köp av finansiella instrument gäller inte bestämmelserna om information i 8–10 §§ och 14 § andra och tredje styckena eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

I paragrafen samlas de partiella undantagen från lagens tillämpningsområde för vissa slag av krediter. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

I *första stycket* görs undantag från en stor del av lagens bestämmelser för bl.a. fakturakrediter, dvs. kortfristiga krediter som är avsedda att finansiera ett köp av en vara eller tjänst som kreditgivaren tillhandahåller konsumenten. Ett typfall är köp av kapitalvaror eller hantverkstjänster mot faktura. Men även fristående krediter omfattas, om villkoren i bestämmelsen är uppfyllda. Undantagen gäller alltså också för s.k. abonnemangsavtal, dvs. avtal som innebär att konsumenten fortlöpande tillhandahålls en vara eller en tjänst, t.ex. el eller vatten, under förutsättningen att varan eller tjänsten som levererats betalas inom tre månader. Den särskilda regleringen för dessa krediter möjliggörs av direktivets un-

dantag för kortfristiga krediter med obetydliga avgifter i artikel 2.2 f), kostnadsfria betalningsansånd i artikel 2.2 j) och abonnemangsavtal i artikel 3 c).

Det första villkoret som ska vara uppfyllt för att undantagen ska gälla är att krediten är räntefri. Naturligtvis kan en dröjsmålsränta tas ut. Det andra villkoret är att krediten inte får vara förbunden med annat än en obetydlig avgift. Även om rätten att ta ut en avgift inte framgår av kreditavtalet i sig, är avgiften förbunden med krediten om konsumenten inte kan välja att avstå från det avgiften utgår för, t.ex. en uppläggningskostnad. Frågan när en avgift är obetydlig, får avgöras utifrån förhållanden i det enskilda fallet och vilken typ av avtal det är fråga om. En fakturaavgift eller liknande för en engångskredit bör inte vara högre än något tiotal kronor för att anses obetydlig. Är det fråga om ett abonnemangsavtal bör en högre avgift kunna tas ut, om avtalet innebär mer administration. Det tredje villkoret gäller att krediten ska betalas tillbaka inom tre månader. Det spelar ingen roll om krediten återbetalas på en gång eller i delar under tremånadersperioden (jfr bestämmelsen om förtidsbetalning i 32 §).

Det *andra stycket* tar sikte på kontokrediter som innebär att konsumenten faktureras regelbundet för inköp och för krediten inte betalar annat än en årsavgift. Begreppet kontokredit definieras i 2 §. De villkor som ska vara uppfyllda enligt första stycket i förevarande paragraf gäller också här. Krediten ska alltså vara räntefri och endast en obetydlig avgift får tas ut. I fråga om kontokredit bör en årsavgift på några hundratal kronor kunna anses obetydlig. Krediten ska betalas tillbaka inom tre månader. Det innebär att ett utnyttjat kreditutrymme ska återställas inom tre månader från utnyttjandet. Den särskilda regleringen för dessa kontokrediter möjliggörs av direktivets undantag för kortfristiga krediter med obetydliga avgifter i artikel 2.2 f).

Av *tredje stycket* framgår att endast vissa av lagens bestämmelser ska gälla för kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader. Här är det alltså fråga om sådana kontokrediter som löper med ränta eller är förbundna med inte obetydliga avgifter. Ett avtal om kontokredit omfattas av undantaget om det innebär att konsumenten är skyldig att återbetala det belopp varmed ett kreditutrymme utnyttjats antingen närhelst kreditgivaren begär det eller inom tre månader från det att konsumenten utnyttjade kreditutrymmet. Stycket genomför artikel 2.3 i direktivet.

I *fjärde stycket* anges att lagens bestämmelser om betalningsplan, om ångerrätt och om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid inte ska gälla för lån med säkerhet i fast egendom eller egendom med anknytning till fast egendom (bostadskrediter). Som fast egendom räknas också andelslägenheter. Med "liknande rätt" avses t.ex. andel i bostadsförening. För bostadskrediter finns dessutom särskilda regler för förhandsinformation (8 § fjärde stycket), information vid ränteändringar (19 § första stycket) och ersättning vid förtidsinlösen (36 § tredje stycket 1). Bestämmelserna i förevarande stycke möjliggörs av undantagen i direktivets artikel 2.2 a) och b).

I *femte stycket* anges att lagens bestämmelser om förhandsinformation, om information i kreditavtalet och om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid inte ska gälla för s.k. värdepapperskrediter. Krediten ska

lämnas av ett kreditinstitut eller värdepappersbolag. Det är alltså fråga om kreditgivare som står under Finansinspektionens tillsyn och som får handla med finansiella instrument för kunders räkning. Krediten ska användas för att ingå ett avtal med kreditinstitutet eller värdepappersbolaget om köp av finansiella instrument. Kreditinstitutet eller värdepappersbolaget behöver inte själv vara motpart, dvs. säljare av de finansiella instrumenten i fråga. Det kan vara så, men det kan också vara så att institutet eller bolaget köper instrumenten av någon annan för konsumentens räkning. Begreppet finansiellt instrument har samma betydelse här som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (se 1 kap. 4 § 1). I den lagen finns också bestämmelser om information till kunder vid värdepappershandel (8 kap. 22 §). Bestämmelserna i förevarande stycke möjliggörs av undantaget i direktivets artikel 2.2 h).

5 § Ett avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

Paragrafen anger lagens tvingande karaktär. Den motsvarar 4 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Av paragrafen framgår att lagen är tvingande till konsumentens förmån på så sätt att denne inte är bunden av avtalsvillkor som i jämförelse med lagens bestämmelser är till nackdel för honom eller henne. Det finns ett undantag från denna regel, nämligen om det av lagen särskilt framgår att parterna kan avtala bort en lagbestämmelse även om det skulle kunna anses vara till nackdel för konsumenten.

Det anges inte uttryckligen någonstans i lagen att avtalsvillkor i ett visst sammanhang får vara till nackdel för konsumenten. Däremot framgår att konsumentens ställning kan försämrans genom vissa avtalsvillkor i förhållande till vad som annars skulle ha gällt enligt lagen (se t.ex. 33 § om kreditgivarens rätt att få betalning i förtid).

Paragrafen genomför artikel 22.2 i direktivet.

God kreditgivningssed

6 § Näringsidkaren ska i sitt förhållande till konsumenten iaktta god kreditgivningssed. Näringsidkaren ska därvid ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg och ge de förklaringar som konsumenten behöver.

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om hur näringsidkaren ska förhålla sig till konsumenten före och under avtalstiden. Den första meningen och det första ledet i andra meningen motsvarar 5 § i 1992 års lag. Andra ledet i andra meningen, som det inte finns någon motsvarighet till i 1992 års lag, ålägger näringsidkaren en skyldighet att lämna konsumenten vissa förklaringar. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Näringsidkaren ska ge konsumenten de förklaringar som denne behöver för att kunna avgöra om det aktuella kreditavtalet passar hans eller hennes behov och ekonomiska situation. Konsumenten kan behöva förklaringar exempelvis för att kunna välja mellan olika slag av krediter eller för att kunna beräkna alla kostnader för krediten. Förklaringsskyldigheten innebär ingen skyldighet för näringsidkaren att lämna råd till

konsumenten. Omständigheterna i ett enskilt fall kan dock vara sådana att det av god kreditgivningssed följer att näringsidkaren bör avråda en konsument från att ingå ett kreditavtal, se avsnitt 6.5.

Det som krävs för att skyldigheten ska anses ha fullgjorts är att näringsidkaren ger samtliga förklaringar som just den konsumenten behöver. Förklaringarna måste alltså anpassas utifrån konsumentens behov i det enskilda fallet. Av den anledningen kan inte mer exakt anges vilka förklaringar som ska ges. Den information som näringsidkaren ska lämna till konsumenten om en föreslagen kredits huvudsakliga egenskaper (se 8–10 §§) torde dock ofta föranleda förklaringar. Om en konsument efterfrågar det, ska näringsidkaren vara beredd att förklara den närmare innebörden av förhandsinformationen. Många gånger är det befogat att näringsidkaren, även om konsumenten inte efterfrågar det, förklarar vad som händer vid betalningsdröjsmål.

Det finns anledning att ställa kraven på förklaringar högre vid vissa typer av krediter, t.ex. krediter som innebär särskilt stora risker för över-skuldsättning och krediter som har en konstruktion som är svår för konsumenter att förstå. Vid sådana krediter ska näringsidkaren utgå från att konsumenten normalt har behov av utförliga förklaringar. Det kan innebära att det måste finnas möjlighet för konsumenten att muntligen ställa frågor till, och utan dröjsmål få dessa besvarade av, en på området särskilt insatt person.

Den omständigheten att konsumenten tidigare har ingått avtal rörande samma kreditprodukt hos kreditgivaren bör normalt utgöra tillräcklig grund för kreditgivaren att utgå från att ytterligare förklaringar inte behöver ges annat än på direkt fråga från konsumenten.

Förklaringsskyldigheten gäller i princip under hela avtalstiden. I första hand är den dock avsedd att ge konsumenten ett tillräckligt underlag för att kunna avgöra om krediten i fråga passar hans eller hennes behov och ekonomiska situation.

Paragrafen genomför artikel 5.6 i direktivet.

Information vid marknadsföring

7 § Näringsidkaren ska vid marknadsföring av kreditavtal, med hjälp av ett representativt exempel, lämna information om den effektiva räntan för krediten.

Anges någon annan räntesats eller sifferuppgift i marknadsföringen, ska näringsidkaren dessutom, med hjälp av ett representativt exempel, lämna information om

1. krediträntan, med angivande av om den är bunden eller rörlig,
2. avgifter och andra kostnader som utgör en del av kreditkostnaden,
3. kreditbeloppet,
4. kreditavtalets löptid,
5. det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och om storleken på avbetalningar, och
6. vid kreditköp: kontantpriset och den kontantinsats som krävs.

Om konsumenten är skyldig att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet, och kostnaderna för tjänsten inte kan fastställas i förväg, ska skyldigheten anges i marknadsföringen i anslutning till informationen om den effektiva räntan.

Informationen ska lämnas på ett klart, kortfattat och framträdande sätt.

Paragrafen innehåller regler om information i samband med marknadsföring av krediter. Den motsvaras närmast av 6 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Paragrafens regler utgör ett för konsumentkrediter specifikt komplement till marknadsföringslagens (2008:486) generella bestämmelser om marknadsföring (jfr prop. 2007/08:115 s. 125).

Av *första stycket* framgår att näringsidkaren vid all marknadsföring beträffande kreditavtal ska lämna information om den effektiva räntan för krediten. I förhållande till 1992 års lag görs det i huvudsak språkliga ändringar, dock att informationen numera ska lämnas med hjälp av ett representativt exempel. Det innebär att det ska vara den vanligast förekommande kreditsituation som kan förutses.

Med marknadsföring avses detsamma som i marknadsföringslagen. Att exemplen annonsering och skyltning inte tas med i lagtexten, såsom i 1992 års lag, innebär inte någon ändring i sak. För att en åtgärd ska anses utgöra marknadsföring måste det föreligga ett något så när bestämt eller individualiserat krediterbudande (se prop. 1976/77:123 s. 90 och 160).

Informationen ska lämnas i marknadsföringen. Det är inte tillräckligt att hänvisa till något annat ställe där informationen kan erhållas, t.ex. en hemsida.

En definition av effektiv ränta finns i 2 §. Hur den effektiva räntan ska beräknas i olika situationer preciseras i förordning.

Enligt *andra stycket* gäller att mer utförlig information ska lämnas om marknadsföringen innehåller någon annan sifferuppgift än uppgiften om den effektiva räntan. Det kan handla om en räntesats, en avgift eller någon annan kostnad.

Informationen ska också här lämnas med hjälp av ett representativt exempel. Det innebär, som sagt, att det ska vara den vanligast förekommande kreditsituation som kan förutses. Vilken information som ska lämnas anges i sex punkter. Av *första stycket* följer att den effektiva räntan ska anges.

Enligt *första punkten* ska kreditgivaren lämna information om krediträntan. Begreppet kreditränta definieras i 2 §. Dessutom ska det anges om räntan är bunden eller rörlig. Räntan ska anses vara bunden om det i kreditavtalet bestäms att den ska utgå med en viss specificerad räntesats under hela kredittiden eller under en viss angiven tid. I andra fall ska räntan anses vara rörlig. För en viss kredit kan räntan under en viss period vara bunden och under andra perioder rörlig.

I *andra punkten* anges att kreditgivaren ska informera om avgifter och andra kostnader som utgör en del av kreditkostnaden. Informationen måste omfatta samtliga kostnader, utöver ränta, som konsumenten måste betala i samband med kreditavtalet och som kreditgivaren känner till. Om det, för att kunna ingå kreditavtalet, krävs att konsumenten ingår även något annat avtal, t.ex. ett försäkringsavtal, ska även kostnaderna för det avtalet inkluderas, om de är kända.

Av *tredje punkten* framgår att kreditbeloppet ska anges. Kreditbeloppet är det belopp som lånas eller vid kreditköp den del som inte betalas kontant. Vid kontokrediter motsvarar kreditbeloppet det belopp som ställs till konsumentens förfogande. Ränta och avgifter ingår inte i kreditbeloppet.

Den *fjärde punkten* avser kreditavtalets löptid. Om avtalet innebär att krediten ska återbetalas senast vid en viss tidpunkt, är tiden fram till den tidpunkten att anse som löptiden. För avtal som innebär att en viss kredit ställs till konsumentens förfogande (kontokrediter) är löptiden den tid som krediten ställs till konsumentens förfogande. Om avtalet gäller under obestämd tid, ska det anges.

Den *femte punkten* innehåller två delar. För det första ska näringsidkaren informera om det sammanlagda belopp som konsumenten ska betala. Beloppet är summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden. För det andra ska det lämnas information om storleken på eventuella avbetalningar som konsumenten ska göra. Det ska anges om kreditavtalet innehåller villkor om att konsumenten vid vissa tidpunkter ska återbetala delar av kreditbeloppet, ränta eller avgifter.

Enligt *sjätte punkten* ska kreditgivaren vid kreditköp ange varans eller tjänstens kontantpris och den kontantinsats som krävs. Begreppet kontantpris definieras i 2 §. Att en säljare är skyldig att ta ut en kontantinsats framgår av 26 §.

I *tredje stycket* anges att information om skyldighet att ingå ett avtal om en till kreditavtalet kompletterande tjänst ska lämnas i vissa fall. Är detta ett villkor för att få krediten, eller för att få den på de villkor som anges i marknadsföringen, ska informationen lämnas. Informationen ska ges i anslutning till informationen om den effektiva räntan. Som exempel kan nämnas en försäkring som garanterar att krediten återbetalas.

I *fjärde stycket* finns en bestämmelse om hur informationen ska ges. Med de uppställda kraven åsyftas att informationen ska ges på ett sådant sätt att konsumenten normalt sett inte har några svårigheter att ta del av den. Informationen ska t.ex. vara lätt att hitta på näringsidkarens hemsida vid marknadsföring på Internet.

Paragrafen genomför artikel 4 i direktivet.

Information innan ett kreditavtal ingås

8 § I rimlig tid innan ett kreditavtal ingås ska näringsidkaren ge konsumenten information om

1. vilket slags kredit det rör sig om,
2. kreditgivarens och kreditförmedlarens namn, organisationsnummer och adress,
3. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten,
4. kreditavtalets löptid,
5. vid kreditköp: varan eller tjänsten och dess kontantpris,
6. krediträntan, villkoren för krediträntan med angivande av referensindex eller referensräntor samt tidpunkter, förfaranden och andra villkor för ändring av krediträntan,
7. den effektiva räntan, med hjälp av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten,
8. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter samt den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på krediter med olika krediträntor; om en betalning inte avräknas utan sparas eller investeras för konsumentens räkning, ska det anges,
9. avgifter med anledning av kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna,
10. notariatsavgifter,

11. skyldighet att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet,
12. dröjsmålsrätten och villkoren för ändring av den samt avgifter som ska betalas när avtalsförpliktelser inte fullgörs,
13. påföljder vid dröjsmål med betalning,
14. begärda säkerheter,
15. förekomst eller avsaknad av ångerrätt,
16. konsumentens rätt till förtidsbetalning samt kreditgivarens rätt till ränteskiltnadsersättning och hur denna ersättning ska beräknas,
17. konsumentens rätt att få information om att en kredit inte beviljats,
18. konsumentens rätt att få ett utkast till ett kreditavtal, och
19. den tid under vilken erbjudandet gäller.

Informationen ska ges i formuläret ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”. Formuläret ska tillhandahållas konsumenten i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Om avtalet på konsumentens begäran ska ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att informationen ges i sådan form före avtalslutet, ska näringsidkaren ge konsumenten informationen i denna form snarast efter det att avtalet har ingåtts. Informationen i formuläret ska begränsas till det som anges i första stycket.

Om konsumenten begär det, ska näringsidkaren utan kostnad ge honom eller henne ett utkast till ett kreditavtal.

Om det är fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, behöver näringsidkaren bara ge den information som anges i 7 § första stycket och andra stycket 1–4. Informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om information som ska ges till en konsument innan ett kreditavtal ingås. Paragrafen motsvaras närmast av 7 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I *första stycket* anges att näringsidkaren ska lämna information till konsumenten i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås. ”Rimlig tid” innebär att konsumenten ska ges tillräcklig tid för att sätta sig in i och överväga informationen. Det finns inte något krav på att konsumenten måste lämna ett bankkontor eller att en elektronisk kommunikation måste avbrytas för att ge konsumenten betänketid, så länge han eller hon bara får rimlig tid på sig. Olika konsumenter behöver naturligtvis olika lång tid för att sätta sig in i villkoren. För det fall kreditgivaren vet att konsumenten har god kännedom om kreditavtalet i fråga, t.ex. på grund av ett tidigare ingånget kreditavtal av samma slag, bör ”rimlig tid” kunna innebära att ett avtal kan ingås i anslutning till att informationen har lämnats.

Bestämmelserna om förhandsinformation samspelar med bestämmelsen om god kreditgivningssed (se 6 §). Av god kreditgivningssed följer att kreditgivaren ska förklara den närmare innebörden av ett kreditavtal för konsumenten. I det ligger att kreditgivaren ska ha förvissat sig om att konsumenten förstår den information som lämnas enligt denna paragraf.

Vilken information som ska lämnas preciseras i 19 punkter. Flera punkter avser förhållanden som inte alltid föreligger i det enskilda fallet. Finns det exempelvis ingen kreditförmedlare eller utgår inte notariatsavgifter, behöver givetvis ingen uppgift lämnas om det.

I *punkten 1* föreskrivs att slag av kredit ska anges. Därmed avses främst om krediten är ett fristående lån, en kontokredit, eller någon annan

typ av kredit som det finns särskilda bestämmelser om, t.ex. om den gäller ett kreditköp.

Punkten 2 avser namn, organisationsnummer och kontaktpuppgifter för kreditgivaren och en eventuellt medverkande kreditförmedlare. Skulle kreditgivaren bedriva en enskild firma, får personnumret ersätta organisationsnumret.

Punkten 3 avser för det första kreditbeloppet. Dessutom ska villkoren för utnyttjandet av krediten anges. Därmed avses vilka regler som gäller för att begära och motta utbetalning av kreditbeloppet.

Enligt *punkten 4* ska kreditavtalets löptid anges. För en kommentar, se kommentaren till 7 § andra stycket fjärde punkten.

I *punkten 5* föreskrivs att varan eller tjänsten och dess kontantpris ska anges vid kreditköp. Kreditköp definieras i 2 §. Bestämmelsen motsvarar delvis 6 § första stycket andra meningen i 1992 års lag. Informationen ska avse dels vilken vara eller tjänst som kreditköpet avser, dels kontantpriset. Även kontantpris definieras i 2 §.

Informationen i *punkten 6* gäller krediträntan. Till att börja med ska alltså krediträntan anges. Kreditränta definieras i 2 §. Dessutom ska det anges villkoren för krediträntan och de eventuella referensräntor eller referensindex som enligt avtalet kan inverka på räntan. Vidare ska det anges vilka villkor som gäller för hur krediträntan ändras. De avtalsbestämmelser som reglerar ändringar av räntan ska alltså förklaras.

Punkten 7 har två delar. För det första ska den effektiva räntan anges. Den definieras i 2 §. Informationen ska utformas med hjälp av ett representativt exempel. I det finns ett krav på angivande av de antaganden utifrån vilka den effektiva räntan beräknats. Om konsumenten har informerat kreditgivaren om något krav eller önskemål i fråga om krediten, ska kreditgivaren beakta det vid beräkningen. Om kreditavtalet ger möjlighet att utnyttja krediten på olika sätt, ska kreditgivaren ange att andra sätt att utnyttja krediten kan leda till en högre effektiv ränta.

För det andra ska det sammanlagda belopp som konsumenten ska betala anges. För en kommentar till detta, se kommentaren till 7 § andra stycket femte punkten.

Punkten 8 avser information om avbetalningar. Av informationen ska framgå storlek på betalningarna, antal betalningar och tidpunkter för betalningarna. Vidare ska det, om det är aktuellt, anges hur betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika krediträntor. Bestämmelsen gäller enbart information och reglerar inte hur betalningar ska avräknas på olika fordringar. Hur avräkning ska göras regleras i 31 § denna lag och i 9 kap. 5 § handelsbalken. Om kreditavtalet innebär att konsumentens betalningar inte omedelbart medför motsvarande amortering av skulden, ska konsumenten informeras om det. Det kan t.ex. vara fråga om avtal som innebär att betalningarna används till någon form av investeringar i värdepapper.

Punkten 9 gäller information om avgifter med anledning av kreditavtalet. Informationen ska omfatta samtliga avgifter med anledning av kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna. Avgifter för ett konto kopplat till krediten och avgifter för att använda ett betalningsmedel för betalningstransaktioner eller kontantuttag är exempel på avgifter som omfattas.

Enligt *punkten 10* ska informationen innehålla en upplysning om kreditavtalet innebär att kostnader måste betalas till en notarie. Bestämelsen torde endast få betydelse i fråga om kreditavtal med utländsk anknytning.

Av *punkten 11* framgår att det i informationen ska upplysas om konsumenten är skyldig att ingå något avtal om en kompletterande tjänst, t.ex. en försäkring, för att få tillgång till krediten eller få tillgång till den på de erbjudna villkoren.

Enligt *punkten 12* ska dröjsmålsräntan anges. Det gäller oavsett om den är avtalad eller följer av lag. Det ska också anges hur en avtalad dröjsmålsränta kan komma att ändras. Dessutom ska det anges vilka avgifter som kan uppstå när avtalsförpliktelser inte fullgörs. Därmed avses både avgifter som ska betalas till kreditgivaren, t.ex. en påminnelseavgift, och avgifter som tas ut av andra, t.ex. inkassoföretag eller Kronofogdemyndigheten, och som kreditgivaren kan begära ersättning för. Informationen kan ges i allmänna ordalag.

I *punkten 13* föreskrivs att information ska ges om konsekvenserna av uteblivna betalningar. Det räcker att det anges vad som i allmänhet kan bli följden enligt kreditavtalet om konsumenten inte fullgör sina åtaganden, t.ex. att krediten sägs upp.

Enligt *punkten 14* ska det anges om några säkerheter begärs. Det är tillräckligt att i allmänna termer informera om vilken typ av säkerhet som krävs, t.ex. pant i fast egendom eller borgen, utan att det preciseras i vilken egendom panten ska lämnas eller vem som ska ingå borgensåtagandet.

Av *punkten 15* framgår att det ska anges om konsumenten har ångerrätt enligt 21§.

Punkten 16 gäller information kring reglerna om förtidsbetalning. Konsumenten ska få information om att han eller hon har rätt att betala tillbaka krediten i förtid. Om kreditgivaren har rätt till kompensation vid en sådan betalning, ska det anges, liksom hur kompensationen beräknas (se 32 och 36 §§).

I *punkten 17* anges att konsumenten ska informeras om den rätt han eller hon har att få reda på att en kreditansökan har avslagits. Den rätten framgår av 13 §.

Konsumenten ska också, enligt *punkten 18*, informeras om sin rätt att enligt tredje stycket få ett utkast till ett kreditavtal.

Enligt *punkten 19* ska det anges under vilken tid konsumenten kan erbjudas kredit enligt de angivna villkoren.

Andra stycket innehåller krav på i vilken form informationen ska lämnas. Informationen ska lämnas med användande av det formulär, Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation, som finns som bilaga till direktivet. Det närmare innehållet i formuläret anges i förordning. Formuläret ska tillhandahållas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Med handling avses ett pappersdokument. Kravet på att informationen ska ges i en läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten kan uppfyllas även genom att formuläret fylls i som ett elektroniskt dokument, om det kan göras tillgängligt för konsumenten genom e-post, på en diskett eller cd-romskiva eller liknande. Också en hemsida på Internet där informationen lagras kan uppfylla kraven, förutsatt att informationen

med säkerhet bevaras i ursprungligt skick och i det enskilda fallet är tillgänglig för konsumenten så länge informationen är relevant. Kraven har samma innebörd här som i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). För en mer utförlig kommentar hänvisas till förarbetena till den lagen (se prop. 2004/05:13 s. 44 f.).

Ska på konsumentens begäran kreditavtalet ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att formuläret tillhandahålls konsumenten i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form i rimlig tid före avtalslutet, är det tillräckligt att information i sådan form lämnas snarast efter det att avtalet har ingåtts. Undantaget är tillämpligt bl.a. när kreditavtalet ingås vid ett telefonsamtal eller genom utväxlande av sms-meddelanden.

Vill kreditgivaren ge konsumenten ytterligare information, ska ett separat dokument användas. Det standardiserade formuläret får med andra ord inte användas för annan information än den som anges i första stycket.

Enligt *tredje stycket* ska näringsidkaren, om konsumenten begär det, inför ingåendet av ett kreditavtal utan kostnad lämna ett utkast till ett kreditavtal till konsumenten. Ett sådant utkast behöver inte vara ett bindande anbud från kreditgivaren. Denne kan behöva vidta ytterligare åtgärder innan ett bindande anbud kan ges. Men det finns inget som hindrar att utkastet är ett bindande anbud från kreditgivaren. Kreditgivaren bör alltså tydligt ange att utkastet inte är bindande, om det är avsikten. Har kreditgivaren ingen avsikt att ingå ett avtal med konsumenten, behöver inget utkast till avtal lämnas. Detta följer av att paragrafen gäller information innan ett avtal ingås (se första stycket).

Det gäller inte något formkrav för utkastet. Ett avtal ska dock dokumenteras (se 14 §).

Enligt *fjärde stycket* gäller särskilda bestämmelser om förhandsinformation vid bostadskrediter. Informationen behöver inte innehålla samtliga de uppgifter som anges i första stycket. I stället gäller att den information som anges i 7 § första stycket och andra stycket 1–4 ska lämnas (se kommentaren till 7 §). Här gäller inte kravet på att använda det formulär som anges i andra stycket och den begränsning av informationen som följer med användandet av den. Vid förhandsinformation om bostadskrediter kan alltså de informationskrav som följer av EU-kommissionens rekommendation av den 1 mars 2001 om förhandsinformation som ska lämnas av långivare som erbjuder bostadslån användas, den s.k. bolånekoden. Informationen ska även i dessa fall ges i rimlig tid innan avtalet ingås och i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Första till tredje styckena i paragrafen genomför tillsammans med 10 § artikel 5.1–5.5 i direktivet. Fjärde stycket möjliggörs av undantagen i direktivets artikel 2.2 punkterna a och b.

9 § I fråga om en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader behöver näringsidkaren bara lämna den information som anges i 8 § första stycket 1, 2, 4, 6, 9, 12, 17 och 19. Näringsidkaren ska därutöver lämna information om kreditbeloppet, den effektiva räntan med hjälp av ett representativt exempel samt villkor och förfarandet för att säga upp kreditavtalet. Om

avtalet innebär att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela den utestående krediten, ska information lämnas även om det.

Alla uppgifter ska vara lika framträdande men de behöver inte lämnas i ett särskilt formulär.

Paragrafen innehåller bestämmelser om information som ska ges till konsumenten före ett kreditavtal om en kontokredit, som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader. Paragrafen kompletterar 8 §, som också är tillämplig på denna form av kreditavtal. Näringsidkarens skyldigheter skiljer sig i fråga om vilka uppgifter informationen ska gälla, i vissa avseenden, och i fråga om skyldigheten att använda ett särskilt formulär för informationen. I övrigt gäller alltså 8 § också för nu aktuella kontokrediter. Det gäller framför allt när och i vilken form informationen ska ges. Paragrafen motsvaras delvis av 7 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I *första stycket* anges den information som ska ges till konsumenten innan avtalet om kontokredit ingås. I första meningen föreskrivs, genom en hänvisning till vissa punkter i 8 § första stycket, vilka uppgifter som ska lämnas. Förutom dessa uppgifter ska viss ytterligare information ges. Bland annat ska konsumenten informeras om vilka regler som gäller för att avsluta avtalet. Det gäller både sådana regler som följer av 37 § och avtalade uppsägningsregler. Konsumenten ska också, i fråga om kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning, upplysas om vad det innebär.

Enligt *andra stycket* ska uppgifterna vara lika framträdande. Vissa uppgifter får alltså inte döljas på något sätt i förhållande till andra uppgifter i förhandsinformationen. Till skillnad från vad som gäller för konsumentkrediter i allmänhet enligt 8 § andra stycket behöver uppgifterna inte lämnas i ett särskilt formulär.

Paragrafen genomför delvis artikel 6 i direktivet.

10 § Vid telefonförsäljning av en kredit tillämpas i stället för 8 § första stycket och 9 § första stycket det som sägs i 3 kap. 4 § första stycket distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). Den beskrivning av den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper som ska ges enligt det stycket ska innehålla information om

1. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjande av krediten,
2. kreditavtalets löptid,
3. vid kreditköp: varan eller tjänsten och dess kontantpris,
4. krediträntan, villkoren för krediträntan med angivande av referensindex eller referensräntor samt tidpunkter, förfaranden och andra villkor för ändring av krediträntan,
5. den effektiva räntan, med hjälp av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, och
6. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter samt den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på krediter med olika krediträntor.

Om det är fråga om en kredit som avses i 9 §, ska beskrivningen innehålla information om kreditbeloppet, krediträntan med villkor för den och angivande av referensindex eller referensräntor samt den effektiva räntan med hjälp av ett representativt exempel. Om avtalet innebär att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela den utestående krediten, ska också det anges.

I paragrafen finns särskilda bestämmelser om information som ska lämnas vid telefonförsäljning av krediter. 1992 års lag innehåller inte någon

för telefonförsäljning specifik bestämmelse om förhandsinformation. Bestämmelser av det slaget finns, som framgår av lagtexten, i distans- och hemförsäljningslagen. Det är dock mer överskådligt att ha de materiella informationsbestämmelserna i fråga om kreditavtal samlade i en lag, varför ändringarna görs här. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I *första stycket* anges att vissa av bestämmelserna i 8 och 9 §§ inte ska tillämpas vid telefonförsäljning. När det är fråga om telefonförsäljning ska i stället vissa bestämmelser i distans- och hemförsäljningslagen tillämpas. De bestämmelserna innebär att endast mer begränsad information om krediten behöver lämnas, om konsumenten uttryckligen samtycker till det. Samtidigt innehåller den lagen krav på att viss information ska lämnas, som inte motsvaras av krav enligt denna lag.

I andra meningen och, beträffande kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader, i *andra stycket* anges viss information som alltid ska lämnas inom ramen för distans- och hemförsäljningslagens krav på information om den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper.

Påföljd vid utebliven information

11 § Om information som anges i 7–10 §§ inte lämnas, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket den lagen.

Paragrafen innehåller en hänvisning till marknadsföringslagens regelsystem. Den överförs från 8 § i 1992 års lag (se även prop. 2007/08:115 s. 170 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.14.

I paragrafen ersätts de tidigare hänvisningarna till 6 och 7 §§ i 1992 års lag med motsvarande hänvisningar till 7–10 §§. Marknadsföringslagens sanktionssystem ska alltså gälla också i fråga om brister i marknadsföring och förhandsinformation enligt förevarande lag.

Paragrafen genomför delvis artikel 23 i direktivet.

Kreditprövning

12 § Näringsidkaren ska pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet. Kreditprövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter om konsumentens ekonomiska förhållanden. Krediten får beviljas endast om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra sitt åtagande.

Vid en ökning av krediten som inte är väsentlig behöver en ny kreditprövning inte göras.

Paragrafen reglerar näringsidkares skyldighet att göra kreditprövningar. I 1992 års lag finns bestämmelser om kreditprövning i 5 a §. För en kommentar till den paragrafen, se prop. 2002/03:139 s. 587 f. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

I *första stycket första meningen*, som i princip är oförändrad i förhållande till 1992 års lag, anges att näringsidkaren ska pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar

sig enligt kreditavtalet. Kreditprövningen kan sägas bestå av tre moment. Näringsidkaren måste samla in uppgifter om konsumenten, utifrån uppgifterna beräkna konsumentens betalningsförmåga och med ledning av den beräkningen avgöra om den sökta krediten ska beviljas eller avslås.

I *andra meningen*, som det inte finns någon motsvarighet till i 1992 års lag, anges att kreditprövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter om konsumentens ekonomiska förhållanden. Uttrycket ”tillräckliga uppgifter” är hämtat från direktivet. Med det avses att näringsidkaren måste samla in så många uppgifter att konsumentens betalningsförmåga för krediten i fråga kan bedömas med en hög grad av säkerhet. Näringsidkaren är i allmänhet skyldig att skaffa sig en helhetsbild av konsumentens ekonomiska situation. Uppgifterna ska normalt alltid omfatta konsumentens inkomster och övriga kreditåtaganden. Visar uppgifterna att betalningsförmågan på grund av inkomst är osäker, kan förmögenhetsförhållanden ha betydelse. En uppgift om att betalningsanmärkning saknas är inte tillräcklig för att bevilja en kredit, oavsett hur liten den är. Det motsatta, att det finns en betalningsanmärkning, bör inte heller ensamt vara avgörande för att han eller hon bedöms sakna ekonomiska förutsättningar att fullgöra sina åtaganden. En konsument kan ha betalningsförmåga för krediten även om han eller hon har flera betalningsanmärkningar. En annan sak är att kreditgivaren ändå, på grund av betalningsanmärkningen eller för den delen av någon annan anledning, kan välja att avslå kreditansökan. Ställs säkerhet för krediten, behöver uppgifter inhämtas om denna. Att konsumenten ställer säkerhet för krediten påverkar normalt inte kreditprövningen. Även om uppgifter om värdet på säkerheten visar att den täcker kreditbeloppet och kreditkostnaden, är utgångspunkten fortfarande att kunden ska ha ekonomiska resurser vid sidan av säkerheten för att kunna betala avgifter, räntor och amorteringar i den takt som avtalats. Säkerhetens värde kan försämrats över tiden och vid tidpunkten för en realisation vara otillräckligt, vilket kan leda till att en stor del av krediten kvarstår obetald.

Flera uppgiftskällor kan behöva användas. Uppgifter kan inhämtas från konsumenten, från en kreditupplysning, från en databas som förs av en myndighet, t.ex. Kronofogdemyndigheten, eller från kreditgivarens eget register eller databas. Informationskällorna är delvis överlappande och vilka informationskällor som ska användas vid en viss kreditprövning får avgöras mot kravet på att prövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter. Konsumenten bör normalt tillfrågas om sina ekonomiska förhållanden, men i praktiken är det sällan tillräckligt med uppgifter endast från konsumenten. Konsumentens uppgifter bör alltid kontrolleras, t.ex. med hjälp av en aktuell kreditupplysning. Om näringsidkaren inhämtar en kreditupplysning, är den information som näringsidkaren då får, tillsammans med informationen från konsumenten, i allmänhet tillräcklig, naturligtvis beroende på hur fullständig och aktuell informationen i kreditupplysningen är.

Till skillnad mot 1992 års lag finns det inget undantag från kravet på kreditprövning för krediter på små belopp eller med kort löptid. Näringsidkaren ska alltså oavsett hur litet lånebelopp det är fråga om kontrollera att konsumenten har disponibla inkomster som räcker till att täcka kostnaderna för krediten och återbetalningen. Har konsumenten ingen inkomst utöver vad han eller hon behöver för sitt uppehälle, t.ex. om

konsumenten bara har studiemedel, saknas alltså i princip betalningsförmåga för krediten. Kan konsumenten visa på kommande inkomster, t.ex. från feriearbete, kan naturligtvis en låneansökan godtas även om konsumenten vid lånetillfället saknar inkomst.

I *tredje mening* fastslås uttryckligen att krediten inte får beviljas om konsumenten saknar ekonomiska förutsättningar att fullgöra sitt åtagande. Bestämmelsen är ny i förhållande till 1992 års lag men innebär inte någon saklig förändring. Skulle en näringsidkare ändå bevilja krediten, kan tillsynsmyndigheten ingripa enligt 51 §. Dessutom kan ett sådant förfarande, i undantagsfall, leda till att konsumentens återbetalningsskyldighet jämkas, se avsnitt 6.6. Det är näringsidkaren som har bevisbördan för att en tillräcklig kreditprövning har gjorts i det enskilda fallet.

I *andra stycket* görs undantag från kravet på kreditprövning för den situationen att kreditgivaren och konsumenten kommer överens om en icke väsentlig ökning av en kredit. Ett exempel är att en kreditgräns på en kontokredit överskrids med kreditgivarens goda minne med ett i sammanhanget obetydligt belopp. Ett annat exempel är att varan eller tjänsten vid ett kreditköp visar sig något dyrare än beräknat. Förutsättningen är att ökningen av krediten inte är väsentlig. Ökningen får sättas i relation till kreditens storlek. Uppskattningsvis kan en ökning med mer än tio procent i allmänhet anses väsentlig. Är det fråga om en liten kredit i kronor, bör också något större procentuella ökningarna kunna göras utan någon ny kreditprövning.

Paragrafen genomför artikel 8 i direktivet.

13 § Beviljas inte krediten, ska näringsidkaren underrätta konsumenten om orsaken till det. Beror det på uppgifter som härrör från en extern databas, ska konsumenten underrättas om uppgifterna och vilken databas som använts.

Paragrafen ålägger näringsidkaren en underrättelseskyldighet när en kreditansökan avslås. Den saknar uttrycklig motsvarighet i 1992 års lag. Av god kreditgivningssed anses dock följa att en kreditgivare ska underrätta en kund om att en kredit inte beviljats och orsaken till detta (jfr prop. 1991/92:83 s. 107). Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Avslås en kreditansökan, är näringsidkaren skyldig att underrätta konsumenten om orsaken till det. Grundas avslaget på uppgifter som härrör från en extern databas, ska näringsidkaren dessutom underrätta konsumenten om uppgifterna och vilken databas som använts. Databaser som förs av kreditupplysningsföretagen och databaser som förs av myndigheter omfattas alltså. Av kravet på att uppgifterna ska härröra från en extern databas följer däremot att en databas som förs av kreditgivaren själv inte omfattas, såvida inte uppgifterna i kreditgivarens databas kommer från en extern databas.

Det är tillräckligt att uppgifterna härrör från en databas. Bestämmelsen träffar alltså även uppgifter som förts över från en databas till exempelvis en kreditupplysningspublikation, en CD-romskiva eller någon annan teknisk upptagning. Det finns inget formkrav för hur konsumenten ska underrättas. Ett sätt för näringsidkaren att underrätta om uppgifter som inhämtats från ett kreditupplysningsföretags databas kan vara att uppdraga åt kreditupplysningsföretaget att lämna informationen. I så fall kan den

anses lämnad genom den kreditupplysningskopia som ska tillställas en omfrågad person enligt 11 § kreditupplysningslagen (1973:1173).

Paragrafen genomför artikel 9.2 i direktivet.

Dokumentation av kreditavtalet

14 § Näringsidkaren ska dokumentera kreditavtalet genom att nedteckna det i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Dokumentet ska, förutom avtalsvillkoren, innehålla de uppgifter som anges i 8 § första stycket 1–6, 8–10, 12–14 och 16. Dokumentet ska därutöver innehålla uppgifter om

1. konsumentens namn, personnummer och adress,
2. den effektiva räntan med de antaganden som ligger till grund för beräkningen av den samt det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten,
3. konsumentens rätt att få en betalningsplan,
4. begärda försäkringar,
5. förekomst eller avsaknad av ångerrätt, ångerfristens längd och andra villkor för utövande av ångerrätten, inbegripet skyldigheten att betala kapital och ränta, samt räntebeloppet per dag,
6. vid kreditköp: konsumentens rätt att framställa invändningar enligt 29 §,
7. förfarandet för att säga upp kreditavtalet,
8. vilka möjligheter som finns att få en tvist med näringsidkaren prövad utanför domstol och hur konsumenten i så fall ska gå till väga, och
9. tillsynsmyndigheten med angivande av adress.

Uppgifterna ska lämnas på ett klart och kortfattat sätt. Konsumenten ska utan kostnad få en kopia av dokumentet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om dokumentation av kreditavtalet och uppgifter av betydelse med anledning av avtalet. Den motsvaras närmast av 9 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

I *första stycket* finns ett krav på dokumentation av innehållet i ett kreditavtal. Det är inte, som i 1992 års lag, fråga om något formkrav för avtals ingående. Även om avtalet inte nedtecknas på föreskrivet sätt, är det civilrättsligt giltigt. Hur kreditavtalet ingås avgörs alltså av allmänna avtalsrättsliga regler.

För en kommentar till ”i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten”, se 8 §.

I *andra stycket* finns en lista på uppgifter som, förutom avtalsvillkoren, särskilt ska framgå av dokumentet. Flera av de uppgifter som ska finnas med i kreditavtalet är desamma som ska lämnas vid förhandsinformation enligt 8 §. För en kommentar till dessa uppgifter, se kommentaren till den paragrafen. Utöver dessa uppgifter ska vissa andra uppgifter anges.

Punkten 1 avser namn, personnummer och kontaktuppgifter för konsumenten.

Enligt *punkten 2* ska dels den effektiva räntan anges, dels det sammanlagda belopp som konsumenten ska betala. Både den effektiva räntan och det sammanlagda beloppet ska beräknas utifrån de förutsättningar som gäller vid tidpunkten för avtalets ingående. Se vidare kommentaren till 8 § första stycket sjunde punkten.

I *punkten 3* föreskrivs att det ska anges i dokumentet att konsumenten har rätt att få en betalningsplan, dvs. en sammanställning över när betal-

ningar av kapitalbelopp, räntor och avgifter ska göras. Konsumentens rätt att få en sådan sammanställning framgår av 16 §.

Enligt *punkten 4* ska dokumentet innehålla uppgift om försäkringar som kreditgivaren har begärt. Även om det fattas ett separat försäkringsavtal, ska detta anges här.

Punkten 5 motsvarar delvis 8 § första stycket femtonde punkten. I dokumentet ska dock förutom uppgift om huruvida ångerrätt finns eller ej också anges vilken frist som gäller för ångerrätten och andra eventuella villkor som gäller för att konsumenten ska få utnyttja ångerrätten, t.ex. skyldigheten att betala kapital och ränta. Vidare ska uppgift lämnas om det belopp som motsvarar räntan per dag under den tid fristen löper.

Punkten 6 föreskriver att en uppgift ska lämnas om konsumentens rätt att framställa invändningar mot kreditgivaren vid kreditköp. Denna rätt framgår av 29 §.

Enligt *punkten 7* ska uppgift finnas om hur man går till väga för att säga upp kreditavtalet i fråga.

Enligt *punkten 8* ska det av avtalet framgå om det finns möjlighet för konsumenten att få en tvist om avtalet prövad på något annat sätt än att gå till domstol.

I *punkten 9* föreskrivs att tillsynsmyndigheten och dess adress ska anges. Behöriga svenska tillsynsmyndigheter är Konsumentverket och Finansinspektionen, se 49 §.

I *tredje stycket* föreskrivs att uppgifterna ska ges på ett klart och kortfattat sätt. Denna bestämmelse tar sikte på de uppgifter som ska anges enligt andra stycket, inte avtalsvillkoren. Avtalsvillkoren ska naturligtvis alltid anges fullständigt. Vissa uppgifter kan röra sådant som också regleras i avtalsvillkoren, t.ex. krediträntan. I ett sådant fall ska det, förutom det fullständiga avtalsvillkoret, i dokumentet också finnas en klar och kortfattad uppgift om villkoret.

Det finns inget krav på användandet av ett särskilt formulär. Näringsidkaren ska också se till att konsumenten får en kopia av dokumentet. Det finns ingen tidsfrist inom vilken konsumenten ska få kopian men det bör naturligtvis ske omgående och fristen för ångerrätten börjar inte löpa förrän konsumenten får dokumentet med fullständiga uppgifter (se 22 §).

Paragrafen genomför tillsammans med de två följande paragraferna artikel 10 i direktivet.

15 § I fråga om en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader ska det i 14 § avsedda dokumentet, förutom avtalsvillkoren, innehålla de uppgifter som anges i 8 § första stycket 1–4 och 6. Dokumentet ska därutöver innehålla uppgifter om konsumentens namn, personnummer och adress, den effektiva räntan med de antaganden som ligger till grund för beräkningen av den och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, förfarandet för att säga upp kreditavtalet samt avgifter och villkoren för ändring av uppgifterna. Om avtalet innebär att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela den utestående krediten, ska också det anges.

I paragrafen anges vilka uppgifter som ska anges i avtal om kontokrediter som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader. Begreppet kontokredit definieras i 2 §. Bestämmelserna gäller alltså i stället för det som sägs i 14 § andra stycket om kreditavtal i allmänhet. Dessa bestäm-

meler gäller inte för ifrågavarande krediter (se 4 § tredje stycket) I övrigt gäller 14 § också för nu aktuella kontokrediter. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Utöver de uppgifter som framgår genom hänvisningen till vissa punkter i 8 § första stycket ska dokumentet även innehålla uppgifter motsvarande de som framgår av 14 § andra stycket punkterna 1 och 2, se kommentaren till dessa punkter. Dessutom ska anges uppgifter om hur kreditavtalet sägs upp av konsumenten samt om avgifter som konsumenten ska betala och hur dessa avgifter kan komma att ändras. Vidare ska information ges om att konsumenten är tvungen att återbetala kreditbeloppet på uppmaning, om avtalet har den innebörden.

Paragrafen genomför artikel 10.5 i direktivet.

Betalningsplan

16 § Konsumenten har rätt att utan kostnad få en sammanställning som visar när kapital, ränta och avgifter ska betalas. Om räntan inte är bunden eller om avgifter kan ändras, ska sammanställningen innehålla en upplysning om att den gäller till dess räntan eller avgifterna ändras.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kreditgivarens skyldighet att lämna en sammanställning till konsumenten för att han eller hon ska få en översikt som visar när betalningar ska ske. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

Konsumenten har alltså rätt att få en sammanställning över kommande betalningar av kreditgivaren. Paragrafen är tillämplig på alla slag av krediter men den har störst praktisk betydelse för lån som ska avbetalas. Kreditgivaren får inte ta betalt för planen. Konsumenten har rätt att när som helst under kreditavtalets löptid få en sammanställning. Sammanställningen ska upplysa om de betalningar som ska göras och när dessa ska ske. Av sammanställningen ska också framgå, för varje betalning, vad som utgör amortering av kapitalet, vad som utgör ränta och vad som utgör eventuella avgifter. Om räntan eller avgifter som anges i sammanställningen kan komma att ändras, ska konsumenten erinras om att uppgifterna i sammanställningen endast gäller till dess räntan eller avgifterna ändras.

Paragrafen genomför artikel 10.2 i) och j) samt 10.3 i direktivet.

Ränta och avgifter

17 § Räntesatsen får ändras endast om det har avtalats.

Räntesatsen får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av kreditpolitiska beslut, ökade upplåningskostnader för kreditgivaren eller andra kostnadsökningar som kreditgivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks. Vid kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet med en sammanlagd löptid om minst 30 år och med en ränta som är bunden under viss del av avtalstiden, minst tre månader, har dock kreditgivaren, om det finns förbehåll om det i avtalet, rätt att vid utgången av en sådan del av avtalstiden ändra räntan så att den motsvarar den ränta som kreditgivaren vid den tidpunkten allmänt tillämpar för nya krediter av motsvarande slag.

Utan hinder av andra stycket får räntesatsen ändras på visst sätt i anslutning till ändringar i en referensränta som kreditgivaren inte har något betydande inflytande över. Ett avtalsvillkor om detta får förenas med ett undantag om att räntesatsen under särskilda förutsättningar ska ändras mer eller mindre än som följer av anknytningen till referensräntan. Undantaget ska bestämmas så att det inte blir mindre förmånligt för konsumenten än för kreditgivaren. Det ska uppfylla kraven i andra stycket.

Kreditgivaren är skyldig att tillämpa ett avtalsvillkor om ränteändringar på samma sätt till konsumentens förmån som till hans eller hennes nackdel.

Paragrafen behandlar förutsättningarna för ränteändringar till konsumentens nackdel. Den motsvarar 11 § i 1992 års lag. Första stycket tydliggör att det är en förutsättning att parterna har avtalat om det för att en ränteändring ska kunna ske. I de följande styckena, som är i princip oförändrade, begränsas möjligheten för kreditgivaren att förbehålla sig rätt att ändra räntesatsen.

18 § Kredittagaren är skyldig att, utöver eller i stället för ränta, betala särskild ersättning för krediten (avgift) endast om det har avtalats och om sådan ersättning avser kostnader som kreditgivaren har för krediten. Om kostnader kan särskiljas, får avgift tas ut särskilt för varje sådan kostnad.

Avgifter för krediten får ändras till konsumentens nackdel endast om det har avtalats och i den utsträckning som det motiveras av öknings av de kostnader som ska täckas av avgifterna.

Paragrafen behandlar förutsättningarna för att kreditgivaren ska kunna ta ut avgifter för krediten av konsumenten, t.ex. avgifter för uppläggningskostnader eller kostnader för extra kontoutdrag (se prop. 1991/92:83 s. 118 f.). Paragrafen motsvarar 12 § i 1992 års lag. I andra stycket tydliggörs att det är en förutsättning att parterna har avtalat om det för att en avgiftsändring ska kunna ske.

19 § Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ränteändring innan den börjar gälla. Underrättelsen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. I fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, får kreditgivaren i stället underrätta konsumenten om en ränteändring genom annonsering i dagspress. Sker underrättelsen genom annonsering, ska konsumenten underrättas personligen senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag.

Beror en ränteändring enbart på en ändring i en referensränta som kreditgivaren inte har något bestämmande inflytande över, får konsumenten i stället underrättas periodvis, under förutsättning att parterna har avtalat om det och den nya referensräntan har offentliggjorts och är tillgänglig hos kreditgivaren.

Paragrafen behandlar kreditgivarens skyldighet att underrätta konsumenten om ränteändringar. Den motsvaras närmast av 13 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

Enligt *första stycket* ska konsumenten alltid underrättas innan en ränteändring börjar gälla. Räntan får dock ändras endast om det har avtalats (se 17 § första stycket). Underrättelsen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten

(se kommentaren till 8 § andra stycket). I tredje meningen görs undantag för bostadskrediter. I dessa fall kan underrättelse ske genom annonsering i dagspress, följt av ett senare individuellt meddelande till konsumenten.

I *andra stycket* finns liksom i 1992 års lag en i praktiken viktig specialregel som gäller när ränteändringen beror på en ändring av en referensränta. I sådana fall får kreditgivaren i stället lämna en underrättelse om ändringen periodvis. Detta kan då ske i samband med att något annat meddelande skickas till konsumenten, t.ex. en avisering om betalning eller ett kontoutdrag. För att detta förfarande ska få användas gäller att parterna avtalat om det och att den nya referensräntan har offentliggjorts. Vidare ska den aktuella nivån på referensräntan alltid finnas tillgänglig hos kreditgivaren. Dessa tre krav är nya i förhållande till 1992 års lag.

Paragrafen genomför artiklarna 11 och 12.2 andra stycket i direktivet.

Kontoutdrag och underrättelser vid kontokrediter

20 § Vid kontokrediter ska kreditgivaren regelbundet tillhandahålla konsumenten kontoutdrag. Ett kontoutdrag ska innehålla uppgift om

1. vilken period det avser,
2. föregående kontoutdrags utgående datum och saldo,
3. uttag och datum för uttagen,
4. betalningar och datum för betalningarna,
5. det nya saldot,
6. den kreditränta och de avgifter som tillämpats för perioden, och
7. det belopp som konsumenten är skyldig att betala.

Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en avgiftshöjning innan den börjar gälla.

Om det enligt avtalet är möjligt för konsumenten att överskrida en kreditgräns, ska kreditgivaren regelbundet underrätta konsumenten om krediträntan och villkoren för krediträntan med angivande av referensindex eller referensräntor samt avgifter och villkoren för ändring av avgifterna. Har överskridandet varat i en månad, ska kreditgivaren snarast underrätta konsumenten om den överskjutande skulden och krediträntan på den skulden samt om avgift eller dröjsmålsränta på grund av överskridandet.

Kontoutdrag enligt första stycket och underrättelser enligt andra och tredje styckena ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet för kreditgivaren att vid kontokrediter skicka kontoutdrag till konsumenten, underrätta om avgiftshöjningar och underrätta om s.k. tillåtna överskridanden, något som förekommer i andra länder men som är ovanligt i Sverige. Paragrafen saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

I *första stycket* anges att kreditgivaren regelbundet ska tillhandahålla konsumenten kontoutdrag vid kontokrediter. En definition av kontokredit finns i 2 §. Det anges inte hur ofta kontoutdrag ska tillhandahållas utan parterna kan reglera detta i avtalet men det ska ske med viss regelbundenhet. Av god kreditgivningssed får anses följa att kontoutdrag bör tillhandahållas någorlunda frekvent. Vidare anges vilka uppgifter kontoutdraget ska innehålla. Uppgifter ska bl.a. lämnas om uttag och betal-

ningar som har gjorts under den period som kontoutdraget avser (punkterna tre och fyra).

Av *andra stycket* framgår kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en avgiftshöjning innan den börjar gälla.

I *tredje stycket* finns bestämmelser om kontokreditavtal som ger konsumenten möjlighet att överskrida en överenskommen kreditgräns. Det ska vara fråga om ett tillåtet, uttryckligt eller underförstått, överskridande. Bestämmelserna gäller alltså inte vid s.k. övertrassering som innebär att konsumenten överskrider en kreditgräns utan tillåtelse. Enligt stycket ska viss information om krediträntan och avgifter, med avseende också på eventuella överskridanden, ges regelbundet till konsumenten. I andra meningen finns en skyldighet för kreditgivaren att informera konsumenten i vissa avseenden om denne under en månads tid överskridit en kreditgräns. Skyldigheten inträder alltså först när konsumenten i en månads tid dröjt med att återbetala eller tillhandahålla belopp så att krediten minskas till överenskommen nivå.

I *fjärde stycket* anges i vilken form informationen enligt denna paragraf ska lämnas till konsumenten (se kommentaren till 8 § andra stycket).

Paragrafen genomför artiklarna 12.1, 12.2 första stycket och 18 i direktivet.

Konsumentens ångerrätt

21 § Konsumenten har rätt att frånträda kreditavtalet (ångerrätt) genom att till kreditgivaren lämna eller sända ett meddelande om detta inom 14 dagar från den dag som anges i 22 § (ångerfrist).

Genom paragrafen införs en rätt för konsumenten att frånträda ett ingånget kreditavtal. Det finns alltså inte någon motsvarighet till paragrafen i 1992 års lag. Paragrafen utformas efter förebild av 3 kap. 7 § distans- och hemförsäljningslagen. Av 4 § i förevarande lag framgår att ångerrätten inte gäller för vissa slag av krediter, bl.a. bostadskrediter. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

Ångerrätten utövas genom att konsumenten meddelar kreditgivaren att han eller hon frånträder avtalet. Meddelandet behöver inte vara skriftligt. Det räcker med t.ex. ett telefonsamtal. Avgörande är om meddelandet har lämnats eller sänts inom fjortondagarsfristen. Skulle det bli tvist om konsumenten har meddelat kreditgivaren i rätt tid, är utgångspunkten att det är konsumenten som är skyldig att styrka sitt påstående. Frågan om risken för att meddelandet inte kommer fram regleras i 23 §. I 22 § regleras när fristen börjar löpa. Konsumenten kan naturligtvis meddela kreditgivaren att han eller hon frånträder avtalet innan fristen börjar löpa.

Även om flera konsumenter ingår ett kreditavtal och var och en enligt avtalet svarar för hela kreditbeloppet, kan någon eller några av dem ångra sig. Detta bör den som beviljar krediten beakta så att avtalet inte kommer att gälla mot en kvarvarande konsument som inte har betalningsförmåga för krediten. Ett avtal kan villkoras och utformas så att lånebeloppet utbetalas först efter det att ångerfristen löpt ut.

Paragrafen genomför artikel 14.1 första stycket i direktivet.

22 § Ångerfristen börjar löpa den dag då kreditavtalet ingås, dock tidigast den dag då dokumentationen enligt 14 § kommer konsumenten till handa.

I paragrafen anges vilken dag ångerfristen börjar löpa. Den utformas efter förebild av 3 kap. 8 § distans- och hemförsäljningslagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

Utgångspunkten är att ångerfristen börjar löpa den dag då avtalet ingås. Detta gäller dock endast under förutsättning att konsumenten då har fått den dokumentation han eller hon har rätt till enligt 14 §. Ångerfristen börjar inte löpa förrän samtliga uppgifter enligt 14 § kommit konsumenten till handa, dvs. när han eller hon har fått möjlighet att ta del av hela dokumentationen.

Paragrafen genomför artikel 14.1 andra stycket i direktivet.

23 § Har konsumenten i rätt tid och på ett ändamålsenligt sätt lämnat eller sänt ett meddelande om att han eller hon frånträder kreditavtalet, får meddelandet återopas även om det försenas, förvanskas eller inte kommer fram.

Paragrafen innehåller en regel om att det är kreditgivaren som bär risken för att ett meddelande från konsumenten om att avtalet frånträds försenas, förvanskas eller inte kommer fram. Den utformas efter förebild av bl.a. 5 kap. 3 § distans- och hemförsäljningslagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

Frågan om ett meddelande har sänts i rätt tid avgörs med tillämpning av den frist som anges i 22 §. Kravet på att meddelandet ska ha sänts på ett ändamålsenligt sätt innebär att konsumenten ska välja ett sätt som är försvarligt med hänsyn till den föreliggande situationen. Meddelandet kan ofta sändas med post, telefax eller e-post. Eftersom det inte finns något formkrav, kan meddelandet lämnas muntligen, t.ex. genom telefon. Det är som regel tillräckligt att meddelandet sänds till kreditgivarens adress, som denne är skyldig att informera om enligt 14 §. För att en anställd ska vara behörig att ta emot ett meddelande krävs det inte nödvändigtvis att den anställde kan ingå avtal för kreditgivarens räkning.

Bestämmelsen genomför artikel 14.3 a) sista ledet i direktivet.

24 § Om konsumenten utövar sin ångerrätt, ska han eller hon snarast och senast inom 30 dagar betala tillbaka det belopp som erhållits från kreditgivaren, med tillägg för upplupen ränta på beloppet. Räntan ska utgå från och med den dag då konsumenten fick tillgång till krediten till och med den dag då den återbetalas. Om kreditgivaren med anledning av kreditavtalet har betalat en avgift till det allmänna som inte återbetalas, är konsumenten skyldig att ersätta kreditgivaren för denna.

Kreditgivaren ska snarast och senast inom 30 dagar från den dag då kreditgivaren tog emot konsumentens meddelande om att kreditavtalet frånträds betala tillbaka de avgifter som konsumenten har betalat med anledning av krediten.

Paragrafen anger vilka skyldigheter som konsumenten och kreditgivaren har när ångerrätten utövas. Motsvarande bestämmelser vid distans- och hemförsäljning finns i 3 kap. 9–11 §§ och 4 kap. 8 och 9 §§ distans- och hemförsäljningslagen. Regleringen i den lagen skiljer sig något i fråga om vilka avgifter kreditgivaren får tillgodoräkna sig. Vid kreditgivning på distans respektive vid hemförsäljning har regleringen i den nya konsu-

mentkreditlagen företräde (se 3 kap. 13 § och 4 kap. 9 a § förslaget till lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen). Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

Om konsumenten utövar sin ångerrätt, uppkommer enligt *första stycket* en skyldighet för honom eller henne att till kreditgivaren återbetala de belopp som utbetalats. Detta ska ske snarast och senast inom trettio dagar. Tidpunkten räknas från det att konsumenten utövar ångerrätten, dvs. den tidpunkt då konsumenten lämnade eller sände sitt meddelande om att kreditavtalet frånträds. Konsumenten ska också betala ränta för den tid som han eller hon disponerar över krediten, dvs. till dess att den återbetalas till kreditgivaren. Det är samma ränta som ska betalas vid utnyttjande av ångerrätten som skulle ha betalats för den aktuella perioden om kreditavtalet inte hade ångrats, dvs. krediträntan. Vidare finns det en specialregel för det fall att kreditgivaren med anledning av kreditavtalet har betalat avgifter till det allmänna. Sådana avgifter får konsumenten slutligt stå för.

Enligt *andra stycket* ska kreditgivaren återbetala sådana avgifter som konsumenten kan ha erlagt med anledning av kreditavtalet, t.ex. uppläggningsavgift. Återbetalningsskyldigheten omfattar naturligtvis inte de avgifter som nämns i föregående stycke och som konsumenten slutligt ska stå för.

Paragrafen genomför artikel 14.3 b) i direktivet.

25 § Om konsumenten utövar sin ångerrätt och det med anledning av kreditavtalet har ingåtts ett anknytande avtal om tjänster som tillhandahålls av kreditgivaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och kreditgivaren, ska det anknytande avtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om återgång av vissa anknytande avtal när konsumenten utövar sin ångerrätt. Paragrafen utformas efter förebild av 3 kap. 12 § distans- och hemförsäljningslagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

Bestämmelsen innebär att konsumenten inte särskilt behöver säga upp eller ångra det andra avtalet när han eller hon har ångrat ett kreditavtal. En förutsättning för att konsumenten ska få denna lättnad är att det är fråga om en anknytande tjänst till kreditavtalet. Ett exempel på ett sådant avtal är ett försäkringsavtal som säkerställer konsumentens återbetalning av krediten. En annan förutsättning är att tjänsten tillhandahålls av kreditgivaren eller någon annan på grund av ett avtal med kreditgivaren.

Att konsumenten inte får åläggas någon påföljd innebär inte att konsumenten slipper ifrån alla konsekvenser av att avtalet återgår. Pris för den tid tjänsten nyttjats och kostnader som redan uppstått, t.ex. en upplupen premie för en försäkring, kan konsumenten behöva stå för. Detta regleras dock inte i denna paragraf.

Paragrafen genomför artikel 14.4 i direktivet.

Kontantinsats vid kreditköp

26 § Vid kreditköp av en vara ska säljaren ta ut en kontantinsats av köparen i enlighet med god kreditgivningssed. Kontantinsatsen ska motsvara minst 20 procent av varans kontantpris, om inte särskilda förhållanden föranleder annat.

Som kontantinsats anses inte betalning med medel som köparen får låna av säljaren eller av någon annan kreditgivare på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren.

Paragrafen reglerar vad som gäller beträffande kontantinsats vid kreditköp. Den motsvarar 14 § i 1992 års lag. Det sista stycket i 14 § i 1992 års lag överförs inte, eftersom den lag som det hänvisas till där har upphört att gälla.

27 § Om en näringsidkare för sin egen eller någon annans räkning säljer en vara utan att iaktta 26 §, ska det anses utgöra en åtgärd i strid mot 5 § marknadsföringslagen (2008:486).

Paragrafen, som motsvarar 15 § i 1992 års lag, reglerar frågan om marknadsrättsliga sanktioner vid brott mot 26 §.

Konsumentens rättigheter vid överlåtelse av fordringen

28 § Om kreditgivaren har överlåtit sina rättigheter enligt kreditavtalet, får konsumenten mot den nye kreditgivaren göra samma invändningar som han eller hon vid överlåtelsen kunde göra mot överlåtaren. Detsamma gäller när kreditgivaren har pantsatt sina rättigheter enligt kreditavtalet.

Överlåtaren ska underrätta konsumenten om överlåtelsen, om inte överlåtaren har åtagit sig att även fortsättningsvis fullgöra de skyldigheter som följer av kreditavtalet.

Paragrafen behandlar konsumentens rätt vid överlåtelse och pantsättning av ett kreditavtal. Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

Första stycket motsvarar 16 § första stycket i 1992 års lag.

Enligt *andra stycket* ska konsumenten underrättas om kreditgivaren överlåter sina rättigheter enligt kreditavtalet. Skyldigheten åligger överlåtaren. Det finns inget formkrav för hur underrättelsen ska gå till. Lämpligen bör det ske skriftligen i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Konsumenten behöver inte underrättas om den överlåtande kreditgivaren gentemot förvärvaren har åtagit sig att fullgöra skyldigheterna enligt avtalet, t.ex. sända avier till konsumenten och ta emot betalningar. En förutsättning är att samtliga tänkbara frågor som kan uppstå hanteras av den överlåtande kreditgivaren. Med ”skyldigheter som följer av kreditavtalet” avses inte bara det som direkt framgår av avtalet utan också skyldigheter som kan följa av författningar på grund av att det är fråga om ett kreditavtal, t.ex. att underrätta konsumenten om en ränteändring. Skyldigheten att informera är alltså till för konsumentens skull och tar inte sikte på det intresse en förvärvare kan ha av att konsumenten underrättas för att förvärvaren ska få sakrättsligt skydd eller för att förhindra att betalningar görs i god tro till överlåtaren med risk för att förvärvaren går miste om dem.

Enligt 4 § första stycket gäller inte underrättelseskyldigheten vid överlåtelse av bl.a. fakturakrediter (factoring).

Paragrafen genomför artikel 17 i direktivet.

Konsumentens rätt att framställa invändningar vid kreditköp

29 § Vid kreditköp får konsumenten mot kreditgivarens krav på betalning framställa samma invändningar på grund av köpet som han eller hon kan göra mot säljaren. Konsumenten får också invända att han eller hon har betalat till säljaren eller har en överenskommelse med denne. Detta gäller dock inte om konsumenten visste att säljaren saknade rätt att ta emot betalningen eller ingå överenskommelsen och inte heller om konsumenten uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlät att skaffa sig kunskap om detta.

Om konsumenten på grund av köpet har anspråk på återbetalning, skadestånd eller annan penningprestation, svarar kreditgivaren lika med säljaren för att anspråket fullgörs. Kreditgivaren är dock inte skyldig att betala mer än vad som har mottagits av konsumenten med anledning av krediten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om konsumentens rättigheter mot kreditgivaren vid ett kreditköp. Den motsvaras av 16 § andra och tredje styckena samt 18 § i 1992 års lag. I huvudsak redaktionella ändringar görs. Övervägandena finns i avsnitt 6.13.

Definitionen av begreppet kreditköp i 2 § är ny i förhållande till 1992 års lag. Denna paragrafs tillämpningsområde är därmed bredare än 16 § i 1992 års lag. Bestämmelserna i den paragrafen är direkt tillämpliga endast på kreditköp av varor och, genom 18 §, på sådana tjänster som avses i konsumenttjänstlagen. Genom analogi har dock bestämmelserna tillämpats även på andra tjänster. Förevarande paragraf är i enlighet med definitionen i 2 § av kreditköp direkt tillämplig på köp av alla slags tjänster.

Paragrafen genomför artikel 15.2 och 15.3 i direktivet.

Förbud mot löpande fordringshandlingar vid kreditköp

30 § Vid kreditköp får kreditgivaren inte ta emot en av konsumenten ingången växelförbindelse som avser en fordran på grund av kreditköpet. Kreditgivaren får inte heller till bevis för sin fordran ta emot ett av konsumenten utfärdat löpande skuldebrev eller någon annan av denne ingången skuldförbindelse som är av ett sådant slag att konsumentens rätt att framställa invändningar på grund av köpet inskränks om skuldförbindelsen överläts eller pantsätts till en borgenär som är i god tro.

Första stycket första meningen gäller inte egna växlar som är utställda av banker.

Den som uppsåtligen bryter mot förbud enligt denna paragraf döms till böter.

Paragrafen föreskriver förbud mot utfärdande av löpande fordringshandlingar vid kreditköp. Den motsvarar 17 § i 1992 års lag.

Förbud mot viss avräkning

31 § Belopp som konsumenten erlägger för avräkning på viss fordran på grund av krediten får kreditgivaren inte först avräkna på annan fordran.

Paragrafen innehåller ett förbud mot s.k. avräkningsförbehåll, dvs. att kreditgivaren förbehåller sig rätten att bestämma i vilken ordning betalningar som erlaggs ska avräknas på olika skulder som konsumenten har till kreditgivaren. Paragrafen motsvarar 19 § i 1992 års lag.

Betalning av skulden i förtid

32 § Konsumenten har rätt att betala sin skuld till kreditgivaren före den avtalade förfallotiden. Om skulden betalas i förtid, har kreditgivaren rätt till ersättning i den omfattning som anges i 36 §.

Paragrafen ger konsumenten en rätt att alltid betala en skuld i förtid. Den motsvarar 20 § i 1992 års lag. Andra meningen, som inte har någon motsvarighet i 1992 års lag, avser endast att tydliggöra att konsumentens rätt inte är helt ovillkorlig. Om konsumenten utnyttjar sin rätt, kan det enligt 36 § innebära att kreditgivaren har rätt till ränteskillnadsersättning.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12. Paragrafen genomför artikel 16.1 i direktivet.

33 § Kreditgivaren har rätt att få betalning i förtid endast om det har gjorts förbehåll om detta i avtalet och

1. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger tio procent av kreditfordringen,
2. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger fem procent av kreditfordringen och dröjsmålet avser två eller flera poster som förfallit vid olika tidpunkter,
3. konsumenten på något annat sätt är i väsentligt dröjsmål med betalning,
4. säkerhet som ställts för krediten har avsevärt försämrats, eller
5. det står klart att konsumenten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på något annat sätt undandrar sig att betala sin skuld.

Om säkerhet som ställts för krediten utgörs av förbehåll om återtaganderätt, har kreditgivaren rätt till betalning i förtid på grund av försämrad säkerhet endast om konsumenten uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet har orsakat att säkerheten avsevärt försämrats.

I fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet och räntan för krediten är bunden för hela eller en del av avtalstiden, dock minst tre månader, har kreditgivaren rätt att utan hinder av första och andra styckena få betalning i förtid på den dag då den tid för vilken räntan är bunden löper ut. Detta gäller dock endast om det har gjorts förbehåll om det i avtalet och det finns synnerliga skäl.

Paragrafen behandlar kreditgivarens rätt till förtidsbetalning. Den motsvarar 21 § i 1992 års lag. I sista stycket ersätts ”för bostadsändamål” med ett krav på att krediten ska ha säkerhet i fast egendom, tomträtt, bostadsrätt eller liknande rätt eller byggnad på ofri grund. Ändringen innebär att det inte är nödvändigt att utreda och eventuellt föra bevisning om ändamålet med en viss kredit. I stället räcker det med att konstatera att säkerhet av visst slag har lämnats.

34 § Vill kreditgivaren få betalt i förtid enligt 33 § första stycket 1–3 eller tredje stycket, gäller en uppsägningstid av minst fyra veckor räknat från den tidpunkt då

kreditgivaren sänder ett meddelande om uppsägningen i rekommenderat brev till konsumenten under dennes vanliga adress eller uppsägningen utan en sådan åtgärd kommer konsumenten till handa.

Har kreditgivaren krävt betalning i förtid enligt 33 § första stycket 1–3, är konsumenten ändå inte skyldig att betala i förtid, om han eller hon före utgången av uppsägningstiden betalar vad som förfallit jämte dröjsmålsränta. Detsamma gäller om konsumenten vid uppsägning enligt 33 § första stycket 4 eller 5 eller andra stycket genast efter uppsägningen eller inom medgiven uppsägningstid ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

Har konsumenten tidigare med stöd av andra stycket befriats från skyldigheten att betala skulden i förtid, gäller inte det stycket.

I paragrafen finns regler om uppsägningstid när kreditgivaren vill få betalt i förtid och om konsumentens möjlighet att undgå verkan av en uppsägning. Den motsvarar 22 § i 1992 års lag.

35 § Utan hinder av 33 § första stycket 4 får kreditgivaren åberopa föreskrifter i annan lag om rätt till betalning i förtid på grund av att en säkerhet som ställts för krediten har försämrats.

Paragrafen behandlar kreditgivarens rätt till förtidsbetalning på grund av andra författningar i vissa särskilda fall. Den motsvarar första meningen i 23 § i 1992 års lag. Andra meningen i 23 § förs inte över hit, eftersom den hänvisar till banklagstiftning som syftade till att värna om bankernas balans mellan inlåning och utlåning. Några bestämmelser att på sådan grund säga upp lån i förtid finns inte längre.

36 § Vid förtidsbetalning enligt 32–35 §§ ska konsumenten betala ränta och andra kostnader för krediten för tiden fram till förtidsbetalningen men inte för tiden därefter. När kreditgivarens fordran beräknas ska de grunder som står i överensstämmelse med god kreditgivningssed tillämpas.

Kreditgivaren får inte tillgodoräkna sig någon ersättning för att skulden betalas i förtid. Är krediträntan bunden när förtidsbetalningen sker, har kreditgivaren dock rätt att ta ut ränteskillnadsersättning av kredittagaren för den tid som återstår, om förbehåll har gjorts om detta.

Ränteskillnadsersättningen får

1. för kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet

a) högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på statskuldväxlar med en löptid som motsvarar återstående räntebindningstid ökad med en procentenhet, om den tid för vilken ersättningen ska betalas är kortare än ett år, eller

b) högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på statsobligationer med en förfallotid som motsvarar återstående räntebindningstid ökad med en procentenhet, om betalningstiden överstiger den i a, och

2. för annan kredit högst motsvara en procent av det förtidsbetalade beloppet eller, om det vid tidpunkten för förtidsbetalningen är kortare tid än ett år kvar av kreditavtalets löptid, en halv procent av det förtidsbetalade beloppet. Ersättningen får dock inte överstiga det belopp som konsumenten skulle ha betalat i ränta under den återstående löptiden enligt kreditavtalet.

Ränteskillnadsersättning får inte tas ut för den del av räntan som motsvaras av en kreditgarantiavgift, när statlig kreditgaranti har lämnats och avgift tas ut för garantin. Ersättning får inte heller tas ut vid en betalning av en kontokredit eller vid en betalning från en försäkring som garanterar återbetalning av krediten.

Om kreditgivaren utnyttjar en rätt att återta varan enligt 38 §, tillämpas 40 och 41 §§ vid den uppgörelse som då ska ske mellan parterna.

I paragrafen anges vad som gäller i fråga om ersättning till kreditgivaren när konsumenten betalar i förtid. Övervägandena finns i avsnitt 6.12.

Första stycket motsvarar 24 § första stycket 1 i 1992 års lag. I sak är bestämmelserna oförändrade.

Andra stycket motsvarar 24 § första stycket 2 första och andra meningarna i 1992 års lag. I förhållande till 1992 års lag görs inledningsvis den ändringen att rätten till ränteskillnadsersättning numera förutsätter att förtidsbetalningen görs när räntan är bunden. Kreditgivaren kan alltså inte få någon ränteskillnadsersättning för det fall att räntan är rörlig när förtidsbetalningen sker, oavsett om räntan under en senare del av avtalsperioden är bunden.

Bestämmelser om hur ersättningen ska beräknas finns i *tredje stycket*.

Punkten 1 gäller beräkning av ersättning vid krediter som är förenade med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet. Avgörande för om ersättningen ska beräknas enligt denna punkt är alltså om det finns en sådan säkerhet och inte, som i 1992 års lag, syftet med lånet. Belånar en konsument sin fastighet för att köpa en bil, ska krediten vid förtidsbetalning behandlas enligt denna punkt. Metoden för att beräkna ersättningen är i sak oförändrad i förhållande till 1992 års lag.

Punkten 2 gäller beräkning av ersättning vid förtidsbetalning av andra krediter. Ersättning ska utgå enligt en schablon. Avgörande för ersättningens storlek är hur lång tid av den avtalade kredittiden som kvarstår när förtidsbetalningen sker. Återstår ett år eller mer, får ersättningen till kreditgivaren högst uppgå till en procent av det förtidsbetalade beloppet. Är den kvarstående tiden kortare, får ersättningen högst uppgå till en halv procent av det förtidsbetalade beloppet. Ersättningen får dock aldrig vara högre än det belopp som konsumenten skulle ha betalat i ränta under den återstående tiden av kreditavtalets löptid, om förtidsbetalning inte hade skett.

Fjärde stycket första meningen motsvarar 24 § första stycket 2 sista meningen i 1992 års lag. *Fjärde stycket andra meningen* innehåller ett par bestämmelser som inte har någon motsvarighet i 1992 års lag. Vid betalning av kontokrediter ska ingen ersättning utgå. Detta torde i och för sig sällan bli aktuellt, eftersom ränta i regel inte utgår när kreditutrymmet inte utnyttjas. Kontokrediter som ska återbetalas på uppmaning eller inom tre månader är helt undantagna från reglerna om förtidsinlösen (se 4 §). Återbetalas en kredit på grund av en försäkring som garanterat återbetalningen, har kreditgivaren inte rätt till ersättning. Det ska vara fråga om en försäkring som ”garanterar återbetalning”. Det är alltså fråga om försäkringar liknande borgen eller bankgaranti. En försäkring som innebär att konsumentens betalningsansvar upphör för hela eller en del av krediten vid exempelvis sjukdom, arbetslöshet eller bortgång kan också omfattas, under förutsättning att försäkringen är sådan att den kan sägas garantera återbetalningen. Naturligtvis måste garantin ingå i överenskommelsen mellan kreditgivaren och konsumenten.

Femte stycket motsvarar 24 § andra stycket i 1992 års lag.

Paragrafen genomför artikel 16.2, 16.3 och 16.5 i direktivet.

Uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid

37 § Konsumenten får när som helst säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid. Om ingen uppsägningstid har avtalats, upphör avtalet att gälla omedelbart. Om en uppsägningstid har avtalats, upphör avtalet att gälla den dag då uppsägningstiden löper ut. Uppsägningstiden får inte vara längre än en månad.

Kreditgivaren får säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid endast om det har avtalats. Uppsägningstiden ska vara minst två månader. Har konsumenten inte alls utnyttjat krediten, får kreditgivaren säga upp kreditavtalet att upphöra omedelbart, om det har avtalats och är skäligt. Konsumenten ska innan han eller hon förlorar rätten till krediten underrättas om uppsägningen och om skälen för den. Finns det särskilda skäl, får underrättelse i stället lämnas omedelbart därefter.

En uppsägning eller en underrättelse enligt andra stycket ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Paragrafen behandlar uppsägning av ett kreditavtal med obestämd löptid, dvs. avtal som gäller tills vidare. Enligt paragrafen har både konsumenten och kreditgivaren rätt att säga upp ett sådant avtal. Enligt 4 § är förevarande paragraf inte tillämplig på abonnemangsavtal, vissa kontokrediter, bostadskrediter eller värdepapperskrediter. Paragrafen saknar motstridighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

Första stycket behandlar konsumentens uppsägningsrätt i fråga om kreditavtal med obestämd löptid. Det kan gälla t.ex. kontokrediter som inte behöver återbetalas inom tre månader. Avtal som innebär att konsumenten avbetalar på krediten får anses ha en bestämd löptid även om det inte i kreditavtalet uttryckligen nämns något slutdatum. Underförstått gäller ju avtalet inte längre när krediten är slutbetald.

Konsumenten har rätt att med omedelbar verkan säga upp avtalet. Det finns inga formkrav för hur uppsägningen ska gå till, utan den kan vara muntlig. Parterna kan i kreditavtalet ha kommit överens om en uppsägningstid, på högst en månad, för konsumenten. I så fall gäller avtalet till den dag då uppsägningstiden löper ut.

Andra stycket behandlar kreditgivarens uppsägningsrätt i fråga om kreditavtal med obestämd löptid. En förutsättning för att kreditgivaren ska kunna säga upp ett sådant avtal är att parterna har avtalat om det. För kreditgivarens del finns det dessutom krav på hur uppsägningen ska gå till, se tredje stycket. Utgångspunkten är att uppsägningstiden måste vara minst två månader. Det finns dock en särskild reglering för det fall att konsumenten inte alls har utnyttjat en kredit. Kreditgivaren kan då med omedelbar verkan säga upp krediten, dvs. stoppa konsumentens rätt att utnyttja krediten. En förutsättning är parterna har avtalat om det. Vidare ska det vara skäligt. Så kan vara fallet om konsumenten inte längre kan anses ha en återbetalningsförmåga för krediten. I direktivet nämns också som skäl att det finns misstanke om att krediten ska utnyttjas för något brott. Konsumenten ska snarast underrättas om att kreditgivaren har beslutat att säga upp krediten. Det ska normalt ske innan konsumenten mister tillgången till krediten. Finns det särskilda skäl, behöver informationen inte lämnas i förväg. Sådana skäl kan finnas om en uppsägning någon gång skulle vara grundad på misstanke om brott eller missbruk av krediten.

Enligt *tredje stycket* ska kreditgivarens uppsägning eller underrättelse enligt andra stycket lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten (se kommentaren till 8 § andra stycket).

Paragrafen genomför artikel 13 i direktivet.

Återtaganderätt vid kreditköp av vara

38 § Med förbehåll om återtaganderätt avses ett avtalsvillkor som ger kreditgivaren möjlighet att återta en vara, om köparen inte fullgör sin del av kreditköpsavtalet.

Ett förbehåll om återtaganderätt får göras gällande endast under förutsättning

1. att säljaren har gjort förbehållet i samband med köpet för att trygga sin rätt till betalning, samt

2. att den tidpunkt har inträtt då konsumenten enligt 33 och 34 §§ ska fullgöra sin skyldighet att betala i förtid.

Om vid betalningsdröjsmål köparen, innan varan återtas, betalar vad som förfallit till betalning jämte dröjsmålsränta och kostnader enligt de grunder som anges i 40 § tredje–femte styckena, får kreditgivaren inte återta varan på grund av dröjsmålet. Grundas återtaganderätten på att säkerhet för krediten har försämrats eller att köparen undandrar sig att betala sin skuld, får kreditgivaren inte återta varan om köparen innan varan återtas ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

I paragrafen finns bestämmelser om återtaganderätt vid kreditköp. Den motsvarar 25 § i 1992 års lag.

39 § Använder näringsidkare förbehåll om återtagande vid försäljning av en vara som med hänsyn till sin beskaffenhet eller sitt värde eller på grund av förhållandena på marknaden inte är lämpad som kreditsäkerhet, kan näringsidkaren förbjudas att i framtiden i liknande fall använda sådana förbehåll. I fråga om förbud gäller i övrigt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

I paragrafen finns bestämmelser om möjlighet att i vissa fall förhindra att en näringsidkare använder sig av återtagandeförbehåll. Den motsvarar 26 § i 1992 års lag.

Uppgörelse när en vara återtas

40 § Om kreditgivaren vill utnyttja en rätt att återta varan, ska avräkning göras mellan kreditgivaren och köparen.

Vid avräkningen ska köparen tillgodoräknas varans värde vid återtagandet. Värdet beräknas efter vad kreditgivaren kan antas få ut genom att på lämpligt sätt sälja varan.

Kreditgivaren får tillgodoräkna sig den obetalda delen av kreditfordringen efter avräkning enligt 36 § samt i förekommande fall dröjsmålsränta, dock inte enligt högre räntesats än som anges i 6 § räntelagen (1975:635).

Kreditgivaren får dessutom tillgodoräkna sig ersättning för utsköningsavgift, skälig kostnad för transport av varan samt utgift för inställelse vid förrättning för återtagande, om kreditgivaren har behövt inställa sig för att tillvarata sin rätt. När ersättning bestäms för utgift för inställelse tillämpas bestämmelserna om beräkning av ersättning av allmänna medel till vittne.

I mål om handräckning för återtagande får kreditgivaren tillgodoräkna sig även skälig ersättning för eget arbete med anledning av målet samt arvode till ombud eller biträde.

Paragrafen reglerar den avräkning som ska göras när en vara återtas. Den motsvarar 27 § i 1992 års lag. Eftersom avräkningen enligt tredje stycket ska ske med tillämpning av bestämmelserna om ersättning vid förtidsinlösen i 36 §, påverkas dock avräkningen av den ändring i fråga om beräkningsmetod för ränteskillnadsersättning som görs i den paragrafen.

41 § Om köparen vid avräkningen tillgodoräknas ett större belopp än kreditgivaren, får varan återtas endast om kreditgivaren betalar mellanskillnaden till köparen eller, när varan värderats av Kronofogdemyndigheten, nedsätter mellanskillnaden hos myndigheten.

Har kreditgivaren för att kunna återta varan varit tvungen att betala en skuld som köparen har, får kreditgivaren när första stycket tillämpas avräkna sådan betalning mot mellanskillnad till köparens förmån. Detsamma gäller om kreditgivaren för att varan efter återtagande ska kunna användas på avsett sätt har varit tvungen att betala en sådan skuld.

Tillgodoräknas kreditgivaren ett större belopp än köparen, får kreditgivaren inte kräva ut mellanskillnaden (restskulden) i annat fall än då varan har minskat väsentligt i värde genom att köparen vanvårdat varan.

I paragrafen regleras vissa frågor som kan uppkomma vid avräkningen mellan kreditgivaren och konsumenten när en vara återtas. Den motsvaras av 28 § i 1992 års lag.

Återlösande av en vara som återtagits

42 § Köparen får inom fjorton dagar återlösa en vara som har återtagits. Vill köparen återlösa varan, ska han eller hon betala kreditgivaren varans värde vid återtagandet samt den restskuld som kan finnas enligt avräkningen.

Paragrafen handlar om köparens rätt att återlösa en vara som har återtagits. Den motsvarar 29 § i 1992 års lag.

Handräckning och verkställighet av dom för återtagande av vara

43 § Kreditgivaren får hos Kronofogdemyndigheten söka handräckning för att återta varan under förutsättning att parterna har upprättat och skrivit under en handling om kreditköpet. Handlingen ska innehålla ett förbehåll om återtaganderätt samt uppgifter om kontantpriset, kreditbeloppet, kreditkostnaden, kreditavtalets löptid, kreditfordran och tidpunkter för betalning.

En ansökan om handräckning ska göras skriftligen. Det ska anges i ansökningsen hur stor del av kreditfordran som är obetald. Om kreditgivaren gör anspråk på dröjningsränta, ska det också uppges i ansökningsen vad kreditgivaren fordrar i den delen. En styrkt kopia av den handling som anges i första stycket ska fogas till ansökningsen.

Paragrafen handlar om möjligheten att söka handräckning för att återta en vara som har sålts med återtagandeförbehåll. Den motsvaras av 30 § i 1992 års lag.

44 § Handräckning får beviljas endast om det är uppenbart att de förutsättningar för återtagande som anges i 38 § andra och tredje styckena föreligger.

Om ett förbehåll om återtaganderätt har använts i strid mot förbud enligt 39 §, får handräckning inte beviljas.

Handräckning eller verkställighet av dom, varigenom köparen har förpliktats att lämna tillbaka en vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt, får inte beviljas för sådana varor som enligt 5 kap. 1–3 §§ utsökningsbalken ska undantas från utmätning.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar handräckning och verkställighet av dom får beviljas. Paragrafen motsvarar 31 § i 1992 års lag.

45 § I fråga om handräckning och verkställighet av dom, som anges i 44 § tredje stycket, tillämpas i övrigt 12 § andra och tredje styckena samt 15–18 §§ lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., varvid hänvisningen i 16 § tredje stycket till 10 § första stycket ska avse 41 § första stycket denna lag.

I paragrafen hänvisas till lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. när det gäller vissa frågor om handräckning och verkställighet av dom. Paragrafen motsvarar 32 § i 1992 års lag.

Förbud mot utmätning

46 § En vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt får inte utmätas för en fordran som grundar sig på kreditköpet.

I paragrafen finns ett förbud mot utmätning av den vara som sålts med återtagandeförbehåll för en fordran som grundar sig på köpet i fråga. Paragrafen motsvarar 33 § i 1992 års lag.

Lagval

47 § Ett avtalsvillkor som anger att lagen i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska tillämpas på kreditavtalet gäller inte i fråga om regler om kreditavtal, om den lag som gäller med bortseende från villkoret är lagen i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och den lagen ger konsumenten ett bättre skydd.

Paragrafen, som utformas efter förebild av bl.a. 13 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden och 5 kap. 2 § distans- och hemförsäljningslagen, ger konsumenten skydd mot vissa s.k. lagvalsklausuler. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.16.

Paragrafen innehåller inte någon fullständig reglering av lagvalet. I de hänseenden som inte regleras i paragrafen gäller tillämpliga internationellt privaträttsliga regler. Det skydd som konsumenten ges i bestämmelsen är ett skydd mot avtalade lagvalsklausuler. Bestämmelsen skyddar alltså inte konsumenten mot att allmänna internationellt privaträttsliga normer medför att en främmande rättsordning med ett sämre konsumentskydd ska tillämpas. Vidare gäller skyddet bara om lagvalsklausulen hänvisar till lagen i ett land utanför EES. Hänvisar klausulen till lagen i ett EES-land, ska den respekteras. Så är fallet även om det

någon gång skulle innebära att konsumenten därigenom får ett sämre skydd än han eller hon skulle få enligt den lag som skulle tillämpas om inte klausulen hade funnits.

Paragrafen genomför artikel 22.4 i direktivet.

Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

48 § En näringsidkare som, utan att vara kreditgivare och mot ersättning, erbjuder eller presenterar ett kreditavtal, bistår en konsument innan ett kreditavtal ingås eller ingår ett kreditavtal som ombud för kreditgivaren (kreditförmedlare) ska vid marknadsföring som riktas mot konsumenter lämna information om huruvida förmedlingen sker i samarbete med viss kreditgivare eller är oberoende.

Kreditförmedlaren ska informera konsumenten om avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster. Sådana avgifter får tas ut endast om informationen har getts samt kreditförmedlaren och konsumenten innan kreditavtalet ingås har avtalat om det i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Kreditförmedlaren ska också informera kreditgivaren om avgifterna.

Om informationen inte lämnas, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Den information som ska lämnas till konsumenten ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om informationsskyldighet för kreditförmedlare. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Av *första stycket* framgår att en kreditförmedlare är en näringsidkare. Det kan vara en fysisk eller juridisk person. För att paragrafen ska vara tillämplig krävs att kreditförmedlaren får ersättning och att det är fråga om sådan verksamhet som beskrivs. Det kan vara fråga om en kreditförmedlare även om den verksamhet som bedrivs inte är förmedling i egentlig mening. Om näringsidkaren presenterar eller erbjuder ett kreditavtal eller bistår en konsument innan ett kreditavtal ingås, räknas han som kreditförmedlare. Ingår näringsidkaren avtal som ombud för en kreditgivare, är han också kreditförmedlare. Kreditförmedlaren ska lämna viss information om sin verksamhet vid marknadsföring som riktas mot konsumenter. Begreppet marknadsföring har samma innebörd som i marknadsföringslagen. Konsumenterna ska få information om med vem eller vilka kreditgivare som kreditförmedlaren samarbetar. Om kreditförmedlaren inte samarbetar med någon särskild kreditgivare, utan tvärtom är en oberoende förmedlare, ska konsumenten få den informationen.

Enligt *andra stycket* har kreditförmedlaren en skyldighet att informera konsumenten om de avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster. I andra meningen anges dessutom två förutsättningar för att kreditförmedlaren ska kunna ta ut avgifter. Avgifter får tas ut endast om informationen har lämnats. Vidare ska kreditförmedlaren och konsumenten innan kreditavtalet ingås ha avtalat om avgifterna i en handling, dvs. på papper, eller i någon annan läsbar och varaktig form, t.ex. e-post, som är tillgänglig för konsumenten. Enligt sista meningen ska också kreditgivaren få information om eventuella avgifter till kreditförmedlaren. Meningen är att kreditgivaren ska kunna ta med dessa avgifter i beräkningen av den effektiva räntan för krediten. Om

konsumenten inte ska betala några avgifter överhuvudtaget till kreditförmedlaren, behöver förmedlaren inte informera kreditgivaren om detta.

I *tredje stycket* anges att marknadsföringslagen ska gälla om informationen inte lämnas. Det är alltså marknadsföringslagens sanktionssystem som träder in på samma sätt som om kreditgivaren brister i sin skyldighet att lämna information i marknadsföring enligt 7 §. Bedrivs verksamheten i en juridisk person, kan skyldigheterna normalt endast göras gällande mot den juridiska personen.

Paragrafen genomför artikel 21 i direktivet.

Tillsyn

49 § Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag följs. Verkets tillsyn omfattar dock inte Sveriges riksbank, verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen eller verksamhet hos Kronofogdemyndigheten.

Tillsynen ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt.

I paragrafen anges vem som svarar för tillsyn över att lagens bestämmelser följs. I och med att tillämpningsområdet har vidgats i vissa avseenden i förhållande till 1992 års lag, vidgas också tillsynen i motsvarande mån. Övervägandena finns i avsnitt 6.14. Paragrafen, som motsvarar 35 § i 1992 års lag, genomför artikel 20 i direktivet.

50 § För tillsynen har Konsumentverket eller den som verket förordnar rätt att företa inspektion hos näringsidkare som bedriver varuförsäljning eller som i sin yrkesmässiga verksamhet lämnar, förmedlar eller övertar kredit som avses i denna lag och att ta del av samtliga handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen.

Om en näringsidkare inte tillhandahåller handlingar eller lämnar upplysningar i ett sådant fall som avses i första stycket, får Konsumentverket förelägga näringsidkaren att fullgöra sin skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

I paragrafen regleras vissa befogenheter för tillsynsmyndigheten. Den motsvarar 36 § i 1992 års lag.

51 § Om näringsidkaren inte följer 12 §, får Konsumentverket förelägga näringsidkaren att upphöra med att lämna krediter. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Om det är tillräckligt, får Konsumentverket i stället meddela varning.

I paragrafen behandlas Konsumentverkets befogenheter om en näringsidkare inte gör en tillräcklig kreditprövning innan en kredit beviljas. Paragrafen, som motsvarar 37 § i 1992 års lag, genomför delvis artikel 23 i direktivet.

52 § Konsumentverkets beslut enligt 50 § andra stycket och 51 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av Konsumentverket enligt 50 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I paragrafen finns bestämmelser om överklagande av Konsumentverkets beslut i tillsynsfrågor. Paragrafen motsvarar 38 § i 1992 års lag.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011, då konsumentkreditlagen (1992:830) ska upphöra att gälla.

2. I fråga om kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller den upphävda lagen. För kreditavtal med obestämd löptid gäller dock 19, 20, 28 och 37 §§ från ikraftträdandet.

Enligt *punkten 1* träder lagen i kraft den 1 januari 2011. Då upphör 1992 års lag att gälla.

Enligt *punkten 2* tillämpas, i enlighet med allmänna principer inom avtalsrätten, äldre bestämmelser på avtal som ingåtts före ikraftträdandet. Till följd av direktivet görs dock vissa undantag för kreditavtal med obestämd löptid. Bestämmelserna om underrättelseskyldighet vid ränteändringar (19 §), om kontoutdrag och underrättelser vid kontokrediter (20 §), om konsumentens rättigheter vid överlåtelse av fordringen (28 §) och om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid (37 §) gäller redan vid ikraftträdandet även om avtalen i fråga ingåtts tidigare.

Övervägandena finns i avsnitt 7. Bestämmelserna genomför artikel 30 i direktivet.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller avbetalningsköp som sluts mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet eller som annars faller utanför konsumentkreditlagen (2010:000).

Med avbetalningsköp avses avtal om köp av vara, om

1. betalningen *ska* erläggas i särskilda poster, varav minst en sedan varan har lämnats ut till köparen, och

2. avtalet innehåller villkor som ger säljaren möjlighet att *återta* varan om köparen *inte* fullgör sin del av avtalet (förbehåll om återtaganderätt).

Har avtalet betecknats som uthyrning eller betalningen som vederlag för varans nyttjande föreligger ändå avbetalningsköp, om det är avsett att den till vilken varan utlämnas *ska* bli ägare av denna.

Paragrafen innehåller en inledande bestämmelse om lagens tillämpningsområde.

I paragrafen görs huvudsakligen den ändringen att hänvisningen i första stycket till 1992 års konsumentkreditlag ersätts av en hänvisning till den nya konsumentkreditlagen.

9.3 Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken

9 kap. Försäljning av lös egendom i allmänhet och indrivning av utmätt fordran m.m.

Försäljning av egendom som innehas under förbehåll om återtaganderätt

10 § Har utmätning skett av egendom som gäldenären har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får egendomen säljas endast om köpeskillingen förslår till betalning av kreditgivarens fordran eller försäljningen med kreditgivarens samtycke i målet sker med förbehåll för hans rätt enligt avtalet.

Kreditgivarens fordran bestäms enligt 36 § *konsumentkreditlagen (2010:000)* eller enligt 5 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. Är *inte* någon av dessa lagar tillämplig på avtalet, bestäms fordringen likväl enligt sistnämnda paragraf, varvid jämkning får ske efter vad som är skäligt.

Sker försäljningen med förbehåll för kreditgivarens rätt, svarar därefter den som förvärvat egendomen i stället för gäldenären för dennes skyldigheter enligt avtalet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om försäljning av egendom som innehas under förbehåll om återtaganderätt.

I paragrafen görs huvudsakligen den ändringen att hänvisningen i andra stycket till 24 § i 1992 års konsumentkreditlag ersätts av en hänvisning till 36 § i den nya konsumentkreditlagen.

9.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m.

3 § Om en låntagare säger upp ett sådant bostadslån som anges i 1 a eller 1 b § till omedelbar betalning eller gör inbetalning utöver föreskriven amortering, har långivaren rätt att av låntagaren ta ut ersättning för sin förlust, beräknad med utgångspunkt i skillnaden mellan räntan på lånet och långivarens återplaceringsränta. I fråga om lån som lämnats huvudsakligen för enskilt bruk har dock långivaren rätt till ersättning endast i den utsträckning det följer av en tillämpning av 36 § *konsumentkreditlagen (2010:000)*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller i fråga om ersättning till långivaren när låntagaren säger upp vissa bostadslån till omedelbar betalning eller gör inbetalning utöver föreskriven amortering.

I paragrafen görs den ändringen att hänvisningen i andra meningen till 24 § i 1992 års konsumentkreditlag ersätts av en hänvisning till 36 § i den nya konsumentkreditlagen.

9.5 Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

7 kap. Skattesats och beskattningsunderlag

6 § I beskattningsunderlaget *ska* inte ingå belopp

1. varmed priset i enlighet med vad som avtalats sätts ned på grund av betalning före förfallodagen,
2. som svarar mot prisnedsättningar och rabatter till kunden vilka medges vid tidpunkten för tillhandahållandet, eller
3. som svarar mot prisnedsättning som ges efter det att tillhandahållandet ägt rum om inte annat följer av andra stycket.

I beskattningsunderlaget *ska* ingå belopp som avses i första stycket 3 om den skattskyldige och hans kund avtalat om detta.

Om en vara återtas med stöd av förbehåll om återtaganderätt enligt konsumentkreditlagen (2010:000) eller lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., får säljaren minska beskattningsunderlaget med vad han vid avräkning med köparen tillgodoräknar köparen för den återtagna varans värde. Denna rätt gäller dock endast om han kan visa att köparen helt saknat rätt till avdrag för eller återbetalning enligt 10 kap. 9–13 §§ av den ingående skatt som hänför sig till dennes förvärv av varan.

Om en förlust uppkommer på den skattskyldiges fordran som avser ersättning för en vara eller en tjänst (kundförlust), får han minska beskattningsunderlaget med beloppet av förlusten.

I 13 kap. finns bestämmelser om hur minskningen av beskattningsunderlaget *ska* redovisas av den skattskyldige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som inte ska ingå i beskattningsunderlaget samt om möjligheten att minska beskattningsunderlaget vid återtagande av en vara med stöd av förbehåll om återtaganderätt och vid kundförlust.

I paragrafen görs huvudsakligen den ändringen att hänvisningen i tredje stycket till 1992 års konsumentkreditlag ersätts av en hänvisning till den nya konsumentkreditlagen.

9.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m.

3 § Vid tillämpningen av avtalsvillkoren *ska* låneförvaltaren ta till vara låntagarens intressen med tillbörlig omsorg och även i övrigt iaktta god kreditgivningssed.

Konsumentkreditlagen (2010:000) gäller inte i fråga om sådana lån eller lånedelar som avses i 1 §.

Paragrafen innehåller bl.a. en bestämmelse om att låneförvaltaren ska iaktta god kreditgivningssed.

I paragrafen görs huvudsakligen den ändringen att hänvisningen i andra stycket till 1992 års konsumentkreditlag ersätts av en hänvisning till den nya konsumentkreditlagen.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

8 kap. Hantering av krediter och övriga engagemang

Kreditprövning

1 § Innan ett kreditinstitut beslutar att bevilja en kredit ska det pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

I paragrafen finns bestämmelser om kreditprövning.

Den huvudsakliga ändringen i paragrafen består i att andra stycket utgår. Någon motsvarighet till de bestämmelser i 1992 års konsumentkreditlag som det hänvisas till där finns inte i den nya konsumentkreditlagen.

9.8 Förslaget till lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59)

2 kap. Distansavtal om varor och icke finansiella tjänster

Kreditavtal

16 § Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av distansavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, ska kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta. *Detsamma ska gälla om konsumenten utövar ångerrätten och det är fråga om ett sådant kreditköp som avses i konsumentkreditlagen (2010:000).*

I paragrafen regleras konsekvenserna för vissa kreditavtal när konsumenten utövar sin ångerrätt avseende ett distansavtal. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

I *andra meningen*, som är ny, behandlas situationen att konsumenten utnyttjar sin ångerrätt vid ett distansavtal och det samtidigt är fråga om ett kreditköp enligt konsumentkreditlagen. Definitionen av kreditköp finns i 2 § den lagen. Enligt definitionen i konsumentkreditlagen är det, till skillnad mot vad som gäller enligt denna lag, fråga om ett kreditköp också om varan eller tjänsten uttryckligen anges i kreditavtalet (när kreditgivaren är en annan än säljaren). Samtidigt omfattas inte annat än köp av varor (lösöre) eller tjänster. Andra meningen, som alltså delvis överlappar första meningen, innebär att ett kreditavtal ska upphöra att gälla när konsumenten utnyttjar sin ångerrätt avseende distansavtalet också när det är fråga om ett kreditköp på den grunden att varan eller tjänsten anges i kreditavtalet.

Den nya andra meningen är en del av genomförandet av artikel 15.1 i direktivet.

3 kap. Distansavtal om finansiella tjänster och finansiella instrument

Förhållandet till ångerrätten enligt konsumentkreditlagen

13 § *I fråga om kreditavtal enligt konsumentkreditlagen (2010:000) tillämpas 21–25 §§ den lagen i stället för 7–12 §§.*

I paragrafen, som är ny, regleras förhållandet mellan kapitlets bestämmelser om ångerrätt och de bestämmelser om ångerrätt vid konsumentkreditavtal som finns i konsumentkreditlagen. Vid distansavtal om kredit gäller ångerrätten enligt konsumentkreditlagen och inte ångerrätten enligt förevarande lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.11. Paragrafen är en del av genomförandet av artikel 14.5 i direktivet.

4 kap. Hemförsäljningsavtal

Förhållandet till ångerrätten enligt konsumentkreditlagen

9 a § *I fråga om kreditavtal enligt konsumentkreditlagen (2010:000) tillämpas 21–25 §§ den lagen i stället för 5–9 §§.*

I paragrafen, som är ny, regleras förhållandet mellan kapitlets bestämmelser om ångerrätt och de bestämmelser om ångerrätt vid konsumentkreditavtal som finns i konsumentkreditlagen. Vid hemförsäljningsavtal om en kredit gäller ångerrätten enligt konsumentkreditlagen och inte ångerrätten enligt förevarande lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.11. Paragrafen är en del av genomförandet av artikel 14.5 i direktivet.

Kreditavtal

10 § *Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av hemförsäljningsavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, ska kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta. Detsamma ska gälla om konsumenten utövar ångerrätten och det är fråga om ett sådant kreditköp som avses i konsumentkreditlagen (2010:000).*

I paragrafen regleras konsekvenserna för vissa kreditavtal när konsumenten utnyttjar sin ångerrätt avseende ett hemförsäljningsavtal. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

I *andra meningen*, som är ny, behandlas situationen att konsumenten utnyttjar sin ångerrätt och det samtidigt är fråga om ett kreditköp enligt konsumentkreditlagen, se kommentaren till 2 kap. 16 §.

Den nya *andra meningen* är en del av genomförandet av artikel 15.1 i direktivet.

9.9 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- luftfartslagen (1957:297),
- konsumentkreditlagen (2010:000)
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- radio- och tv-lagen (2010:000),
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, och
- lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om lagens syfte. Vidare finns en uppräknig av ett antal lagar som innehåller bestämmelser om marknadsföring.

I paragrafen görs den ändringen att hänvisningen i andra stycket till 1992 års konsumentkreditlag ersätts av en hänvisning till den nya konsumentkreditlagen.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/48/EG

av den 23 april 2008

om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kom-
mitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) I rådets direktiv 87/102/EEG av den 22 december 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter ⁽³⁾ fastställs de bestämmelser som gäller för konsumentkreditavtal på gemenskapsnivå.
- (2) Kommissionen lade 1995 fram en rapport om tillämpningen av direktiv 87/102/EEG och inledde ett omfattande samråd med berörda parter. Under 1997 lade kommissionen fram en sammanfattning av kommentarerna till denna rapport. En andra rapport sammanställdes 1996 om tillämpningen av direktiv 87/102/EEG.
- (3) Av rapporterna och samråden framgår att det finns stora skillnader i medlemsstaternas lagstiftning om krediter till fysiska personer i allmänhet och särskilt i fråga om

konsumentkrediter. En analys av de nationella författningar genom vilka direktiv 87/102/EEG införlivas visar att medlemsstaterna på grund av olika nationella förutsättningar av rättsligt och ekonomiskt slag även använder sig av andra konsumentskyddsmekanismer utöver direktiv 87/102/EEG.

- (4) Den praktiska och rättsliga situation som följer av skillnaderna mellan medlemsstaterna innebär i vissa fall dels att konkurrensen mellan kreditgivare i gemenskapen snedvrids, dels att det uppstår hinder på den inre marknaden på grund av att medlemsstaterna antagit olika tvingande bestämmelser som är strängare än reglerna i direktiv 87/102/EEG. Det innebär att konsumenternas möjligheter att omedelbart använda sig av det gradvist ökande utbudet av gränsöverskridande konsumentkrediter inskränks. Denna snedvridning och inskränkning kan i sin tur leda till att efterfrågan på varor och tjänster påverkas.
- (5) Under de senaste åren har de kreditformer som erbjuds till och utnyttjas av konsumenter avsevärt förändrats. Nya kreditinstrument har vuxit fram och fortsätter att utvecklas. Det är därför nödvändigt att ändra gällande bestämmelser och att vid behov utvidga deras tillämpningsområde.
- (6) Enligt fördraget ska den inre marknaden omfatta ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor och tjänster samt etableringsfrihet säkerställs. Framväxten av en öppnare och effektivare kreditmarknad inom området utan inre gränser är väsentlig för att främja utvecklingen av gränsöverskridande verksamhet.
- (7) För att underlätta framväxten av en väl fungerande inre marknad för konsumentkrediter är det nödvändigt att föreskriva en harmoniserad ram på gemenskapsnivå på ett antal betydande områden. Med tanke på konsumentkreditmarknadens ständiga utveckling och den ökande rörligheten bland den europeiska befolkningen bör ett modernt regelverk för konsumentkrediter kunna skapas genom framtidsinriktade gemenskapsbestämmelser som kan anpassas efter kommande kreditformer och som ger medlemsstaterna den flexibilitet som krävs för genomförandet.

⁽¹⁾ EUT C 234, 30.9.2003, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 20 april 2004 (EUT C 104 E, 30.4.2004, s. 233), rådets gemensamma ståndpunkt av den 20 september 2007 (EUT C 270 E, 13.11.2007, s. 1) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 16 januari 2008 (ännu ej offentliggjord i EUT). Rådets beslut av den 7 april 2008.

⁽³⁾ EGT L 42, 12.2.1987, s. 48. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/7/EG (EGT L 101, 1.4.1998, s. 17).

- (8) Det är viktigt att marknaden ger ett tillräckligt gott konsumentskydd för att säkra konsumenternas förtroende. På så sätt bör det vara möjligt för den fria rörligheten för krediterbjudanden att fungera under bästa möjliga förutsättningar både för dem som erbjuder och för dem som efterfrågar tjänsterna, med vederbörlig hänsyn till särskilda förhållanden i de enskilda medlemsstaterna.
- (9) Det krävs fullständig harmonisering för att kunna tillförsäkra alla konsumenter i gemenskapen ett högt och likvärdigt konsumentskydd som tillvaratar deras intressen och för att det ska skapas en verklig inre marknad. Det bör därför inte vara tillåtet för medlemsstaterna att behålla eller införa andra nationella bestämmelser än de som föreskrivs i detta direktiv. Denna begränsning bör dock gälla endast då detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser. Det bör således stå medlemsstaterna fritt att behålla eller införa andra nationella bestämmelser om det inte finns några sådana harmoniserade bestämmelser. Medlemsstaterna bör alltså exempelvis få behålla eller införa nationella bestämmelser om solidariskt ansvar för säljaren eller leverantören av tjänster och kreditgivaren. Ett annat exempel på en sådan möjlighet för medlemsstaterna kan vara att behålla eller införa nationella bestämmelser om uppsägning av ett kontrakt som avser varuförsäljning eller tillhandahållande av tjänster om konsumenten utnyttjar sin ångerrätt i samband med kreditavtalet. I detta avseende bör medlemsstaterna tillåtas att när det gäller kreditavtal med obestämd löptid fastställa en minimiperiod mellan den tidpunkt när kreditgivaren begär återbetalning och den dag när krediten ska återbetalas.
- (10) Definitionerna i detta direktiv bestämmer harmoniseringens räckvidd. Medlemsstaternas skyldighet att genomföra bestämmelserna i detta direktiv bör därför begränsas till direktivets tillämpningsområde som det fastställs genom dessa definitioner. Detta direktiv bör emellertid inte påverka medlemsstaternas tillämpning, i överensstämmelse med gemenskapsrätten, av bestämmelser i direktivet på områden som inte omfattas av dess tillämpningsområde. En medlemsstat kan således behålla eller införa nationell lagstiftning som motsvarar bestämmelserna i detta direktiv eller vissa av dess bestämmelser för kreditavtal som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde, t.ex. för kreditavtal som gäller belopp som understiger 200 EUR eller överstiger 75 000 EUR. Medlemsstaterna kan dessutom tillämpa detta direktivs bestämmelser på kombinerade krediter, som inte omfattas av direktivets definition av kombinerade kreditavtal. Bestämmelserna om kombinerade kreditavtal kan således tillämpas på kreditavtal som endast delvis syftar till att finansiera ett avtal om leverans av en vara eller tillhandahållande av en tjänst.
- (11) När det gäller särskilda kreditavtal på vilka endast vissa av bestämmelserna i detta direktiv är tillämpliga, bör medlemsstaterna inte tillåtas att anta nationell lagstiftning för genomförande av andra bestämmelser i direktivet. Det bör emellertid stå medlemsstaterna fritt att i den egna lagstiftningen reglera sådana typer av kreditavtal vad gäller andra aspekter som inte harmoniseras genom detta direktiv.
- (12) Avtal om fortlöpande tillhandahållande av tjänster eller om leveranser av varor av samma slag, där konsumenten gör avbetalningar så länge som de tillhandahålls, kan skilja sig väsentligt från de kreditavtal som behandlas i detta direktiv i fråga om avtalsparternas intressen och i fråga om transaktionernas utformning och genomförande. Det bör därför klargöras att sådana avtal inte anses vara sådana kreditavtal som omfattas av detta direktiv. Ett exempel på sådana avtal är försäkringsavtal där försäkringen betalas genom månatlig avbetalning.
- (13) Detta direktiv bör inte tillämpas på vissa typer av kreditavtal såsom betalkort, om krediten enligt kreditvillkoren ska betalas tillbaka inom tre månader och endast obetydliga avgifter tas ut.
- (14) Kreditavtal som omfattar fastighetsrättsliga säkerheter bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Denna kreditform är av särskild karaktär. Även kreditavtal som är avsedda för att finansiera förvärv eller behållande av äganderätt till mark eller en befintlig eller planerad byggnad bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Emellertid bör kreditavtal inte undantas från detta direktivs tillämpningsområde endast på grund av att de syftar till renovering eller värdeökning av en befintlig byggnad.
- (15) Bestämmelserna i detta direktiv gäller oavsett om kreditgivaren är en juridisk eller fysisk person. Detta direktiv påverkar emellertid inte medlemsstaternas rätt att i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen föreskriva att endast juridiska personer eller vissa juridiska personer får tillhandahålla konsumentkrediter.
- (16) Vissa bestämmelser i detta direktiv bör vara tillämpliga på fysiska och juridiska personer (kreditförmedlare), som vid utövande av sin närings- eller yrkesverksamhet mot betalning presenterar eller erbjuder kreditavtal till konsumenter, bistår konsumenter genom att förbereda kreditavtal eller ingår kreditavtal med konsumenter för kreditgivarens räkning. Organisationer som medger att deras identitet används vid marknadsföring av kreditprodukter, som exempelvis kreditkort, och som eventuellt också rekommenderar dessa produkter till sina medlemmar, bör inte anses som kreditförmedlare enligt detta direktiv.
- (17) I detta direktiv regleras endast vissa av kreditförmedlarnas skyldigheter gentemot konsumenterna. Medlemsstaterna bör därför ha frihet att behålla eller införa ytterligare

skyldigheter för kreditförmedlarna, inbegripet de villkor enligt vilka en kreditförmedlare kan ta ut avgifter från en konsument som har anlitat kreditförmedlarens tjänster.

referensränta som anges i kreditavtalet bör inte anses som kreditavtal med fast kreditränta.

- (18) Konsumenterna bör skyddas mot otillbörliga eller vilseledande metoder, särskilt när det gäller kreditgivarens informationsskyldighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden (direktivet om otillbörliga affärsmetoder) ⁽¹⁾. Det här direktivet bör emellertid innehålla särskilda regler för reklam om kreditavtal och vilken standardinformation som ska lämnas till konsumenterna så att de framför allt ska kunna jämföra olika erbjudanden. Sådan information bör ges på ett klart, kortfattat och framträdande sätt med hjälp av ett illustrerande exempel. Där det inte är möjligt att ange det totala kreditbeloppet såsom summan av de belopp som totalt görs tillgängliga, bör ett tak anges, särskilt om kreditavtalet ger konsumenten frihet att utnyttja krediten på olika sätt, med en begränsning när det gäller beloppet. Taket bör ange den övre gränsen för den kredit som kan göras tillgänglig för konsumenten. När det gäller reklam som inte innehåller någon information om kreditkostnaden bör det dessutom stå medlemsstaterna fritt att föreskriva krav på sådan information i sina nationella lagstiftningar.
- (19) För att konsumenten ska kunna fatta ett välgrundat beslut bör denne innan avtalet ingås få tillräcklig information, som denne får ta med sig och begrunda, om villkor och kostnader för krediten samt om sina skyldigheter. För att säkerställa största möjliga öppenhet och jämförbarhet bör erbjudandena särskilt inbegripa uppgifter om den effektiva räntan för krediten, som bör beräknas på samma sätt inom hela gemenskapen. Eftersom den effektiva räntan i detta skede endast kan anges med hjälp av ett exempel, bör exemplet i fråga vara representativt. Det bör därför stämma överens exempelvis med den genomsnittliga löptiden och det totala belopp som beviljats för den typ av kreditavtal som övervägs samt i förekommande fall med de varor som köpts. När exemplet fastställs bör hänsyn även tas till hur frekventa vissa typer av kreditavtal är på en bestämd marknad. När det gäller kreditränta, avbetalningarnas periodicitet och räntekapitalisering bör kreditgivaren använda sin sedvanliga beräkningsmetod för den aktuella konsumentkrediten.
- (20) Konsumentens sammanlagda kreditkostnad bör omfatta alla kostnader, inklusive ränta, provision, skatter, avgifter till kreditförmedlare och andra avgifter som konsumenten måste betala i samband med kreditavtalet med undantag av notariatsavgifter. Kreditgivarens faktiska vetskap om kostnaderna bör bedömas objektivt med beaktande av kraven på god yrkessed.
- (21) Kreditavtal i vilka krediträntan återkommande är föremål för en översyn i enlighet med förändringar i en
- (22) Medlemsstaterna bör ha frihet att behålla eller införa nationella bestämmelser som förbjuder kreditgivaren att kräva att konsumenten i samband med kreditavtalet öppnar ett bankkonto eller ingår ett avtal som avser någon annan kompletterande tjänst eller betalar kostnader eller avgifter för sådana bankkonton eller andra kompletterande tjänster. I de medlemsstater där sådana kombinerade erbjudanden är tillåtna bör konsumenterna innan kreditavtalet tecknas upplysas om varje kompletterande tjänst som krävs för att över huvud taget få tillgång till krediten eller om de villkor som marknadsförs. Kostnaderna för dessa kompletterande tjänster bör inbegripas i den totala kostnaden för krediten, eller, om dessa kostnader inte kan fastställas i förväg, bör konsumenterna innan avtalet tecknas ges lämplig upplysning om att sådana kostnader uppkommer. Kreditgivaren förmodas ha vetskap om kostnaderna för de kompletterande tjänster som han själv eller för en tredje parts räkning erbjuder konsumenten, om inte priset är avhängigt konsumentens specifika förhållanden eller omständigheter.
- (23) För särskilda kreditavtal är det emellertid lämpligt att begränsa kraven i detta direktiv på vilka upplysningar som ska ges innan avtalet tecknas, med hänsyn till dessa avtalstypers särskilda karaktär, i syfte att säkra ett tillräckligt konsumentskydd samtidigt som reglerna inte blir alltför betungande för kreditgivarna eller, i förekommande fall, kreditförmedlarna.
- (24) Konsumenten behöver uttömmande information innan kreditavtalet ingås, oavsett om en kreditförmedlare är delaktig i att marknadsföra krediten eller inte. Därför bör kraven på förhandsinformation i allmänhet gälla även kreditförmedlare. Om varu- och tjänstleverantörer bara medverkar subsidiärt som kreditförmedlare är det emellertid inte lämpligt att ålägga dem en rättslig skyldighet att ge förhandsinformation enligt detta direktiv. Varu- och tjänstleverantörer kan t.ex. anses medverka subsidiärt som kreditförmedlare om deras verksamhet som kreditförmedlare inte utgör huvudsyftet med deras närings- eller yrkesverksamhet. I sådana fall uppnås ändå en tillräcklig konsumentskyddsnivå eftersom kreditgivaren är ansvarig för att säkerställa att konsumenten får en fullständig förhandsinformation, antingen genom kreditförmedlaren, om kreditgivaren och kreditförmedlaren har enats om detta, eller på något annat lämpligt sätt.
- (25) Huruvida den information som tillhandahålls konsumenten innan kreditavtalet ingås är bindande och hur länge kreditgivaren är bunden av den får regleras av medlemsstaterna.
- (26) Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att främja ansvarsfulla metoder under kreditförbindelsens alla skeden

⁽¹⁾ EUT L 149, 11.6.2005, s. 22.

med beaktande av de särskilda förhållanden som råder på deras kreditmarknad. Dessa åtgärder kan exempelvis inbegripa konsumentupplysning och konsumentutbildning, inklusive varningar avseende riskerna med dröjsmål med betalningar och överskuldssättning. Särskilt på en expanderande kreditmarknad är det viktigt att kreditgivarna inte ägnar sig åt oansvarig utlåning eller ger krediter utan att dessförinnan bedöma kreditvärdigheten, och medlemsstaterna bör utföra den kontroll som är nödvändig för att undvika sådant beteende och de bör i sådana fall fastställa nödvändiga sanktioner mot kreditgivarna. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om kreditrisk i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut⁽¹⁾ bör det åligga kreditgivarna att individuellt kontrollera konsumentens kreditvärdighet. I detta syfte bör de få använda inte endast information som tillhandahålls av konsumenten i samband med att kreditavtalet i fråga upprättas utan också under en längre tid av handelsförbindelse. Medlemsstaternas myndigheter kan också ge relevanta instruktioner och riktlinjer till kreditgivarna. Konsumenterna bör också iaktta försiktighet och uppfylla sina avtalsenliga skyldigheter.

- (27) Även om konsumenterna får den förhandsinformation som krävs innan avtalet tecknas kan de behöva ytterligare hjälp att välja vilket av de föreslagna kreditavtalen som bäst lämpar sig för just deras behov och ekonomiska situation. Medlemsstaterna bör därför se till att kreditgivare ger sådan hjälp när det gäller de kreditprodukter som de erbjuder konsumenten. I förekommande fall bör relevant förhandsinformation och de föreslagna produkternas huvudsakliga egenskaper förklaras för konsumenterna utifrån de förhållanden som gäller för var och en för att konsumenterna ska kunna förstå de konsekvenser som kreditprodukterna kan få för deras ekonomiska situation. I förekommande fall bör skyldigheten att hjälpa konsumenten även gälla kreditförmedlaren. Medlemsstaterna kan bestämma vid vilken tidpunkt och i vilken utsträckning som dessa förklaringar ska ges till konsumenten med beaktande av de särskilda förhållanden som råder vid krediterbjudandet, konsumentens behov av hjälp och de enskilda kreditprodukternas beskaffenhet.
- (28) För att bedöma en konsuments kreditvärdighet bör kreditgivaren söka i relevanta databaser; de rättsliga och faktiska omständigheterna kan kräva att sådana sökningar görs i olika omfattning. För att undvika en snedvridning av konkurrensen mellan kreditgivare bör kreditgivare ha tillgång till privata eller offentliga databaser om konsumenterna i en medlemsstat där de inte är etablerade på villkor som inte är diskriminerande i förhållande till kreditgivarna i denna medlemsstat.
- (29) När ett beslut om att avslå en kreditansökan har fattats efter sökning i en databas, ska kreditgivaren utan dröjsmål

informera konsumenten om detta med uppgifter om den databas där sökningen skett. Kreditgivaren bör emellertid inte vara skyldig att ge sådan information om det är förbjudet enligt annan gemenskapslagstiftning, exempelvis lagstiftning avseende penningtvätt eller finansiering av terrorism. Dessutom bör sådan information inte ges om det skulle strida mot allmän ordning eller säkerhet, som exempelvis att förebygga, utreda, upptäcka eller lagföra straffbara gärningar.

- (30) Detta direktiv reglerar inte avtalsrättsliga frågor om giltigheten av kreditavtal. Medlemsstaterna får därför inom detta område behålla eller införa nationella bestämmelser som överensstämmer med gemenskapslagstiftningen. Medlemsstaterna kan reglera den rättsliga ordningen för ett erbjudande att ingå kreditavtal, särskilt när det ska ges och den period under vilken det är bindande för kreditgivaren. Om ett sådant erbjudande ges vid samma tidpunkt som den information som ska ges innan avtalet tecknas i enlighet med detta direktiv, bör det i likhet med all ytterligare information som kreditgivaren vill ge konsumenten, ges i ett separat dokument som kan bifogas "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation".
- (31) För att konsumenten ska känna till sina rättigheter och skyldigheter enligt kreditavtalet bör detta innehålla all nödvändig information på ett klart och tydligt sätt.
- (32) För att säkra full insyn bör konsumenten upplysas om krediträntan både innan avtalet ingås och i samband med att det ingås. Under avtalstiden bör konsumenten vidare upplysas om förändringar av den rörliga krediträntan och de förändringar av betalningarna som detta leder till. Detta påverkar inte de bestämmelser i nationell lagstiftning som inte är relaterade till konsumentinformation och som avser villkor för eller konsekvenser av ändringar, utom sådana som avser betalningar, av krediträntor och andra ekonomiska villkor som berör krediten, till exempel regler om att kreditgivaren har rätt att ändra krediträntan enbart när det finns giltigt skäl för detta eller att det står konsumenten fritt att häva kontraktet om krediträntan eller andra ekonomiska villkor avseende krediten ändras.
- (33) De avtalslutande parterna bör ha rätt att på sedvanligt sätt säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid. Om så avtalats i kreditavtalet bör kreditgivaren dessutom ha rätt att av objektivt motiverade skäl upphäva konsumentens rätt att utnyttja ett kreditavtal med obestämd löptid. Sådana skäl kan exempelvis inbegripa misstanke om utnyttjande utan tillstånd eller bedrägligt utnyttjande av krediten eller en betydande ökning av risken för att konsumenten inte kommer att kunna fullfölja sin skyldighet att betala tillbaka krediten. Detta direktiv påverkar inte den nationella lagstiftning på området för avtalsrätt som reglerar de avtalslutande parternas rätt att säga upp kreditavtalet på grund av kontraktsbrott.

⁽¹⁾ EUT L 177, 30.6.2006, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2008/24/EG (EUT L 81, 20.3.2008, s. 38).

- (34) För en tillnärmning av bestämmelserna för utövande av ångerrätten på liknande områden är det nödvändigt att föreskriva en ångerrätt utan att det leder till sanktioner och utan något krav på att ange några skäl enligt villkor som liknar dem i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter ⁽¹⁾.
- (35) Om en konsument frånträder ett kreditavtal genom vilket han har erhållit varor, särskilt när det gäller avbetalningsköp eller ett hyres- eller leasingavtal med förvärvsskyldighet, bör detta direktiv inte påverka tillämpningen av någon bestämmelse i medlemsstaterna i frågor som rör återlämnande av varor eller frågor med sådan anknytning.
- (36) I vissa fall föreskrivs redan i nationell lagstiftning att medel inte kan göras tillgängliga för konsumenten före utgången av en viss tidsfrist. Konsumenten kan i dessa fall ha ett önskemål om att säkerställa att han får den köpta varan eller tjänsten tidigt. I fall av kombinerade kreditavtal får medlemsstaterna därför undantagsvis föreskriva att om konsumenten uttryckligen önskar tidig leverans respektive tidigt tillhandahållande kan fristen för att få utöva ångerrätten förkortas till att bli samma frist som den före vilken medel inte kan göras tillgängliga.
- (37) När det gäller kombinerade kreditavtal är köpet av varor eller tjänster och det kreditavtal som ingås i detta syfte ömsesidigt beroende av varandra. Om konsumenten på grundval av gemenskapslagstiftningen utövar sin ångerrätt när det gäller köpeavtalet bör konsumenten därför inte längre vara bunden av det kombinerade kreditavtalet. Detta bör inte påverka den nationella lagstiftningen i fråga om kombinerade kreditavtal i sådana fall där ett köpeavtal har förklarats ogiltigt eller om konsumenten har utövat sin ångerrätt enligt nationell lagstiftning. Inte heller bör det påverka konsumenternas rättigheter enligt nationella bestämmelser enligt vilka inga åtaganden mellan konsumenten och varu- eller tjänsteleverantören eller betalningar mellan dessa personer får göras så länge som konsumenten inte har tecknat kreditavtalet i syfte att finansiera köpet av varorna eller tjänsterna.
- (38) På vissa villkor bör konsumenten tillåtas att rikta anspråk mot kreditgivaren när det gäller problem som rör köpeavtalet. Medlemsstaterna bör emellertid fastställa i vilken utsträckning och på vilka villkor konsumenten först måste rikta anspråk mot leverantören, särskilt genom att vidta rättsliga åtgärder mot denne, innan han kan rikta anspråk mot kreditgivaren. Detta direktiv bör inte hindra konsumenten från att utnyttja de rättigheter han har enligt nationella bestämmelser om solidariskt ansvar för säljaren eller tjänsteleverantören och kreditgivaren.
- (39) Konsumenten bör ha rätt att återbetala sin skuld innan den förfallit till betalning enligt kreditavtalet. Oavsett om förtidsåterbetalningen avser hela skulden eller delar av den, bör kreditgivaren ha rätt till ersättning för sådana kostnader som har direkt samband med förtidsåterbetalningen, med beaktande även av eventuella besparingar som kreditgivaren därmed gör. För att fastställa beräkningsmetoden för ersättningen är det emellertid viktigt att respektera flera principer. Beräkningen av kreditgivarens ersättning bör vara överskådlig och begriplig för konsumenterna redan innan avtalet ingås och i varje fall under fullgörandet av kreditavtalet. Beräkningsmetoden bör dessutom vara enkel att tillämpa för kreditgivarna, och de ansvariga myndigheternas kontroll av ersättningen bör underlättas. Av dessa skäl och eftersom en konsumentkredit, på grund av dess löptid och omfattning, inte finansieras genom en långsiktig finansieringsmekanism, bör taket för ersättningen fastställas genom ett schablonbelopp. Denna lösning återspeglar det som är utmärkande för konsumentkrediter och bör inte påverka en eventuell annan lösning för andra produkter vilka finansieras genom en långsiktig finansieringsmekanism, t.ex. inteckningslån med fast ränta.
- (40) Medlemsstaterna bör ha rätt att föreskriva att ersättningen för förtidsåterbetalning kan utkrävas av kreditgivaren endast under förutsättning att det belopp som ska återbetalas inom tolv månader överskrider ett tröskelvärde som fastställs av medlemsstaterna. När detta tröskelvärde, vilket inte bör överstiga 10 000 EUR, fastställs bör medlemsstaterna t.ex. beakta det genomsnittliga beloppet för konsumentkrediter på deras marknad.
- (41) Överlåtelse av kreditgivarens rättigheter enligt kreditavtalet bör inte få leda till att situationen försämras för konsumenten. Konsumenten bör också på lämpligt sätt underrättas om kreditavtalet överläts till tredje man. Om den ursprungliga kreditgivaren i överenskommelse med fordringsägaren fortsätter att handha krediten gentemot konsumenten, har emellertid konsumenten inget väsentligt intresse av att underrättas om överlåtelsen. En EU-rättslig skyldighet att informera konsumenten om överlåtelsen vore därför i sådana fall onödigt betungande.
- (42) Det bör stå medlemsstaterna fritt att behålla eller införa nationella bestämmelser om kollektiva former av kommunikation när detta är nödvändigt för effektivitet vid komplexa transaktioner, t.ex. emissioner av värdepapper eller avveckling av tillgångar vid obligatorisk administrativ avveckling av banker.
- (43) För att främja upprättandet av en väl fungerande inre marknad och garantera en hög skyddsnivå för konsumenterna i hela gemenskapen är det nödvändigt att säkerställa att uppgifter om den effektiva räntan kan jämföras inom hela gemenskapen. Trots att direktiv 87/102/EEG innehåller en enhetlig matematisk formel för beräkning av den effektiva räntan, har det hittills inte varit möjligt att helt och fullt jämföra uppgifterna om effektiv ränta inom hela

⁽¹⁾ EGT L 271, 9.10.2002, s. 16. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2007/64/EG (EUT L 319, 5.12.2007, s. 1).

gemenskapen. I de enskilda medlemsstaterna tar man hänsyn till olika kostnadsfaktorer i samband med beräkningen. Därför bör konsumentens sammanlagda kreditkostnad entydigt och uttömmande definieras i det här direktivet.

(44) För att säkerställa öppenhet och stabilitet på marknaden, och i väntan på ytterligare harmonisering, bör medlemsstaterna se till att det vidtas lämpliga åtgärder för reglering eller kontroll av kreditgivare.

(45) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns framför allt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Detta direktiv syftar främst till att garantera fullt iakttagande av bestämmelserna om skydd av personuppgifter, rätt till egendom, icke-diskriminering, skydd av familjeliv och yrkesliv och konsumentskydd i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

(46) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att fastställa gemensamma bestämmelser för vissa aspekter av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(47) Medlemsstaterna bör anta regler om vilka sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta direktiv och se till att de genomförs. Medlemsstaterna bör behålla rätten att välja sanktioner, men de fastställda sanktionerna bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.

(48) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽¹⁾.

(49) Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att besluta om ytterligare antaganden för beräkningen av den effektiva räntan för krediten. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.

(50) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning ⁽²⁾ uppmuntras medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så långt som möjligt visar överensstämmelsen mellan detta direktiv och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23. Beslutet ändrat genom beslut 2006/512/EG (EUT L 200, 22.7.2006, s. 11).

⁽²⁾ EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

(51) Eftersom ett stort antal ändringar behöver göras i direktiv 87/102/EEG med tanke på utvecklingen inom konsumentkreditsektorn och i en strävan att göra gemenskapslagstiftningen tydligare, bör det direktivet upphävas och ersättas av det här direktivet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att harmonisera vissa aspekter av medlemsstaternas lagar och andra författningar om kreditavtal för konsumenter.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska gälla kreditavtal.
2. Detta direktiv ska inte gälla följande:
 - a) Kreditavtal för vilka det som säkerhet finns en inteckning eller en annan jämförbar vanligt förekommande säkerhet i en medlemsstat i fast egendom eller för vilka det som säkerhet finns en rättighet med anknytning till fast egendom.
 - b) Kreditavtal som är avsedda för att förvärva eller behålla äganderätt till mark eller en befintlig eller planerad byggnad.
 - c) Kreditavtal som avser ett sammanlagt kreditbelopp på under 200 EUR eller över 75 000 EUR.
 - d) Hyres- eller leasingavtal, enligt vilka det inte föreskrivs någon skyldighet att förvärva objektet, vare sig enligt avtalet i sig eller något annat enskilt avtal. Skyldighet att förvärva objektet ska anses föreligga om kreditgivaren ensidigt fattar ett sådant beslut.
 - e) Kreditavtal i form av kontokredit enligt vilka krediten ska betalas tillbaka inom en månad.
 - f) Ränte- och avgiftsfria kreditavtal och kreditavtal enligt vilka krediten ska betalas tillbaka inom tre månader och för vilka endast obetydliga avgifter ska betalas.
 - g) Kreditavtal där krediten räntefritt beviljas en arbetstagare av dennes arbetsgivare som en biverksamhet eller till en lägre effektiv ränta än marknadsräntan och som inte erbjuds generellt till allmänheten.

- h) Kreditavtal vilka ingås med värdepappersföretag enligt definitionen i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument ⁽¹⁾ eller med kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4 i direktiv 2006/48/EG i syfte att göra det möjligt för en investerare att genomföra en transaktion med hjälp av ett eller flera av de instrument som förtecknas i avsnitt C i bilaga I till direktiv 2004/39/EG, när det värdepappersföretag eller kreditinstitut som beviljar krediten medverkar i transaktionen.
- i) Kreditavtal som är resultatet av en förlikning i domstol eller någon annan i lag bemyndigad instans.
- j) Kreditavtal som avser ett kostnadsfritt betalningsansånd för en befintlig skuld.
- k) Kreditavtal där konsumenten måste lämna ett föremål som säkerhet hos kreditgivaren för denne att förvara och där konsumentens ansvar är strikt begränsat till den ställda säkerheten.
- l) Kreditavtal som avser lån som beviljas en begränsad målgrupp enligt en lagbestämmelse med ett allmännyttigt syfte och med en ränta som är lägre än marknadsräntan eller räntefritt eller på andra villkor som är mer fördelaktiga för konsumenten än de som råder på marknaden och till räntesatser som inte är högre än de på marknaden.
3. För kreditavtal i form av kontokredit enligt vilka krediten ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader, ska endast artiklarna 1–3, 4.1, 4.2 a–c, 4.4, 6–9, 10.1, 10.4, 10.5, 12, 15, 17 och 19–32 gälla.
4. För kreditavtal där krediten ges i form av överskridande ska endast artiklarna 1–3, 18, 20 och 22–32 gälla.
5. Medlemsstaterna får fastställa att endast artiklarna 1–4, 6, 7, 9, 10.1, 10.2 a–h och l, 10.4, 11, 13 och 16–32 ska gälla kreditavtal som ingåtts med en organisation som
- a) inrättats för sina medlemmars ömsesidiga nytta,
- b) gör vinster endast för sina egna medlemmar,
- c) har ett socialt syfte enligt inhemsk lagstiftning,
- d) tar emot och förvaltar enbart medlemmarnas besparingar och tillhandahåller kreditmöjligheter enbart för sina medlemmar, och
- e) tillhandahåller kredit med en årlig räntesats som är lägre än räntesatserna på marknaden eller med ett tak som fastställs i nationell lagstiftning,

och där medlemskap endast beviljas personer som är bosatta eller anställda på en viss plats eller anställda och pensionerade f.d. anställda hos en viss arbetsgivare, eller personer som uppfyller andra kvalifikationer enligt nationell lagstiftning som grund för ett gemensamt existerande band mellan medlemmarna.

Medlemsstaterna får undanta kreditavtal som ingåtts av en sådan organisation från tillämpningen av detta direktiv om det totala värdet av alla befintliga kreditavtal som ingåtts av en sådan organisation är obetydligt i förhållande till det totala värdet av alla befintliga kreditavtal i den medlemsstat där organisationen har sitt säte och det totala värdet av alla befintliga kreditavtal som ingåtts av samtliga sådana organisationer i medlemsstaten understiger 1 % av det totala värdet av alla befintliga kreditavtal som ingåtts i den medlemsstaten.

Medlemsstaterna ska varje år göra en översyn för att utvärdera om villkoren för att tillämpa ett sådant undantag fortfarande gäller och ska vidta åtgärder för att dra tillbaka undantaget om de anser att villkoren inte längre är uppfyllda.

6. Medlemsstaterna får besluta att endast artiklarna 1–4, 6, 7, 9, 10.1, 10.2 a–i, l och r, 10.4, 11, 13, 16 och 18–32 ska gälla för kreditavtal som innehåller överenskommelser mellan kreditgivaren och konsumenten om villkor för uppskov eller återbetalning när konsumenten redan gjort sig skyldig till betalningsförsummelse i förhållande till det ursprungliga kreditavtalet,

- a) om det på detta sätt sannolikt blir möjligt att undvika ett domstolsförfarande för betalningsförsummelsen, och
- b) om villkoren för konsumenten inte försämras i förhållande till det ursprungliga kreditavtalet.

Om kreditavtalet omfattas av punkt 3 ska emellertid endast bestämmelserna i den punkten gälla.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) *konsument*: en fysisk person som i de transaktioner som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som ligger utanför hans närings- eller yrkesverksamhet.
- b) *kreditgivare*: en fysisk eller juridisk person som lämnar eller förbinder sig att lämna en kredit inom ramen för sin närings- eller yrkesverksamhet.

⁽¹⁾ EUT L 145, 30.4.2004, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2008/10/EG (EUT L 76, 19.3.2008, s. 33).

- c) *kreditavtal*: ett avtal genom vilket en kreditgivare lämnar eller förbinder sig att lämna en konsument en kredit i form av betalningsanslån, lån eller annan liknande finansieringsform, med undantag för avtal om fortlöpande tillhandahållande av tjänster eller om fortlöpande leveranser av varor av samma slag, där konsumenten betalar genom avbetalningar så länge som varorna eller tjänsterna tillhandahålls.
- d) *kontokredit*: ett uttryckligt kreditavtal genom vilket en kreditgivare ger en konsument tillgång till medel som överskrider det aktuella saldot på konsumentens checkkonto.
- e) *överskridande*: en underförstått accepterad kontokredit genom vilket en kreditgivare tillåter en konsument att utnyttja medel som överskrider det aktuella saldot på konsumentens checkkonto eller den överenskomna kontokrediten.
- f) *kreditförmedlare*: en fysisk eller juridisk person som inte handlar i egenskap av kreditgivare och som inom ramen för sin närings- eller yrkesverksamhet mot betalning, som kan ske i pengar eller utgöras av någon annan form av avtalad ekonomisk förmån,
- i) presenterar eller erbjuder kreditavtal till konsumenter,
- ii) bistår konsumenter genom att utföra annat förberedande arbete innan kreditavtalet tecknas än sådant som avses i led i, eller
- iii) ingår kreditavtal med konsumenter för kreditgivarens räkning.
- g) *konsumentens sammanlagda kreditkostnad*: samtliga kostnader, inklusive ränta, provision, skatter och alla andra slags avgifter, som konsumenten måste betala i samband med kreditavtalet och som kreditgivaren känner till, med undantag för notariatsavgifter; kostnader för kompletterande tjänster till kreditavtalet, särskilt försäkringspremier, ska också inbegripas om även tecknande av ett tjänsteavtal är obligatoriskt för att erhålla krediten eller för att erhålla den på de villkor som angavs i marknadsföringen.
- h) *sammanlagt belopp som ska betalas av konsumenten*: det sammanlagda kreditbeloppet och konsumentens sammanlagda kreditkostnad.
- i) *effektiv ränta*: konsumentens sammanlagda kreditkostnad, uttryckt i procent per år av den sammanlagda krediten, i förekommande fall med tillägg av de kostnader som avses i artikel 19.2.
- j) *kreditränta*: en procentuell fast eller rörlig räntesats som på årlig basis tillämpas på det utnyttjade kreditbeloppet.
- k) *fast kreditränta*: en bestämmelse i kreditavtalet där kreditgivaren och konsumenten för kreditavtalets hela löptid enas om en kreditränta eller om flera krediträntor för olika delperioder med användning uteslutande av en fast specificerad räntesats. Om inte alla krediträntor är fastställda i kreditavtalet, ska krediträntan anses vara fast enbart för de delperioder för vilka krediträntorna är fastställda uteslutande med en fast specificerad räntesats om vilken man enats vid ingåendet av kreditavtalet.
- l) *sammanlagt kreditbelopp*: övre kreditgräns eller det totala belopp som ställs till förfogande genom ett kreditavtal.
- m) *varaktigt medium*: varje medel som gör det möjligt för konsumenten att bevara information, som riktas till denne personligen, på ett sätt som är tillgängligt för användning i framtiden under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen.
- n) *kombinerat kreditavtal*: ett kreditavtal där
- i) den berörda krediten uteslutande tjänar till att finansiera ett avtal om leverans av en viss vara eller tillhandahållande av en viss tjänst, och
- ii) dessa båda avtal objektivt sett utgör en kommersiell enhet; en kommersiell enhet ska anses föreligga om leverantören själv finansierar konsumentens kredit, eller, om den finansieras av tredje man, om kreditgivaren anlitar leverantörens tjänster i samband med att kreditavtalet förbereds eller ingås, eller om leveransen av en viss vara eller tillhandahållandet av en viss tjänst uttryckligen anges i kreditavtalet.

KAPITEL II

INFORMATION OCH KREDITPRÖVNING INNAN
KREDITAVTAL INGÅS

Artikel 4

Standardinformation i reklam

1. All reklam för kreditavtal där det anges en räntesats eller andra sifferuppgifter som rör kreditkostnaden för konsumenten ska innehålla standardinformation i enlighet med denna artikel.

Denna skyldighet gäller inte när nationell lagstiftning kräver uppgift om kreditens effektiva ränta för annonsering om kreditavtal som inte innehåller uppgift om räntesats eller sifferuppgifter avseende några kreditkostnader för konsumenten enligt vad som avses i första meningen.

2. Standardinformationen ska på ett klart, kortfattat och framträdande sätt med hjälp av ett typexempel upplysa om följande:

- a) Krediträntan, fast eller rörlig eller båda, tillsammans med information om eventuella avgifter som utgör en del av konsumentens sammanlagda kreditkostnader.
- b) Det sammanlagda kreditbeloppet.
- c) Effektiv ränta. Vid kreditavtal i den bemärkelse som avses i artikel 2.3 får medlemsstaterna besluta att effektiv ränta inte behöver anges.
- d) I förekommande fall kreditavtalets löptid.
- e) Vid kredit i form av betalningsansånd för en särskild vara eller tjänst, dess kontantpris samt beloppet för eventuell förskotts betalning.
- f) I förekommande fall, det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och avbetalningarnas belopp.

3. Om det är obligatoriskt att ingå avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet, särskilt en försäkring, för att erhålla krediten eller för att erhålla den på de villkor som angavs i marknadsföringen och tjänstens kostnad inte kan fastställas i förväg, ska skyldigheten att ingå detta avtal också anges på ett klart, kortfattat och framträdande sätt tillsammans med den effektiva räntan.

4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av direktiv 2005/29/EG.

Artikel 5

Förhandsinformation

1. I god tid innan en konsument blir bunden av ett kreditavtal eller ett erbjudande om kreditavtal ska kreditgivaren eller kreditförmedlaren, på grundval av de kreditvillkor som erbjuds av kreditgivaren samt, i förekommande fall, de önskemål som uttryckts och den information som tillhandahållits av konsumenten, lämna konsumenten den information som denne behöver för att kunna jämföra olika erbjudanden och fatta ett välgrundat beslut om huruvida ett kreditavtal ska ingås. Sådan information, på papper eller på något annat varaktigt medium, ska tillhandahållas genom blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation" i bilaga II. Kreditgivaren ska anses ha uppfyllt informationskraven i denna punkt och i artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 2002/65/EG om han har tillhandahållit "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation".

Denna information ska upplysa om följande:

- a) Typen av kredit.
- b) Kreditgivarens identitet och geografiska adress samt, i förekommande fall, den aktuella kreditförmedlarens identitet och geografiska adress.

c) Det sammanlagda kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten.

d) Kreditavtalets löptid.

e) Varan eller tjänsten och dess kontantpris vid kredit i form av betalningsansånd för en särskild vara eller tjänst och kombinerade kreditavtal.

f) Krediträntan, gällande villkor för krediträntan, alla referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan i den mån dessa finns tillgängliga samt perioder, villkor och förfarande för ändringar; om olika krediträntor tillämpas under olika omständigheter, ovan nämnda information om samtliga tillämpliga räntor.

g) Den effektiva räntan och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten med hjälp av ett representativt exempel som innehåller alla de antaganden utifrån vilka denna räntesats har beräknats; om konsumenten har informerat kreditgivaren om en eller flera faktorer som ska vara utmärkande för den kredit som denne helst vill ha, såsom kreditavtalets löptid och det sammanlagda kreditbeloppet, ska kreditgivaren beakta dessa faktorer; om kreditavtalet ger möjlighet att utnyttja krediten på olika sätt med olika avgifter eller krediträntor och kreditgivaren använder sig av antagandet i bilaga I del II.b, ska kreditgivaren ange att andra möjligheter att utnyttja krediten för denna typ av kreditavtal kan innebära högre effektiva räntor.

h) Storlek, antal och periodicitet för de delbetalningar som konsumenten ska göra och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika krediträntor för återbetalning.

i) I förekommande fall avgifter för administration av ett eller flera konton där både betalningstransaktioner och kreditutnyttjande registreras, om det inte är frivilligt att öppna kontot, avgifter för att använda ett betalningsmedel för både betalningstransaktioner och kreditutnyttjande, eventuella andra avgifter med anknytning till kreditavtalet och på vilka villkor dessa kostnader kan ändras.

j) Förekomsten av eventuella kostnader som konsumenten vid ingående av kreditavtalet måste betala till en notarie.

k) Eventuell skyldighet att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst i anslutning till kreditavtalet, särskilt försäkring, för att erhålla krediten eller för att erhålla den på de villkor som anges i marknadsföringen.

l) Tillämplig dröjsmålsränta och villkoren för ändring av denna samt eventuella avgifter när avtalsförpliktelser inte fullgörs.

- m) En varning avseende konsekvenserna av uteblivna betalningar.
- n) I förekommande fall, begärda säkerheter.
- o) Förekomst eller avsaknad av ångerrätt.
- p) Rätten till förtidsåterbetalning och i förekommande fall information om kreditgivarens rätt till kompensation och hur denna kompensation ska fastställas i enlighet med artikel 16.
- q) Konsumentens rätt att utan dröjsmål och utan avgift informeras om resultaten av en databassökning för bedömning av kreditvärdighet, i enlighet med artikel 9.2.
- r) Konsumentens rätt att på begäran och utan avgift få en kopia av utkastet till kreditavtal. Denna bestämmelse är inte tillämplig om kreditgivaren vid tidpunkten för begäran är ovillig att ingå kreditavtalet med konsumenten.
- s) I förekommande fall, den tidsperiod under vilken kreditgivaren är bunden av förhandsinformationen.

Eventuell ytterligare information som kreditgivaren vill ge konsumenten ska ges i ett separat dokument som kan bifogas blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation".

2. Om kommunikationen sker via taltelefoni enligt artikel 3.3 i direktiv 2002/65/EG, ska beskrivningen av den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper enligt artikel 3.3 b i det direktivet åtminstone inbegripa de uppgifter som avses i leden c, d, e, f och h i punkt 1 i den här artikeln, samt den effektiva räntan med hjälp av ett typexempel och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten.

3. Om avtalet har ingåtts på konsumentens begäran genom distanskommunikation så att informationen inte kan ges i enlighet med punkt 1, och särskilt i det fall som anges i punkt 2, ska kreditgivaren tillhandahålla konsumenten fullständig förhandsinformation genom blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation" så snart kreditavtalet ingåtts.

4. På begäran ska konsumenten utöver "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation" få en kopia av utkastet till kreditavtal utan avgift. Denna bestämmelse är inte tillämplig om kreditgivaren vid tidpunkten för begäran är ovillig att ingå kreditavtalet med konsumenten.

5. Vid kreditavtal där konsumentens betalningar inte omedelbart medför en motsvarande amortering av det totala kreditbeloppet utan används för kapitalbildning under perioder och på villkor som anges i kreditavtalet eller i ett biavtal, ska det, i den förhandsinformation som krävs enligt punkt 1, klart och tydligt anges att sådana kreditavtal inte utgör någon garanti för att det

totala utnyttjade kreditbeloppet enligt kreditavtalet återbetalas, om inte en sådan garanti ställs.

6. Medlemsstaterna ska se till att kreditgivare och eventuella kreditförmedlare ger de förklaringar som konsumenterna behöver, så att konsumenterna kan ta ställning till huruvida det föreslagna kreditavtalet passar deras behov och ekonomiska situation, exempelvis genom att för konsumenterna förklara den förhandsinformation som ska ges enligt punkt 1, de föreslagna produkternas huvudsakliga egenskaper och de särskilda effekter dessa kan ha för konsumenterna, inbegripet konsekvenserna av utebliven betalning från konsumentens sida. Medlemsstaterna får avgöra hur, i vilken omfattning och av vem detta bistånd ska ges beroende på de omständigheter under vilka kreditavtalet erbjuds, till vem det erbjuds och den typ av kredit som erbjuds.

Artikel 6

Krav på förhandsinformation vid vissa kreditavtal i form av kontokredit och vissa särskilda kreditavtal

1. I god tid innan konsumenten blir bunden av ett kreditavtal eller ett erbjudande om kreditavtal i enlighet med artikel 2.3, 2.5 eller 2.6 ska kreditgivaren och i förekommande fall kreditförmedlaren på grundval av kreditvillkoren och de villkor som erbjuds av kreditgivaren och, i förekommande fall, de önskemål som uttryckts och den information som tillhandahållits av konsumenten, lämna konsumenten den information som denne behöver för att kunna jämföra olika erbjudanden och fatta ett välgrundat beslut om huruvida ett kreditavtal ska ingås.

Den information som lämnas ska upplysa om följande:

- Typen av kredit.
- Kreditgivarens identitet och geografiska adress samt, i förekommande fall, den aktuella kreditförmedlarens identitet och geografiska adress.
- Det sammanlagda kreditbeloppet.
- Kreditavtalets löptid.
- Krediträntan, gällande villkor för krediträntan, alla tillgängliga referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan, de avgifter som är tillämpliga från det att kreditavtalet ingås och, i förekommande fall, de villkor som gäller för ändring av avgifterna.
- Den effektiva räntan med hjälp av representativa exempel som innehåller alla de antaganden utifrån vilka denna räntesats har beräknats.
- Villkor och förfaranden för uppsägning av kreditavtalet.

- h) Vid kreditavtal i enlighet med artikel 2.3 och i förekommande fall en upplysning om att konsumenten när som helst kan åläggas att betala tillbaka hela kreditbeloppet.
- i) Tillämplig dröjsmålsränta och villkoren för ändring av denna samt eventuella avgifter när avtalsförpliktelser inte fullgörs.
- j) Konsumentens rätt att omedelbart och utan avgift informeras om resultaten av en databassökning för bedömning av kreditvärdighet, i enlighet med artikel 9.2.
- k) Vid kreditavtal i den mening som avses i artikel 2.3, upplysningar om de avgifter som är tillämpliga från det att sådana kreditavtal ingås och i förekommande fall vilka villkor som gäller för ändring av avgifterna.
- l) I förekommande fall, den tidsperiod under vilken kreditgivaren är bunden av förhandsinformationen.

Sådan information ska tillhandahållas på papper eller på något annat varaktigt medium och all information ska vara lika framträdande. Den kan tillhandahållas genom blanketten "Europeisk konsumentkreditinformation" i bilaga III. Kreditgivaren anses ha uppfyllt informationskraven i detta stycke och i artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 2002/65/EG om han har tillhandahållit "Europeisk konsumentkreditinformation".

2. Vid kreditavtal i enlighet med artikel 2.3 får medlemsstaterna besluta att effektiv ränta inte behöver anges.

3. Vid kreditavtal i enlighet med artikel 2.5 och 2.6 ska den information som lämnas till konsumenten i enlighet med punkt 1 i den här artikeln även innehålla följande:

- a) Storlek, antal och periodicitet för de delbetalningar som konsumenten ska göra och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika krediträntor för återbetalning.
- b) Rätten till förtidsåterbetalning och vid behov information om kreditgivarens rätt till kompensation och hur denna kompensation ska fastställas.

Om kreditavtalet omfattas av artikel 2.3 ska emellertid endast de bestämmelser som avses i punkt 1 i den här artikeln gälla.

4. Om kommunikationen sker via taltelefoni och när konsumenten begär att kontokrediten ska vara tillgänglig med omedelbar verkan, ska beskrivningen av den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper dock åtminstone omfatta de uppgifter som avses i leden c, e, f, och h i punkt 1. Vid kreditavtal i enlighet

med punkt 3 ska beskrivningen av de huvudsakliga egenskaperna dessutom inbegripa kreditavtalets löptid.

5. Utan hinder av det undantag som föreskrivs i artikel 2.2 e ska medlemsstaterna åtminstone tillämpa kraven i punkt 4 första meningen i den här artikeln på kreditavtal där krediten ges i form av kontokredit och ska betalas tillbaka inom en månad.

6. Konsumenten ska på begäran, utöver den information som avses i punkterna 1–4, utan avgift få en kopia av utkastet till kreditavtalet med den information som krävs i samband med avtalet enligt artikel 10, i den mån den artikeln är tillämplig. Denna bestämmelse är inte tillämplig om kreditgivaren vid tidpunkten för begäran är ovillig att ingå kreditavtalet med konsumenten.

7. Om avtalet har ingåtts på konsumentens begäran genom distanskommunikation så att informationen inte kan ges i enlighet med punkterna 1 och 3, inbegripet de fall som anges i punkt 4, ska kreditgivaren så snart kreditavtalet ingåtts uppfylla sina skyldigheter enligt punkterna 1 och 3 genom att ge den information som krävs i samband med avtalet enligt artikel 10, i den mån den artikeln är tillämplig.

Artikel 7

Undantag från kraven på förhandsinformation

Artiklarna 5 och 6 ska inte gälla varu- eller tjänsteleverantörer som medverkar subsidiärt som kreditförmedlare. Detta ska inte påverka kreditgivarens skyldighet att säkerställa att konsumenten får den förhandsinformation som avses i dessa artiklar.

Artikel 8

Skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditgivaren innan kreditavtalet ingås gör en bedömning av konsumentens kreditvärdighet, på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits från konsumenten och, när så är nödvändigt, på grundval av sökning i relevant databas. Medlemsstater vars lagstiftning kräver att kreditgivare måste göra en bedömning av konsumentens kreditvärdighet på grundval av en sökning i relevant databas får bibehålla det kravet.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditgivaren, om parterna enas om att ändra det sammanlagda kreditbeloppet efter det att kreditavtalet har ingåtts, uppdaterar de finansiella uppgifter om konsumenten som han förfogar över och gör en bedömning av konsumentens kreditvärdighet före varje väsentlig ökning av det sammanlagda kreditbeloppet.

KAPITEL III

DATABASÅTKOMST

Artikel 9

Åtkomst till databaser

1. Varje medlemsstat ska vid gränsöverskridande krediter se till att kreditgivare från andra medlemsstater bereds åtkomst till databaser som används i den medlemsstaten för att bedöma konsumentens kreditvärdighet. Villkoren för åtkomst ska vara icke-diskriminerande.

2. Om kreditansökan avslås på grundval av en sökning i en databas, ska kreditgivaren utan dröjsmål och kostnadsfritt informera konsumenten om resultatet av sökningen med uppgifter om den databas där sökningen skett.

3. Sådana uppgifter ska tillhandahållas såvida inte tillhandahållandet av sådan information är förbjudet enligt annan gemenskapslagstiftning eller strider mot allmän ordning eller allmän säkerhet.

4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter⁽¹⁾.

KAPITEL IV

INFORMATION OCH RÄTTIGHETER I FRÅGA OM KREDITAVTAL

Artikel 10

Information som ska ges i kreditavtal

1. Kreditavtal ska upprättas i pappersform eller på något annat varaktigt medium.

Alla avtalsparter ska få ett exemplar av kreditavtalet. Denna artikel ska inte påverka eventuella nationella bestämmelser som överensstämmer med gemenskapslagstiftningen och som avser giltigheten av ingåendet av kreditavtal.

2. Kreditavtalet ska på ett klart och kortfattat sätt innehålla uppgift om följande:

- a) Typ av kredit.
- b) De avtalslutande parternas identitet och geografiska adress samt i förekommande fall den medverkande kreditförmedlarens identitet och geografiska adress.
- c) Kreditavtalets löptid.
- d) Det sammanlagda kreditbeloppet och villkoren för utnyttjande av krediten.

e) Varan eller tjänsten och dess kontantpris vid kredit i form av betalningsansånd för en särskild vara eller en tjänst eller vid kombinerade kreditavtal.

f) Krediträntan, gällande villkor för krediträntan, alla referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan, i den mån dessa finns tillgängliga, samt perioder, villkor och förfarande för ändringar av krediträntan, samt, om olika krediträntor tillämpas under olika omständigheter, ovannämnda information om samtliga tillämpliga räntor.

g) Den effektiva räntan och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och som beräknas vid den tidpunkt då kreditavtalet ingås; alla antaganden utifrån vilka den räntesatsen har beräknats ska anges.

h) Storlek, antal och periodicitet för de delbetalningar som konsumenten ska göra och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika krediträntor för återbetalning.

i) Om kapitalet i ett kreditavtal med fast löptid ska amorteras, konsumentens rätt att, på begäran och utan avgift, när som helst under hela kreditavtalets löptid, erhålla en sammanställning i form av en amorteringsplan.

Amorteringsplanen ska upplysa om de delbetalningar som ska göras samt under vilka tidsperioder och på vilka villkor dessa belopp ska betalas. Amorteringsplanen ska för varje delbetalning innehålla uppgift om vad som utgör amortering av kapitalet, räntan beräknad på grundval av krediträntan och andra eventuella kostnader. Om räntesatsen inte är fast eller de andra kostnaderna kan ändras enligt kreditavtalet, ska amorteringsplanen på ett klart och kortfattat sätt innehålla en upplysning om att uppgifterna i planen endast är giltiga till dess krediträntan eller de andra kostnaderna enligt kreditavtalet ändras.

j) Om avgifter och räntor ska betalas utan att kapitalet amorteras, en sammanställning med information om under vilka tidsperioder och enligt vilka villkor räntor och andra återkommande avgifter och engångsavgifter ska betalas.

k) I förekommande fall avgifter för administration av ett eller flera konton där både betalningstransaktioner och kreditutnyttjande registreras, om det inte är frivilligt att öppna kontot, avgifter för att använda ett betalningsmedel för både betalningstransaktioner och kreditutnyttjande, eventuella andra avgifter med anknytning till kreditavtalet och på vilka villkor dessa kostnader kan ändras.

l) Tillämplig dröjsmålsränta enligt de villkor som är tillämpliga när kreditavtalet ingås och villkoren för ändring av denna samt i tillämpliga fall avgifterna när avtalsförpliktelser inte fullgörs.

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31. Direktivet ändrat genom förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

- m) En varning avseende konsekvenserna av uteblivna betalningar.
- n) I förekommande fall uppgift om att en notariatsavgift tillkommer.
- o) Eventuella begärda säkerheter och försäkringar.
- p) Förekomst eller avsaknad av ångerrätt, frist under vilken ångerrätten kan utövas samt andra villkor för att utöva denna rätt, inklusive information om konsumentens skyldighet att återbetala det utnyttjade kapitalet och räntan i enlighet med artikel 14.3 b samt det upplupna räntebeloppet per dag.
- q) Information om rättigheterna enligt artikel 15 samt villkoren för utövande av dessa rättigheter.
- r) Uppgift om rätten till förtidsåterbetalning, förfarandet vid förtidsåterbetalning och, i förekommande fall, information om kreditgivarens rätt till kompensation och hur denna kompensation ska fastställas.
- s) Förfarandet för att utöva rätten att säga upp kreditavtalet.
- t) Uppgift om huruvida det finns tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol för konsumenten och hur denne i så fall ska gå till väga.
- u) Eventuella andra avtalsvillkor.
- v) I förekommande fall, den behöriga tillsynsmyndighetens namn och adress.
- c) Kreditavtalets löptid.
- d) Det totala kreditbeloppet och villkoren för utnyttjande av krediten.
- e) Krediträntan, gällande villkor för krediträntan, alla referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan, i den mån dessa finns tillgängliga, samt perioder, villkor och förfarande för ändringar av krediträntan, samt, om olika krediträntor tillämpas under olika omständigheter, ovannämnda information om samtliga tillämpliga räntor.
- f) Den effektiva räntan och den sammanlagda kostnad som konsumenten ska betala för krediten och som beräknas vid den tidpunkt då kreditavtalet ingås. Alla antaganden utifrån vilka den räntesatsen har beräknats i enlighet med artikel 19.2 i förening med artikel 3 g och i ska anges. Medlemsstaterna får besluta att effektiv ränta inte behöver anges.
- g) Upplysning om att konsumenten när som helst kan åläggas att betala tillbaka hela kreditbeloppet.
- h) Förfarandet för att utöva rätten att säga upp kreditavtalet.
- i) Uppgifter om vilka avgifter som är tillämpliga från det att kreditavtalet ingås och i förekommande fall vilka villkor som gäller för ändring av avgifterna.

Artikel 11

Information om krediträntan

3. När punkt 2 i tillämpas ska kreditgivaren, när som helst under hela kreditavtalets löptid och utan avgift, låta konsumenten ha tillgång till en sammanställning i form av en amorteringsplan.

4. Vid kreditavtal där konsumentens betalningar inte omedelbart medför en motsvarande amortering av det totala kreditbeloppet utan används för kapitalbildning under perioder och på villkor som anges i kreditavtalet eller i ett biavtal, ska det, i den information som krävs enligt punkt 2, klart och tydligt anges att sådana kreditavtal inte utgör någon garanti för att det totala utnyttjade kreditbeloppet enligt kreditavtalet återbetalas, om inte en sådan garanti ställs.

5. Vid kreditavtal i form av kontokredit i enlighet med artikel 2.3 ska följande anges på ett klart och kortfattat sätt:

- a) Typ av kredit.
- b) De avtalslutande parternas identitet och geografiska adress samt i förekommande fall den medverkande kreditförmedlarens identitet och geografiska adress.

1. Konsumenten ska, i förekommande fall, informeras om en ändring av krediträntan på papper eller på något annat varaktigt medium innan ändringen träder i kraft. Informationen ska omfatta betalningarnas belopp efter det att den nya krediträntan har trätt i kraft och, om betalningarnas antal och frekvens ändras, uppgift om detta.

2. Parterna kan dock i kreditavtalet enas om att den information som avses i punkt 1 periodvis ges till konsumenten i sådana fall där ändringen av krediträntan är orsakad av en ändring av referensräntan och den nya referensräntan offentliggörs på vederbörligt sätt och informationen om den nya referensräntan även är tillgänglig hos kreditgivaren.

Artikel 12

Skyldigheter vid kreditavtal i form av kontokredit

1. När ett kreditavtal ingås i form av kontokredit ska konsumenten få regelbunden information genom ett kontout-

drag på papper eller på något annat varaktigt medium med uppgift om följande:

- a) Exakt period som kontoutdraget gäller.
- b) Utnyttjade belopp och datum för utnyttjandet.
- c) Saldo enligt det föregående kontoutdraget med angivande av datum.
- d) Nytt saldo.
- e) Datum och belopp för de betalningar som konsumenten gjort.
- f) Tillämpad kreditränta.
- g) Eventuella avgifter som har tillämpats.
- h) Eventuellt minimibelopp som ska betalas.

2. Konsumenten ska dessutom på papper eller genom något annat varaktigt medium informeras om alla höjningar av räntan och av de avgifter som ska betalas innan ändringen träder i kraft.

Parterna kan dock i kreditavtalet enas om att informationen om ändringar av krediträntan ges på det sätt som anges i punkt 1 i sådana fall där ändringen av krediträntan orsakas av en ändring av en referensränta och den nya referensräntan offentliggörs på vederbörligt sätt och informationen om den nya referensräntan även är tillgänglig hos kreditgivaren.

Artikel 13

Kreditavtal med obestämd löptid

1. Konsumenten får på sedvanligt sätt och när som helst häva ett kreditavtal med obestämd löptid utan avgift, såvida parterna inte har avtalat om en uppsägningstid. Denna får inte överstiga en månad.

Om så avtalats i kreditavtalet får kreditgivaren på sedvanligt sätt häva ett kreditavtal med obestämd löptid genom att, på papper eller något annat varaktigt medium, säga upp avtalet minst två månader i förväg.

2. Om så avtalats i kreditavtalet får kreditgivaren av objektiva motiverade skäl häva konsumentens rätt att utnyttja ett kreditavtal med obestämd löptid. Kreditgivaren ska, på papper eller annat varaktigt medium, informera konsumenten om hävandet och skälen till detta, om möjligt före hävandet och senast omedelbart därefter, såvida inte tillhandahållandet av sådan information är förbjudet i annan gemenskapslagstiftning eller strider mot allmän ordning eller allmän säkerhet.

Artikel 14

Ångerrätt

1. Konsumenten ska ha rätt att inom 14 kalenderdagar frånträda kreditavtalet utan att behöva ange några skäl.

Denna ångerfrist ska börja löpa

- a) antingen från och med den dag kreditavtalet ingås, eller
- b) från och med den dag då konsumenten får avtalsvillkoren och informationen i enlighet med artikel 10, om denna dag infaller senare än den dag som avses i led a i detta stycke.

2. Om nationell lagstiftning när detta direktiv träder i kraft redan föreskriver att medel inte kan göras tillgängliga för konsumenten före utgången av en särskilt angiven frist, kan medlemsstaterna, vid kombinerade kreditavtal i den mening som avses i artikel 3 n, undantagsvis bestämma att den frist som avses i punkt 1 i denna artikel kan kortas ner till att bli densamma som denna särskilt angivna frist, på konsumentens uttryckliga begäran.

3. Om konsumenten utnyttjar ångerrätten, ska denne

- a) för att ge verkan åt ångerrätten innan den ångerfrist som avses i punkt 1 går ut underrätta kreditgivaren om detta i enlighet med den information som kreditgivaren lämnat enligt artikel 10.2 p och på ett sätt som kan styrkas i enlighet med nationell lagstiftning; tidsfristen ska anses ha respekterats om meddelandet skickats innan tidsfristen löper ut, förutsatt att det har lämnats i pappersform eller genom annat varaktigt medium som kreditgivaren har tillgång till, och
- b) till kreditgivaren betala kapitalet och upplupen ränta på detta kapital från och med det datum då krediten utnyttjades till och med det datum då kapitalet återbetalas, utan onödigt dröjsmål och senast 30 kalenderdagar efter det att meddelandet om att konsumenten frånträder avtalet har sänts till kreditgivaren. Räntebeloppet ska beräknas på grundval av den kreditränta som avtalats. Kreditgivaren ska inte ha rätt till någon annan kompensation från konsumenten om denne frånträder avtalet, fränsett kompensation för icke återbetalningsbara avgifter som erlagts av kreditgivaren till den offentliga förvaltningen.

4. Om en kompletterande tjänst till kreditavtalet tillhandhålls av kreditgivaren eller av tredje man på grundval av ett avtal mellan tredje man och kreditgivaren, ska konsumenten inte längre vara bunden av avtalet angående den kompletterande tjänsten om denne utnyttjar sin ångerrätt i fråga om kreditavtalet i enlighet med denna artikel.

5. Om konsumenten har ångerrätt enligt punkterna 1, 3 och 4 ska artiklarna 6 och 7 i direktiv 2002/65/EG och artikel 5 i rådets direktiv 85/577/EEG av den 20 december 1985 för att skydda konsumenten i de fall då avtal ingås utanför fasta affärslokaler ⁽¹⁾ inte tillämpas.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att punkterna 1–4 inte ska tillämpas på kreditavtal som enligt lag måste ingås med anlitande av en notarie, förutsatt att notarien går i god för att konsumenten garanteras de rättigheter som avses i artiklarna 5 och 10.

7. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av nationell lagstiftning som fastställer en tidsperiod under vilken fullgörandet av avtalet inte kan påbörjas.

Artikel 15

Kombinerade kreditavtal

1. Om konsumenten har utnyttjat sin ångerrätt på grundval av gemenskapsrätten i samband med ett avtal om leverans av varor eller tillhandahållande av en tjänst, ska denne inte heller längre vara bunden av ett kombinerat kreditavtal.

2. Om de varor eller tjänster som omfattas av det kombinerade kreditavtalet inte levereras eller tillhandahålls eller levereras eller tillhandahålls endast till en del eller inte överensstämmer med avtalet om leverans av varor eller tillhandahållande av en tjänst, ska konsumenten ha rätt att rikta anspråk mot kreditgivaren om konsumenten har riktat anspråk mot leverantören men misslyckats med att få den gottgörelse som konsumenten är berättigad till enligt lag eller enligt avtalet om leverans av varor eller tillhandahållande av en tjänst. Medlemsstaterna ska avgöra i vilken omfattning och under vilka villkor denna rättighet ska kunna utövas.

3. Denna artikel ska inte påverka eventuella nationella bestämmelser enligt vilka en kreditgivare ska ha ett solidariskt ansvar i fråga om konsumentens anspråk gentemot leverantören i de fall då de varor eller tjänster som köpts har finansierats genom ett kreditavtal.

Artikel 16

Förtidsåterbetalning

1. Konsumenten ska ha rätt att när som helst helt eller delvis fullgöra sina skyldigheter enligt ett kreditavtal. I sådana fall har konsumenten rätt till en nedsättning av den sammanlagda kreditkostnaden, varvid denna nedsättning utgörs av räntan och kostnaderna under avtalets återstående löptid.

2. Vid förtidsåterbetalning ska kreditgivaren ha rätt till en rimlig och objektivt motiverad kompensation för eventuella kostnader som har ett direkt samband med förtidsåterbetalning

av krediten, förutsatt att förtidsåterbetalningen infaller inom en period med fast kreditränta.

Denna kompensation får inte överstiga 1 % av det kreditbelopp som förtidsåterbetalats, om tidsperioden mellan förtidsåterbetalningen och det överenskomna hävandet av kreditavtalet överstiger ett år. Om perioden inte överstiger ett år, får kompensationen inte överstiga 0,5 % av det kreditbelopp som förtidsåterbetalats.

3. Ingen kompensation för förtidsåterbetalning får utkrävas

- a) om betalningen har gjorts i enlighet med ett försäkringsavtal som ska garantera återbetalningen av krediten,
- b) om det gäller kontokrediter, eller
- c) om återbetalningen infaller inom en tidsperiod för vilken krediträntan inte är fast.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att

- a) kreditgivaren kan utkräva denna kompensation endast under förutsättning att beloppet av förtidsåterbetalningen överskrider det tröskelvärde som fastställs i nationell lag. Detta tröskelvärde får inte överstiga 10 000 EUR under en period om tolv månader,
- b) kreditgivaren undantagsvis får kräva högre kompensation, om han kan bevisa att den förlust han lidit till följd av förtidsåterbetalningen överstiger det belopp som fastställs enligt punkt 2.

Om den kompensation som kreditgivaren kräver är högre än den förlust som han faktiskt har lidit, får konsumenten kräva att kompensationen ska minskas i motsvarande mån.

I detta fall ska förlusten vara mellanskillnaden mellan den ursprungliga avtalade räntan och den ränta till vilken kreditgivaren kan låna ut det belopp som betalats tillbaka i förtid på marknaden, vid tidpunkten för förtidsåterbetalningen, varvid hänsyn ska tas till administrativa kostnader på grund av förtidsåterbetalningen.

5. Kompensationen får inte överstiga det räntebelopp som konsumenten skulle ha betalt under den tid mellan förtidsåterbetalningen och det avtalade datumet för kreditavtalets slut.

Artikel 17

Överlåtelse av rättigheter

1. Om kreditgivarens rättigheter enligt ett kreditavtal eller avtalet i sig överläts till en tredje man ska konsumenten ha rätt att göra gällande samma invändningar gentemot den nye

⁽¹⁾ EGT L 372, 31.12.1985, s. 31.

fordringsägaren som han kunde ha gjort gentemot den ursprungliga kreditgivaren, inklusive kvittningsrätt när detta medges i den berörda medlemsstaten.

2. Konsumenten ska informeras om den överlåtelse som avses i punkt 1, såvida inte den ursprungliga kreditgivaren i överenskommelse med den nya fordringsägaren fortfarande handhar krediten gentemot konsumenten.

Artikel 18

Överskridande

1. När det gäller ett avtal om öppnande av ett checkkonto, där det finns en möjlighet för konsumenten att överskrida kontot, ska avtalet också innehålla de uppgifter som omnämns i artikel 6.1 e. Kreditgivaren ska i alla händelser regelbundet lämna dessa uppgifter på papper eller på något annat varaktigt medium

2. Vid ett väsentligt överskridande under längre tid än en månad ska kreditgivaren, på papper eller på något annat varaktigt medium, utan dröjsmål underrätta konsumenten om

- a) överskridandet,
- b) beloppet på överskridandet,
- c) krediträntan,
- d) de eventuella straffavgifter, dröjsmålsavgifter eller den dröjsmålsränta som tillämpas.

3. Denna artikel ska inte påverka nationell lagstiftning som kräver att kreditgivaren erbjuder en annan typ av kreditprodukt när överskridandet pågått under betydande tid.

KAPITEL V

EFFEKTIV RÄNTA

Artikel 19

Beräkning av den effektiva räntan

1. Den effektiva räntan, som på årsbasis motsvarar nuvärdet av alla nuvarande och framtida åtaganden (kreditutnyttjanden, återbetalningar och avgifter) som avtalats mellan kreditgivaren och konsumenten, ska beräknas i enlighet med den matematiska formel som återges i del I av bilaga I.

2. För beräkning av den effektiva räntan ska konsumentens sammanlagda kreditkostnad bestämmas, exklusive eventuella avgifter som ska betalas av konsumenten på grund av att någon skyldighet enligt kreditavtalet inte har fullgjorts samt andra avgifter än det pris som konsumenten ska betala när denne köper en vara eller en tjänst, oavsett om köpet sker kontant eller på kredit.

Kostnaderna för administration av ett konto som registrerar både betalningstransaktioner och utnyttjade krediter, kostnader för användning av ett betalningsmedel som samtidigt gör det möjligt att göra betalningar och utnyttja krediten samt andra kostnader för betalningar ska anses vara en del av konsumentens sammanlagda kreditkostnader, om det inte är frivilligt att öppna kontot och kostnaderna för kontot tydligt och separat anges i kreditavtalet eller något annat avtal som ingåtts med konsumenten.

3. Vid beräkningen av den effektiva räntan ska man utgå från antagandet att kreditavtalet gäller för den tid som avtalats och att kreditgivaren och konsumenten fullgör sina skyldigheter enligt de villkor och vid de datum som anges i kreditavtalet.

4. Om kreditavtal innehåller villkor som tillåter ändringar av den kreditränta och, i tillämpliga fall, de avgifter som ingår i den effektiva räntan men som är omöjliga att uppskatta när den beräknas, ska den effektiva räntan beräknas utifrån antagandet att krediträntan och övriga avgifter är fasta och gäller tills kreditavtalet löper ut.

5. Där så är nödvändigt får de ytterligare antaganden som anges i bilaga I användas vid beräkningen av den effektiva räntan.

Om de antaganden som anges i denna artikel och i del II av bilaga I inte räcker för att beräkna den effektiva räntan på ett enhetligt sätt eller inte längre är anpassade till affärsituationen på marknaden, får kommissionen fastställa de ytterligare antaganden som krävs för att beräkna den effektiva räntan eller ändra befintliga antaganden. Dessa åtgärder som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 25.2.

KAPITEL VI

KREDITGIVARE OCH KREDITFÖRMEDLARE

Artikel 20

Kontroll av kreditgivare

Medlemsstaterna ska se till att kreditgivarnas verksamhet regleras i lag eller övervakas av ett organ eller en myndighet som är oberoende av finansiella institutioner. Detta påverkar inte tillämpningen av direktiv 2006/48/EG.

Artikel 21

Vissa av kreditförmedlarnas skyldigheter gentemot konsumenterna

Medlemsstaterna ska säkerställa att

- a) kreditförmedlarna såväl i sin reklam som i dokument som riktar sig till konsumenter, anger vilka befogenheter de har, särskilt om de bara arbetar med en eller vissa kreditgivare eller som oberoende mäklare,

- b) konsumenten informeras om eventuella avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster och att konsumenten och kreditförmedlaren kommer överens om dessa avgifter på papper eller något annat varaktigt medium innan kreditavtalet ingås,
- c) eventuella avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster meddelas kreditgivaren av kreditförmedlaren för beräkning av den effektiva räntan.

KAPITEL VII

GENOMFÖRANDEBESTÄMMELSER

Artikel 22

Harmonisering och detta direktivs tvingande karaktär

1. I den mån detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser får medlemsstaterna inte behålla eller införa andra bestämmelser i sin nationella lagstiftning som skiljer sig från vad som fastställs i detta direktiv.
2. Medlemsstaterna ska se till att konsumenterna inte kan avsäga sig de rättigheter som de ges genom bestämmelser i nationell lagstiftning vilka införs för att genomföra eller som motsvarar detta direktiv.
3. Medlemsstaterna ska också säkerställa att de bestämmelser de antar för att genomföra detta direktiv inte kan kringgås genom det sätt på vilket avtal formuleras, t.ex. genom att integrera sådana kreditutnyttjanden eller kreditavtal som omfattas av tillämpningsområdet i detta direktiv i kreditavtal vars karaktär eller syfte skulle göra det möjligt att undvika tillämpning av direktivet.
4. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som behövs för att se till att konsumenterna inte berövas det skydd som de ges enligt detta direktiv genom att lagen i ett tredje land väljs som tillämplig lag på kreditavtalet, i de fall då kreditavtalet har nära anknytning till en eller flera medlemsstaters territorium.

Artikel 23

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antas enligt detta direktiv och vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att de genomförs. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 24

Twistlösning utanför domstol

1. Medlemsstaterna ska se till att det införs lämpliga och effektiva twistlösningsförfaranden utanför domstol för att lösa

konsumenttvister som gäller kreditavtal, eventuellt genom att utnyttja befintliga organ.

2. Medlemsstaterna ska uppmuntra dessa organ att samarbeta för att även lösa gränsöverskridande tvister om kreditavtal.

Artikel 25

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska bistås av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5a.1–5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Artikel 26

Information till kommissionen

Om en medlemsstat utnyttjar något av de lagstiftningsval som avses i artiklarna 2.5, 2.6, 4.1, 4.2 c, 6.2, 10.1, 10.2 g, 14.2 och 16.4 ska den informera kommissionen om detta och om alla eventuella senare ändringar. Kommissionen ska offentliggöra denna information på en webbplats eller på annat sätt som gör att den lätt kan nås. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att sprida denna information till nationella kreditgivare och konsumenter.

Artikel 27

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska före den 12 maj 2010 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 12 maj 2010.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Vart femte år, och för första gången den 12 maj 2013, ska kommissionen se över tröskelvärdena i detta direktiv och dess bilagor och de procentsatser som används för att beräkna kompensationen vid förtidsåterbetalning mot bakgrund av den ekonomiska utvecklingen i gemenskapen och läget på den berörda marknaden. Kommissionen ska även övervaka effekterna av gjorda lagstiftningsval enligt artiklarna 2.5, 2.6, 4.1, 4.2 c, 6.2, 10.1, 10.2 g, 14.2 och 16.4 på den inre marknaden och för konsumenterna. Europaparlamentet och rådet ska delges resultaten som vid behov ska åtföljas av ett förslag till ändring av tröskelvärdena och procentsatserna samt av ovannämnda lagstiftningsval i enlighet med detta.

*Artikel 28***Omvandling av belopp i euro till nationell valuta**

1. Vid tillämpningen av detta direktiv ska de medlemsstater som omvandlar belopp i euro till sin nationella valuta till att börja med använda sig av den växelkurs som erhålls den dag då detta direktiv antas.
2. Medlemsstaterna får runda av de omvandlade beloppen på villkor att avrundningen inte överstiger 10 EUR.

KAPITEL VIII

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 29***Upphävande**

Direktiv 87/102/EEG ska upphävas med verkan från och med den 12 maj 2010.

*Artikel 30***Övergångsbestämmelser**

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på de kreditavtal som löper den dag då de nationella genomförandeåtgärderna träder i kraft.

2. Medlemsstaterna ska emellertid se till att artiklarna 11–13, 17, 18.1 andra meningen och 18.2 även tillämpas på de kreditavtal med obestämd löptid som löper den dag då de nationella genomförandeåtgärderna träder i kraft.

*Artikel 31***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 32***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 23 april 2008.

På Europaparlamentets vägnar

H.-G. PÖTTERING

Ordförande

På rådets vägnar

J. LENARČIČ

Ordförande

BILAGA I

- I. Grundläggande ekvation som anger ekvivalensen mellan kreditutnyttjande å ena sidan och återbetalningar och avgifter å den andra

I den grundläggande ekvation som används för beräkningen av den effektiva räntan sätts likhetstecken årsvis mellan det samlade nuvärdet av de utnyttjade krediterna å ena sidan och å andra sidan det samlade nuvärdet av återbetalningar och avgiftsbetalningar enligt följande:

$$\sum_{k=1}^m C_k(1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l(1+X)^{-s_l}$$

där

- X är den effektiva räntan,
- m är det tal som motsvarar det sista kreditutnyttjandets plats i tidsföljden,
- k är det tal som motsvarar ett kreditutnyttjandes plats i tidsföljden, dvs. $1 \leq k \leq m$,
- C_k är storleken på kreditutnyttjande nr k ,
- t_k är tiden, uttryckt i år och delar av år, mellan datumet för det första kreditutnyttjandet och datumet för varje kreditutnyttjande, dvs. $t_1 = 0$,
- m' är det tal som motsvarar den sista återbetalningens eller avgiftsbetalningens plats i tidsföljden,
- l är det tal som motsvarar en återbetalning eller avgiftsbetalning i tidsföljden,
- D_l är storleken på en återbetalning eller avgiftsbetalning,
- s_l är tiden, uttryckt i år och delar av år, mellan datumet för det första kreditutnyttjandet och datumet för varje återbetalning eller avgiftsbetalning.

Anmärkningar:

- a) De belopp som betalas av båda parter vid olika tidpunkter är inte nödvändigtvis lika stora och behöver inte nödvändigtvis betalas med lika stora intervaller.
- b) Begynnelsestidpunkt är datumet för det första kreditutnyttjandet.
- c) Intervallen mellan de vid beräkningen använda tidpunkterna anges i år eller delar av år. Ett år ska anses ha 365 dagar (skottår 366 dagar), 52 veckor eller tolv jämnlånga månader. En jämnlång månad anses ha 30,41666 dagar (dvs. $365/12$), oavsett om det är skottår eller inte.
- d) Resultatet av beräkningen ska uttryckas med åtminstone en decimal exakthet. Om siffran i den följande decimalen är större än eller lika med 5, ska siffran i den första decimalen höjas med ett.
- e) Ekvationen kan skrivas om med en enda summa och ett flöde (A_k) som är positivt eller negativt, dvs. utbetalat eller inbetalat under perioderna $1-k$, och uttryckt i år. Detta ger följande ekvation:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k(1+X)^{-t_k}$$

S är den aktuella flödesbalansen. Om syftet är att se till att flödena är ekvivalenta blir värdet noll.

- II. Ytterligare antaganden vid beräkningen av den effektiva räntan:

- a) Om konsumenten enligt kreditavtalet har ett fritt val i fråga om kreditutnyttjande, ska det sammanlagda kreditbeloppet omedelbart anses vara till fullo utnyttjat.
- b) Om kreditavtalet ger möjlighet att utnyttja krediten på olika sätt med olika avgifter eller krediträntor, ska det sammanlagda kreditbeloppet anses vara utnyttjat till högsta avgift och kreditränta som tillämpas på den vanligaste transaktionsformen inom den typen av kreditavtal.

- c) Om kreditavtalet allmänt ger konsumenten ett fritt val i fråga om kreditutnyttjande men bland de olika sätten för kreditutnyttjande ålägger en begränsning med avseende på belopp och tidsperiod, ska kreditbeloppet anses vara utnyttjat vid den tidigaste av de tidpunkter som anges i kreditavtalet och enligt dessa begränsningar i kreditutnyttjandet.
 - d) Om ingen avbetalningsplan har fastställts ska det anses
 - i) att krediten lämnas för en ettårsperiod, och
 - ii) att krediten ska återbetalas i tolv lika stora delbetalningar och i månatliga intervall.
 - e) Om en avbetalningsplan har fastställts men avbetalningsbeloppen är flexibla, ska varje återbetalningsbelopp anses vara det lägsta som anges i kreditavtalet.
 - f) Om inget annat anges ska krediten göras tillgänglig och återbetalningarna göras vid den tidigaste av de tidpunkter som anges i kreditavtalet, i de fall avtalet föreskriver mer än ett datum för återbetalning.
 - g) Om inget tak för krediten ännu har fastställts, ska taket antas vara 1 500 EUR.
 - h) När det gäller en kontokredit, ska hela det sammanlagda kreditbeloppet anses vara utnyttjat under kreditavtalets hela löptid. Om man inte känner till kreditavtalets löptid, ska den effektiva räntan beräknas på antagandet att kreditens löptid är tre månader.
 - i) Om olika räntesatser och avgifter erbjuds under en begränsad period eller för ett begränsat belopp, ska räntesatsen och avgifterna anses vara den högsta satsen/avgiften under kreditavtalets hela löptid.
 - j) För konsumentkreditavtal, i vilka en fast kreditränta fastställs för den inledande perioden, vid vars utgång en ny kreditränta fastställs och därefter regelbundet anpassas enligt en överenskommen indikator, ska beräkningen av den effektiva räntan utgå från antagandet att krediträntan vid utgången av perioden med den fasta krediträntan är densamma som vid den tidpunkt då den effektiva räntan beräknades, grundad på den överenskomna indikatorns värde vid den tidpunkten.
-

BILAGA II

STANDARDISERAD EUROPEISK KONSUMENTKREDITINFORMATION

1. Kreditgivarens/kreditförmedlarens namn och kontaktuppgifter

Kreditgivare Adress Telefon (*) E-post (*) Fax (*) Webbadress (*)	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]
I tillämpliga fall: Kreditförmedlare Adress Telefon (*) E-post (*) Fax (*) Webbadress (*)	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]

(*) Denna information är frivillig för kreditgivaren.

Där "i tillämpliga fall" anges ska kreditgivaren fylla i fältet om informationen är relevant för kreditprodukten eller stryka denna information eller hela raden om informationen inte är relevant för den typ av kredit som avses.

Texten inom hakparentes utgör förklarande information för kreditgivaren och ska ersättas med motsvarande uppgifter.

2. Beskrivning av huvuddragen i kreditprodukten

Typ av kredit	
Det sammanlagda kreditbeloppet <i>Detta är den övre kreditgräns eller det totala belopp som ställs till förfogande genom kreditavtalet.</i>	
Villkoren för kreditutnyttjandet <i>Här anges när och hur pengarna kan lyftas.</i>	
Kreditavtalets löptid	
Avbetalningar och, i förekommande fall, i vilken ordning dessa ska fördelas	Du måste betala följande: [Belopp, antal och periodicitet för konsumentens inbetalningar] Ränta och/eller avgifter ska betalas på följande sätt:
Det totala belopp som du ska betala <i>Detta är det lånade kapitalet plus ränta och eventuella kostnader i samband med krediten.</i>	[Summan av det samlade kreditbeloppet och den samlade kreditkostnaden]
I tillämpliga fall: Krediten beviljas i form av betalningsanstånd för en vara eller en tjänst eller är kopplad till leveranser av specifika varor eller tillhandahållande av en tjänst Varans/tjänstens namn Kontantpris	

I tillämpliga fall: Begärda säkerheter <i>Detta är en beskrivning av den säkerhet som ska ställas i samband med kreditavtalet.</i>	[Typ av säkerheter]
I tillämpliga fall: <i>Avbetalningarna medför inte omedelbar amortering av kapitalet.</i>	

3. Kreditkostnader

Kreditränta eller i tillämpliga fall de olika krediträntor som gäller för kreditavtalet	[% — Fast — Rörlig (med referensindex eller referensränta som gäller den ursprungliga krediträntan) — Perioder]
Effektiv ränta <i>Detta är totalkostnaden uttryckt som den effektiva räntan av det samlade kreditbeloppet. Den effektiva räntan anges för att hjälpa dig att jämföra olika erbjudanden.</i>	[% Ett representativt exempel med omnämmande av alla de antaganden som används för att beräkna räntesatsen ska ges här]
Är det, för att erhålla krediten eller för att erhålla den enligt villkoren i marknadsföringen, obligatoriskt att ingå avtal om — en försäkring som säkrar krediten, eller — någon annan kompletterande tjänst? <i>Om kostnaderna för dessa tjänster inte är kända av kreditgivaren ska de inte inkluderas i den effektiva räntan.</i>	Ja/nej [Om ja, uppge vilken typ av försäkring] Ja/nej [Om ja, uppge vilken typ av kompletterande tjänst]
Härtill hörande kostnader	
I tillämpliga fall: Det krävs att man behåller ett eller flera konton för att registrera både betalningstransaktioner och kreditutnyttjanden	
I tillämpliga fall: Kostnad för att använda ett särskilt betalningsmedel (t.ex. ett kreditkort)	
I tillämpliga fall: Andra kostnader i samband med kreditavtalet	
I tillämpliga fall: Villkor för att ändra de ovan nämnda kostnaderna i samband med kreditavtalet	
I tillämpliga fall: Skyldighet att betala notariatsavgifter	
Kostnader i samband med försenade betalningar <i>Uteblivna betalningar kan få allvarliga konsekvenser (t.ex. tvångsförsäljning) och försvåra möjligheterna till att erhålla kredit.</i>	Du kommer att debiteras [... (närmare uppgift om räntesatser och, i tillämpliga fall, dröjsmålsavgifter)] för uteblivna betalningar

4. Andra viktiga rättsliga aspekter

Ångerrätt <i>Ni har rätt att frånträda kreditavtalet inom 14 kalenderdagar.</i>	Ja/Nej
--	--------

Förtidsåterbetalning <i>Hela eller delar av krediten kan återbetalas i förtid när som helst.</i>	Kreditgivaren har rätt till kompensation vid förtidsbetalning
I tillämpliga fall: Kreditgivaren har rätt till kompensation vid förtidsåterbetalning	[Fastställande av kompensation (beräkningsmetod) i enlighet med bestämmelserna för genomförande av artikel 16 i direktiv 2008/48/EG]
Sökning i en databas <i>Om en kreditansökan avvisas på grundval av en sökning i en databas måste kreditgivaren genast och kostnadsfritt meddela dig resultatet av sökningen. Detta gäller inte om utlämnandet av sådan information är förbjudet enligt gemenskapslagstiftningen eller strider mot allmän ordning och säkerhet.</i>	
Rätt att få ett utkast till ett kreditavtal <i>Du har rätt att på begäran kostnadsfritt få en kopia av ett utkast till ett kreditavtal. Denna bestämmelse är inte tillämplig om kreditgivaren vid tidpunkten för begäran är ovillig att ingå kreditavtalet med dig.</i>	
I tillämpliga fall: Den tid kreditgivaren är bunden av skyldigheterna som uppkommit innan avtalet ingåtts	Denna information gäller från och med ... till och med ...

I tillämpliga fall:

5. Ytterligare information när det gäller distansförsäljning av finansiella tjänster

a) Beträffande kreditgivaren	
I tillämpliga fall: Kreditgivarens företrädare i den medlemsstat där du är bosatt Adress Telefon (*) E-post (*) Fax (*) Webbadress (*)	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]
I tillämpliga fall: Registrering	[Det handelsregister i vilket kreditgivaren är införd och dennes registreringsnummer eller motsvarande medel för identifiering i det registret]
I tillämpliga fall: Den berörda tillsynsmyndigheten	
b) Beträffande kreditavtalet	
I tillämpliga fall: Utnyttjande av ångerrätten	[Praktiska instruktioner om utnyttjande av ångerrätten, bl.a. hur länge rätten kan utnyttjas, den adress dit underrättelsen om att ångerrätten kommer att utnyttjas ska skickas samt följderna av att inte utöva denna rätt]
I tillämpliga fall: Den lagstiftning som kreditgivaren använt som grundval för att upprätta förbindelser med dig innan kreditavtalet ingicks	

I tillämpliga fall: Klausul om tillämplig lagstiftning för kreditavtalet och/ eller behörig domstol	[Relevant klausul anges här]
I tillämpliga fall: Språkordning	Information och avtalsvillkor lämnas på [angivet språk]. Med ditt samtycke har vi för avsikt att under kreditav- talets löptid kommunicera på [specifikt/specifika språk]
c) Beträffande prövning	
Förekomst av och tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol	[Uppgift om huruvida det finns tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol för den konsument som är part i distansavtalet och hur konsumenten i så fall ska gå tillväga]

(*) Denna information är frivillig för kreditgivaren.

BILAGA III

EUROPEISK KONSUMENTKREDITINFORMATION

1. för kontokrediter
2. för konsumentkrediter som erbjuds av vissa kreditorganisationer (artikel 2.5 i direktiv 2008/48/EG)
3. för skuldombildning

1. Kreditgivarens/kreditförmedlarens namn och kontaktuppgifter

Kreditgivare Adress Telefon (*) E-post (*) Fax (*) Webbadress (*)	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]
I tillämpliga fall: Kreditförmedlare Adress Telefon (*) E-post (*) Fax (*) Webbadress (*)	[Identitet] [Adress använd för kontakter med konsumenten]

(*) Denna information är frivillig för kreditgivaren.

Där "i tillämpliga fall" anges ska kreditgivaren fylla i fältet om informationen är relevant för kreditprodukten eller stryka denna information eller hela raden om informationen inte är relevant för den typ av kredit som avses.

Texten inom hakparentes utgör förklarande information för kreditgivaren och ska ersättas med motsvarande uppgifter.

2. Beskrivning av huvuddragen i kreditprodukten

Typ av kredit	
Det sammanlagda kreditbeloppet Detta är den övre kreditgräns eller det totala belopp som ställs till förfogande genom kreditavtalet	
Kreditavtalets löptid	
I tillämpliga fall: Återbetalning av hela kreditbeloppet kan krävas när som helst.	

3. Kreditkostnader

Kreditränta eller i tillämpliga fall de olika krediträntor som gäller för kreditavtalet	[% — Fast — Rörlig (med referensindex eller referensränta som gäller den ursprungliga krediträntan)]
---	---

I tillämpliga fall: Effektiv ränta (*) <i>Detta är totalkostnaden för krediten uttryckt som den effektiva räntan av det sammanlagda kreditbeloppet. Den effektiva räntan anges för att hjälpa dig att jämföra olika erbjudanden.</i>	[% Ett representativt exempel med omnämning av alla de antaganden som används för att beräkna räntesatsen ska ges här]
I tillämpliga fall: Kostnader I tillämpliga fall: Villkoren för hur dessa kostnader kan ändras	[De kostnader som tillämpas från och med den dag avtalet ingås]
Kostnader i samband med försenade betalningar	Du kommer att debiteras [... (närmare uppgift om räntesatser och, i tillämpliga fall, dröjsmålsavgifter)] för uteblivna betalningar.
(*) Inte tillämplig för europeisk konsumentkreditinformation om kontokrediter i de medlemsstater som på grundval av artikel 6.2 i direktiv 2008/48/EG har beslutat att effektiv ränta inte behöver uppges för kontokrediter.	

4. Andra viktiga rättsliga aspekter

Uppsägning av kreditavtalet	[Villkor och förfarande för att säga upp kreditavtalet]
Sökning i en databas <i>Om en kreditansökan avvisas på grundval av en sökning i en databas måste kreditgivaren genast och kostnadsfritt meddela dig resultatet av sökningen. Detta gäller inte, om utlämnandet av sådan information är förbjudet enligt gemenskapslagstiftningen eller strider mot allmän ordning och säkerhet.</i>	
I tillämpliga fall: Den tid kreditgivaren är bunden av skyldigheterna som uppkommit innan avtalet ingåtts.	Denna information gäller från och med ... till och med ...

I tillämpliga fall:

5. Ytterligare information om förhandsinformationen ges av en kreditorganisation (artikel 2.5 i direktiv 2008/48/EG) eller gäller en konsumentkredit för skuldombildning

Avbetalningar och, i förekommande fall, i vilken ordning dessa ska fördelas	Du måste betala följande: [Ett representativt exempel på en avbetalningsplan med belopp, antal och periodicitet för konsumentens inbetalningar]
Det totala belopp som du ska betala	
Förtidsåterbetalning <i>Hela eller delar av krediten kan återbetalas i förtid när som helst.</i> I tillämpliga fall: Kreditgivaren har rätt till kompensation vid förtidsåterbetalning.	[Fastställande av kompensationen (beräkningsmetod) i enlighet med bestämmelserna för genomförande av artikel 16 i direktiv 2008/48/EG]

I tillämpliga fall:

6. Ytterligare information som ska lämnas vid distansförsäljning av finansiella tjänster

a) Beträffande kreditgivaren	
I tillämpliga fall: Kreditgivarens företrädare i den medlemsstat där du är bosatt Adress Telefon (*) E-post (*) Fax (*) Webbadress (*)	[Identitet] [Geografisk adress använd för kontakter med konsumenten]
I tillämpliga fall: Registrering	[Det handelsregister i vilket kreditgivaren är införd och dennes registreringsnummer eller motsvarande medel för identifiering i det registret]
I tillämpliga fall: Den berörda tillsynsmyndigheten	
b) Beträffande kreditavtalet	
Ångerrätt <i>Du har rätt att frånträda kreditavtalet inom 14 kalenderdagar.</i> I tillämpliga fall: Utnyttjande av ångerrätten	Ja/nej [Praktiska instruktioner om utnyttjandet av ångerrätten, bl.a. till vilken adress underrättelsen om att ångerrätten kommer att utnyttjas bör skickas samt följderna av att inte utöva denna rätt]
I tillämpliga fall: Den lagstiftning som kreditgivaren använt som grundval för att upprätta förbindelser med dig innan kreditavtalet ingicks	
Klausul om tillämplig lagstiftning för kreditavtalet och/eller behörig domstol	[Relevant klausul anges här]
I tillämpliga fall: Språkordning	Information och avtalsvillkor lämnas på [angivet språk]. Med ditt samtycke har vi för avsikt att under kreditavtalets löptid kommunicera på [specifikt/specifika språk]
c) Beträffande prövning	
Förekomst av och tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol	[Uppgift om huruvida det finns tillgång till en mekanism för klagomål och prövning utanför domstol för den konsument som är part i distansavtalet och hur konsumenten i så fall ska gå tillväga]
(*) Denna information är frivillig för kreditgivaren.	

Sammanfattning av departementspromemorian Ny konsumentkreditlag (Ds 2009:67)

Bilaga 2

I promemorian föreslås en ny konsumentkreditlag samt ändringar i distans- och hemförsäljningslagen och kreditupplysningslagen. Förslagen syftar till att genomföra det nya EG-direktivet om konsumentkrediter (2008/48/EG) och att motverka de skuldsättningsproblem som sms-lån och andra snabb lån fört med sig. Genom förslagen stärks det samlade konsumentskyddet på området. Eftersom direktivet innebär att samma regler i stor utsträckning ska införas i hela EU skapas dessutom goda verksamhetsförutsättningar för kreditgivare som bör resultera i en bättre fungerande marknad med lägre kostnader för konsumenterna.

I den nya konsumentkreditlagen föreslås att näringsidkare vid marknadsföring av kredit alltid ska lämna information om den effektiva räntan. Dagens undantag från det kravet när krediten understiger 1 500 kronor eller ska återbetalas inom tre månader föreslås alltså tas bort, i syfte att också snabb lån ska omfattas av regleringen.

Skyldigheten för näringsidkare att lämna information till konsumenten i rimlig tid innan ett kreditavtal ingås föreslås som en följd av direktivet bli betydligt mer omfattande än enligt nuvarande regler.

Det föreslås också en förklaringskyldighet för näringsidkare som lämnar eller förmedlar en kredit. Innebörden är att näringsidkaren ska ge konsumenten de förklaringar denne behöver för att kunna avgöra om det föreslagna kreditavtalet passar dennes behov och ekonomiska situation.

Ett skärpt krav på kreditprövning av konsumenten föreslås gälla enligt den nya lagen. Dagens undantag från krav på kreditprövning tas bort. Genom den ändringen kommer snabb lån att omfattas av ett krav på kreditprövning.

En viktig nyhet i den nya lagen är förslaget att konsumenten ges en rätt att ångra kreditavtalet inom 14 dagar från avtalsslutet (ångerrätt). Någon ångerrätt föreslås dock inte för bostadskrediter.

Vid förtidsinlösen av lån föreslås att kreditgivaren för eventuella ränteförluster som huvudregel ska få en schablonersättning av konsumenten. Schablonersättningen föreslås inte gälla vid bostadskrediter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

1 Förslag till konsumentkreditlag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller kredit som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument. Lagen gäller också kredit som lämnas eller erbjuds av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en kreditförmedlare.

Ett avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen.

2 § I lagen avses med

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

kreditgivare: den som lämnar krediten eller övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran,

kreditförmedlare: en näringsidkare som, utan att vara kreditgivare, mot ersättning presenterar eller erbjuder en konsument ett kreditavtal, på något annat sätt bistår konsumenten innan ett kreditavtal ingås eller ingår ett kreditavtal med konsumenten som ombud för kreditgivaren,

kreditavtal: ett avtal genom vilket en kreditgivare lämnar en konsument kredit i form av lån, betalningsanstånd eller liknande,

kontokredit: ett kreditavtal som ger konsumenten en fortlöpande rätt att utnyttja ett kreditutrymme,

kreditköp: ett köp av en vara eller tjänst som finansieras genom en kredit som lämnas av

– säljaren, eller

– annan kreditgivare, om denne anlitat säljaren för att förbereda eller ingå kreditavtalet eller om varan eller tjänsten uttryckligen anges i kreditavtalet,

kontantpris: det pris till vilket en vara eller tjänst vanligen erbjuds konsumenter mot kontant betalning,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av räntor, avgifter och andra kostnader som konsumenten ska betala med anledning av krediten, dock med undantag för eventuella notariatsavgifter,

kreditfordran: summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden,

kreditränta: den ränta som gäller för en kredit eller en utnyttjad del av krediten, angiven per år,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

effektiv ränta: kreditkostnaden angiven som en årlig ränta beräknad på kreditbeloppet, i förekommande fall under hänsynstagande till att delbetalningar ska göras under den löpande kredittiden.

3 § Lagen gäller inte

1. författningsreglerade lån som lämnas av statsmedel,
2. lån som lämnas i pantbanksverksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),
3. kredit som inte är förbunden med ränta, avgifter eller andra kostnader, eller
4. räntefri kredit som ska betalas tillbaka inom tre månader och som endast är förbunden med en obetydlig avgift.

För kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader gäller inte bestämmelserna om marknadsföring och förhandsinformation i 4 § andra stycket 5–7 och tredje stycket samt 5 och 6 §§, om kreditavtalet i 14 § andra och tredje styckena, om ångerrätt i 21–25 §§, om betalning av skulden i förtid i 32–36 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

För kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet gäller inte bestämmelserna om förhandsinformation i 5 § tredje stycket, om ångerrätt i 21–25 §§ eller om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 §.

Marknadsföring och information

4 § Näringsidkaren ska vid all marknadsföring beträffande kreditavtal lämna information om den effektiva räntan för krediten.

I marknadsföring där en räntesats, en avgift eller någon annan kostnad anges ska näringsidkaren med hjälp av ett typexempel lämna information om

1. krediträntan, och med angivande av om den är bunden eller rörlig,
2. avgifter som utgör en del av kreditkostnaden,
3. den effektiva räntan,
4. kreditbeloppet,
5. kreditavtalets löptid,
6. det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och storleken på avbetalningarna, och
7. vid kreditköp, kontantpriset och den kontantinsats som krävs.

Om ett krediterbudande innebär att konsumenten är skyldig att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet för att få krediten eller för att få den på de villkor som anges i marknadsföringen och kostnaderna för detta inte kan fastställas i förväg, ska skyldigheten att ingå avtalet om tjänsten anges i marknadsföringen tillsammans med den effektiva räntan.

Informationen ska lämnas på ett klart, kortfattat och framträdande sätt.

5 § I rimlig tid innan ett kreditavtal ingås ska näringsidkaren ge konsumenten information om

1. slag av kredit,

2. kreditgivarens och, i förekommande fall, kreditförmedlarens namn och adress,

3. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten,

4. kreditavtalets löptid,

5. vid kreditköp, varan eller tjänsten och dess kontantpris,

6. krediträntan, gällande villkor för krediträntan, de referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan samt tidpunkter, villkor och förfarande för ändringar av krediträntan,

7. det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten samt den effektiva räntan,

– med hjälp av ett representativt exempel där de antaganden som ligger till grund för beräkningen av räntan anges, i förekommande fall med beaktande av konsumentens önskemål om kreditavtalets utformning, och

– om kreditavtalet ger möjlighet att utnyttja krediten på olika sätt och kreditgivaren beräknat räntan med utgångspunkt i det vanligaste sättet att utnyttja krediten, att andra sätt att utnyttja krediten kan ge en högre effektiv ränta,

8. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående krediter med olika krediträntor,

9. avgifter med anknytning till kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna,

10. notariatsavgifter, om sådana utgår,

11. skyldighet att ingå ett avtal om en kompletterande tjänst till kreditavtalet för att få krediten eller för att få den på de villkor som anges i marknadsföringen,

12. dröjsmålsräntan och villkoren för ändring av den samt avgifter som kan uppkomma när avtalsförpliktelser inte fullgörs,

13. konsekvenserna av uteblivna betalningar,

14. begärda säkerheter,

15. förekomst eller avsaknad av ångerrätt,

16. konsumentens rätt till förtidsbetalning och om kreditgivarens rätt till kompensation vid förtidsbetalning och hur denna kompensation ska beräknas,

17. konsumentens rätt att utan dröjsmål och utan avgift få information om att en kreditansökan har avslagits på grund av uppgifter i en databas,

18. konsumentens rätt att på begäran och utan avgift få en kopia av ett utkast till ett kreditavtal, och

19. den tid under vilken erbjudandet gäller.

Om konsumentens avbetalningar enligt ett kreditavtal inte omedelbart medför motsvarande amorteringar av kreditbeloppet utan i stället används för att skapa kapital åt konsumenten, ska näringsidkaren inom samma tid ge konsumenten klar och tydlig information om att det inte finns någon garanti för att krediten anses avbetald, om inte kreditgivaren lämnat en sådan garanti.

Informationen ska ges genom att den blankett som tagits in som bilaga 1 till denna lag tillhandahålls konsumenten i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Om avtalet på konsumentens begäran ska ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att informationen ges i sådan form före avtalslutet, ska näringsidkaren ge konsumenten informationen i denna

form snarast efter det att avtalet har ingåtts. Vill näringsidkaren ge konsumenten annan information, ska den ges i ett separat dokument.

Om konsumenten begär det, ska näringsidkaren utan avgift överlämna en kopia av utkastet till kreditavtal till konsumenten.

6 § Vid telefonförsäljning av en kredit gäller i stället för 5 § första och andra styckena det som sägs i 3 kap. 4 § första stycket distans- och hemförsäljningslagen (2005:59). Beskrivningen av den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper ska innehålla information om

1. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten,
2. kreditavtalets löptid,
3. vid kreditköp, varan eller tjänsten och dess kontantpris,
4. krediträntan, gällande villkor för krediträntan, de referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan samt tidpunkter, villkor och förfarande för ändringar av krediträntan,
5. den effektiva räntan, med hjälp av ett representativt exempel, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, och
6. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående krediter med olika krediträntor.

7 § I fråga om ett kreditavtal som avser en kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader ska näringsidkaren i rimlig tid innan kreditavtalet ingås ge konsumenten information om

1. slag av kredit,
2. kreditgivarens och, i förekommande fall, kreditförmedlarens namn och adress,
3. kreditbeloppet,
4. kreditavtalets löptid,
5. krediträntan, gällande villkor för krediträntan och de referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan,
6. avgifter med anknytning till kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna,
7. den effektiva räntan med hjälp av ett representativt exempel som beaktar de antaganden som ligger till grund för beräkningen av räntan,
8. villkor och förfaranden för uppsägning av kreditavtalet,
9. att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela kreditbeloppet i det fall avtalet har den innebörden,
10. dröjsmålsräntan och villkoren för ändring av den samt avgifter som kan uppkomma när avtalsförpliktelser inte fullgörs,
11. konsumentens rätt att utan dröjsmål och utan avgift få information om att en kreditansökan har avslagits på grund av uppgifter i en databas, och
12. den tid under vilken erbjudandet gäller.

Informationen ska ges i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Om avtalet på konsumentens begäran ska ingås genom ett medel för distanskommunikation som inte tillåter att informationen ges i sådan form före avtalslutet, ska näringsidkaren ge konsumenten informationen i denna form snarast efter det att avtalet har ingåtts. All information ska vara lika framträdande.

Om konsumenten begär det, ska näringsidkaren utan avgift överlämna Bilaga 3 en kopia av utkastet till kreditavtal till konsumenten.

8 § Vid telefonförsäljning av en kredit som avses i 7 § gäller i stället för första stycket i den paragrafen det som sägs i 3 kap. 4 § första stycket distans- och hemförsäljningslagen (2000:59). Beskrivningen av den finansiella tjänstens huvudsakliga egenskaper ska innehålla information om

1. kreditbeloppet,
2. kreditavtalets löptid,
3. krediträntan, gällande villkor för krediträntan och de referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan,
4. den effektiva räntan med hjälp av ett representativt exempel som beaktar de antaganden som ligger till grund för beräkningen av räntan, och
5. att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela kreditbeloppet i det fall avtalet har den innebörden.

9 § Bestämmelserna i 5–8 §§ gäller inte för en näringsidkare som vid försäljning av en vara eller en tjänst i andra hand verkar som kreditförmedlare.

10 § Om information som anges i 4–8 §§ inte lämnas ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstömningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Näringsidkarens allmänna skyldigheter

11 § Näringsidkaren ska i sitt förhållande till konsumenten iaktta god kreditgivningssed. Näringsidkaren ska ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg och ge konsumenten de förklaringar som denne behöver för att avgöra om ett kreditavtal passar hans eller hennes behov och ekonomiska situation.

Kreditprövning

12 § Näringsidkaren ska, innan kredit beviljas, pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet (kreditprövning). Prövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter som kan härröra från konsumenten, från en kreditupplysning eller från en databas som innehåller uppgifter om konsumentens ekonomiska förhållanden.

En ny kreditprövning behöver inte göras om näringsidkaren och konsumenten efter ett kreditavtals ingående kommer överens om en obetydlig ökning av krediten.

13 § Avslås en kreditansökan på grund av uppgifter i en databas, ska näringsidkaren underrätta konsumenten om uppgifterna och om vilken databas uppgifterna härrör från.

Vad som sägs i denna paragraf gäller inte om det skulle strida mot annan lag.

Kreditavtalet

14 § Ett kreditavtal ska dokumenteras genom att nedtecknas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Näringsidkaren ska se till att konsumenten får ett exemplar av kreditavtalet.

Kreditavtalet ska på ett klart och kortfattat sätt innehålla uppgift om

1. slag av kredit,
2. kreditgivarens, konsumentens och, i förekommande fall, kreditförmedlarens namn och adress,
3. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjandet av krediten,
4. kreditavtalets löptid,
5. vid kreditköp, varan eller tjänsten och dess kontantpris,
6. krediträntan, gällande villkor för krediträntan, de referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan samt tidpunkter, villkor och förfarande för ändringar av krediträntan,
7. den effektiva räntan, med angivande av de antaganden som ligger till grund för beräkningen, och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, utifrån de förutsättningar som gällde vid kreditavtalets ingående,
8. avbetalningarnas storlek, antal och förfallotidpunkter och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående krediter med olika krediträntor,
9. konsumentens rätt att på begäran och utan avgift under kreditavtalets löptid få en amorteringsplan,
10. under vilka tidsperioder och enligt vilka villkor räntor och avgifter ska betalas, om dessa ska betalas utan att krediten återbetalas,
11. avgifter med anknytning till kreditavtalet och villkoren för ändring av avgifterna,
12. notariatsavgifter, om sådana utgår,
13. dröjsmålsräntan, enligt de förutsättningar som råder när kreditavtalet ingås, och villkoren för ändring av den samt avgifter som kan uppkomma när avtalsförpliktelser inte fullgörs,
14. konsekvenserna av uteblivna betalningar,
15. begärda säkerheter och försäkringar,
16. förekomst eller avsaknad av ångerrätt, ångerfristens längd och villkor för att utöva ångerrätten inklusive information om konsumentens skyldighet att återbetala kapital och betala ränta samt uppgift om räntebeloppet per dag,
17. konsumentens rättigheter vid ett kreditköp och villkoren för utövandet av dessa rättigheter,

18. konsumentens rätt till förtidsbetalning, förfarandet vid förtidsbetalning och, i förekommande fall, kreditgivarens rätt till kompensation och hur denna kompensation ska beräknas,

19. förfarandet för att säga upp kreditavtalet,

20. huruvida det finns möjlighet till klagomål och prövning utanför domstol för konsumenten och hur denne i så fall ska gå till väga,

21. eventuella andra avtalsvillkor, och

22. den behöriga tillsynsmyndighetens namn och adress.

Om konsumentens avbetalningar enligt ett kreditavtal inte omedelbart medför motsvarande amorteringar av kreditbeloppet utan i stället används för att skapa kapital åt konsumenten, ska det i informationen anges att det inte finns någon garanti för att krediten anses avbetalad, om inte kreditgivaren lämnat en sådan garanti.

15 § Vid avtal om kontokredit som ska betalas tillbaka på uppmaning eller inom tre månader ska avtalet på ett klart och kortfattat sätt innehålla uppgift om

1. slag av kredit,

2. kreditgivarens, konsumentens och, i förekommande fall, kreditförmedlarens namn och adress,

3. kreditavtalets löptid,

4. kreditbeloppet och villkoren för utnyttjande av krediten,

5. krediträntan, gällande villkor för krediträntan, de referensindex eller referensräntor som gäller den ursprungliga krediträntan samt tidpunkter, villkor och förfarande för ändringar av krediträntan,

6. den effektiva räntan och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten, beräknat vid den tidpunkt då kreditavtalet ingås, samt de antaganden som ligger till grund för beräkningen av räntan,

7. att konsumenten kan uppmanas att betala tillbaka hela kreditbeloppet i det fall avtalet har den innebörden,

8. förfarandet för att säga upp kreditavtalet, och

9. avgifter och villkoren för ändring av avgifterna.

Amorteringsplan

16 § Om krediten ska betalas av i delar under en viss tid, har konsumenten rätt att på begäran få en sammanställning över när delbelopp, ränta och avgifter ska betalas (amorteringsplan). Om räntesatsen inte är bunden eller om avgifter kan ändras enligt kreditavtalet, ska amorteringsplanen innehålla en upplysning om att uppgifterna i planen endast gäller till dess räntan eller avgifterna enligt kreditavtalet ändras.

Ränta och avgifter

17 § Räntesatsen får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av kreditpolitiska beslut, ökade upplåningskostnader för kreditgivaren eller andra kostnadsökningar som kreditgivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks. Vid kredit för bostadsändamål med en sammanlagd löptid om minst 30 år och med en ränta som är bunden under viss del av avtalstiden, minst tre månader,

har dock kreditgivaren, om han eller hon har gjort förbehåll om det i avtalet, rätt att vid utgången av en sådan del av avtalstiden ändra räntan så att den motsvarar den ränta som kreditgivaren vid den tidpunkten allmänt tillämpar för nya krediter av motsvarande slag.

Utan hinder av första stycket får räntesatsen ändras på visst sätt i anslutning till ändringar i en referensränta som kreditgivaren inte har något betydande inflytande över. Ett avtalsvillkor om detta får förenas med ett undantag om att räntesatsen under särskilda förutsättningar ska ändras mer eller mindre än som följer av anknytningen till referensräntan. Undantaget ska bestämmas så att det inte blir mindre förmånligt för konsumenten än för kreditgivaren. Det ska uppfylla kraven i första stycket.

Kreditgivaren är skyldig att tillämpa ett avtalsvillkor om ränteändringar på samma sätt till konsumentens förmån som till hans eller hennes nackdel.

18 § Kredittagaren är skyldig att, utöver eller i stället för ränta, betala särskild ersättning för krediten (avgift) endast om sådan ersättning avser kostnader som kreditgivaren har för krediten och om avgiften har angetts särskilt i avtalet. Om kostnader kan särskiljas, får avgift tas ut särskilt för varje sådan kostnad.

Avgifter för krediten får ändras till konsumentens nackdel endast i den utsträckning som det motiveras av ökning av de kostnader som ska täckas av avgifterna.

19 § Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ränte- eller avgiftsändring innan ändringen börjar gälla, antingen i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. I fråga om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomt- rätt eller bostadsrätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet, får kreditgivaren i stället underrätta konsumenten om ändringar genom annonsering i dagspress. Sker underrättelsen genom annonsering, ska meddelande om ändringen också lämnas genom ett meddelande till konsumenten senast i samband med nästa avisering eller kontoutdrag.

Beror en ränteändring enbart på en ändring i en referensränta som kreditgivaren inte har något bestämmande inflytande över får konsumenten i stället underrättas periodvis, under förutsättning att parterna i avtalet har kommit överens om det och den nya referensräntan har offentliggjorts och är tillgänglig hos kreditgivaren.

Kontoutdrag och underrättelser vid kontokrediter

20 § Vid kontokrediter ska kreditgivaren regelbundet tillhandahålla konsumenten kontoutdrag i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Kontoutdraget ska innehålla uppgift om

1. vilken period det avser,
2. föregående kontoutdrags utgående datum och saldo,
3. uttag och datum för uttagen,

4. betalningar och datum för betalningarna,
5. det nya saldot,
6. den kreditränta och de eventuella avgifter som tillämpats för perioden, och
7. eventuella belopp som konsumenten är skyldig att återbetala.

Om det enligt ett avtal om kontokredit är möjligt för konsumenten att överskrida en kreditgräns, ska kreditgivaren i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten regelbundet informera denne om

1. krediträntan, gällande villkor för krediträntan och de referensindex eller referensräntor som gäller för krediträntan, och

2. de avgifter som gäller och villkor för ändring av avgifterna.

Om konsumenten har överskridit en kreditgräns under en månad, ska kreditgivaren i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten snarast underrätta konsumenten om

1. beloppen varmed kreditgränsen överskridits och krediträntan på de beloppen, samt

2. eventuell straffavgift eller dröjsmålsränta på grund av överskridandet.

Konsumentens ångerrätt

21 § Konsumenten har rätt att frånträda kreditavtalet (ångerrätt) genom att till näringsidkaren lämna eller sända ett meddelande om detta inom 14 dagar från den dag som anges i 22 § (ångerfrist).

22 § Ångerfristen börjar löpa den dag då kreditavtalet ingås, dock tidigast den dag då information enligt 14 § kommer konsumenten till handa.

23 § Har konsumenten i rätt tid och på ett ändamålsenligt sätt lämnat eller sänt ett meddelande om att han eller hon frånträder avtalet, får meddelandet återropas även om det försenas, förvanskas eller inte kommer fram.

Verkan av att konsumenten utövar sin ångerrätt

24 § Om konsumenten utövar sin ångerrätt, ska konsumenten snarast och senast inom 30 dagar från den dag då konsumenten lämnade eller sände sitt meddelande om att avtalet frånträds betala tillbaka de belopp konsumenten har erhållit från näringsidkaren, med tillägg för upplupen ränta på beloppen. Ränta ska utgå från den dag konsumenten fick tillgång till krediten till och med den dag den återbetalades till näringsidkaren. Konsumenten ska också ersätta näringsidkaren för avgifter som denne med anledning av kreditavtalet erlagt till det allmänna och som inte får återbetalas till näringsidkaren.

Näringsidkaren ska snarast och senast inom 30 dagar från den dag då näringsidkaren tog emot konsumentens meddelande om att avtalet frånträds återbetala de avgifter som konsumenten har erlagt med anledning av krediten med undantag för sådana avgifter som nämns i första stycket.

25 § Om konsumenten utövar sin ångerrätt och det med anledning av kreditavtalet har ingåtts ett anknytande avtal om tjänster som tillhandahålls av kreditgivaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och kreditgivaren, ska det anknytande avtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Kontantinsats vid kreditköp

26 § Vid kreditköp av en vara ska säljaren ta ut en kontantinsats av köparen i enlighet med god kreditgivningssed. Kontantinsatsen ska motsvara minst 20 procent av varans kontantpris, om inte särskilda förhållanden föranleder annat.

Som kontantinsats anses inte betalning med medel som köparen får låna av säljaren eller av någon annan kreditgivare på grund av en överenskommelse mellan denne och säljaren.

27 § Om en näringsidkare för sin egen eller någon annans räkning säljer en vara utan att iakttä vad som sägs i 26 §, ska det anses utgöra en åtgärd i strid med 5 § marknadsföringslagen (2008:486).

Konsumentens befogenheter vid överlåtelse av fordringen, m.m.

28 § Om kreditgivaren har överlåtit sina rättigheter enligt ett kreditavtal, får konsumenten mot den nye kreditgivaren göra samma invändningar som han eller hon vid överlåtelsen kunde göra mot överlåtaren. Det samma gäller när kreditgivaren har pantsatt sina rättigheter enligt kreditavtalet.

Överlåtaren eller pantsättaren ska underrätta konsumenten om överlåtelsen eller pantsättningen. Konsumenten behöver dock inte underläggas, om överlåtaren eller pantsättaren även fortsättningsvis ska fullgöra skyldigheterna på grund av kreditavtalet mot konsumenten.

29 § Vid kreditköp får konsumenten mot kreditgivarens krav på betalning framställa samma invändningar på grund av köpet som han eller hon kan göra mot sin motpart i köpeavtalet. Konsumenten får också invända att han eller hon har erlagt betalning till motparten eller har en överenskommelse med denne. Detta gäller dock inte om konsumenten visste att motparten saknade rätt att ta emot betalningen eller ingå överenskommelsen och inte heller om konsumenten uppsåtligt eller av grov oaktsamhet underlät att skaffa sig kunskap om detta.

Om konsumenten på grund av köpet har anspråk på återbetalning, skadestånd eller annan penningprestation, svarar kreditgivaren lika med säljaren för att anspråket fullgörs. Kreditgivaren är dock inte skyldig att betala mer än han eller hon har mottagit av konsumenten med anledning av krediten.

30 § Vid kreditköp får kreditgivaren inte ta emot en av konsumenten ingången växelförbindelse som avser en fordran på grund av kreditköpet. Han eller hon får inte heller till bevis för sin fordran ta emot ett av konsumenten utfärdat löpande skuldebrev eller någon annan av denne ingången skuldförbindelse som är av ett sådant slag att konsumentens rätt att framställa invändningar på grund av köpet inskränks om skuldförbindelsen överläts eller pantsätts till en borgenär som är i god tro.

Första stycket första meningen gäller inte egna växlar som är utställda av banker.

Den som uppsåtligen bryter mot förbud enligt denna paragraf döms till böter.

Förbud mot viss avräkning

31 § Belopp som kredittagaren erlägger för avräkning på viss fordran på grund av krediten får kreditgivaren inte först avräkna på annan fordran.

Betalning av skulden i förtid

32 § Konsumenten har rätt att betala sin skuld till kreditgivaren före den avtalade förfallotiden.

33 § Kreditgivaren har rätt att få betalning i förtid endast om han eller hon har gjort förbehåll om detta i avtalet och

1. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger tio procent av kreditfordringen,

2. konsumenten sedan mer än en månad är i dröjsmål med betalning av ett belopp som överstiger fem procent av kreditfordringen och dröjsmålet avser två eller flera poster som förfallit vid olika tidpunkter,

3. konsumenten på något annat sätt är i väsentligt dröjsmål med betalning,

4. säkerhet som ställts för krediten har avsevärt försämrats, eller

5. det står klart att konsumenten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på något annat sätt undandrar sig att betala sin skuld.

Om säkerhet som ställts för krediten utgörs av förbehåll om återtaganderätt, har kreditgivaren rätt till betalning i förtid på grund av försämrad säkerhet endast om konsumenten uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet har orsakat att säkerheten avsevärt försämrats.

När fråga är om kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet och räntan för krediten är bunden för hela eller en del av avtalstiden, dock minst tre månader, har kreditgivaren, om han eller hon har gjort förbehåll om det i avtalet och synnerliga skäl föreligger, rätt att utan hinder av bestämmelserna i första och andra styckena få betalning i förtid på den dag då den tid för vilken räntan är bunden löper ut.

34 § Vill kreditgivaren få betalt i förtid enligt 33 § första stycket 1–3 eller tredje stycket gäller en uppsägningstid av minst fyra veckor räknat från den tidpunkt då kreditgivaren sänder ett meddelande om uppsäg-

ningen i rekommenderat brev till konsumenten under dennes vanliga adress eller uppsägningen utan en sådan åtgärd kommer konsumenten till handa.

Har kreditgivaren krävt betalning i förtid enligt 33 § första stycket 1–3, är konsumenten ändå inte skyldig att betala i förtid, om han eller hon före utgången av uppsägningstiden betalar vad som förfallit jämte dröjsmålsränta. Detsamma gäller om konsumenten vid uppsägning enligt 33 § första stycket 4 eller 5 eller andra stycket genast efter uppsägningen eller inom medgiven uppsägningstid ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

Har konsumenten tidigare med stöd av bestämmelserna i andra stycket befriats från skyldigheten att betala skulden i förtid, gäller inte bestämmelserna i det stycket.

35 § Utan hinder av vad som sägs i 33 § första stycket 4 får kreditgivaren återropa andra lagbestämmelser om rätt till betalning i förtid på grund av att en säkerhet som ställts för krediten har försämrats. Bestämmelserna i 33 § hindrar vidare inte att banker eller andra kreditgivare gör gällande strängare förbehåll om betalning i förtid, om de har en skyldighet att göra sådana förbehåll enligt någon annan författning.

36 § Vid förtidsbetalning enligt 32–35 §§ ska konsumenten betala ränta och andra kostnader för krediten för tiden fram till förtidsbetalningen men inte för tiden därefter. När kreditgivarens fordran beräknas ska de grunder som står i överensstämmelse med god kreditgivningssed tillämpas.

Kreditgivaren får inte tillgodoräkna sig någon ersättning för att skulden betalas i förtid. Om krediträntan är bunden när förtidsbetalningen sker har kreditgivaren dock rätt att för den tid som återstår ta ut ränteskillnadsersättning av kredittagaren, om han eller hon har gjort förbehåll om det. Det gäller dock inte för den del av räntan som motsvaras av en kreditgarantiavgift, när statlig kreditgaranti har lämnats och avgift utgår för garantin.

Ränteskillnadsersättningen får

1. för kredit som är förenad med panträtt i fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller som är förenad med motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet

a) högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på statskuldväxlar med en löptid som motsvarar återstående räntebindingstid ökad med en procentenhet, om den tid för vilken ersättningen ska betalas är kortare än ett år, eller

b) högst motsvara skillnaden mellan räntan på krediten och räntan på statsobligationer med en förfallotid som motsvarar återstående räntebindingstid ökad med en procentenhet, om betalningstiden överstiger den i a, och

2. för annan kredit högst motsvara en procent av det förtidsbetalade beloppet eller, om det vid tidpunkten för förtidsbetalningen är kortare tid än ett år kvar av kreditavtalets löptid, en halv procent av det förtidsbetalade beloppet. Ersättningen får dock inte överstiga det belopp som konsumenten skulle ha betalat i ränta under den återstående löptiden enligt kreditavtalet.

Om kreditgivaren utnyttjar en rätt att återta varan enligt 38 §, tillämpas Bilaga 3 40 och 41 §§ vid den uppsägning som då ska ske mellan parterna.

Uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid

37 § Konsumenten får säga upp ett kreditavtal med obestämd löptid till omedelbart upphörande. Om parterna har avtalat om en uppsägningstid för kreditavtalet, upphör det att gälla den dag uppsägningstiden löper ut. Uppsägningstiden får inte vara längre än en månad.

Kreditgivaren får säga upp ett sådant kreditavtal som avses i första stycket om det har överenskommits i avtalet. Uppsägningen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Uppsägningstiden ska vara minst två månader räknat från den tidpunkt då kreditgivaren sänder ett meddelande om uppsägningen till konsumenten under dennes vanliga adress eller uppsägningen utan en sådan åtgärd kommer konsumenten till handa. Om konsumenten inte har utnyttjat en möjlighet till kredit, får kreditgivaren säga upp kreditavtalet med omedelbar verkan, om det har överenskommits i avtalet och är skäligt. Konsumenten ska snarast informeras om uppsägningen och om skälen till detta i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Återtaganderätt vid kreditköp

38 § Med förbehåll om återtaganderätt avses ett avtalsvillkor som ger kreditgivaren möjlighet att återta varan, om köparen inte fullgör sin del av kreditköpsavtalet.

Ett förbehåll om återtaganderätt får göras gällande endast under förutsättning

1. att säljaren har gjort förbehållet i samband med köpet för att trygga sin rätt till betalning, samt
2. att den tidpunkt har inträtt då konsumenten enligt 33 och 34 §§ ska fullgöra sin skyldighet att betala i förtid.

Om vid betalningsdröjsmål köparen, innan varan återtas, betalar vad som förfallit till betalning jämte dröjsmålsränta och kostnader enligt de grunder som anges i 40 § tredje–femte styckena, får kreditgivaren inte återta varan på grund av dröjsmålet. Grundas återtaganderätten på att säkerhet för krediten har försämrats eller att köparen undandrar sig att betala sin skuld, får kreditgivaren inte återta varan om köparen innan varan återtas ställer godtagbar säkerhet för fordringen.

39 § Använder näringsidkare förbehåll om återtagande vid försäljning av en vara som med hänsyn till sin beskaffenhet eller sitt värde eller på grund av förhållandena på marknaden inte är lämpad som kreditsäkerhet, kan näringsidkaren förbjudas att framdeles i liknande fall använda sådana förbehåll. I fråga om förbud gäller i övrigt bestämmelserna i lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

Uppgörelse när en vara återtas

40 § Om kreditgivaren vill utnyttja en rätt att återta varan, ska avräkning göras mellan honom eller henne och köparen.

Vid avräkningen ska köparen tillgodoräknas varans värde vid återtagandet. Värdet beräknas efter vad kreditgivaren kan antas få ut genom att på lämpligt sätt sälja varan.

Kreditgivaren får tillgodoräkna sig den obetalda delen av kreditfordringen efter avräkning enligt 36 § samt i förekommande fall dröjsmålsränta, dock inte enligt högre räntesats än som anges i 6 § räntelagen (1975:635).

Kreditgivaren får dessutom tillgodoräkna sig ersättning för följande kostnader för återtagande av varan, nämligen utsökningsavgift, skäligen kostnad för transport av varan samt utgift för inställelse vid förrättning för återtagande, om kreditgivaren har behövt inställa sig för att tillvarata sin rätt. När ersättning bestäms för utgift för inställelse tillämpas bestämmelserna om beräkning av ersättning av allmänna medel till vittne.

I mål om handräckning för återtagande får kreditgivaren, enligt vad regeringen närmare föreskriver, tillgodoräkna sig även skäligen ersättning för eget arbete med anledning av målet samt arvode till ombud eller biträde.

41 § Om köparen vid avräkningen tillgodoräknas ett större belopp än kreditgivaren, får varan återtas endast om kreditgivaren betalar mellanskillnaden till köparen eller, när varan värderats av Kronofogdemyndigheten, nedsätter mellanskillnaden hos myndigheten.

Har kreditgivaren för att kunna återta varan varit tvungen att betala en skuld som köparen har, får kreditgivaren när första stycket tillämpas avräkna sådan betalning mot mellanskillnad till köparens förmån. Detsamma gäller om kreditgivaren för att varan efter återtagande ska kunna användas på avsett sätt har varit tvungen att betala en sådan skuld.

Tillgodoräknas kreditgivaren ett större belopp än köparen, får kreditgivaren inte kräva ut mellanskillnaden (restskulden) i annat fall än då varan har minskat väsentligt i värde genom att köparen vanvårdat varan.

Återlösande av en vara som återtagits

42 § Köparen får inom fjorton dagar återlösa en vara som har återtagits. Vill köparen återlösa varan, ska han eller hon betala kreditgivaren varans värde vid återtagandet samt den restskuld som kan finnas enligt avräkningen.

Handräckning för återtagande av vara, m.m.

43 § Kreditgivaren får hos Kronofogdemyndigheten söka handräckning för att återta varan under förutsättning att det i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form har dokumenterats uppgifter om

1. förbehåll om återtaganderätt,
2. kontantpriset,
3. kreditbeloppet,

4. kreditkostnaden,
5. kreditavtalets löptid,
6. kreditfordran, och
7. de tidpunkter när betalning ska erläggas.

En ansökan om handräckning ska göras skriftligen. I ansökningen ska anges hur stor del av kreditfordran som är obetald. Om kreditgivaren gör anspråk på dröjsmålsränta, ska i ansökningen också uppges vad kreditgivaren fordrar i den delen. Till ansökningen ska fogas den dokumentation som anges i första stycket.

44 § Handräckning får beviljas endast om det är uppenbart att de förutsättningar för återtagande som anges i 38 § andra och tredje styckena föreligger.

Om ett förbehåll om återtaganderätt har använts i strid mot förbud enligt 39 §, får handräckning inte beviljas.

Handräckning eller verkställighet av dom, varigenom köparen har förpliktats att lämna tillbaka en vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt, får inte beviljas beträffande sådana varor som enligt 5 kap. 1–3 §§ utsökningsbalken ska undantas från utmätning.

45 § I fråga om handräckning och verkställighet av dom, som anges i 44 § tredje stycket, tillämpas i övrigt 12 § andra och tredje styckena samt 15–18 §§ lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., varvid hänvisningen i 16 § tredje stycket till 10 § första stycket ska avse 41 § första stycket denna lag.

Förbud mot utmätning

46 § En vara som har sålts med förbehåll om återtaganderätt får inte utmätas för en fordran som grundar sig på kreditköpet.

Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

47 § Kreditförmedlaren ska vid marknadsföring beträffande kreditavtal lämna information om sina befogenheter att förmedla krediter. Kreditförmedlaren ska uppge om han eller hon samarbetar med viss kreditgivare eller om han eller hon är en oberoende förmedlare.

Om informationen inte lämnas ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådana uppgifter ska anses vara väsentliga enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

48 § Kreditförmedlaren ska ge konsumenten information om avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster. Sådana avgifter får tas ut endast om informationen har lämnats samt kreditförmedlaren och konsumenten innan kreditavtalet ingås har avtalat om det i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

49 § Kreditförmedlaren ska informera kreditgivaren om avgifter som konsumenten ska betala till kreditförmedlaren för dennes tjänster. Bilaga 3

Tillsyn

50 § Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag följs. Verkets tillsyn omfattar dock inte Sveriges riksbank, verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen eller verksamhet hos Kronofogdemyndigheten.

Tillsynen ska utövas så att den inte vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändigt.

51 § För tillsynen har Konsumentverket eller den som verket förordnar rätt att företa inspektion hos näringsidkare som bedriver varuförsäljning eller som i sin yrkesmässiga verksamhet lämnar, förmedlar eller övertar kredit som avses i denna lag och att ta del av samtliga handlingar som behövs för tillsynen. Näringsidkaren ska lämna de upplysningar om verksamheten som begärs för tillsynen.

Om en näringsidkare inte tillhandahåller handlingar eller lämnar upplysningar i ett sådant fall som avses i första stycket, får Konsumentverket förelägga näringsidkaren vid vite att fullgöra sin skyldighet.

52 § Om näringsidkaren inte följer vad som föreskrivs i 12 §, får Konsumentverket förelägga näringsidkaren att upphöra med att lämna krediter. Föreläggandet får förenas med vite.

Om det är tillräckligt, får Konsumentverket i stället meddela varning.

53 § Konsumentverkets beslut enligt 51 § andra stycket och 52 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut av Konsumentverket enligt 51 § får inte överklagas.

Lagval

54 § Ett avtalsvillkor som anger att lagen i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska tillämpas på kreditavtalet gäller inte i fråga om kreditavtal enligt denna lag, om den lag som gäller med bortseende från villkoret är lagen i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och den lagen ger konsumenten ett bättre skydd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011, då konsumentkreditlagen (1992:830) ska upphöra att gälla.

2. I fråga om kreditavtal som har ingåtts före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. För kreditavtal med obegränsad löptid gäller dock bestämmelserna i 19, 20, 28 och 37 §§ från ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173) Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om kreditupplysningslagen (1973:1173) dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 5 b §, dels att det närmast före 5 b § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

*Tillgång till kreditupplysningar
vid gränsöverskridande krediter*

5 b §

En kreditgivare från ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska vid gränsöverskridande krediter ha tillgång till kreditupplysningar under samma förutsättningar som en svensk kreditgivare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag gäller avbetalningsköp som sluts mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet eller som annars faller utanför konsumentkreditlagen (1992:830).

Med avbetalningsköp avses avtal om köp av vara, om

1. betalningen *skall* erläggas i särskilda poster, varav minst en sedan varan har lämnats ut till köparen, och

2. avtalet innehåller villkor som ger säljaren möjlighet att *återtaga* varan om köparen *ej* fullgör sin del av avtalet (förbehåll om återtaganderätt).

Har avtalet betecknats som uthyrning eller betalningen som vederlag för varans nyttjande föreligger ändå avbetalningsköp, om det är avsett att den till vilken varan utlämnas *skall* bli ägare av denna.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller avbetalningsköp som sluts mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet eller som annars faller utanför konsumentkreditlagen (2010:000).

Med avbetalningsköp avses avtal om köp av vara, om

1. betalningen *ska* erläggas i särskilda poster, varav minst en sedan varan har lämnats ut till köparen, och

2. avtalet innehåller villkor som ger säljaren möjlighet att *återta* varan om köparen *inte* fullgör sin del av avtalet (förbehåll om återtaganderätt).

Har avtalet betecknats som uthyrning eller betalningen som vederlag för varans nyttjande föreligger ändå avbetalningsköp, om det är avsett att den till vilken varan utlämnas *ska* bli ägare av denna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 1992:835.

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 10 § utsökningsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

10 §¹

Har utmätning skett av egendom som gäldenären har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får egendomen säljas endast om köpeskillingen förslår till betalning av kreditgivarens fordran eller försäljningen med kreditgivarens samtycke i målet sker med förbehåll för hans rätt enligt avtalet.

Kreditgivarens fordran bestäms enligt 24 § *konsumentkreditlagen* (1992:830) eller enligt 5 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. Är *ej* någon av dessa lagar tillämplig på avtalet, bestäms fordringen likväl enligt sistnämnda paragraf, varvid jämkning får ske efter vad som är skäligt.

Sker försäljningen med förbehåll för kreditgivarens rätt, svarar därefter den som förvärvat egendomen i stället för gäldenären för dennes skyldigheter enligt avtalet.

Har utmätning skett av egendom som gäldenären har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får egendomen säljas endast om köpeskillingen förslår till betalning av kreditgivarens fordran eller försäljningen med kreditgivarens samtycke i målet sker med förbehåll för hans *eller hennes* rätt enligt avtalet.

Kreditgivarens fordran bestäms enligt 36 § *konsumentkreditlagen* (2010:000) eller enligt 5 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. Är *inte* någon av dessa lagar tillämplig på avtalet, bestäms fordringen likväl enligt sistnämnda paragraf, varvid jämkning får ske efter vad som är skäligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 1992:831.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:567) om
ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån
m.m.

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1989:567) om ändrade betalningsvillkor för vissa statliga bostadslån m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om en låntagare säger upp ett sådant bostadslån som anges i 1 a eller 1 b § till omedelbar betalning eller gör inbetalning utöver föreskriven amortering, har långivaren rätt att av låntagaren ta ut ersättning för sin förlust, beräknad med utgångspunkt i skillnaden mellan räntan på lånet och långivarens återplaceringsränta. I fråga om lån som lämnats huvudsakligen för enskilt bruk har dock långivaren rätt till ersättning endast i den utsträckning det följer av en tillämpning av 24 § konsumentkreditlagen (1992:830).

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om en låntagare säger upp ett sådant bostadslån som anges i 1 a eller 1 b § till omedelbar betalning eller gör inbetalning utöver föreskriven amortering, har långivaren rätt att av låntagaren ta ut ersättning för sin förlust, beräknad med utgångspunkt i skillnaden mellan räntan på lånet och långivarens återplaceringsränta. I fråga om lån som lämnats huvudsakligen för enskilt bruk har dock långivaren rätt till ersättning endast i den utsträckning det följer av en tillämpning av 36 § konsumentkreditlagen (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 1995:905.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 6 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

6 §²

I beskattningsunderlaget *skall* inte ingå belopp

1. varmed priset i enlighet med vad som avtalats sätts ned på grund av betalning före förfalldagen,

2. som svarar mot prisnedsättningar och rabatter till kunden vilka medges vid tidpunkten för tillhandahållandet, eller

3. som svarar mot prisnedsättning som ges efter det att tillhandahållandet ägt rum om inte annat följer av andra stycket.

I beskattningsunderlaget *skall* ingå belopp som avses i första stycket 3 om den skattskyldige och hans kund avtalat om detta.

Om en vara återtas med stöd av förbehåll om återtaganderätt enligt konsumentkreditlagen (1992:830) eller lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., får säljaren minska beskattningsunderlaget med vad han vid avräkning med köparen tillgodoräknar köparen för den återtagna varans värde. Denna rätt gäller dock endast om han kan visa att köparen helt saknat rätt till avdrag för eller återbetalning enligt 10 kap. 9–13 §§ av den ingående skatt som hänför sig till dennes förvärv av varan.

I beskattningsunderlaget *ska* inte ingå belopp

1. varmed priset i enlighet med vad som avtalats sätts ned på grund av betalning före förfalldagen,

2. som svarar mot prisnedsättningar och rabatter till kunden vilka medges vid tidpunkten för tillhandahållandet, eller

3. som svarar mot prisnedsättning som ges efter det att tillhandahållandet ägt rum om inte annat följer av andra stycket.

I beskattningsunderlaget *ska* ingå belopp som avses i första stycket 3 om den skattskyldige och hans *eller hennes* kund avtalat om detta.

Om en vara återtas med stöd av förbehåll om återtaganderätt enligt konsumentkreditlagen (2010:000) eller lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., får säljaren minska beskattningsunderlaget med vad han *eller hon* vid avräkning med köparen tillgodoräknar köparen för den återtagna varans värde. Denna rätt gäller dock endast om han *eller hon* kan visa att köparen helt saknat rätt till avdrag för eller återbetalning enligt 10 kap. 9–13 §§ av den ingående skatt som hänför sig till dennes förvärv av varan.

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

² Senaste lydelse 2002:1004.

Om en förlust uppkommer på den skattskyldiges fordran som avser ersättning för en vara eller en tjänst (kundförlust), får han minska beskattningsunderlaget med beloppet av förlusten.

I 13 kap. finns bestämmelser om hur minskningen av beskattningsunderlaget *skall* redovisas av den skattskyldige.

Om en förlust uppkommer på den skattskyldiges fordran som avser ersättning för en vara eller en tjänst (kundförlust), får han *eller hon* minska beskattningsunderlaget med beloppet av förlusten.

I 13 kap. finns bestämmelser om hur minskningen av beskattningsunderlaget *ska* redovisas av den skattskyldige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1179) om
ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade
bostadslån m.m.

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid tillämpningen av avtalsvillkoren *skall* låneförvaltaren ta till vara låntagarens intressen med tillbörlig omsorg och även i övrigt iaktta god kreditgivningssed.

Konsumentkreditlagen (1992:830) gäller inte i fråga om sådana lån eller lånedelar som avses i 1 §.

3 §

Vid tillämpningen av avtalsvillkoren *ska* låneförvaltaren ta till vara låntagarens intressen med tillbörlig omsorg och även i övrigt iaktta god kreditgivningssed.

Konsumentkreditlagen (2010:000) gäller inte i fråga om sådana lån eller lånedelar som avses i 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 §

Innan ett kreditinstitut beslutar att bevilja en kredit *skall* det pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

Någon kreditprövning behöver inte göras i de situationer som anges i 5 a § andra och tredje styckena konsumentkreditlagen (1992:830).

Innan ett kreditinstitut beslutar att bevilja en kredit *ska* det pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras. Institutet får bevilja en kredit bara om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om distans- och hemförsäljningslagen (2005:59)

dels att 2 kap. 16 § och 4 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 13 § och 4 kap. 9 a §, av följande lydelse,

dels att det närmast före 3 kap. 13 § och 4 kap. 9 a § ska införas nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

16 §

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av distansavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *skall* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av distansavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *ska* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Detsamma ska gälla om konsumenten utövar ångerrätten i samband med ett kreditköp enligt konsumentkreditlagen (2010:000).

3 kap.

Ångerrättens förhållande till konsumentkreditlagen

13 §

Bestämmelserna i 7–12 §§ ska inte tillämpas om konsumenten har ångerrätt enligt konsumentkreditlagen (2010:000).

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

4 kap.*Ångerrättens förhållande till konsumentkreditlagen**9 a §*

Bestämmelserna i 5–9 §§ ska inte tillämpas om konsumenten har ångerrätt enligt konsumentkreditlagen (2010:000).

10 §

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av hemförsäljningsavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *skall* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Om konsumenten utövar sin ångerrätt och med anledning av hemförsäljningsavtalet har fått kredit av näringsidkaren eller av någon annan på grund av en överenskommelse mellan denne och näringsidkaren, *ska* kreditavtalet upphöra att gälla utan att konsumenten får åläggas någon påföljd för detta.

Detsamma ska gälla om konsumenten utövar ångerrätten i samband med ett kreditköp enligt konsumentkreditlagen (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- luftfartslagen (1957:297),
- konsumentkreditlagen (1992:830), – konsumentkreditlagen (2010:000),
- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- alkohollagen (1994:1738),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- radio- och TV-lagen (1996:844),
- lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1997:218) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende,
- lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, och
- lagen (2006:484) om franchisegivares informationskyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Sveriges Riksbank, Svea hovrätt, Malmö tingsrätt, Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Stockholms län, Marknadsdomstolen, Allmänna reklamationsnämnden, Riksgälden, Kronofogdemyndigheten, Finansinspektionen, Datainspektionen, Konsumentverket, Konkurrensverket, Kommerskollegium, Regelrådet, Uppsala universitet, Stockholms universitet, Statens bostadskreditnämnd, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Handel, Sveriges advokatsamfund, Företagarna, Svenska Fondhandlareföreningen, Svensk Distanshandel, Sveriges Konsumenter, Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst, Motorbranschens Riksförbund, BIL Sweden, SWEDMA, Villaägarnas Riksförbund, Egnahemsägarnas Riksförbund, SBC, Riksförbundet Insolvens, UC AB, Folkia AB, Mobillån Sverige AB och Svensk Inkasso.

Gotlands tingsrätt, Sveriges Försäkringsförbund, Svenskt Näringsliv, Svenska Pantbanksföreningen, Konsumenternas Bank- & finansbyrå, Konsumenternas försäkringsbyrå och Ferratum Sweden AB har beretts tillfälle att avge yttrande men har avstått från att yttra sig.

Sammanfattning av promemorian Konsumentskyddet inom det finansiella området Bilaga 5

I promemorian föreslås förändringar i den lagstiftning som rör konsumentskyddet på det finansiella området. Bl.a. föreslås ändringar som skall stärka konsumenternas skydd mot oskälig ränta, olimiterat ansvar och oseriös marknadsföring. Nya regler föreslås också för att inskräpa vikten av att en noggrann kreditprövning görs av kreditgivarna. Kreditgivarna föreslås också efter mönster från liknande regler i konsumenttjänstlagen (1985:716) och lagen (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter få en avrådningskyldighet avseende krediter som inte kan anses vara till rimlig nytta för konsumenten. Konsumentombudsmannen föreslås få möjlighet att i något större utsträckning än idag biträda enskilda konsumenter inför domstol och kronofogdemyndighet i tvister rörande finansiella tjänster. Ombudsmannen föreslås även få en motsvarande möjlighet att biträda enskilda konsumenter inför Allmänna reklamationsnämnden. Vidare föreslås att den roll som Konsumenternas Bank- och finansbyrå och Konsumenternas försäkringsbyrå har skall förstärkas och att resurserna på byråerna skall ökas. Vad gäller ansvarsfördelningen mellan myndigheterna avseende konsumentskydd och tillsyn föreslås däremot att nuvarande förhållanden i allt väsentligt skall behållas. En förstärkt samrådsskyldighet föreslås dock samt att Finansinspektionen skall lämna Konsumentverket det stöd och de uppgifter som behövs för Konsumentombudsmannens verksamhet. Vad gäller tvistlösning föreslås att rättegångskostnadsreglerna i tvistemål i allmän domstol ändras så att i en tvist mellan en näringsidkare och en konsument där konsumenten fått bifall till sin talan i Allmänna reklamationsnämnden men näringsidkaren inte följt nämndens rekommendation, vardera parten skall stå för sina rättegångskostnader om konsumenten förlorar tvisten i domstolen. En sådan ändring kommer att gälla till förmån för konsumenterna i alla typer av konsumenttvister men blir av särskild betydelse på det finansiella området där rättegångskostnaderna i tvisterna inte sällan blir avsevärda.

Sammanställning av bestämmelserna i konsumentkreditdirektivet och motsvarande eller närmast motsvarande bestämmelser i den nya konsumentkreditlagen eller annan svensk lag

<i>Direktivet</i>	<i>Konsumentkreditlagen (eller annan lag)</i>
Artikel 1	ingen motsvarighet ¹
Artikel 2.1	1 § 1 st.
Artikel 2.2	ingen motsvarighet (jfr dock 3 § samt 4 § 1, 2, 4 och 5 st.)
Artikel 2.3	4 § 3 st.
Artikel 2.4	ingen motsvarighet (jfr dock 20 § 3 och 4 st.)
Artikel 2.5	ingen motsvarighet
Artikel 2.6	ingen motsvarighet
Artikel 3 a)	2 §
Artikel 3 b)	2 §
Artikel 3 c)	2 §
Artikel 3 d)	2 §
Artikel 3 e)	ingen motsvarighet
Artikel 3 f)	48 § 1 st.
Artikel 3 g)	2 §
Artikel 3 h)	2 §
Artikel 3 i)	2 §
Artikel 3 j)	2 §
Artikel 3 k)	ingen motsvarighet
Artikel 3 l)	ingen motsvarighet
Artikel 3 m)	ingen motsvarighet
Artikel 3 n)	2 §
Artikel 4.1	7 § 1 och 2 st.
Artikel 4.2	7 § 1, 2 och 4 st.
Artikel 4.3	7 § 3 och 4 st.
Artikel 4.4	ingen motsvarighet (jfr dock 1 § marknadsföringslagen)
Artikel 5.1	8 § 1 och 2 st.
Artikel 5.2	10 § 1 st.
Artikel 5.3	8 § 2 st.
Artikel 5.4	8 § 3 st.
Artikel 5.5	8 § 1 st. 8
Artikel 5.6	6 §
Artikel 6.1	9 § 1 och 2 st.
Artikel 6.2	ingen motsvarighet
Artikel 6.3	ingen motsvarighet
Artikel 6.4	10 § 2 st.

¹ I det fall det antecknas ”ingen motsvarighet” i högerspalten är bedömningen att ingen genomförandeåtgärd i form av lagstiftning behövs.

Artikel 6.5	8 § 1 st.
Artikel 6.6	8 § 3 st.
Artikel 6.7	8 § 2 st.
Artikel 7	ingen motsvarighet (jfr dock 1 § 1 och 2 st.)
Artikel 8.1	12 § 1 st.
Artikel 8.2	12 § 1 och 2 st.
Artikel 9.1	ingen motsvarighet
Artikel 9.2	13 §
Artikel 9.3	ingen motsvarighet
Artikel 9.4	ingen motsvarighet
Artikel 10.1	14 § 1 och 3 st.
Artikel 10.2	14 § 2 st. och 16 §
Artikel 10.3	16 §
Artikel 10.4	14 § 2 st.
Artikel 10.5	15 §
Artikel 11.1	19 § 1 st.
Artikel 11.2	19 § 2 st.
Artikel 12.1	20 § 1 och 4 st.
Artikel 12.2	19 § och 20 § 2 och 4 st.
Artikel 13.1	37 §
Artikel 13.2	37 § 2 och 3 st.
Artikel 14.1	21 och 22 §§
Artikel 14.2	ingen motsvarighet
Artikel 14.3 a)	21 och 23 §§
Artikel 14.3 b)	24 §
Artikel 14.4	25 §
Artikel 14.5	3 kap. 13 § och 4 kap. 9 a § distans- och hemförsäljningslagen
Artikel 14.6	ingen motsvarighet
Artikel 14.7	ingen motsvarighet
Artikel 15.1	2 kap. 16 § och 4 kap. 10 § distans- och hemförsäljningslagen
Artikel 15.2 och 15.3	29 §
Artikel 16.1	32 § och 36 § 1 st.
Artikel 16.2	36 § 2 och 3 st.
Artikel 16.3 a)	36 § 4 st.
Artikel 16.3 b)	36 § 4 st.
Artikel 16.3 c)	36 § 2 st.
Artikel 16.4	ingen motsvarighet
Artikel 16.5	36 § 3 st.
Artikel 17.1	28 § 1 st.
Artikel 17.2	28 § 2 st.
Artikel 18.1 och 18.2	20 § 2 och 3 st.
Artikel 18.3	ingen motsvarighet
Artikel 19	förordning
Artikel 20	49 §
Artikel 21	48 §
Artikel 22.1	ingen motsvarighet
Artikel 22.2	5 §
Artikel 22.3	ingen motsvarighet

Artikel 22.4	47 §	Bilaga 6
Artikel 23	11 §, 48 § 3 st., 50 och 51 §§ samt 15 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse	
Artikel 24	ingen motsvarighet	
Artikel 28	ingen motsvarighet	
Artikel 30	övergångsbestämmelserna	